A 8982

VIII.

MS.U.
730

ACADEMIA ROMANA
FILIALA CLUJ
BIBLIOTECA
1998

FILM: 1

Kéz. 730.

145

Brevis
In Studium Geographicum
Introductio

54. VII-69

Fejérvári Sámuel.
Kolozsvári pap és professor
kézirata.

A KOLOZSVÁRI
UNITÁRIUS TÜSKE

Samuelis Fejérvári.

Mc U. 730

BREVIS IN STUDIUM GEOGRAPHICUM INTRODUCTIO.

PROOEMIUM.

§ 1 Geographia est Terrae universae, quatenus nobis cognita est, descriptio. Differt a Cosmographia quae primus universi, a Chorographia, quae Regionis alicujus, a Topographia quae loci alicujus particularis utpote Pagi vel oppidi est descriptio.

§ 2. Terrae nomine intelligimus Terram completam una cum aquis insulis, quia vero haec figura est glebosa Globus Terraqueus vocatur, ut distinguatur a Globo Coelesti, in quo Astrorum situs comparent.

§ 3 Ad demonstrandas varias Projectiones Geographicas Globi Artificiales excogitati sunt, qui in varias partes per certos circulos divisi sunt. Ut in Mappis seu Atlantibus in duas partes Sectis per Meridianum concipiendi sunt.

CAPUT Imum
DE
GLOBI PARTIBUS et Circulis.

§ 1 Tellus conceptu Mathematico in Puncta, Circulos, atq. Tractus distinguitur.

§ 2 Puncta super Tellure principalia occurrunt sequentia: Polus Arcticus et Antarcticus, per quos

Axis

Ms. M. 730.

Axis mundi vocatur. Zenith et Nadir, et Plaga Cardinales.

§ 3 Axis est Linea recta per centrum Globi ducta, quae in Tellure quoque ipsa concipitur, ut recta Telluris diameter, circum quam convertitur ipsa Tellus globus.

§ 4. Poli duo sunt: Arcticus dictus a Ursa vicina Polaris, et Antarcticus Arctico diametro opposita. Ille vocatur Borealis, vel Aquilonaris aut Septentrionalis a Septem Stellis, quas Triones vocamus. Hic autem Australis vel Meridionalis. Ille semper: Hic nunquam a nobis conspicitur.

§ 5 Punctum quod cujusque Observatori ultimi coelestium verticem incumbit voce Arabica Zenith Punctum vero huic e diametro oppositum, quod pedibus Observatoris subjacet, Nadir dicitur, et Antipodum Centribus incumbit. Haec puncta Horizontis habentur.

§ 6. Plagae Cardinales sunt 4: Septentrio Nord Eurus; Oriens est Kapkelet; Meridies Süd Ost; Occidens West Kapngeget, quibus totidem Venti cardinales respondent

§ 7. Circuli quibus Tellus distinguitur alii sunt Majores, alii Minores, alii Paralleli.

§ 8 Circuli Majores, qui Tellurem per centrum in partes secant aequales, sexagesimas numeramus: 1 Horizon, 2 Aequator seu Linea Aequinoctialis. 3 Zodiacus seu Ecliptica. 4 Meridianus. 5 Colurus Aequinoctii 6 Colurus Solstitii. De quibus per ordinem.

§ 9.

§ 9 Horizon est Circulus Mutabilis, qui conspectum Mundi pianum ab inconspecta divisit in duo Hemisphaeria facit, unicum in quo habitamus alterum, quod nobis et oppositum et nobis inconspicuum. Horizon est vel Mathematicus seu Rationalis et Vulgaris seu Sensualis. Ille est qui intellectu tantum percipitur, Globum in duas partes aequales secat. Hic est qui sensu percipitur, Globum in duas inaequales partes secat, nec diameter ejus ultra quinque Millliaria Germanica cum quinta octavi excedere potest, quod oculus acies non ultra se extendit.

§ 10 Horizon ille Mathematicus est triplex: Rectus Obliquus et Parallelus. Rectus est qui Aequatorem ad angulos rectos intersecat et per Mundi Polos transit et qui sub Aequatore habitant Poli elevationem habent nullam. Obliquus est, qui Aequatorem ad angulos obliquos secat, altero Mundi Polo sursum elevato, altero deorsum depresso. Hujusmodi Horizontem habent, iis Sol et reliqua Astra oblique descendunt et ascendunt mundi. Parallelus est, qui cum plano Aequatoris unitur. Hinc ii, qui hunc Horizontem habent sex Zodiaci signa conspiciunt supra Horizontem sex infra Horizontem habent.

§ 11 Aequator seu Aequinoctialis est Circulus Major Coelestis, qui Tellurem vel Globum in duo Hemisphaeria aequalia secat: Septentrionale et Meridionale. Dividimus in 360 Gradus Majores quos rursus in 15 millliaria

Ms-II-730

milliaribus Germanicis respondet, et sic totum Tellu-
ris ambitum facit 5400 milliarium Germ. Aequa-
tor hic Circulus Cunctis vocat, quia unum eund-
locum semper. Aequator vel Aequinoctia-
lis seu etiam Aequidialis dicitur, quando enim Sol
huiusce lineam attingit aequale inde ubique efficit di-
ei et noctis spatium. Quod bis in anno contingit
Vere circa 21 Martii et Autumno circa 23 Sept.
Unde Aequinoctium Vernum et Autumnale.

§ 12. Zodiacus seu Ecliptica est Circulus Ma-
jor Cunctis inter Mundi Polos obliquè locatus, ita
medium intersecans Aequatorem semel in Principio
Arietis, aliàs in principio Libræ, ut altera ejus
pars ab Aequatore ad Polum Arcticum vel ad Tro-
picum hybernum Capricorni declinet, vel ad Polum Antar-
cticum declinet. Zodiacus vocatur ἀπὸ τῶν
Ζωδίων ab animalibus eo quod Constellationes, qua
hîc reperiuntur sub nomine Animalium Arietis Tau-
ri &c nobis sunt propositæ. Ecliptica vocatur
ab ἐκλείπειν deficio, quia Eclipses tam Solis quàm
Lunæ tunc contingunt, quando Sol cum Luna in
hoc Circulo deprehenduntur. Dicitur etiam Via Solis
quia Sol nunquam hunc Circulum non graditur.
In quo percurrit 12 Signa sex Septentrionalia hoc
versu comprehensa: Sunt Aries, Taurus, Gemini, Can-
cer, Leo, Virgo. Sex Australia: Libra, Scorpius, Sa-
gittarius, Capricornus, Aquarius, Pisces. Quæ nia: Ari
es, Taurus, Gemini Veris; nia: Cancer, Leo, Virgo
Autumni; Libra, Scorpius, Sagittarius Autumni; Capri
Aquarius Pisces sunt Signa Hyemis.

§ 13.

§ 13. Meridianus est Circulus Major Mara-
bilis, qui per Polos Mundi, et Zenith cujuslibet loci in-
scriptus ducitur Horizontem et Aequatorem ad an-
gulos rectos intersecat, atq; totum terræ orbem in
duas partes dispescit, alteram ejus partem ad or-
tum, alteram ad occasum relictâ. Meridianus
vel Meridionalis vocant, quia Sol quando eundem
attingit nobis omnibus qui ad Austrum vel
Boream sub eo habitant Meridiano Mediam die
seu meridiem facit. Mutabilis vocatur, quia si
tantillum ortum occasumve versus progrediaris, ali-
us continuo erit Meridianus, quot ergo puncta
verticalia tot Meridiani dabuntur. Hinc in Globisq;
variis Circuli Meridiani describuntur. Verùm loco
omnium est Circulus in Globo Æneus, in quo Globus
circumretitur. Hic Circulus dividi in Quadrantes
quatuor, atq; singulis attribuitur numerus graduum
90, qui per 4 multiplicatus producit 360 in quem
numerum omnis Circulus dividitur.

§ 14. Colurus est duplex: Colurus Solstitiorum et
Aequinoctiorum. Ille est e Meridianis Circulus, qui Eclip-
ticam ad angulum rectum secat in eo puncto, quo
ab Aequatore longissimè distat, Arcticoq; ubinam
Sol bis in anno stistat Acentrum et descendum hic Sol
Stitium Arcticum dicit. Bis autem hoc fit in anno, semel
circa 22 Junii, quod Solstitium Æstivum vocant, quan-
do dies est apud nos longissimus, nox brevissima
Aliàs fit circa 22dum Xbris, quod Solstitium Hyber-
num vocant, atq; tunc dies apud nos brevissimus, ac longis-

Hic est

M.U. 732.

Hic et ille e Meridianis Circulus, qui Aequatorem
secat ad angulum rectum in eo puncto, in
quo Sol versatur, Aequinoctium praecedit
et Ecliptica Aequatorem obliquè secat. Bis autem
fit hoc in anno, semel in Martii in Vere, unde
vocant Aequinoctium Vernum, aliàs sub Libra
Libris in autumno, unde vocant Aequinoctium
Autumnale. Celari hi dividunt Zodiacum seu
Signa Zodiaci, in Signa Veris, Aestatis, Autumni
et Hyemis. Κολοβὸν Imperfectum notat, Vitae Colu-
ri dicuntur, eo quod in Sphaera obliqua semper ma-
ci et imperfecti appareant. Hactenus de Circulis Majoribus

§ 15. Circuli Minores, qui tellurem extra eum
num secant 2plices sunt ordinis: Tropici duo, Po-
lares duo.

§ 16. Tropici vocantur duo Ms Ignoms
a Conversione, eo quod Sol quando hos circulos attin-
git conversionem facit ab Austro Boream, a Bore
Austrum versus. Sunt q. Tropicus Cancri et Tro-
picus Capricorni. Hic Ac Circulus omnium, quos Sol
describit Septemtrioni proximus, in quo cum fuerit Sol
non ultra Septemtrionem versus progredimur; Sed ad
alteram mundi partem versus Austrum revertimur
facit etiam, ubi omnium rectas ami longissima in
nostro Hemisphaerio Ac dies; nox verò brevissima.
Cancri autem Tropicus dicit a Signo Zodiaci, in
cujus principio cum versatur. Hic Ac Circulus omni
um, quos Sol per Mundi conversionem seu in circuitu
bus describit Austro proximus, in quem cum Sol
pervenit, non ultra Austrum versus procedit, Sed ad

alteram Mundi partem versus Septemtrionem re-
versionem facit hyemem, ubi longissima rectus omni
in nostro Hemisphaerio nox, dies verò brevissima ef-
ficitur. Capricorni Tropicus appellatur à Signo, cu-
jus principium nunc Sol transmittit.

§ 17. Circuli Poli sunt duo: Arcti-
cus et Antarcticus. Versus unumq. Polum nun-
quam, Quot Superior Circulus Arcticus seu Septem-
trionalis, inferior Antarcticus seu Meridionalis ap-
pellatur.

§ 18 Circuli Paralleli sunt Circuli Minores
in Superficie Globi Terrestris per quinos quosq. Meri-
dianos gradus ducendi et sic Aequatori paralleli
Aequidistantes autem Circuli per unumquemq. etiam Meridi-
anum punctum ducti Globi, verum ne Superficies
Globi nimis obscuret 18 tantum ad utramq. Aequa-
toris partem sunt delineati. Qui pro diversa quan-
titate dierum variationis indicandae inserviunt.
Scimus enim, quod sub Aequatore dies noctibus aequa-
lis sit hor. 12 horar, quanto autem aliqua Regio
latius ab Aequatore versus alterutrum Polum de-
clinaverit, tanto plus obtat diei longissimae hy-
eme noctis gravitas augetur.

§ 19. Tractus Telluris duobus cuncti Circu-
lis Zona Climataq. vocantur.

§ 20. Zona Ac Spatium in Globo Terrae inter
duos Circulos Minores, et intra Circulum Minorem
et Polum

Vis. II. 730.

et Polum comprehendunt. Zonæ verò in Tellure quinq; numerantur: Torrida una, Temperatæ duæ et Frigidæ duæ:

§ 21. Zona Torrida vocatur illa terræ Plaga, quæ inter duos Tropicos Cancri et Capricorni interjacet. Torrida vocatur, quia cùm Solis Sit subjecta à calore Solis majis quam alia terræ Plaga teneatur. Proprietates hujus Zonæ sunt: A Hic dies noctibus semper Æ æquales 12 nempe horas, 2 Regiones sub hac constitutæ bis habent in Anno et Hyemem et Æstatem, hanc quidq; tunc, quando Sol Æ in Signis Arietis et Libræ, illam autem quando Sol Æ in Signis Cancri et Capricorni. Hyemes autem Æstate vestra Æ calidior. Hæc animadvertenda de iis, qui circa medium Zonæ habitant.

§ 22. Zonæ Temperatæ duæ sunt: Septentrionalis et Meridionalis. Illa Æ Spatium Telluris, quod inter Tropicum Cancri et Circulum Polarem Arcticum comprehenditur variantibus frigoris atq; caloris temperiei experitum. Quia jam nobis in hac Zona habitantibus Semel tantum Æ Sol verticalis Semel bis tantam Æstatem et Semel Hyemem in anno numeramus. Illæ Æ Spatium Telluris, quod Circulo Polari Antarctico et Tropico Capricorni terminatur. Hæc quoq; à caloris et frigoris temperaturam Temperata dicitur. In hac Zona quoq; habitantes Semel Æstatem Semel in anno Hyemem habent.

§ 23. Zonæ quoq; Frigidæ duæ sunt: Una Septentrionalis altera Meridionalis. Illa Æ Illud terræ Spatium, quod inter Circulum Polarem Arcticum et Polum Arcticum interjacet. In qua continetur Pars America aliqua et et Norvegiæ Sveciæ, Nova Zembla, Grantlandia, Spitzbergæ. Hæc Æ illud Terræ Spatium, quod Circulo Polari Antarctico et Polo Antarctico terminatur. Incolæ ingens Æ frigoris intensitas. Dies hic mutuam variat, qui enim Polo proximi habitant Æstate diem ex aliquot mensibq; comprehensum habent, et e contrario Noctem hyeme ex aliquot mensibq; comprehensam habent.

§ 24. Harum autem Zonarum Incolæ a veteribus pro ratione umbrarum, quas spargebant eorum corpora a Sole illuminata dividi sueverunt in Amphiscios, Heteroscios et Periscios.

§ 25. Ascii sunt, quod corpora eorum Amittam pore in ipsa meridie nullam umbram projiciant ut sunt Incolæ sub Æquatore habitantes, quibus eo Anni tempore Sol Æ verticalis. Amphiscii sunt quod umbra meridiana quoq; anni tempore versus Borean, alia autem versus Austrum vergit quales sunt Zonæ temperatæ Incolæ. Heteroscii sunt quod umbra meridiana continuo vel versus Austrum vel versus Boream projicitur, quales sunt habitatores Zonarum temperatarum. Periscii denique sunt, quod umbræ ani eodemq; die successive in omnes plagas tendunt, quales sunt Incolæ Zonarum frigidarum.

§ 26. Jam Climata sequuntur. Clima Æ terræ

Ms. U. 730.

ra spatium duobus Parallelis includam, in quo long-
mo die dimidia hora variatio sive auctio obs. Ti-
tur Climata in Septemtrionalia et Australia
ab Aequatore versus Polum quamq; Plumini-
ta Ducentia. Dicq; quod aliqua Clima fuerit ab
Aequatore, vel Semiberis longissimus ejus loci dies
superat diem noctis aequalem, et viceversa. Ut rejicer
licet quoas sub quo Parallelo vel Climate quilibe
locus positus sit. Considera numerum horar, cujas
longissimus ejus loci dies superat 12 horas, is du-
plicatus exhibet numerum Climatum, quadruplicatus
exhibet numerum Parallelor. Hinc quia dies loci
nostri longissimus circa 21 Junii sit horar circiter 16.
superat diem Sphaeræ Rectæ h.e. 12 horas quatuor
horis locum nostrum habitabilem in sito Climate po-
situm et 16 Parallelis ab Aequatore distantem col-
locis patet.

CAPUT II^DUM.

DE DISTANTIA LOCORUM ut et DIVERSITATE INCOLARUM GEOGRAPHICA.

§ 1. Distantia Geographica ea duor locor dicitur
per rectam intercapedo dicitur, quæ partim à
Meridiano Primo, partim ab Aequatore versus
alterutrum Polum metata &c.

§ 2. Distantia hujus duæ notandæ species: quar-
quarum prior Longitudo posterior Latitudo no-
minatur.

§ 3. Longitudo ea est Loci a Meridiano Pri-
mo distantia, quæ Orientem versus protenta in
Gradibus Aequatoris mensuratur. Meridiani in
Globo 36 inscribuntur, quorum singuli 10 Gradus
continent. Primus autem Meridianus non ab
omnibus uno eodemq; loco ponitur, nam Ptole-
maeus in Fortunatis s. Canariis Insulis collocavit,
Quidam Nautæ Hispanos in Azoribus Insulis,
Quidam in medio Hispaniæ, Vosler in Fortu-
natis Insulis collocavit. Hinc fit ut varia Longi-
tudinem alicujus loci, à Primo Meridiano nu-
mera Gradus usq; ad quælibetum locum in Aequa-
tore.

§ 4. Latitudo ea vocatur Loci ab Aequatore di-
stantia, quæ versus Polum alterutrum protra-
in gradibus Meridiani Primi vel Arcei, qui illius lo-
co haberi potest, numeratur.

§ 5. Congruit hæc in Coelo cum Elevatione seu
altitudine Poli. Totidem namq; gradibus Polus ab
horizonte electum Sigma Horizonta attollit, quot lo-
cus electus gradibus distat ab Aequatore.

§ 6. Respectu Longitudinis et Latitudinis lo-
cor distinguuntur Telluris Incolæ in Antœcos, Peri-
œcos et Antipodes.

§ 7. Antœci sunt Incolæ, qui eandem Longi-
tudi-

rudinem et Latitudinem sub eodem Meridiani semicirculo habent; sed totidem gradibus ad alteram Aequatoris partem pertinent, unde nostri Antoeci Meridiem et mediam noctem nobiscum communem habent, licet eod. Anni temporibus sint contrarii.

§ 8. Periœci sunt Incolæ, qui eand. Latitudinem; sed Longitudines oppositas habent; unde tempestates Anni illis sunt communes; licet in uno loco sit media nox, dum in altero meridies existit.

§ 9. Antipodes sunt Incolæ diametraliter sibi mutuo oppositi, qui proinde in oppositis ejusdem Meridiani semicirculis habitant, et eand. sed diversi nominis Latitudinem habent; unde et Anni et diei partes sibi mutuo contrarias habent.

CAPUT IIIUM.

DE PARTIBUS TELLURIS Physicè consideratis.

§ 1. Sphæra Tellaris dividitur in Terram seu Continentem et Aquam.

§ 2. Terra dividi potest in Continentem, Insulam, Peninsulam, Isthmum, Litus, Syrtes, Scopulos &c.

§ 3. Continens seu terra firma est terra mari non circumfusa, ex qua in Regionem aliam sine navibus pervii patet. ut est Hungaria Germania &c. Insula seiget est terra undiq. mari circumfusa, ut: Britannia Sicilia &c.

Sicilia; Peninsula seu Chersonesus Tel biget dicitur terra maximam partem mari cincta, aliqua tamen parte Continenti cohærens. uti Tartaria Crimea &c. Isthmus A fölnek a két tenger között fennlatja. angusta terra, qua Continenti Peninsula adhæret, vocatur; Litus Ripa Part illa terræ pars, quæ proximè aquis adhæret, vocatur; Syrtes vel Zirtes A fövenynek ötve terlata congestam Sabuli silicumq. congeriem continent. Scopuli A tengerben ki állo kösziklak, petræ et saxa partim prominentia, partim sub aquis latentia vocantur.

§ 4. Aqua est ea Telluris portio, quæ partim in ejus superficie profluit, partim coercetur.

§ 5 Profluentes Aquæ sunt: Fluvius, Flumen Italice, Amnis Patak, qui ubi à fluvio vel amne alio derivatur Rivus vocari solet. Torrens Ebböl köb pataknak, Alveus Viz arka, Vadum Gazlo hely. Cataracta A viznek le rohanása et pars fluminis saxis scopulisq. impedita, Gurges seu Vortex örveny. Ostium Viznek tengerbe való szakadása, Aquæductus A viznek bévezetö, Fons scaturigo Forrás, Puteus avt Thermæ Kerek, Riidata savanyu viz.

§ 6 In terra superficie contentæ Aquæ sunt: Pelagus Tenger, cujus species sunt: Oceanus, qui orbem habitabilem circumfluit, Mare quod regionem aliquam adluit. Archipelagus Seigerek közzött való

vale tenger, Sinus, Golfo, Tenger kerülés excessum maximum in terram denotat. Freum seu Bosphorus Fretum hely a tengeren angustum inter duo continentes mare &c. Mediterraneum Tenger vizének közi bé ütése locus &c dependens mari aut fluminii vizing in quo fluxus et refluxus aquae accidit. Euripus Habenger tengeri hegyek &c infinita oceani inter aquas in gyrum centrorum profunditas. Portus Rév part &c parvus Pelagi Sinus ad concedendam navigis stationem natura aut opera factus. Periplus Tengeren vale Partes Ins &c Pelagi cum ora maritima et oceani tractu. Lacus To ea &c regio aquae undique terris cincta, quae &c navigabilis, plerumque fluvium transmittens vel recipiens. Palus Tó seu Tengerszem Viz állás vel Mocsár, quae aliquando exsiccatur. Piscina Halas to, ea aquae copia qua piscium vivendi &c natura data, vocari solet.

CAPUT IVTUM.

DE PARTIBUS TELLURIS

Geographice consideratis, et primum

~~DE EUROPA.~~

§ 1 Orbis Terrae in Terram atq; Aquas dividitur, et illa in Terram Firmam atq; Insulas distinguitur.

§ 2 Terra Firma quatuor absolvit partibus: Europa. Asia. Africa. et America. Harum tres priores ab antiquissimis quibusque mortalibus notae Mundi veteris seu Antiqui nominis veniunt. Verum pars tertia quarta America Europaeis nonnisi ab ultimis hisce temporibus capit esse cognita, hinc Novi bis seu Mundi nomine venerat. Primum enim anno 1492. a Christophoro Columbo Genuensi fuit detecta; tandem Anno Christi 1497 ab Americo Vespucio Florentino plenius perlustrata; unde ab hoc Americo Regio illa America dicta &c.

§ 3 Praeter has jam nominatas Terrae partes continuum incognitae quoq; Regiones esse circa Polos hinc Terram illam nobis adhuc incognitam dividunt in Terram Arcticam et Antarcticam. Terra Scarus quatuor jam cognitae diversis celebrantur in Globo regnis Scriptoribus.

§ 4. Praeter Terram Firmam in Sphaera Telluris apparent Aquae, quae in quinq; Oceanos majores dispertiuntur, qui inde suas divisiones et denominationes accipiunt à locis et regionibus, quas alluunt.

§ 5 Primus ab Oceanus Orientalis qui et Eous vel Indicus dicitur. 2dus Oceanus Meridionalis vel Australis seu Aethiopicus vocatur, quia Aethiopiam alluit. 3tius Oceanus Occidentalis seu Atlanticus. 4tus Oceanus Septentrionalis seu Glacialis vel Mare Glaciale appellatur. 5tus Oceanus Americanus. Qui inde in varios Scarus dividitur.

§ 6. 1 Mare del Nord seu Mare Septentrionale quod Oceano Atlantico conjungitur. 2 Mare del Sur alias

Mare

Mare Magnum Pacificum, quod Ille extendit ad ingentem Oceanum Orientalem seu Indicum & Mare Magellanicum, ipsis Americanis jacet ad meridiem. Hae partes Oceani inter alias particulares denominationes veniunt, de quibus infrà ubi ad particularia venietur.

§ 2. Maria quae comparent majora, minora enim rejicimus ad particulares Orbis tractationes. Tabia Sant. Mare Mediterraneum quod inter Europam Africam et Asiam mediterranea est, olim Internum Mare dictum. 2 Mare Balticum seu Sinus Codanus vel Ostzee, quod inter Pomeraniam Daniam, Sveciam, Livoniam et Prussiam interjacet. 3 Mare Rubrum, quod Arabiam adiit, cujus tantùm in Sacris mentio. 4 Mare Persicum quod Persidem adiit Sinus quoque Persicus vocant. 5 Mare Caspium seu Hyrcanum vocant quoque Mare de Sala ab urbe appellant. 6 Mare Ponticum seu Pontus Euxinus. Sunt praeterea Sinus varii, et freta varia, de quibus in particulari.

CAPUT VTUM.
DE
EUROPA.

§ 1. Europa nomen habere putatur ab Europa, Agenoris Phoenicis Regis filia, quam Jupiter Cretae Rex rapuit, cujus insigne tantum erat, in hanc Mundi partem migravit. Hinc à Poetis hae Mundi pars quando regit Sectatur Virgo Tauro insidens pingitur

§ 2.

§ 2. Europa longè terrarum omnium celebratissima cum ob armorum virtutem tum propriae literarum scientiam moresque civiliores ornatos.

§ 3 Europa Dan Tellus minima, in Septentrione Oceano Glaciali; ab ortu Volga et Tanai fluminibus Ponto Euxino; in meridie mari Mediterraneo; inoccaba mari Atlantico terminatur

§ 4 Longitudo ejus est summa a Promontorio Sacro S. Vincentii vel Cabo de S. Vincente in Portugallia ad Ostium fluminis Oby 900 milliarium Germanicor. Latitudo verò est a Tenaro Peloponnesi Promontorio seu Cabo de Matapan ad Promontorium Nordkyn dictum 550 millia rium.

§ 5 Europa hodie dividitur in Portugalliam, Hispaniam, Galliam, Italiam, Helvetiam, Germaniam, Hungariam Transylvaniam, Slavoniam, Croatiam, Bosniam, Bulgariam, Valachiam, Podoliam, Tartariam Minorem Sive Precopensem, Moscoviam, Lapponiam, Norvegiam, Sveciam, Daniam. His adde Insulas: Britannicam Noricam, Hyberniam, Majoricam, Minoricam, Corsicam, Sardiniam, Siciliam, Cretam, et Insulas in Archipelago & In his Europae partibus florent Imperia: Romano Germanicum, Turcico Ottomannicum, Moscovitico-Moscoviticum. Regna 12: Gallicum, Hispanicum, Britannicum, Hungaricum, Bohemicum, Polonicum, Sveciacum, Portugallicum, Danicum, Borussicum, Neapolitanum, Sardoum. Ducatus et Principatus diversi: Lotharingia, Curlandia, Transylvania

alia

alias in Belgio, Germania, et Italia plures. Respublica majores 5: Belgii Foederati, Helvet Venetiae, Genuae, Lucae, et Ragusae. Ditiones sacra Ri Romanor Pontifici et Melitensium Equ tum in Italia.

§ 6. Religio Europaeor st Ama Christiana, ea Romano-Catholica in Portugallia, Hispania, Gallia, Italia Polonia, Bohemia & Lutheriana in Suecia, Dania & R fermata in Anglia et Hollandia, Orientalis vel Graeci R nus in Moscovia, Unitaria in Transylvania et finit Polonia, ut et Hollandia et Anglia, licet in his comm ri sunt cum aliis. Sunt praeterea aliae quae Religi enes Quaquerd, Anabaptistae & 2di Judaic fere per omnes Regiones dispersa. 3tia Mahomet per Turciam propagata. 4ta Pagana per Cappo niam prolata. Hae postrae Religiones etiam mixt in his vel illis Regionibus existunt, ut infra videbimus.

CAPUT VITUM.

DE

PORTUGALLIA.

§ 1 Portugallia à portu Gallorum sic dicta di Lusitania vocabatur, extremum occupat occidentem

§ 2 Extat in Septemtrione ad Galliciam; in orte ad Hispaniae Provincias Regnum Legionis Extremadur et Andaluziae; in meridie ad Mare Gaditanum; in Occaso Mare vel Oceanum Atlanticum.

§ 3 Amnes majores quinque per Portugalliam in Oceanum excurrunt: Minius vel Minho in Galle limi

limite.

§ 4 Regnum Portugalliae dividit in Portu gallian propriè dictam et Regnum Algarbia.

§ 5 Regnum Algarbia jacet ad Fretum Her culeum. Ubi Metropolis Tavira. Praeterea loca praecipua: Faro seu Pharus urbs Episcopalis, Cabo de S. Vincens Promontorium Sacrum Vincentii.

§ 6. Regnum Portugalliae propriè dictum ha ter 5 Provincias: Quae sunt: Interamnensis seu Entre Douro Minho. Ubi Braga Sedes Archiepiscopi. 2da Transmontana seu Traslos Montes. Ubi Braganza Brigantium, unde hodierna familia Regia originem trahit & 3tia Beira. Ubi Coimbra Episcopatus et Academia indignis. Tribunal quoq habet Inquisitionis. 4ta Extremadura. Ubi Lisaben seu Lisbona lo Olyssipo Caput Regni Regis, Patriarchae, Academiae Tribunalis atq Mercatus Dei. 5ta Transtagana seu Alentejo seu Entre Tejo. Ubi Ebora seu Ebora Sedes Archiepiscopalis et Academica.

§ 7 Academiae res celebres: Coimbricensis Olyssipponensis, Eborensis.

§ 8 Religio st hic Romano-Catholica Sola licet tolerantur quoq Judaei, in tota Europa ut cunq ter, Ditiores.

§ 9 Vires Portugalliae sunt Dacis semper triginta armatae millia, triginta majores mino rave naves in pelago, quarum quinque infidiae Byzantinum cunctamur observant.

§ 10 Regio haec perfert Vinum, oleum, mala citrea

citrea, aurantia, ficus, amygdalas, mel, aurum, argentum, ferrum, stannum, plumbum, alumen, rubinum, smaragdum, hyacinthum, crystallum, marmor candidum; Equos, pecudes, bombyces. Defectum rei frumentariæ ex Aquilonis subsidiis suppletur.

§ 11 Incolarum ingenium acre, animus asperum, parsimonia prædictum merces addictum.

§ 12 Regimen est Monarchicum. Regnat modo Josephus I Emmanuel ab Anno 1750. Cujus conjux Maria Anna Victoria Philippi V^ti Regis Hispaniæ filia. Parentes ejus erant Johannes V^tus, et Mater Maria Anna Divi Leopoldi Caesaris filia.

CAPUT VII^MUM

DE

HISPANIA

§ 1 Hispania Espagne nomen ab Hispano Herculis filio, vel ab Hispali urbe accepit. Olim Iberia dicta a flumine Ibero.

§ 2. Terminos habet a septemtrione Oceanum Cantabricum; in ortu Montes Pyrenæi; in meridie Mare Mediterraneum; in occasu Lusitaniam. Longitudo a Gadibus vulgo Cadix ad Jugum Pyrenæum 200 milliarium Germ. Latitudo a Promontorio Celtico seu Cabo de finis Terræ usq^ad Promontorium Saturni seu Cabo de Palos 150 milliarium Germ.

§ 3 Flavii Majores sunt: Iberus seu Ebro. 2 Quadalquivir seu Baetis. 3 Quadiana seu Anas 4 Tajo vel Tagus. 5 Duero, seu Durius, & Minho seu Minius.

§ 4 Dividitur Hispania in Regna 14 et Insulas 4. In medio est Castilia Vetus, ubi Segovia seu Segontia urbs Episcopalis et Academica, Avila vel Abula ut et Valladolid Vallisoletum urbes Episcopales et Academicæ. 2 Castilia Nova ubi Madrid Madritum Regia Hispaniæ et Academiæ sedes, Alcala de Henares seu Complutum Academiæ sedes, Toledo seu Toletum, Academiæ et Tribunalis sedes. 3 In Septemtrione Gallicia seu Gallaecia ubi S. Jago Fanum S. Jacobi seu Compostella ab Apostolo religiosis cognominata & 4 Asturia ubi Oviedo Overum Episcopi et Academiæ sedes, S. Vincente Fanum S. Vincenti oppidum 5 Biscaja. 6 In ortu Navarra Superior, ubi Pampelona seu Pampejopolis Episcopum et Academia ornata & 7 Arragonia ubi Saragossa Archiepiscopi et Academiæ sedes, Huesca seu Osca urbis Episcopalis et Academica. 8 Catalonia seu La Catalunna. Ubi Barcellona, Tarragona seu Taraco Tortosa seu Dertosa, Lerida vel Ilerda Urbes item Episcopales et Academicæ. 9 In meridie Valentia ubi Valentia urbs Episcop. et Academica. 10 Murcia seu Murgitania. Ubi Murgis cum Academia, 11 Granada seu Granata, Ubi Granada Archiepiscopare et academia clara. 12 In occidente Vandalitia seu Andalusia, Ubi Sevilla seu Hispalis emporio, Archiepiscopatu, Academia Sedeque Regis ornatissima indyta, Baeza seu Biatia, Batia, et Osana Urbes

urbes Academica Gibraltar Gibraltaria unde munita cum Porta ad Fretum Herculeum jurisdictionis Britannicæ. Moguer S. Palos de Moguer oppidum mediocre cum porta, ex quo Columbus Americanum velarunt equites &c. 13. Extremadura 14 Regnum Legionis, ubi Palentia Episc. et Academia Salamanca seu Salamantica universitate gaudens

§ 5. Insulæ Hispaniæ sunt duplices: Baleares et Pythiusæ. Illæ sunt duæ: Majorca et Minorca. Hæ eadem duæ: Ivica vel Ibica Formentera quasi Frumentaria Opthiusa dicta a multitudinem serpentum, quibus abundat.

§ 6. Urbes Archiepiscopales in Hispania sunt 8. Episcopales 43. Academicæ 28. Sedes Regiæ 6, quarum præcipua est Madritum

§ 7. Regio interdum salubris, interdum serida diversisq; morbis subjecta, alias ferax fertilisq;

§ 8. Habet hæc Regio Vinum, Acum, Mala cujusvis generis, ficus, frumentum, Linum, cannabinum, arcubalistarum, argentum, puteos salinos, fontes minerales aquæ celeritate excellentes. .....

§ 9. Insulæ Portugallis naturæ similes.

§ 10 Regimen est Monarchicum hereditarium cujusvis sexus gaudens. Hæredes Regni Infantes Hispaniæ, Successor natu major Princeps Asturiæ vocantur.

§ 11 Vires Regni sunt 60 armatorum millia, et pecunia dabit navium in Mari Mediterraneo et Americano

§ 12

§ 12. Religio dominans alibi sola regnat Romano-Catholica, quæ a Tribunalibus Inquisitionis studiose conservatur.

§ 13. Regnat hodie Ferdinandus VI Rex Catholicissimus Victus Parisius Philippo Vto Anno 1746 sumptus. Cujus Conjunx Maria Magdalena Johannis Vti Regis Portugalliæ Filia ab Anno 1729.

CAPUT VIIIvum
DE
GALLIA.

§ 1 Gallia vocatur ab Incolis Gallis, quod nomen Tarquinio Prisco Romæ regnante valde &c. Vocatur et Francia a gente Francica.

§ 2. Limites Galliæ sunt in Septentrione Oceanus Britannicus; in ortu Belgium, Lotharingia, Helvetia atq; Italia; in meridie Mare Mediterraneum; in occasu montes Pyrenæi et Mare Aquitanicum.

§ 3 Longitudo ejus &c ab extima Britannia ad Varum fluvium Italiæ 180 milliar. Germ. Latitudo a Pyrenæis jugis in Bearnia usq; fines Picardiæ 140 milliar Germ.

§ 4. Fluvii majores sunt in Gallia: Sequana Seine per Normandiam, Matrona seu Marne per Campaniam, Araris seu Saone juxta Lotharingiam, Rhodanus s. Rhone per Provinciam, Garonne s. Garumna in Pyrenæo monte ortus, Loira s. Ligeris in Oceanum Aquitanicum effluunt.

urbes Academicæ, Gibraltar Gibraltaria unde maritima cum Porta ad Fretum Herculeum jurisdictionis Britannicæ. Moguer S. Palos de Moguer oppidum mediocre cum porta, ex quo Columbus Americam revelarunt equestris &c. 13. Extremadura 14 Regnum Legionis, ubi Palentia Episc. et Academia Salamanca seu Salamantica universitas gaudens

§ 5. Insulæ Hispaniæ sunt duplices: Balearides et Pythiusæ. Illæ sunt duæ: Majorca et Minorca. Hæ eadem duæ: Ivica vel Ibica a venenatis animantibus libera, salis copia abundans Formentera quali Frumentaria Ophiusa dicta ab multitudinem serpentum, quibus abundat.

§ 6. Urbes Archiepiscopales in Hispania sunt 8. Episcopales 43. Academicæ 28. Sedes Regiæ 6, quarum præcipua est Madritum.

§ 7. Regio interdum salubris, interdum ferida diversisq; morbis subjecta, aliàs ferax fertilisq;

§ 8. Habet hæc Regio Vinum, Acetum, Mellis genus, ficus, frumentum, Citrum, canalina, aquæ, argentum, purus Latium, fontes minerales equæ celebritate excellentes.

§ 9. Insulæ Portugallis natura similes.

§ 10 Regimen est Monarchicum hereditarium generis Masculi. Hæredes Regni Infantes Hispaniæ, Successor natu major Princeps Asturiæ vocantur.

§ 11 Vires Regni sunt 60 armatorum millia, et genima classis navium in Mari Mediterraneo et Americ

§ 12

§ 12. Religio eliminatis aliis Sola regnat Romano-Catholica, quæ a Tribunalibus Inquisitionis Sedulò conservatur.

§ 13. Regnat hodie Ferdinandus VI Rex Catholicissimus Victus Parisiis Philippo Vto Anno 1746 sanguinis. Cujus Conjunx Maria Magdalena Johannis Vti Regis Portugalliæ Filia Ao 1729.

CAPUT VIIIvum
DE
GALLIA.

§ 1 Gallia vocatur ab Incolis Gallis, quod nomen Tarquinio Prisco Romæ regnante natis &c. Vocatur et Francia a gente Francica.

§ 2. Limites Galliæ sunt in Septentrione Oceanus Britannicus; in ortu Belgium, Lotharingia, Helvetia et Italia; in meridie Mare Mediterraneum; in occasu Montes Pyrenæi et Mare Aquitanicum.

§ 3 Longitudo ejus est ab extima Britanniæ Varum flumen Italiæ 180 milliar. Germ. Latitudo a Pyrenæis Lugit in Beamia usq; fines Picardiæ 140 milliar Germ.

§ 4. Fluvii majores sunt in Gallia: Sequana Seine per Normandiam, Matrona seu Marne et Champaniam, Araris seu Saone juxta Lotharingiam, Rhodanus S. Rhone per Provinciam, Garonne S. Garunna in Pyrenæo monte ort, Loira S. Ligeris in Oceanum Aquitanicum effluunt.

Urbes Academicæ, Gibraltar Gibraltaria unde maritima cum porta ad Fretum Herculeum jurisdictionis Britannicæ. Moguer S. Palos de Moguer oppidum mediocre cum porta, ex quo Columbus Americam repetens velarunt equitus &c. 13. Extremadura 14 Regnum Legionis, ubi Palentia Episc. et Academia Salamanca seu Salamanca universitas gaudens

§ 5. Insulæ Hispaniæ sunt duplices: Balearides et Pythiusæ. Illæ sunt duæ: Majorca et Minorca. Illæ eadem duæ: Ivica vel Ibica a venenatis animantibus libera, salis copia abundans. Formentera quasi Frumentaria Pythiusæ dicta ab multitudinem serpentum, quibus abundat.

§ 6. Urbes Archiepiscopales in Hispania sunt 8. Episcopales 43. Academicæ 28. Sedes Regiæ 6, quarum præcipua est Madritum.

§ 7. Regio interdum salubris, interdum ferida diversis morbis subjecta, aliàs ferax fertilisque

§ 8. Habet hæc Regio Vinum, Acetum, Mellis genus, ficus, frumentum, Cinnamum, canalina, aurum, argentum, puteus salinas, fontes minerales, equos celeritate excellentes.

§ 9. Insula Portugallia natura limitat.

§ 10 Regimen est Monarchicum hereditarium gentis Burgavensis. Hæredes Regni Infantes Hispaniæ, Successor natus major Princeps Asturiæ vocantur.

§ 11 Vires Regni sunt 60 armatorum millia, et gemina classis navium in Mari Mediterraneo et Americano

§ 12

§ 12. Religio eliminatis aliis sola regnat Romana Catholica, quæ a Tribunalibus Inquisitionis sedulò conservatur.

§ 13. Regnat hodie Ferdinandus VI Rex Catholicissimus victus Philippi Vti Hispaniarum Regis filius natus 1746 sanguine. Cujus conjunx Maria Magdalena Johannis VIi Regis Portugallia filia nata 1729.

CAPUT VIIIvum
DE
GALLIA.

§ 1 Gallia vocatur ab Incolis Gallis, quod nomen Tarquinio Prisco Romæ regnante recte Gr. Vocatur et Francia a gente Francica.

§ 2. Limites Galliæ sunt in Septentrione Oceanus Britannicus; in ortu Belgium, Lotharingia, Helvetia atq Italia; in meridie Mare Mediterraneum; in occasu montes Pyrenæi et Mare Aquitanicum.

§ 3 Longitudo ejus est ab extima Britannia ad Varum fluvium Italiæ 180 milliar. Germ. Latitudo a Pyrenæis jugis in Belgia usq fines Picardiæ 140 milliar Germ.

§ 4. Fluvii majores sunt in Gallia: Sequana Seine per Normandiam, Matrona seu Marne et Campaniam, Araris seu Saone juxta Lotharingiam, Rhodanus S. Rhone per Provinciam, Garonne S. Garunna in Pyrenæo monte ort, Ligeris S. Ligeris in Oceanum Aquitanicum effluunt.

§ 5. Dividitur Francia in Prefecturas 12 Gouvernemens dictas. Medium tenent tres: 1 Insula Francia, L'Isle de France Provincia totius Galliæ celebrissima. Ubi Soissons, S. Sueßio, Augusta Suessionum urbs Episcopalis et Academica. Pars Parisii seu Lutetia Caput regni. Regia, Archiepiscopi, Universitatis, Conventus Judicii Sedes. 2 Aurelianensis Prefectura seu Orleanois Ubi Orleans Aurelia urbs Episcopum et Academiam celebris, Bourges seu Biturigæ, vel Avaricum urbs Archiepiscopum et universitatem celebris. Poictiers, Pictavium Augustoritum Episcopalis et Academica urbs. Angers Andegavium seu Juliomagus urbs Episcopalis et Academica, a qua Duces Andegavenses denominantur. 3 Lugdunensis Prefectura. Ubi Bourbon Borbonium Stremtaldi natalitus Regiæ familiæ celebre. Villa Francopolis urbs Universitate aucta.

Septemtrionem occupant Prefecturæ tres: 1ma Britannia Minor La Bretagne. Ubi Nantes Namnetum urbs Episcopalis et Academica. 2da Normandia La Normandie. Ubi Caen Cadomum urbs academia et aripisiis celebris. 3tia Picardia.

Orientem spectant Prefecturæ tres: 1ma Campania Champagne. Ubi Reims Remi Archiepiscopi, Academi et inaugurationis Regiæ Sedes. 2da Burgundia Superior Bourgogne pars superiorem regni Arelatensis. Ubi Trevoux Trevirum magnæ Academiam et Societatem eruditam celebratissima. 3tia Delphinatus Dauphine. Ubi Vienna ad Rhodanum

Ad Meridiem jacent Prefecturæ eidem tres: 1ma Provincia Provence. Ubi Aix Aquæ Sextiæ metropolis Academia illustris. Arles Arelate urbs Archiepiscopalis et Academica. Avignon Avenio Archiepiscopalis cum Academia. Orange Arausio urbs

urbs 1ma Academia Universitate illustris. 2da Occitania Languedoc. Ubi Montpellier Mons Pessulanus Episcopatu et Universitate ornata. Thoulouse Tolosa Archiepiscopalis, Universitate, et Curia supremi Judicis aucta. 3tia Aquitania Guienne Ubi Chartres Divona Cadurcorum Episcopum et Academia ornata, Bordeaux Burdegala Metropolis Episcopum, Universitate, Conventus Judicis celebris.

§ 6. Gallis extra Franciam parent: Ducatus Lotharingiæ. In Belgio Artesia, Borbonia Luxemburgi, Namurci, Hennegaviæ, atq Flandriæ part. In Germania Alsatia Sundgovia. In Africa Bourdon Insula. In America Canada Louisiana quedam atq Insulæ

§ 7. Archiepiscopales Urbes in Gallia sunt 18 Episcopales 109, Academiæ 25. Sedes et Palatia Regia 11, Portus 32.

§ 8. Res, quas profert Gallia, sunt inter Vegetabilia: Vinum, Oleum, mala veri generis, omnigenia, crocus, frumentum, linum canabis. Inter Animalia Terrum, Amphibia, pisces, pigmenta, sal. Sunt et animantia utilia artefacta innumera. Defectum auri, argenti, equor, lignorumq supplet negotiatio

§ 9. Incolæ sunt magnæ indolis, ingeniosi, alacres, et civiles. Simulationis aversi.

§ 10 Regimen Monarchicum Henrici Borbonici proprium &c. Successit hic sola prælata scala, in qua Hæres regni Delphinus, vel ejus Filii Regis Principes Sanguinis appellantur. Doministratur Regnum per 8 Consiliis Collegia, 13 Consessus Provinciales seu Parlamenta et 12 Filii Regii Comites et 12 Provinciæ Prefecti.

§ 11. Vires Galliæ exurgunt ad 25000 armatos milites. Quibus addunt in unaq; navi genuina duos.

§ 12. Religio viget hic Rō-Catholica. Literarū studia summa cum diligentiâ tractantur. Bibliothecæ sunt immensæ. Parisiensis primi-pum occupat locum.

§ 13. Regnat hic Ludovicus XVtus ab Anno 1722. Cujus conjunx filia Stanislai Lescinski jam demortui.

DE LOTHARINGIA et COMITATU BURGUNDIÆ.

§ 14. Lotharingia v. Lorraine a Lothario Imperatore nomen accepit, nunc Franciæ succubuit.

§ 15. Terminos habet a Septemtrione Ducatum Luxemburgicum, ab ortu Palatinatum Rheni cum Alsatia, a meridie Comitatum Burgundiæ, ab occasu Campaniam Franciæ.

§ 16. Amnes habet 1 Mosam, quæ Belgium rectius, 2 Mosellam, quæ in Trevirensem 3 Saram vel Saravum, quæ in Mosellam 4 Nanx v. Nabin in Rhenum influunt.

§ 17. Lotharingia dispescitur in tres Regiones. Archiepiscopatus 3. Metz S. Metæ vel Adrodurum, Verdun seu Verdunum, Toul seu Tull vel Tullum. 2do Lotharingiæ Ducatus, ubi Nancy Metropolis. 3tio Barrenses Ducatus, in quo Barleduc seu Barroducum Caput Ducatus.

§ 18. Burgundiæ Comitatus seu La franche Comté ubi Besançon seu Bisanz seu Vesuntio urbs Archiepiscopatus Universitatis atq; Consessus Judicii Delegati

§ 19. Regio unaq; eximiè fertilis ad frumentum, metallum, salem, et pecus nutriendum fecunda.

§ 20. Incolæ ejusq; mores cum Gallis.

§ 21. Regimen habet ex argenti fodinis, lapicidinis, sale et vectigali. Literæ nunc et ramus splendet ac in Gallia.

§ 22. Præfuit annos duos nomine Lotharingiæ Stanislaus Lesinsky Rex Poloniæ, cui successit Ludovicus XVtus Rex Franciæ.

CAPUT IXcum.

DE MAGNA BRITANNIA.

1 Britannia seu Bretagne Insula maxima Europæ in tres Regna coalescit: Angliæ, Scotiæ et Hiberniæ.

§ 2. Anglia Veterum Britannia à Britone vel Bruto quondam vel a Bajulis dulcis et Tayra Regio qualidicas Dulcis Regio, vel a Brithi, quod Anglis Dictum notat, quod hi populi se ghastlè fingebant, dicta ab Anglo Saxonibus denominationem accepit.

§ 3. Limites habet in Septemtrione Scotiam, in ortu Mare Germanicum, in meridie Britannicum, in occasu Hybernicum.

§ 4 Amnes Majores habet tres: Tamesin, et Sabrinam seu Severne.

§ 5. Longitudo Angliæ Mr 80, et Latitudo 60 milliarium Germanicor.

§ 6. Dividitur in Angliam propriè dictam et Quatuor Vallis. Anglia distribuitur in Regna 7. Northumbriam et Merciam; Ostangliam et Essexiam; Cantium Sussexiam Westsexiam.

§ 7. Oritur in Northumbria York Eboracum urbs Archiepiscopalis Aura, Carlile Carleolum urbs Episcopalis Cumbria seu Cumberlandia aqua haurat Regni secundo genitus denominari; In Mercia Oxford Oxonia urbs Episcopalis Academia et Bibliotheca ornata. In Ost Anglia Cambrige seu Cantabrigia urbs Academia illustris; In Essexia London seu Londinum urbs Regia et Britanniæ Metropolis emporio, Episcopum et Regni conventu illustris; In Cantia Canterbury seu Cantuaria Archiepiscopi Metropolitani sedes splendida &c.

§ 8. Vallis Ducatus seu Valles, qui et Cambria, a quo hæres regni denominationem accipit, dividitur in Vallias Borealem et Australem.

§ 9. Britanniæ subjacent præter Angliam Scotiam et Hyberniam aliquot Insulæ in Europa Garnsey et Jersey Insulæ duæ supra Galliam in Mari Aquitanico. 2 Gibraltar Hispaniæ. 3 Minorca in Mari Mediterraneo. Præterea in Africa Asia et America plurimæ Insulæ et Regiones pa-

§ 10. Anglia habet Archiepiscopos 2, Episcopos 24. Academias 2 Cantabrigiæ et Oxford, sedes Regias præter Londinum 7. Portus varios.

§ 11. Habet agrum satis fecundum, præfertim ter vegetabilia: frumentum, gramen et legumina, in quibus locis ligna. Inter mineralia: Stannum, Cuprum, ferrum, plumbum, Sal, alumen, Succinum. Inter animantia Oves multi vellere optimi, boves, mulos, pisces, cunipimis haleces. Ars præterea panni lanei et bombycini, libros præbuerit, et diversam ex metallo effingit supellectilem, ut horologia præstantissima. Defectum vini ex Gallia, Ligni ex Norvegia, auri et argenti aliarumq; rerum ex diversis regionibus per negotiationem suppletur. Lupus hic industria hominum exstinxit.

§ 12. Incolæ excellenti præditi indole, prudentia, consilio atq; animo magno ac liberali, præcipua fide, constantia, humanitate, morum gravitate, libertatisq; studio student literis, armis, artibus, opificiis et negotiationi, disciplinæ navali, reiq; agrariæ peculiariq; negotiantur magna per universum orbem in utraq; India in Africa atq; Asia, in Europa septemtrionali atq; Ruthia diverso mercaturæ genere.

§ 13. Regimen est Monarchicum et Aristocraticum simul coniunctum. Autoritate temperatum. Dominii stammerhund jure hæreditatis et regni competit nemine. Ad hoc proles masculæ et femininæ pari jure observatæ tamen Primogeniti ordine adhibetur.

Filius

Titius nam major Princeps Vallia, nam minor Princeps Cumberlandiæ dicitur.

§ 14. Administratur Regnum per Superiorem et Inferiorem M. Britanniæ Curiam seu Parlamentum, et septem Castellum Collegia; item per diversas Provincias Principes Præfectos, eorumq. Legatos.

§ 15. Reditus Britanniæ majores sunt, quàm ut credi possit. Ex quibus Rex amplius 6 milliones Imperialium quotannis ad conservandum Aulæ Regiæ splendorem percipit.

§ 16. Vires Regni augeri possunt ad sexaginta armatorum millia in Continenti et duceni nonaginta in pelago.

§ 17. Religio Reformata longè latèq. per Britanniam propagata in Episcopalem, Presbyterianam et Puritanam distinguitur. In quia qui cultum Ritus ad liturgiam conformant Anglicanam Conformistæ qui non conformant Non conformistæ apellantur. Episcopatum Coetus sacer, qui dignitatem Episcopalem colunt cum liturgia Anglicana conformatus. Observatum ejusdem in Anglia regnat, et ab Archiepiscopis Eboracensi et Cantuariensi atq. Episcopis 24 regitur. Presbyteriani ac Puritani, quibus auctoritas Episcoporum ritusq. sacri invisi sunt, administrantur inspectione Presbyterorum. Præterea sunt in Anglia Remonstrantes, Lutheriani, Ariani vel Unitarii, nam ibi Ariani sectæ ubiq. variis vocitant, quam sententiam doctissimi in Anglia viri ante nostra tempora adamarunt, ut per Neutonum Lockium, et Clarkium Philosophi, sunt et Socinani, Anabaptistæ, Quackeri seu Tremuli.

§ 18. Scotia extremum occupat Aquilonem et claudituer ex omni parte Oceano præter Angliæ continentem.

§ 19. Amnium clarissimi hic duo sunt: Spea seu Spey, qui mari Britannico, Tavus per mediam regionem in mare Britannicum infunduntur.

§ 20. Longitudo Scotiæ ab Anglia ad Meridiem Deudecatesimum 60, Latitudo verò 30 milliaria Germ. conficit.

§ 21. Dirimitur Scotia anne Tavo in Septentrionalem et Meridionalem, cujus littora Insulæ Oceani diremptæ habent.

§ 22. Scotia Septentrionalis ab Insulis Gradibus ad Tavum usq. pertinuit. Inquia New-Averden seu Aberdenia nova Episcopum, Academia, emporio, domuq. celebris. 2. Scotia Meridionalis seu Süd Schottland à Tavo ad Angliam austrum versus procurrit. In qua Glaschow seu Glascovium Urbs Archiepiscopum atq. Academia clarissima in medio. S. Andrews seu Andreapolis Sedes Archiepiscopi et Academia domo ornata Edenbourg seu Edenburgum Regni metropolis splendida Aulæ Sede Regia nunc Episcopum Academia et domo celebratur.

§ 23. Insulæ Scotiæ quæ boreales et occidentales Scotiæ latus habent applicis sunt generis 1 Ferroenses seu Glotraria numero 16 dirimit Danica 2 Schetlandica seu Hirtlandica frigida sterilesq. numero 6.

3 Orcades numer 28 frigida minus secunda.
4 Hebrides seu Erudes seu occidentales 12.

§ 24. Urbes Archiepiscopales sunt duæ S. Andrews, et Glascow, Episcopales 12. Academicæ 4. Sedes et Palatia Regia: Edenburg, Dunbarg, Stirrethey Burg.

§ 25. Regio scopulosa et aspera montibus rupibus ac paludibus impedita, frigida minus fertilis ac vei navali et pecuariæ quam agrariæ opportunior. Res quibus opes Angliæ adæquat sunt ex Vegetabilibus: frumentum, legumina, cannabis, lignum; & mineralibus, aurum argentum, crystallus, agathæ, Jaspis, topazius, marmor; unionis. Ex animantibus Equi, boves, porci, ovis, fera Sylvestres, inter quas Lupi, quibus Anglia caret. Piscium innumera genera et Rex aureæ fabæ.

§ 26. Incolæ primaci præditi animo ad seditiones prorumpendum, literis, armis, mercatura, rei navali et pecuariæ diligentius quam agriculturæ dediti.

§ 27. Religio Reformata Presbyteriana Puritanica caput per Regnum exulat, cum qua Episcopalis etiam atq; Romano-Catholica admittitur.

§ 28. Regnum Scotiæ æterno cum Anglia Anno 1107 æquatum fœdere commune cum Anglis regimen retinuit suum habet.

§ 29. Hibernia seu Irrlandia Insulam Britannicarum 3tia vocatur Hibernia vel ab Hiero Rege Hispanor, vel ab hyeme ibi satis diuturna, vel ab

Hier id est Occidens, nam quod ad Angliam Hibernia est ad occidentem. Hybernia hæc oceano ex omnibus lateribus circumfunditur ab ortu mari Hybernico, quæ hanc ab Anglia separat, a meridie mari Atlantico seu occidentali, ab occasu oceano Occidentali, a septentrione mari septemtrionali.

§ 30. Latitudo Hiberniæ est 30 milliarium Germ. Longitudo 60 milliarium Germ.

§ 31. Amnes majores duo singulis alveis in oceanum effluunt 1 Senus seu Schennen 2 Barrovius seu Birgus seu Barow in mare Hybernicum decurrunt.

§ 32. Regnum Hybernia distinguitur in 4 Provincias, quarum hæc sunt nomina: Ultonia seu Ulster, 2 Lagenia seu Leinster, 3 Momonia seu Munster. 4 Connacia seu Connough, quæ iteram suos habent Comitatus. In Lagenia occurrit urbs præcipua Dublin Dublinum caput Regni et Prorogis Archiepiscopi Academiæq; sedes emporio, magnitudine et ædificiis fastuosa.

§ 33. In Hybernia Urbes Archiepiscopales sunt 4: Armacha in Ultonia, Dublinum in Lagenia, Cashel in Momonia, Toam in Connacia. Episcopales 23, Academica una Dublinum, Portus 16.

§ 34. Regio hæc est paludibus interfusa pascuationi quam agriculturæ opportunior. Profert ex Vegetabilibus gramen, cannabin, linum, crocum, lignum & mineralibus aurum, argentum, cuprum, stannum plumbum

plumbum, marmor; ex animantibus pecus diversi generis, oves, feras, apes, aves sylvestres, pisces, nec desunt lupi, quibus caret Anglia.

§ 35. Incolæ hujus Regionis pigri et pertinaces esse dicuntur, ad rem pecuariam et piscationem magis quam ad literas artesq; inventi.

§ 36. Religio Reformata Anglicana partim Episcopalis, partim Presbyteriana per Hyberniam propagatur. Romano-Catholica ab Anno 1691 publice lege retringitur.

§ 37. Literæ parvam apud Hybernos æstimationem habent. Promoverent eas singuli Hybernis inscripti in Academia Dublinensi.

§ 38. Regnum perpetuo cum Anglia atq; Scotia fœdere conjunctum per strictæ Regiæ Prærogativæ et Proventus Publici cum Anglia ratione rege administratur. Cui par est et libertatis et

§ 39. Regnat hodie in his tribus Magnis Insulis Georgius Augustus IIdus Anno 1683 natus Anno 1727 coronatus. Cujus Conjunx est Carolina Johannis Friderici Marchionis Brandeburgici filia. Habent Liberos 1 Principem Walliæ Fridericum Ludovicum, qui nat. habet 9 Liberos. 2 Annam desponsatam Wilhelmo Carolo Henrico Friderico Principi Nassau et Belgii Fœderati hereditario Gubernatori nunc virum ab Anno 1751. 3 Amaliam Sophiam Leonoram. 4 Elizabetham Carolinam 5 Wilhelmum Augustum Cumbrlandiæ Principem 6 Mariam.

CAPUT XXIUM.

DE BELGIO

§ 1 Belgium olim nostra Germania Inferior seu Nieder Land cognominatur.

§ 2. Cingitur à Septentrione Mari Germanico ab ortu Vestphalia atq; Rhenano Germaniæ Circulis, a meridie Lotharingia et Campania, ab occasu Picardia, mari item Germanico.

§ 3. Fluvii 4 in Belgio decurrunt 1 Rhenus seu Rhein qui ex Helvetia ortus ostio triplici in mare effunditur. 2 Mosella ex Alsatia et Burgundiæ finibus in Rhenum exit. 3 Mosa v. Die Maas s. Meuse ex Lotharingia in Rhenum prorumpit. 4 Scaldis seu Die Schelde seu Escaut ex agro Picardiæ in mare illabitur.

§ 4 Belgium Ut 7 olim Fœderatum et Catholicum

§ 5 Belgium Fœderatum habet Provincias 7. 1 Frisiam Occidentalem, 2 Rempubl. Groningæ-nam et 3 Transisalanam. 4 Gelriam 5 Zutphaniam Ultrajectinum. 6. Zelandiæ et 7 Hollandiæ Comitatus.

§ 6. Frisia Occidentalis West Friesland ab orientali Germaniæ Frisia diversa dividit in 3 Tractus 1 Ostergoanum Tractum orientalem. Ubi Leeuwarden seu Ledvardia. Dokc Dockum seu Doccumum 2 Westergoanum Tractum occidentalem. Ubi Harlingen seu Harlinga maritima et porta insignis. Franeker Franeckera urbs universitate celebris. 3. Sevenwalden

walden Tractum sylvestrem. Ubi Kuyder & Kyder

Ad Trisiam pertinent Insulae 1 Schellinga seu Schellinga 2 Ameland seu Amelandia 3 Schiermonnikoog seu Monicoga 4 Bolek & Rottum 6. Borkum

§ 7 Respublica Groeningana seu Groeningana ubi Groeninga Provincia metropolis Academiâ ornata, Dala seu Damma urbs elegans.

§ 8 Respublica Transisalana seu Oberyssel dividit in tres Tractus: 1 Salandiana ubi Deventer seu Daventria. 2 Wol Zwolla seu Swol. Campen seu Campena urbs specula dives. 3 Twenthen ubi Goor seu Gora, Delden. 3 Drenthen ubi Coeverden seu Covordia, Assen vel Essen

§ 9. Gelria Inferior seu Nieder Gelderland (Superior enim pertinet ad Belgium Catholicum) haec vero dividitur in tres Tractus: nempe 1 Veluwen ubi Arnheim seu Arenacum in ripa Rheni. Harderwyck seu Harderwicum universitate gaudet & 2 Zutphaniam, ubi Zutphen seu Zutphania urbs bona cuba, Doetekum seu Doreconum oppidum 3 Betuwen. Ubi Buren seu Burra Comitatus nomina insignia hereditaria domûs Arausionensis Nimmegen seu Noviomagum urbs ampla mercatu celebris.

§ 10. Ultrajectina Provincia habet urbes sequas: Amersfort seu Amersfortia urbs haud magna munita tamen, Utrecht seu Ultrajectum vel Trajectum ad Rhenum urbs Episcopalis prima cum Academia &c.

§ 11 Selandia Comitatus seu Seeland sive Solis &

Solis & Meirnen, qua sunt: 1 Valchria, ubi Vlissingen seu Flissingen, quod pertinet ad Principem Arausionensem, et Middelburgum Caput Provinciae ubi Perspicilla et Telescopia inventa sunt 2 Bevelandia Australis, 3 Tola 4 Insulas. Philippi, 5 Insula Volfersdykensis 6 Bevelandia Septentrionalis, 7 Duvelandia. 8 Scaldia Schouwen

§ 12. Hollandia Comitatus 25 milliar. Germ. longus, 12 mill. germ. latus dividitur in Meridionalem et Septentrionalem. In medio Hollandiae via manû observanda sunt 1 Diep Dyk, quod ab Anno 1421 coepit exstrui, dum Dapi 72 et Incolae 100,000 aquis submersi sunt et suffocati 2 Mare Harlemitanum s. Harlemer Meer 3 mill. germ. longum et 1 mill. germ. latum 3 y vel ye juxta Amstelodamum.

In Hollandia Meridionali sunt Loca: Briel s. Briela munitio maritima cum porta, quam Federati Reipubl. conditori primum Hispanis eripuerunt. Dordrecht seu Dordracum urbs à Synodo Anno 1618 habita memoranda, Loewenstein arx permunita ad Mosa et Vahalis confluentes Hugonis Grotii alicuius Illustrium custodia memoranda, ex hac liberavit Grotium cista librorum conclusum sua Conjuge Anno 1650. Rotterdam s. Roterodamum urbs natalibus Erasmi clara. Delft s. Delfi. Oppidum speciosum Arausionensium Conditorium. Haag s. Graven hagen seu Haga Comitum Vicus splendidus palatiis, Conventu Ordinum et Legatorum statione celebris. Leyden s. Lugdunum Batavorum

urbs

urbe illustri Academia ornata Harlem seu Harlemum typographia inventione clarum. Amstelodam seu Amstelredamum metropolis Reipe omnium celeberrima divitiarum, emporio, portu, navalibus, et typographia celebris.

In Hollandia septentrionali sunt loca: Beverwyck, Alckmar s. Alkmaria sedes Divitum Horna seu Horre urbs populosa. Huc pertinent Insulae: Wieringen Texel, Eyerlandt Insulae parvae, et Vlieland Hevolandia juxta quae in oceanum orientalem pervarant.

§ 13. Belgium Catholicum 10 Provinciis includitur, quae sunt: Ducatus Brabantiae, Gelria Superior, Leodiensis Episcopatus, Limburgicus Ducatus, Luxemburgicus Ducatus, Bullionensis Ducatus, Comitatus Namurcensis, Comitatus Hannoviae, Arresia Comitatus, Flandria Comitatus.

§ 14 Brabantiae Ducatus cum Mechliniensi et Antverpiensi Agnatûs in medullio Sinus et inter Austriacos atque Hollandos scitus habet Weber et Spiridion. In Brabantia Austriaca Lovanium s. Lovanium urbs munita et Academia privilegiis natalibus clara, Brüssel seu Bruxella urbs magnifica structura Provinciae Caput et Provisedes, quae ab hac Carolus Lotharingus dependens ab Aula Austriaca. Mechelen Mechlinia urbs ampla, Archiepiscopatu ornata et Agnatiae prima. Antwerpen seu Antwerpia urbs magna titulo Marchionatus insignita. In Brabantia Batava. Breda urbs ampla

pla juris Nassoviensis. Ravenstein seu Ravensteinium urbs elegans cum arce. Maestricht seu Trajectum ad Mosam munitio valida.

§ 15 Gelria Superior pertinet ad Ducis Dominium: ad Aulam Justiniacam: ut: Ruremunde seu Ruremonda urbs Episcopalis. Ad Borussorum Regem pertinent: Walbeck Valbecca, Geldern Gelria, Straelen Straelonum Wachtendonck Vachtendonca.

§ 16 Leodiensis Episcopatus seu Luttich sub subjectus Praesuli et Vestphalico Germaniae Circulo adscriptus. Ubi Lüttich seu Liege seu Luyck Leodium urbs magnifica, Huy Hoium munita parva ad Mosam.

§ 17. Limburgicus Ducatus s. Limburg pertinet pedie partim ad Austriacum Belgium Limburg, Spremont-Spremontium et partim ad Reipubl. Hollandicam ut Valckenburg.

§ 18. Luxemburgicus Ducatus seu Luxemburg pertinet majori ex parte ad pacatum Austriacum et Gallicum exceptis quibusdam locis ad hos vel illos Principes vel Duces pertinentibus. Luxemburg ac in ditione Austriaca.

§ 19. Bullionensis Ducatus seu Bouillon ditionis Gallicae.

§ 20. Comitatus Namurcensis Namur ditionis Austriacae et Gallicae

§ 21. Comitatus Hannoviae seu Hennegau ditionis Austriacae et Gallicae

§ 22. Comitatus Arresiae seu Artois

tonis

Ms. II. 730.

urbes illustri Academia ornata. Harlem seu Haerlemum Typographiae inventione clarum. Amstelodam seu Amstelodamum metropolis Reipub. omnium celeberrima divitiarum, imperii, portus, commercii, et Typographiae celebris.

In Hollandia septemtrionali sunt loca: Beverwyck, Alckmar s. Alkmaria Sedes Divisionis Horna seu Horn urbs populosa. Huc pertinent Insulae: Wieringen Texel, Eyerland Insulae parvae, et Vielandt Hevolandia juxta quam causa in oceanum orientalem pernatant.

§ 13. Belgium Catholicum 10 Provinciis includitur, quae sunt: Ducatus Brabantiae, Gelria Superior, Leodiensis Episcopatus, Limburgicus Ducatus, Luxemburgicus Ducatus, Bullionensis Ducatus, Comitatus Namurcensis, Comitatus Hannoviae, Artesiae Comitatus, Flandriae Comitatus.

§ 14. Brabantiae Ducatus cum Mechliniensi et Antverpiensi Dynastiis in mediterraneis sitas et inter Austriacos atque Hollandos sitas habet urbes et oppida. In Brabantia Austriaca Lovanium urbs munita et Academia privilegiis nobilibus clara, Brüssel seu Bruxella urbs magnifica structura Provinciae Caput et Archigis Sedes, quae et hodie Carolus Lotharingus deprimendens ab Aula Austriaca. Mechelen Mechlinia urbs ampla, Archiepiscopatu ornata et Ecclesiae prima. Antwerpen seu Antverpia urbs magna titulo Marchionatus insignita. In Brabantia Batava. Breda urbs ampla

pla juris Nassauiensis. Ravenstein seu Ravestinium urbs elegans cum arce. Marchiche seu Trajectum ad Mosam munitio valida.

§ 15. Gelria Superior pertinet ad duos Dominos: ad Aulam Justiniacam: ut: Ruremunde seu Ruremonda urbs Episcopalis. Ad Borussorum partem pertinent: Walbeck Valbecca, Geldern Gelria, Straelen Straelanum Wachtendonck Vachtendonca.

§ 16. Leodiensis Episcopatus seu Luttich sub subjecto Praesuli et Vestphalico Germaniae Circulo adscriptus. ubi Lüttich seu Liege seu Luyk Leodium urbs magnifica, Huy Hoium munitio passu ad Mosam.

§ 17. Limburgicus Ducatus s. Limburg pertinet hodie partim ad Austriacam Aulam Limburg, Stremont Stremontium, partim ad Rempubl. Hollandicam ut Valckenburg.

§ 18. Luxemburgicus Ducatus seu Luxemburg pertinet majori ex parte ad prostratorem Austriacum et Gallicum exceptis quibusdam locis ad hos vel illos Principes vel Aulas pertinentibus. Luxemburg Ac in ditione Austriaca.

§ 19. Bullionensis Ducatus seu Bouillon ditionis Gallicae.

§ 20. Comitatus Namurcensis Namur ditionis Ac Austriacae et Gallicae

§ 21. Comitatus Hannoviae seu Hennegau ditionis Austriacae et Gallicae

§ 22. Comitatus Artesiae seu Artois

tonis

rorus diriens Gallica

§ 23. Flandria Comitatus seu Flandem
primo ad Hollandiam, Austriam et Galliam

§ 24. Foederata Belgarum Respublica
subsunt eorum Hollandiam diriens in Africa
Capo di Bona Speranza Promontorium Bonae Spei
in Asia Orientali Litora: Canara, Malabar, Co-
romandel, atq Malacca in India, Insula Ceylon
Sumatra, Java, atq Molucca in Mari Indico.
In America Insulas quasdam Antillas paucas pu-
cium dispares.

§ 25. Archiepiscopatus in Belgio sunt duo:
Mechelin et Cambrey, Ultrajectinus trias por
Religionem Reformatam subsunt. Quae-
partes sunt 10, Academiae in unaq Belgii
sunt 8: Groningen, Franecker, Harderwyck, Leyden
Utrecht Hollandiae: Löven, Douay in Flandria
Namur Belgicae.

§ 26. In Regione Belgica aër crassior
humidiorq Salubris tamen habetur, ipsi plane
Borea inclemens ingratus. Solum fluviis
paludibus et aquaeductibus distinctum magna
ex parte planum et paucis impeditum colli
bus, propterea aquiculturae reipecuariae,
navigationi et negotiationi satis idoneum.

§ 27. Praecipuus terrae fructus quae
vegetabilia in gramine et frumento, quae ad ani-
malia in pecore, caseo, butyro atq lana
quae mineralia in carbone fossili copiosissimo
Gliscium diversis generibus abundat. Ars vero et

lanes

lanes et bombycinae panni, sindones, tela
chartam, libros, variamq ex metallo supelle-
ctilem parat. Vinum, ligna, aurum, argen-
tum, caetera mineralia per negotiationem
ex aliis adhibentur regionibus.

§ 28. Incolae sunt prudentes, solertes
operum expeditae flagrantes, frugales, laboris
et periculi patientes, artium scientiarumq capa-
ces. Foederati vero propter Reipubl. conditionem
apertam ac libertatis supra modum amatores

§ 29. Regimen in Belgio Foederato Mi-
steriarum; in Catholico Regium est in usu. Qu-
rum illud a praepotentibus Foederati Ordinibus
et Suprema Provinciae Delegatis Hagae Comi-
tum residentibus Reipubl. nomine. Hoc vero
partim Domus Austriacae, partim Galliae
atq Borbonidae Regum imperio per Praesides
administratur.

§ 30. Reditus Belgii foederati ex Tributo
atq Vectigali ordinario et extraordinario, confla-
ctu Capitis, Literis Salis Conducti, pecuniis
foenebri aliisq subsidiis in cistam publicam inferun-

§ 31. Vires Foederati Belgae facile belli
tempore ad 60 viros millia in continente et
80 naves bellicas in pelago exurgere. Quia vero
Belgium Cathol. primet ad Gallos, Austriam, atq Bo-
rusos. Eae vires hue loco videbuntur.

§ 32. Religio Reformata in Foederato, Catholica
in Catholico summa auctoritate pollet. Locus nihilo-
minus apud Belgas Foederatos datur Arminianis seu
Remonstrantibus, Lutheranis, Neo-Catholicis, Anabaptistis

seu

seu Mennonitis, Collegiantibus, in quos et Sociniani in-
venimur. Apud Catholicos Jansenistis, atq Judais
per indulgentiam reperiri.

§ 33. Præst hodie Belgio Foederato Vil-
helmi Caroli Principis Arausionensis defuncti filius

CAPUT XXXVIII
DE
HELVETIA.

§ 1. Helvetia, Suisse, Schweitz Jugis Italiæ
adfixa et Helvetiis antiquis Germaniæ populis dicta.

§ 2. Habet ad Septemtrionem Sveviam Germa-
niæ ad orum Centenarium Tyrolis, ad meridiem
Italiam, ad occasum Galliam suos terminos.

§ 3. Lacus majores, qui regionem intersecant
sunt: 1 Lacus Bodamicus seu Brigantinus Boden
see Rhenum accipit et effundit 2 Tigurinus major
Zürcher see. 3 Generensis seu Lemanus Lac de Ge-
neve 4 Neocomensis Major, Neuenburger see con-
fer sa Biennensis Lacu expulsus.

§ 4 Fluvii Majores sunt nes: Rhenus seu
Rein. 2 Rhodanus seu Rhone. 3 Arola seu Aar.

§ 5 Longitudo Helvetiæ est circiter 60
Leucarum 30 latitudinem Germ.

§ 6. Helvetia pro populi jussibus est ri-
patim in Foederati Cantones seu Pagos seu
Cantones 13. In subditos Communes 12. Sociati
Foederati 9 dividium.

§ 7.

§ 7. Foederati Cantones Romanæ Catholicæ
sunt 7. 1 Lucernensis seu Lucern, ubi Sempach
Sempachum oppidum clade Austriacæ Annæ 1386
notum. Lucern urbs prima. 2 Tugiensis seu
Zug. Ubi Zug seu Tegium urbs situs amœni
3 Svitiensis seu Schweitz. ubi Schweitz Svitia
vicus amplus unde tota Helvetia Schweitzerland
dicitur. 4 Unterwaldensis. 5 Solothurnensis
seu Solothurn. ubi Solothurn Salodurum urbs
vetusta sedes Legati Galliarum. 6 Uranensis
seu Uri, ubi Altorf Altorfium oppidum Tegans
Wilhelmi Telli Patriæ, qui primus libertatem
Reipubl. capit vindicare. 7 Friburgensis Fri-
burg. ubi Freyburg Friburgum oppidum Epulo-
nis Reformati Cantones sunt 4: 1 Ba-
silensis seu Basel. ubi Basel Basilia urbs
magna Academiâ clarissima Rhenus fl. interluit
2 Scaphusiensis seu Schaffhausen ubi urbs ejusde-
minis 3 Tigurinus seu Zürch. ubi Zürch
Tigurum urbs ampla mercatu, Gymnasio, Acade-
miâ clara. 4 Bernensis seu Bern. ubi Habs-
burg Habspurgum arx natalibus domûs Habs-
burgicæ clara, Bern Berna Civitas bene cul-
Gymnasio ornata. Lausanne Lausonium urbs
elegans Academiâ et Hugenotarum perfugio illustris.
Mixti Cantones ex Reformatis et Catholicis
2: 1 Glarensis seu Glaris. ubi Glaris Glarus
2 Abbatiszellensis seu Appenzell ubi Appenzell
Abbatiszella oppidum.

§ 8. Subditi & Commensales 2plicis sunt ordinis Communes universa Reip. subditi. singulares vero tantùm Cantoni huic vel alteri subjacent.

1mò oppida Helvetiis subjecta 3 in Agro Turgoviensi 1 Zofingen seu Tobinodunum, 2 Arau. Argovium oppidum 3 Bruck seu Pons Aretæ

2do Badensis Comitatus Relig. mixta Bernatibus Tigurinis et Clarenensibus subjecta ubi Baden Thermæ vel Aquæ Helvetiæ seu Castella Aquæ Comitiis federatæ Reip. nobile opp.

3tiò Præfectura Libera Frey Ämter R. Catholica Bernatibus Tigurinis atq. Claronensibus subjecta ubi Mellingen Mellingæ, Bremgarten Bremocardum oppidum.

4tò Oppida Helvetiis subjecta 3 in Agro Scaphusiano. Diessenhofen Darnacum ad Rhenum, Stein Stamicum opp. ad Rheni ex Lacu Bodamico exitum Winterthur Vitoduranum oppid.

5tò Turgovia Landgraviatus seu Turgou Relig. mixta et juris Civitatum ad Lacum Bodamicum ubi Bischoffzel Episcopi Cella

6tò Rheni Vallis Regulia seu Rheinthal R. perpetua in 8 Civitatum et Abbatis Cellanum jurisdictionem ubi Rheineck v. Rhyneck Tff. cum arce in Rheni ostio

7mò Saxonense Tractus seu Sargans Relig. mixta et jurisdictionis 8 Civitatum. ubi Sargans Schloß

8vò Castra Rhætica, Gaster, Gastal Relig. mixta

9nò Oppida Helvetiis subjecta 2 in Regionis medio. Rapperschwil Rapperi villa Lacum Tigurinum in superiorem desinit. Gersau Gersavia ad Lacum Lucernensem

Subditi

Subditi nonnulli ad Italiæ et Galliæ fines recensentur, atque

10mò Præfectura Italica superiores 3 Relig. Catholicæ. Val Brenna vel Blenentzer Thal seu Vallis Brunia. Riviera seu Rigaccia seu D'Aegio. Bellentz Bellinzona Bedrio oppida

11mò Præfectura Italica inferiores 4 Catholicæ in 12 Cantonum potestate, ut in Val Maggia seu Vallis Madia. 2 Locarno S. Luggaris seu Locarnum urbs magna 3 Lugano seu Lawis Luganum cum 100 Villis 4 Mendrisio Mendrisium

12mò Præfectura Gallica 4 in occidentali tractu ad limites Bernatibus et Friburgensibus subjecta ut 1 Schwartzenburg Wogrey Reform. Relig. sedis. 2 Orbeu Orba Urbigenum Cath. Relig. 3 Granson Grantee Grantsonium Ref. Relig. 4 Murten seu Monat Muratum Ref. Relig.

§ 9. Socii Federati sunt 9. 1mò Civitates Germaniæ 2. 1 Mülhausen Milhusia in Sundgovia Cantonibus Reformatis adjuncta. 2 Rotweil Rotwilla Civitas Sveviæ, quæ tamen a Fœdere Helvetico nectit.

2dò Abbatia S. Galli cum Civitate ejus nominis seu pro Abbatis Cellam. Ubi S. Gallen Asylum S. Galli cujus Abbas Princeps S. Imperii Romani

3tiò Toggenburgensis Comitatus seu Toggenburg Relig. mixta. ubi Lichtensteig opp. Kirchberg.

4tò Grisonum Respublica seu Graubünden Relig. mixta 8 Cantonibus antiquis equalem. Veniunt ad eam 1 Federati Grisones Graubünden in 3 diversis ordines 1 Der Bund der Zehen Gerichte Fœdus 10 Judicii 2 Der Bund des Gottes Hauses Fœdus Domus Dei. 3 Der graue Bund Fœdus Canum

11

11 subditi Grisonibus Graubunden Untorthanen
in Italico limite. Ubi Bormio seu Worms &

5to Vallesia le Vallais, Walliser Land Cath.
Relig. Catholicis Cantonibus addicta. Imer alpes Italiæ
condit. Ubi Sitten Sedunum S. Maurice &.

6to Genevensis Respublica seuf Reformata
Bernatibus Tigurinis fœdere juncta. Ubi Genf
Geneve Geneva Civitas splendida Universitati sedes
ubi Servetus combustus.

7mo Neocomensis Principatus seu Neuenburg
Neüfchatel Relig. Reformatæ in Bernatum fœdere
ubi eppidum ejusq; nomini

8vo Biennensis Tractus S. Bieler Gebiet
Relig. Reformatæ cum Bernensibus Solothurnensibus
et Tiburgensibus fœdera iniras. Ubi Biel-Bienne

9no Basiliensis Episcopatus seu Basel Cath.
Relig. Cantonibus Catholicis unitus. Ubi Brendrat

§ 10. Episcopatus Helvetiæ sunt 3: Basilea,
Lausona, Sitten vel Syon: Academiæ: Basiliensis
Genevensis, Tigurina, Bernensis.

§ 11 Regio Alpibus et montibus aspera,
lacubus impedita, aeris salubris et temperati, agrum
pecuariæ quàm agriæ rei magis opportunum habet
Profert ex vegetabilibus frumentum, vinum, lignum
herbas, diversos fructus; ex animalibus pecus, feras
varia piscium genera, habet et cæsuram bungsum
Ex mineralibus aurum, argentum, ferrum diversaq;
Lapidum species.

§ 12. Incolæ originem sumunt a Germanis
moras a Gallis. Excellunt alacritate, simplicitate
justitia, hilaritate, et pertinaci libertatis amore
ardore pugnandi incredibili, sermonem habent Ger-
manicum.

§ 13. Regimen inter Helvetios est popularæ
quod per Magistratus in Urbibus et Villis, per
Legatos Cantonum in Conventu Universali, qui Aquas
Helvetiæ Cantonum vel Baden cognati, administrari solet

§ 14 Reditus Helvetiæ ex vectigalibus et
Viris armatis vel militaribus, qui in vicinas emittuntur
regiones ita sunt ordinati, ut nullis Rectorum artibus
possint augeri vel minui. Vires vero eorum consistunt
in meniam angustiis et populi fœcundine, ubique
sene pericula facile per iquinum indicia ad 100 ar-
matorum millia intervallo 24 horarum convocantur.

§ 15 Religio eorum hactenus usitata est, uti
Rectores, qui pro Cantonibus diversis diversi sunt.

CAPUT XLMUM.

DE

ITALIA.

§ 1 Italia Italiæ nomen accepit ab Italo Rege
vel ἀπὸ τῆς Ἰταλὸς Tauro antiquo Græco nomine
eo quod magnitudine et pulchritudine bovum fœcunda
sit. Dicta etiam est Hesperia eo quod Græcis ad
occasum sita est. Item: Saturnia, Ausonia, Latium
Oenotria ab antiquis Poëtis recitata.

§ 2 Terminos habet a Septentrione Helveti-
am et Germaniam, ab Ortu Mare Adriaticum et
Jonium, a Meridie et Occasu Mare Mediterr. et Gallias

§ 3. Longitudo Italiæ 200; Latitudo in superiore
parte 100, in medio 30, in fine 20 milliar. Germ.

§ 4 Fluvii Majores 4. 1 Athesis s. Adige
seu Etsch in Mare Adriaticum 2 Padus Doc
Alpibus delapsus in Mare Adriat. 3 Arnus Arno
in æquor Ligusticum 4 Tiberis seu Tiber in
Mare Thuscum effluunt.

§ 5 Dividit Italia in Superiorem, Mediam
Inferiorem Regiones, atq; Insulas.

§ 6. Italia Superior in octo: Sabaudia, Pede-
montii, Montisferrati, Mediolani, Mantuæ, Modenæ
Parmæ ac Placentiæ Ducatus, et 3 Venetor Lue-
centium atq; Genuensium Respublicas disperciunt.

§ 7. Sabaudiæ Ducatus La Savoie Veteran
Allebrogum Sedes est in potestate Regis Sardiniæ
Ubi Tarentasiæ Monasterium Tarentasiæ urbs Archi
episcopalis culta et frequens, Chamberi Camberium
urbs Ducatus ac Sabaudiæ Propriæ prima con-
ventus Judicum et alimi Nuncii Sede nobilis.

Pedemontanus Ducatus Piemont Provincia Sub-
alpina in ditione Regis Sardiniæ. Ubi Aosta Au-
gusta Prætoria urbs ampla et Episcopalis. Masse-
rano Principatus Massimensis fuit obsequii Princi-
pibus, Verue Vercia arx munita ad Padum, Taurino
Taurinum vel Augusta Taurinor Sedem præbet Archi
Archiepiscopo et Academia.

Montferratensis Ducatus Monferrat Ducis Saba
dia Anno 1709 conclusus. Ubi Casal Casale Dodi-
comagum novum. Caput hujus Ducatus.

Mediola

Mediolanensis Ducatus seu Milano ad Reges
Hungariæ et Sardiniæ spectat. Ubi Milano Mei-
land Mediolanum urbs propulsa Archiepiscopum
et Academiæ insignis Ducatus Caput, Cassano Cas-
sanum, Cremona &.

Mantuanus Ducatus seu Mantova in potestate
Regum Hungariæ. Ubi Mantova urbs Episcopalis
et Academica &

Parmæ et Placentiæ Ducatus Parma et Piacenza
in potestate Regum Hungariæ. Ubi urbes Parma
et Piacenza Placentia.

Mutinensis et Mirandulæ Ducatus seu Modena
atq; Mirandula. Ubi Novellara Principatus Sui
juris, Mirandola urbs Ducatus cognominis Caput
Correggio Principatus cognominis Caput, Modena seu
Mutina Sedes Ducis

§ 8. Respublica Venetæ Dominio Veneto seu
Venezia in Provincias 5 distincta. Ama Longobardia
Veneta seu Lombardia Veneta. Ubi Verona, Padua
seu Padua Patavium urbs antiquitate, Episcopatu
Universitate Livii patria illustris & 2da Ducatus
Venetus Dogado Veneto. Ubi Venezia Venedig
Venetia urbs sinus mirandi ampla frequens com-
mercii opulenta, armis potentissima Caput Resp.
Ducis et Patriarchæ Sedes. Dalmatina palatiis
Veneter splendida & 3tia Marchia Tarvisina seu
Trevisina, la Marchia Trevigiana. Ubi Trevigio
Tarvisium oppidum Magnum cum Episcopatu et Academia
4ta Ducatus Forojulensis, Friuli. Ubi Udine Utinum
urbs frequens Episcopalis, Cividi di Friuli seu Forum

Julien

Iulium olim Provincia Caput. Aquileja seu Algar Aquileja quondam urbs magna. Sta Istria seu Histria peninsula Illyrico conterminia. Ubi Capo d'Istria Iustinopolis urbs praemunita Regionis Venetae Praefecto hospitium praebet. ¶

Respublica Lucensium seu Lucca sui et juris. Ubi Lucca Reip. caput, Castiglione seu Castellionum Equitum. ¶

Respublica Genuensis seu Genova. Ubi Genova seu Genua urbs magna superba dicta Reipubl. prima, mercatu, artificiis Ducis ac Archiepiscopi sede nobilis. Noli Caulum Equitum Episcopatus et Porta nobilis. ¶

§ 9. Principatus Minores 9 Principibus suis subjecti in Italia Superiore sunt. 1 Massa rarae. Massaranus Principatus inter Pedemontium et Mediolanum ad Genuam terreni pertinet. 2 Castigliano seu Castilionus Principatus in Agro Mantuano ad Principem de Gonzaga pertinet 3 Solferino seu Sulphurinus Principatus in eod. agro pertinet ad Principem de Gonzaga. 4 Guastalla seu Guastallae Ducatus in Agro Mantuano ad eund. Principem de Guastalla pertinet. 5 Sabioneta v. Sabalonetae Principatus in terra Mantuana Ducibus de Guastalla paret. 6 Bozollo Bozzolanus Principatus exilii in Ducum de Guastalla obsequio. 7. Novellara Novellarae Principatus in Mantuana ditione Mirandula cum Principis Duci ex Gente Gonzaga atq. Mirandulae comitis et Carara Principatus duo in Lucensium et Genuensium finibus Genti Cibo obsequitur 9 Monaco Monaci

Monaci Principatus in ora Genuensis Reip. in finibus Principum Grimaldi.

§ 10. In Italia hac Superiore Patriarchatus sunt duo: Venetus Venetiis, Aquileiensis in Foro Iulio Archiepiscopatus 4. Taurini, Mediolani, Bononiae in ditione Ecclesiae, Genevae. Episcopatus 53, Academiae 6. Mantuae, Mediolani, Modenae, Papiae, Paduae, Taurini. ¶

§ 11. Regio Italiae Superioris quae editis subjacet Alpibus aspera ac et montosa, habet etiam suam planitiem. Profert inter vegetabilia Lignum Vinum, oleum, fructus, poma citrea et aurantia citat, amygdalas; Inter animantia pecora, caseum feras, aves sylvestres, pisces, bombyces, Sericum; Inter mineralia marmor, alabastritem. Arte paramur diversa bombycina passim species, libri, vitrum, tabulae pictae, varia item ex ligno et metallo sculpturae. Defectum frumenti, quem patitur ex Africa et Asia per negotiationem suppletur.

§ 12. Incolae ad Gallos et Longobardos referunt originem; Sunt ingeniosi, solertes, religiosi artium et scientiarum capaces, subtiles tamen, pertinaces. Qui in Reipub. vivunt communalium libertatis defensores. Student artibus, mercaturae, literis Musicae, disciplinae navali, agriculturae, rei pecuariae.

§ 13. Regimen in Sabaudia, Mediolano, Mutina ceterisq. Ducatibus Monarchicum, Venetiis Aristocraticum, Genuae atq. Lucae Democraticum est. Ducatibus praesunt Duces Imperatori Romano clientelae nomine obstricti. Reipublicis Praesides.

§ 14

§ 14 Vires Italorum inter Ducatus atq. Respubl. divisæ non usq. adeo formidabiles sunt. Sabaudiæ Dux qui et Rex Sardiniæ 30 armatorum millia bellatorem parare potest. Tandem Venetæ atq. Genuenses cogere poterunt, et præterea Galeras in Mari Adriatico non habent.

§ 15. Religio Rēa Catholica Judiciè observatur. Latent nihilominus passim Molini adsectatores qui Quietistæ vocantur. Valdenses item in Sabaudia atq. Judæi.

§ 16. Imperantes in Italia superiore Principes sunt 1 Rex Sardiniæ et Sabaudiæ atq. Pedemontii Dux Carolus Emmanuel Victor Triu[m]phator 1701 natus successit Patri 1730. qui habet filios: Victorem Amadeum Marianæ Principem hæreditarium qui duxit Philippi Vti Regis Hispaniæ filiam Mariam Antoniettam Ferdinandum Anno 1750. Filium Mariam Carolum Emmanuelem Ferdinandum Mariam atq. Mariam filiam Benedictum Mauritium Mariam

2 Dux Mediolani, Mantuæ, Parmæ et Placentiæ Maria Theresia Hungariæ et Bohemiæ Regina.

3 Dux Mutinæ et Mirandulæ Franciscus Maria

§ 17 Italia Media Adriatico atq. Ligustico Mari intercepta Territorium Ecclesiasticum Ducatum Hetruriæ et Statum Præsidii ambitu suo complectatur.

§ 18. Status Ecclesiasticus seu Stato della Chiesa Summo Romanor. Pontifici subjectus in Ducatus 10 dividitur, et crebris accolitur oppidis.

Quorum primus Ducatus Ferrariensis di Ferrara ubi Ferrara Ferraria urbs ampla Caput Ducatus Episcopi et Academiæ sedes.

2dus Romandiola Romagna. In qua Ravenna Archiepiscopi domicilium, S. Marino S. Marinus Reip. liberæ, quæ optimatum arbitrio regitur, sedes, Meldola Meldulanus Principatus Principibus Pamphiliis subjectus.

3tius Bononiensis Ducatus Le Bolognese. Ubi est Bologna Bononia urbs magna et potens Archiepiscopum et Academia illustris.

4tus Urbinus Ducatus, Urbino. Ubi Pesaro Pisaurum urbs Archiepiscopalis, Urbino Urbinum urbs Archiepi[s]

5tus Marchia Anconitana, Marchia d'Ancona Ubi Ancona Portus et Episcopatus ornatus, Loretto Lauretum seu Fanum Mariæ Lauretanæ Oppidum peregrinationibus sacris nobilitatum.

6tus Spoletinus Ducatus, Spoleto, qui et Umbria Ubi Perugia seu Perusia urbs Academiâ nobilis, Spoleto Spoletum oppidum, Narni Narnia oppidum non tantum oliveris circumsignum.

7mus Sabinorum Ager, Sabina admodum angustus Ubi Magliano Manliana Oppidum Episcopale, ubi unus ex sex antiquioribus Cardinalibus sedem habet.

8vus Campania Romana, Campagna di Roma Ubi Tivoli Tibur Oppidum palatiis et hortis voluptuariis amœnum, Palestrina Prænestæ urbs, Astura Astura Ciceronis nece et clade Conradini memorabilis.

Roma

Roma Rom urbs mirum in modum magna Tiberi
anni impetu Alm Orbis Domina, hodie Romani
Pontifici domicilio, omnium Religionum
coenobiis magnatumq palatiis illustrissima

Ques Patrimonium Petri cum Regione Urbe-
vetana seu Orvieto inter Tiberim et Martam annes
pars Etruriæ Ar a Mathilde Tusciæ Comitissa summo
Pontifici donata. Ubi Orvieto urbs vetus in colle arduo
Viterbo Viterbium urbs ampla elegans monumentis Ro-
manor Pontificum clara. Bracciano Braccianum Oppi-
dum Principatus cognominis primum

10mus Castrensis Ducatus, Castro cum Comitatu
Roncilionensi. Ubi Ronciglione, Farnese Farnesium
Principatus

§ 19. Hetruria seu Florentia Ducatus Magnus
seu Toscana in 3 diversos Agros S. R. Imperatori et
Duci Magno subjacet.

Annus Florentinus Ager, Florentino. In quo Floren-
tia urbs magna splendida, et ab Italis la Bella
id Ar Pulchra cognominata Ducatus metropolis et
Archiepiscopi atq Academiæ sedes. Barberino, Barbe-
rinum Oppidum

2dus Senensis Ager, le Senese. Ubi Siena seu
Sena urbs Archiepiscopalis et Academiâ illustris. Piom-
bino Plumbinum urbs munita

3tius Pisanus Ager, Pisano. In quo Livorno
Liburnus Portus urbs emporio, porta, munitionibus alq
pluribus reliquis Italiæ urbibus ameferenda omnibus
Relig. Christ sectis hospitium præbet. Pisa Academia

§ 20. Ditiones Minores, quæ Regimini uni
prænominatæ inserviunt, in Statum Præsidii 2, Prin-
cipatus Minores 6, et Respubl. 1 distinguuntur.

Principatus 6 in Territorio Ecclesiæ et Ducatu Flo-
rentino sunt. 1 Meldola Medulanus Principatus
in Romandiola Pamphiliis Principibus obsequitur.
2 Palestina Prænestinus Ducatus in Campania Ro-
mana Barberinis subest Principibus. 3 Paglianum Palli-
anus Ducatus in Campania Rom. Principibus de Co-
lona Ar Aurelius. 4. Bracciano Braccianus Ducatus
in Patrimonio Petri in jurisdictione Principum Odescalchi-
5. Farnese Farnesinus Principatus in Castrensi Ducatu
Principibus Chigi adscriptus. 6. Piombino Plumbinus
Ducatus in littore Florentino in juribus Ducum de
Lorena et potestate Austriaca.

Respublica una tantùm est in Territorio Ecclesiæ
S. Marino, Marinum in Agro Romandiolæ Regimen
habet Aristocraticum.

Status Præsidii, Stato del Presidio ad Mare Thuscum
in potestate Austriacâ. Ubi Telamone Telamon Por-
pugnaculum validum, Orbitello Orbitellum, Porto
Longone Oppidum cathe perrupi clausum in Insula
Elbas jurisdictionis Hispanicæ

§ 21. Patriarchatus in Italia Media unus est
Romanus, cui præest Summus Pontifex, Archiepiscopa-
tus 6. Episcopatus 78. Academiæ 8: Bononiæ, Ferrariæ
Florentiæ, Macerata, Peraliæ, Pisæ, Romæ, Senæ

§ 22. Regio Italiæ Mediæ quæ cœlum et
solum

Solum superiore benigniori &c, multis naturae bonis abundat. Incolae antiqua Romanae et Hetruscae gente sati per nativam indolem sunt ingenio bono sagaci tamen prono ad eruditam, artificiis et liberis manuetioribus magis quam rebellibus dediti.

§ 23. Regimen in Ditione Ecclesiastica &c Hierarchicum. In Ducatu Florentino Monarchicum. Summus Pontifex Princeps Italiae Ecclesiam per Sanctum Cardinalium Senatum seu Consistorium, Ditionem Ecclesiasticam per Legatos et Provinciarum Praefectos administrat. Magnus Dux Florentiae Ducatui Praesidit et Collegii auctoritate praest.

§ 24. Reditus praeter agriculturam, artificia commercia rerum, tributum et vectigalia, ex decimis Petri, annatis, beneficiis Ecclesiasticis, Indulgentiis, Dispensationibus, Jubilaeis, et Sacris Peregrinationibus in Apuliam Pontifici, & Sale Decimo et Portu Liburnico in Camerum Magni Ducis liberaliter influunt.

§ 25. Vires Italiae Mediae quod attinet, Romanus Pontifex praeter Clerum Latinum facile triginta Magnus Dux Florentiae 20 armatorum millia belli tempore parare cogere.

§ 26. Religio &c hic Romano Catholica Judaeis pergens Mercatum Romae et Florentiae, Praetiantibus ea de causa Liburni liberum Religionis exercitium concessum &c.

§ 27. Imperantes in Italia Media Principes sunt duo: 1 Summus Temporalis Ecclesiastici Status corpis et Summus Pontifex

2 Dux Magnus Florentiae Josephus Maria Archidux Austriae

Austriae Filius Francisci Stephani ex domo Lotharingica Imperator S. R. Imperii.

§ 28. Italia Inferior ad Fretum usque Siculum extensum Regnum Neapolitanum in Abbrutium Apuliam, Calabriam et Terram Laboris dictum ambitu suo complectitur.

§ 29. Abrutium in tres distinctum Regiones Abbrutium Ulterius Abbrutium Citerius et Comitatum Molisinum. Abbrutium Ulterius, Abbruzzo Oltra habet oppida: Teramo Interamnia Adriatici Atri Adria. f. Abbrutium Citerius Abbruzzo Citra. Ubi Dechava Aternum opp. elegans, Chieti Civita di Chieti, Lanciano Anxanum urbs Archiepisc. Sulmona Sulmo urbs antiqua Ovidii Patria memoranda. Comitatus Molisinus Contado di Molise. Ubi Trivento Trivenum, Molise Molisia oppida &

§ 30. Apulia seu Apuglia in tres divisa &c Regiones. Arma &c Capitanata seu Provincia Lucerina. Quersum spectant Termoli Terminum oppidum, Manfredonia urbs munita Archiepiscopalis, Lucerina seu Lucerina & 2da Ager Barius Terra di Bari. Ubi Barletta Barolum urbs Archiepiscopalis, Bari Barium urbs Archiepiscopalis Bitetto Butuntum oppidum. Canosa Canusium prope ad Cannas clade Romanos cognitas Lira &c Iria Hydruntina seu Aletina Provincia Terra di Otranto. Ubi Brindisi Brundisium, Lecce Alecium Provincia prima, Otranto Hydruntum, Taranto Tarentum urbs Archiepiscopalis.

§ 31.

§ 31. Calabria nibus distincta Provin-
cias Ste Basilicata. Ubi Melfi Melfiam Princi-
patus titulo ornatum, Venosa Venusia Horatii
Patria & Reg Calabria Citerior Calabria Citra
Ubi Rossano Roscianum, Bisignano Bisignanum
Principatus titulo insigne, Cosenza Cosentia
Bria Calabria Ulterior Calabria Ultra. Ubi S. Se-
verino urbs Archiepiscopalis, Squillace Squillacenum
seu Scyllax oppidum Principatus insigne.

§ 32. Terra Laboris Terra di Lavoro Bly
divisa Ste Provinciis. Ama Ste Terra Laboris Pregnia
Terra di Lavoro Status subest Ecclesiastico. Ubi Arpinus
Arpinum Ciceronis natali clarum, Aquino Aquinum
Juvenalis et Thomæ Aquinatis natali excellens, Na-
poli Neapolis Regni metropolis Regis et Archiepi-
scopi Sedes. & Reg Principatus Ulterior, Principato
Ultra. Ubi Cova Compsa urbs Archiepiscopalis
Benevento Beneventum urbs Archiepiscopalis, Ari-
ano Arianum oppid. Suis subjectum Comitibus &
Bria Principatus Citerior, Principato Citra Ubi
Amalfi Amalphis oppidum Archiepiscopi Sedes
et Principatus nomine illustre, Nocera Nocera
Alucaris nomine cognita Genti Caraffa subest. Salerno
Salernum metropolis Archiepiscopatu et Academia
insignis &

§ 33. Insulæ Italiæ quædam sunt majores
ut Sicilia, Malta, Sardinia, atq Corsica; quædam
minores, quas hic loco videtimus.

§ 34. Sicilia Regni nomine data nibus
abs

abs Scriptoribus Regionibus. Ama Ste Vallis Demona
vel Val di Demona. Ubi Cabo di Faro, Promon-
torium Tare seu Peloriam Freto Siculo imminet.
Messina seu Messana Regni metropolis Archie-
piscopalis, portu, emporio illustris. Catanea Catana
urbs Academica, Mons Gibello, Aetna mons igne
flammarq' vomens &. Reg Vallis Netina, Val
di Noto. Ubi Agosta seu Augusta terra mu-
nitum oppidum. Siragusa seu Syracusa urbs
amplæ olim Regum Siciliæ Regia. Capo Pelaro
seu Promontorium Pachinum, Butera Ste ex Prin-
cipibus una. Bria Vallis Mazara, Val di Ma-
zara. Ubi Mazara urbs Episcopalis &

§ 35. Melita seu Malta in diviene Johan-
nitar ordinis. Ubi Gozzo seu Gaules Insula parva
Cumino / Cuminum Insula prior minor, Valette Va-
letta Sedem gerebat Magister ordinis, et Tribunalis
Inquisitionis.

§ 36. Sardinia Sardigna Regni titulo nova
et Ducibus Sabaudiæ Anno 1720 subjecta. Ubi Sabba-
ri Sassari urbs Archiepiscopalis et portu insignis.
Cagliari vel Calaris Regni Caput Sede Proregis
Archiepiscopi, Academia atq portu illustris.

§ 37. Corsica Regni nomine cognita
Reipublicæ Genuensium cum Suis subest oppidis
Ubi Fiorenzo Florentia portus eximius, Bastia
Gubernatorem et Episcopum excipit. &

§ 38. Insulæ Minores eæq' dispersæ
in pelago N. Sede de Tremiti, seu Tremites Regno
Neapolitano subest. Z Favagnana in æquore
Sicula

Siculo ad regnum Siciliæ spectat cum aliis pluribus
3 Liparei seu Vulcaniæ septem juris Neapolitani
4 Ischia Aenaria thermis nobilis ejusdem ditionis
5 Elba in potestate Florentinor. 6 Capraja in
eod. mari Ligustico. ad Genuenses pertinet.

§ 39 Archiepiscopatus in Regno Neapo-
litano sunt 28, in Sicilia 3, in Sardinia 3,
Episcopatus in Regno Neapolitano 109, in Sicilia 8,
in Sardinia 5. Academiæ florent in Italia
Inferiore Neapoli atq. Salerni; in Sardinia Caglia-
ari; in Sicilia Catanæ atq. Messinæ. Metropoles
Regni sunt Neapolis, Messina, Cagliari, Panor-
mum. Portus sunt varii.

§ 40. Regio quo magis divergit a Septem-
trione austrum versus solis caloribus exposita
eo magis et morbos animantesq. ardentiores gene-
rat, et fructus perfert nobiliores, inter quos fru-
mentum; sicus, pruna citrea, aurantia, vinum
oleum; mel, cæteraq. excellunt scorpionum nobili-
nimus et tarantulæ genere intermixti

§ 41. Incolæ Neapolitani Italico atq. Go-
thico genere nati pertinaces sunt, voluptuosi, et
quidam ferro pediti atq. sicarii, Siculi haud dissi-
miles, Sardes atq. Corsi inculti minusq. docti.

§ 42. Regimen pro Regionum diversitate
varium est. Neapolim, Siciliam et Sardiniam Regi
duo præstrare tenent Regia, Maltam Magister ordi-
nis Hierosolymitani administrat, Corsicam Genuensis
Reipubl. per Præfectos regit.

§ 43. Reditus privati ex frumento, terræ
fructibus, artificiis et rerum commerciis, publici ex
tributo et vectigalibus provenium. Vires Regum
non usq. adeo formidolosæ sunt. Rex Neapolitanus
30 militum millia, potidem Rex Sardiniæ armare
potest, ut Melitensium et Corsos navigia et
choros prætereamus.

§ 44. Religio Romano Catholica ubiq.
locor viget.

§ 45. Rex unius Siciliæ sede Regni
Neapolitani et Siciliæ propriè dictæ est Carolus
Sebastianus Regis Hispaniæ quondam Philippi
sui filius, cujus filius alter Ferdinandus Patri
in Hispania succedit. Rex Sardiniæ qui et Rex
Sabaudiæ est Carolus Emmanuel Victor, qui habet
filios Victorem Amadeum Mariam qui duxit in con-
jugem Philippi VI Hispaniæ Regis filiam, et Ca-
rolum Emmanuelem Ferdinandum, et Benedictum
Mauritium Mariam.

CAPUT XIIIUM.
DE
GERMANIA.

§ 1 Germania Deutschland, Allemagne, Ale-
magna est pars centrum Europæ occupans.

§ 2 Claditur in Septemtrione Germanico atq.
Baltico maribus; In ortu Borussia Polonia, Bohe-
mia atq. Hungaria Regnis; In meridie Italia atq.
Helvetia

Helvetia finibus; In occasu Regno Galliæ atq; Belgio.

§ 3. Dividitur tota Germania in Circulos 10, qui hoc ordine sequuntur. Medium tenet Circulus Franconicus. Septemtrionem occupant Circulus Saxonicus Inferior, Saxonicus Superior; Ortum occupat Circulus Austriacus. Meridiem prospectant Bavaricus, Sveticus, Occasum Alsaticus Rhenanus Superior, Rhenanus Inferior, Vestphalicus. Burgundicus Circulus totus in Belgicas Provincias abiit. In cujus locum non nulli Bohemiæ Regnum surrogant. De quibus per ordinem

SECTIO Ima
de
CIRCULO FRANCONICO.

§ 1 Circulus Franconicus Der Fränckische Creiß Saxoniæ Superiori, Bohemiæ, Bavariæ, Sveviæ, atq; Terris Rhenanis concludimur.

§ 2 Annos 4 profundit. Equibus Sala in Saxoniam exit, Egra seu Eger in Bohemiam convertitur, Albus seu Alb in Bavariam illabitur, Moenus seu Main in Rhenum propellat.

§ 3. Immediata Imperii Territoria in hoc Circulo 22 numerantur: Ecclesiastica 9; Principum Imperii 8 Territoria, Comitum Imperii Dynastarumq; Territoria 9, Urbes Imperiales 5. De quibus juxta suos situs per ordinem dicam.

§ 4. In Medio Circuli Tractu est Bambergensis Episcopatus, ubi Bamberga Episcopi et Academiæ Sedes, et Schwartzenburgicus Principatus Rno Catholicus. Comitatus et Ditiones circumsitæ sunt: 1 Castellanus

Comi

Comitatus cum Rudenhausen et Castel oppidis Comitibus Evangelicis hujus nominis subjectus. 2 Culmbachensis Ditio, ubi Neustadt an der Aysch. 3 Vindsheim Vindshemium ad Aisam urbs libera et Imperialis.

§ 5. In Septemtrionali Circuli Tractu habetur primò Hennebergicus Principatus Lutheranus. In quo Smalcalden Smalcaldia oppidum conventu Protestantium fodinis et officinis ferrariis notum in ditione Ducum Vinariensium, Hennebergum oppidum. 2do Coburgensis Ducatus Lutheranus Ducibus ex domo Gothana obnoxius, Hilperhausen Hilpershusa Ducum generis Gothani sede ornata, Coburg Coburgum.

§ 6. In Orientali Circuli Tractu habetur primo Byrauthinus seu Culmbacensis Marchionatus Relig. Lutheranæ. Ubi Culmbach Culmbachum Tabularium generis Brandeburgici, Bareuth Byruthum aula nobilitat, Erlangen Erlanga oppidum Academiâ ornatum. 2do Norimbergensis Territorium Augustanæ Confessionis, ubi Nürmberg Norimberga urbs Imperialis Reip. bene constituta exemplar, litteris, artibus, commerciis et Clenodiis Imperii conservatrix olim erat; Altorf Altorfium Academiâ præclarum oppidum.

§ 7. In Meridionali Circuli Tractu habetur primo Onolzbacensis Marchionatus Das Fürstenthum Onolzbach vel Anspach. Ubi Onolzbach s. Anspach Onolzbimum urbs specioso Principum Sedes, Schwabach Schwabachum Huguenotar perfugium, Weissenburg Weissenburgum urbs Imperialis libera. 2do Aichstadiensis Episcopatus Das Bisthum Eichstadt Rno Catholicus

licus

licus. Ubi Eichstädt Aichstadium seu Aryopolis opp.
3tio Limburgicus Comitatus Die Grafschaft Lim-
burg Aug. Confessionis. Ubi Heidorff Dynastia.
4to Hohenloicus Comitatus Die Grafschaft Hohenlohe
Lutheranus. Ubi Kevenstein, Valdenburg &
5to Rotenburgense Territorium. Ubi Rotenburg
urbs Imperialis cum agro amplo. 6to Ordinis Teuto-
nici Ditio Das Meysterthum des Teutschen Ordens
Rno Catholico. Ubi Morgentheim, Morgenthal Mor-
genthemium Sedes Magistri Equitum Ordinis Teutonici

§ 8. In occidentali Circuli Tractu sunt Nro
Comitatus 3: 1 Erbacensis Die Grafschaft Erbach cum
oppido quod nomen 2 Wertheimensis Die Grafschaft
Wertheim Lutheranus cum oppido quod nominis 3
Reineccensis Die Grafschaft Reineck Rno Catholicus
Comitibus a Nostitz obtemperant.

2do Herbipolitanus Episcopatus Das Bisthum
Würtzburg Rno Catholicus. Ubi Schweinfurt Sveviforum
urbs libera et Imperialis ad Moenum posita, Würtzburg
Herbipolis Caput Episcopatus Episcopi Sedes et Academia
nobilis.

§ 9. Regio hæc situ amœna et mira soli fertili-
tate, vini et frumenti ferax.

§ 10. Incolæ sunt tramontani Germani. Religio
est Rno Catholica et Lutherana. Literæ a Catholicis
Bambergæ et Herbipoli; a Lutheranis Altorfii et Erlangæ
promoventur.

§ 11 Principes dominantes sunt 1 Episcopus
Bambergensis et Herbipolitanus R. Catholicus. 2 Episcopus
Aristadiensis R. Cath. 3 Duces Meinungenses Evangelici de

4

4 Dux Hilperthusanus Evangelicus 5 Marchio
Culmbacensis Evangelicus 6. Marchio Onolbacensis
Evangelicus. 7 Princeps Schwarzenbergicus R. Catholicus.

SECTIO II da
De
CIRCULO SAXONICO INFERIORE.

§ 1. Circulus Saxoniæ Inferioris Germanico
ac Balthico Oceano in Septemtrione subjectus, in
reliquis plagis Saxonico Superiori, Franconico, Rhe-
nano et Vestphalico Circulis terminatur.

§ 2. Fluvii qui Regionem permeant, effundunturque
in Oceanum Germanicum sunt: Visurgis, Albis et
Allera Aller et Leina amnes qui junctim in Visurgim
incurrunt.

§ 3. Comprehendit ambitu suo Episcopatus 2, Electo-
patum 1, Ducatus et Principatus 8, Comitatus 4, Urbes
Imperiales 4, Equites Holsatia, Lavenburgum ac Meck-
lenburgum ad Veredam, Magdeburgum Halberstadium
et Hildesia cum Comitatibus ad meridiem tendunt, In-
ter est Lunæburgica et Brunsvicensis Ditio per occidua
et meridiem patens, Bremensis Ducatus ad occasum spectat.

§ 4 Holsatiæ Ducatus Das Herzogthum Holstein
Religioni Lutheranæ inter Regem Danum et Duces Hol-
satiæ sectus his Regionibus absolvitur.

1mo Dithmarsia Ubi Lunden Lunda, Meldorff
2do Holsatia Propria seu Holstein. Ubi Kiel Ki-
lonium urbs academica. 3tio Wagria, Ubi Moen

Plona

Dona Ducum habitaculum, Lübeck Labecca urbs Imperialis Evangelica Reipublicæ et Episcopatus comminus caput, emporiumq' illustre.

4to Stormaria Stormarn, ubi Hamburg Hamburgum Civitas ampla et Imperialis emporio et portu nobilis ad ostia Albis posita Relig. Lutheranæ Altona Altenavia Hamburgensi Civitati adjacet.

§ 5. Saxonum Lavenburgicus Ducatus Das Herzogthum Sachsen Lavenburg Lutheranus in ditione Electoris Hannoverani. Ubi Ratzeburg Civ. Lavenburg urbs Ducatus prima.

§ 6. Mecklenburgicus seu Megalopolitanus Ducatus Evangelicus Das Herzogthum Mecklenburg suis pares Ducibus. His adscribuntur regionibus. Annus Mecklenburgica Provincia Ducatus. ubi Mecklenburg Megalopolis, Wismar Wismaria memoria Svecica.

2do Swerinensis Principatus Das Fürstenthum Schwerin. Ubi Ruen Rhünen Cœnobium Virginum Evangelicar. 3tio Rostochiensis Dominium Die Herrschaft Rostock. ubi Rostock Rostochium urbs emporio et academiâ celebris. 4to Stargardiensis Dominium Die Herrschaft Stargard. ubi Neu Brandenburg Brandeburgum Novum Civ. frequens.

5to Venedorum Principatus Das Fürstenthum Wenden seu Gustrow, qui et Vandalia. Ubi Gustrow Gustrow urbs magna, Malchow Malchovia Civ. cœnobio Virginum illustrium amœnum. 6to Swerinensis Comitatus Die Grafschaft Swerin. Ubi Swerin Swerinum urbs munita sede Ducis nobilitata.

§ 7.

§ 7. Australem Circuli Tractum inhident. Amò Magdeburgicus Ducatus Das Herzogthum Magdeburg juris Brandeburgici et Religionis Evangelicæ ac Reformatæ cum Cœnobiis R. Catholicis. Ubi Magdeburg Magdeburgum seu Parthenopolis urbs frequens bene munita Albi adjacet.

2do Halberstadiensis Principatus Das Fürstenthum Halberstadt diversis Brandeburgica Lutheranus sed Cœnobiis R. Catholicis et Cœtu Reformato intermixtus. Ubi Aschersleben Askania Comitatus hujus nominis primo et Principum Anhaltinor gentilitia, Halberstadt Halberstadium urbs insignis Basilica Episcopali, Collegio sacerdotum et Sede Præfecturæ clara.

3tio Principum et Comitum Imperii Ditio hæc sit

1 Quedlinburg Abbatia Virginum Evangelicar principalis cum urbe præcipua, cujus Patronus Sr Elector Brandeburgicæ 2 Blanckenburg Blanckenburgensis Principatus, in eoq. Blanckenburg Oppidum elegans cum arce 3 Reinstein Reinsteinensis Comitatus in protectore Electoris Brandeburgici. 4 Vernigeroda Comitatus cum quibusdam cognomina in ditione Comitum Stollberg et in clientelâ Brandeburgica.

4to Hildesiensis Episcopatus Das Bisthum Hildesheim Relig. mixta Præsulem R. Catholicum venerantur. In quo Hildesheim Hildesia urbs præcipua . . . .

§ 8. Brunsvicensis et Luneburgica Terra, Braunschweig et Lüneburg Religioni Evangelicæ adscripta subjectaq' Electori Hannoverano et Duci Brunsvicensi dividuntur in Ditiones tres.

Amò

1mo Luneburgicus Ducatus Das Herzogthum Lüneburg Electori Hannoverano subditus. Ubi Lüneburg urbs prima salinis dives castello palatio Ducum ornata, Zelle Cella nitidissima et longo tempore sedes Principis.

2do Brunsvicensis Ducatus, qui et Guelpherbicanus Braunschweig Wolfenbüttel Duci paret suo. Ubi Braunschweig Brunsviga Brunsvicum urbs amoena et munita et nundinis celebrioribus clara, Helmstadt Helmstadium urbs mediocris Academiâ Julia sedes, Wolfenbüttel Guelpherbitum bene munitum aulam Principis habet et Bibliothecam incomparabilem. Goslar Goslaria Civitas Regia Imperialis.

3tio Hannoveranus Electoratus Das Churfürstenthum Hannover Electori Hannoverano nunc Regi M. Britanniæ asseritus. Ubi Hannover Hannovera urbs primaria ac nitida Electoris sede decorata, Göttingen Göttinga urbs munita et Anno 1738 Academiâ sede ornata.

§ 9. Bremensis Ducatus Das Herzogthum Bremen Lutheranus in ditione Hannoverani Electoris, ubi Bremen Brema urbs libera et Imperialis Augustanæ et Helveticæ Confessionis nundinis et emporio illustris. Carlsburg Carlstadt Carolisburgum oppidum recens et munitum Regis Auditoris nomen refert.

§ 10. Regio hæc tametsi qui soles habet sepidorem, frumento nihilominus et metallis bonigna est.

§ 11. Dirigunt Circulum hunc Brandeburgicus et Hannoveranus Electores, Dux item Brunsvicensis qua Magdeburgensis, Bremensis et Lüneburgensis Ducatuum portiones.

§ 12.

§ 12. Reditus Saxoniæ Inferioris non pariter agricultura, metallis, mineris, commercio rerum, vectigali et navigatione lucrosa. Vires vero exurgunt belli tempore in 20 armatorum millia.

§ 13. Religio Evangelica primas in hoc Circulo partes tenet, cui Reformata et Catholica insequales.

§ 14 Litteræ in Kilonensi, Rostokiensi, Helmstadiensi et Göttingana Academiis pariter atque Hamburgi, Lubecæ atque Bremæ in gymnasiis celebrantur.

SECTIO XXIIDA.

DE CIRCULO SAXONIÆ SUPERIORE.

§ 1. Circulus Saxoniæ Superioris Der Ober Sächsische Creiß Mari Balthico, Borussia, Polonia, Lusatia Bohemia Circulis, Item Francorico Rhenano Electorali et Saxonico Inferiori coarctatur.

§ 2. Fluvii, quos in mare transmittit, sunt: 1 Albis et Viadrus flumina majora pelago immerguntur. 2 Elster et Mulda amnes Saxoniæ Inferioris in Albim eadem. 3 Sala Saal Albi illabitur. 4 Havelia Havel amnis Marchiæ Brandeburgicæ propriis odem morgitur.

§ 3. Circulus hic complectitur Regiones 5 Pomeraniam, Marchiam Brandeburgicam, Saxoniam Electoralem, Misniam, atq Thuringiam.

§ 4. Pomeraniæ Ducatus Das Herzogthum Pomern Augustanæ et Helveticæ Confessionis dicitur. Odera amne in Citeriorem et Ulteriorem Pomeraniam.

Citerior

Citerior Pomerania habet præcipuas Urbes et oppida: Bard Bardum, Stralsund, Rugen Regium juris Svecici, Gripswald Gryphswaldam Academiâ ornatam juris Svecici ℔ Stamm Damnum Stettin Stetinum juris Brandeburgici ℔.

Ulterior Pomerania Hinter Pomern integra in Electoris Brandeburgici potestate. Ubi Camin Episcopatus olim, nunc Principatus Brandeburgici caput Colberg paene prædita arce salinis et vectigali opulenta, Stargard Stargardia urbs prima Ducatus Pomeraniæ

§ 5 Marchia Brandeburgica, Marck Brandeburg Augustana et Helvetia Confœderationis dividitur in 5 partes principales

1ma Vera Marchia seu Palæomarchia Altemarck Luneburgensem et Magdeburgensem attingit. Ubi Salzwedel Salzwedella Sedes Almarchionum, Stendal Stendelia urbs amplæ ℔

2da Prignicensis Marchia Prignitz Drigue Ubi Perleberg Perseberga urbs primaria, Havelberg Havelbergæ urbs frequens apud Havelam basilica Collegio sacerdotum Evangelico, mercium adpulsu inclyta

3tia Ukerana Marchia Ucker Marck. Ubi Strasburg Strasburgum urbs nobilis, Schwedt Svedtum oppidum cum arce quæ Principi Marchionali Sedem præbet, exurgit pulchrâ meridiem

4ta Media Marchia Mesomarchia Mittelmarck. Ubi Berlin Berolinum urbs illustris et magna ad Sprevam amnem Jedem habet Regiam cum arce splendidissima, Spandau Spandavia oppidum munitum cum arce Potsdam Potsdamum oppidum splendida, Frankfurt an der Oder Francofurtum ad Viadrum urbs academiâ et mercatura nobilissima Alt und Neu Brandeburg Brandeburgum Vetus et Novum quæ nomen toti Marchiæ dedit ℔

5ta Nova Marchia Neu Marck inferior Pomeraniam ad fines Poloniæ extenditur. Ubi Soldin Soldinum urbs prima, Cüstrin Custrinum munimentum egregium ad Oderam et Wartam constructum, Sonneburg Sonneburgum Sedes Magistri ordinis Johanniterorum ℔.

§ 6. Austriali Saxoniæ Parti adscribuntur Anhaltinæ Principatus in 4 Tetrarchias: Bernburgensem, Zerbstensem, Dessauiensem, et Cothenianam Antheriorem Tetrarchiam dividuntur, Item Quedlinburgensis Abbatia, et Barbiensis Comitatus. Inque his urbes et oppida Quedlinburg, Bernburg, Barby, Cosswick, Dessau, Cöthen Cothena ℔

§ 7. Saxonia Electoralis Der Sächsische Churcreis saxonici juris Religionis Lutheranæ. Ubi Vittemberg Vittemberga urbs Albi adpulsa Academiâ percelebri et Reformatæ Relig. Annenburg arx venatione Electoris nobilitata.

§ 8. Misnia Marchionatus Das Marggrafthum Meissen in Lusatia Thuringia Bohemiæ et Franconiæ finibus Religionis Lutheranæ et in quibusdam urbibus Reformatæ in Circulo 9 divisus, Cubanum

Annus Lipsiensibus Circulus Der Leipziger Creis Saxonicæ Electorali subiit. Ubi Eulenburg Eulenburgum urbs antiqua suis Almæ subjecta Comitibus, Leipzig Lipsia urbs Sidonia Pleissa fluvio adjacens academia mercatura opibus et Provinciæ Tribunali clarissima inter primas urbes

Germa

Germaniæ Vurzen Vurzena ad Mudam fluvium &

2das Misnienſis Circulus, Der Meißniſche Creiß
Ubi Torgau Torgavia urbs ſpecioſa, Meißen Miſnia
Miſena urbs præcipua Collegio Cathedrali, Caſtello
Electorali, Schola Illuſtri, et Ponte ligneo ſuper Al-
bim facto celebris. Dresden Dresda urbs Electo-
ralis munita, palatio Electorali ſplendida populo
unaque Albis ripam occupat paene Laquideo ſimilis

3tius Montanus Circulus Der Erzgebürgiſche
Creiß in Bohemiæ confiniis. Ubi Freyberg Frey-
berga urbs egregia argenti fodinis dives, Zwickau
Cygnea apud Mudam amnem primaria &.

4tus Voigtlandia Voigtland, qua et Variſcia
Terra Advocatorum juris Saxonici cum Comitatu Ru-
thenico. Ubi Plauen Plavia juris Saxonici, Reichenbach
urbs Electoralis. Gräitz Græcium, Lobenſtein Loben-
ſteinium, Hera Oppidum Comitum Ruthenicorum &

5tus Neoſtadienſis Circulus Der Neuſtadtiſche
Creiß. Ubi Neuſtadt Neoſtadium &

6tus Altenburgicus Principatus Das Fürſtenthum
Altenburg. Oſterland. Ubi Altenburg Altenburgum
urbs primaria Pleiſſæ amni adſita cum Gymnaſio, et
Cœnobio Virginum Illuſtrium. Lucka Oppidum juris Gotha-
tensis, qui et Naumburgenſis Princi-
patus, Das Zeitziſche oder Naumburgiſche Gebiet
cujus administratio Electoribus Saxoniæ data est. Ubi
Zeitz Cizia ad amnem Elystrum, Naumburg urbs
primaria ad Salam fluvium Cenſuum celebris &

Etus

6tus Merſeburgicus Principatus Das Merſe-
burgiſche Gebiet. Ubi Lützen Lutzena cruenta
Sveorum victoria et Guſtavi Adolphi morte inſignis
Merſeburg, Martisburgum Caput Ducatus arce Du-
cum inſigni.

7mus Salanus Circulus Der Saal Creiß Omnis
Brandeburgica ad Ducatum Magdeburgicum ſpectat
Ubi Halle an der Saale Hala Venedorum ſeu Saxo-
num ſalinis prædives ad Salam, Academia Fride-
riciana, Pædagogio Regio, orphanotrophio, et Domi-
cilio regiminis Provincialis aucta.

§ 9. Thuringia Landgraviatus Thüringen
Lutheranus ſacris Res Catholicis parte quadam inter-
mixtus in diversas partes ſe dividens. Quarum 1ma
Eiſfeldenſis Præfectura. Ubi Eiſfeld juris Moguntini
2da Hohenſteinenſis Comitatus Die Grafſchaft Hohen-
ſtein. Ubi Hohenſtein arx antiqua, Nordhauſen urbs
Imperialis et Lutherana. 3tia Stolbergenſis Comitatus
Die Grafſchaft Stolberg Comitibus hujus nominis ſing.
Evangelicis paret. Ubi Stolberg Stolberga. 4ta Mans-
feldica Comitatus Die Grafſchaft Mansfeld. Evan-
gelicus Abbatiæ Principatui ſubditus. Ubi Mansfeld
ditionis Brandeburgicæ. Eisleben Islebia oppidum
Martini Lutheri &. 5ta Querfurtenſis Principatus
Das Fürſtenthum Querfurt. Ubi Querfurt urbs loca
6ta Beichlingenſis Comitatus Die Grafſchaft Beich-
lingen. Ubi Beichlingen Beichlinga oppidum
7ma Vinariensis Ducatus das Herzogthum Weimar

Evangel

Evangelicas Ducibus Saxonicis Ernestinæ Lineæ pa-
ret, Ubi Weimar Vinaria urbs, Jena urbs Aca-
demia Salana celebratissima. Siva Salfeldensis
Ditio Das Salfeldische Gebiet Lutherana. Ubi
Salfeld Salfelda Gothanæ familiæ Principum Se-
nobilis. Ina Schwarzburgicus Comitatus Die
Grafschaft Schwartzburg Lutheranus. Ubi Schwarz-
burg Castrum. Arnstadt autem habens Principis
juntoris. 10ma Erfurtensis Ditio Das Erfurtische
Gebiet juris Moguntini Relig. Evang. et R. Cath. bi-
Ubi Erfurt Erfurtum Academia Sarum. 11ma
Gleichensis Comitatus Die Grafschaft Gleichen
Hatzfeld et Hohenlohe Comitibus subdit. 12ma Go-
thanus Ducatus Das Hertzogthum Gotha Erne
stina Ducum Saxonia Linea eiq; Evangelica
Sive Ducum Saxonia Linea eiq; Evangelica
subdit. Ubi Gotha Sedes Ducis. 13tia Isenacen
sis Ducatus Das Hertzogthum Eisenach Ernestina
Ducum Linea secunda Evangelica paret. Ubi Eise-
nach Isenacum urbs primaria Principis Sedes.
14ta Ditionis Veissenfelsensis sive Saxonica pars
Inferior. Ubi Trefurt Trefurtum et 15ta Schwar
zenburgici Comitatus pars superior cum Mühl-
hæ Territorio. Ubi Mülhausen Mülhusa Civitas
Imperialis Lutherana, Sondershausen Sonderhusa
oppidum Comitum Schwarzenburgensium natu
majoris Lineæ paret. &c.

§ 10 Regio hæc Saxonia Superioris
cœli cum Saxonia Inferiore cælo solo fœcun
frumentum et metalla profert.

§ 11.

§ 11 Incolæ hujus Regionis Saxones et
Thuringi sunt progenies, omnium inter Germa-
nos, qui ore Teutonico loquuntur, cultissimi.

§ 12 Director Circuli est Elector Saxoniæ
cui Brandeburgicus additur.

§ 13. Reditus ex agraria, artificiis, argen-
tifodinis, Sale, mercium librorumq; commutatione
vectigalibus, et vario Tributi genere in æraria Prin-
cipum redeunt liberaliter.

§ 14 Vires Saxoniæ Superioris belli tem-
pore exurgunt ad viginti millium millia.

§ 15 Literæ Cultura non solum in Lipsi-
ensi, Vittembergensi Jenensi, Erfurtensi, Halen-
si Academiis, verùm in Gymnasiis etiam celebris-
simis, Societatibusq; Literariis cum cura subsistunt.

§ 16 Principes in Saxonia Superiore Supe-
riores sunt 1 Elector Saxoniæ

2 Duces Saxoniæ Lutherani in duas distinguuntur
stirpes 1 Albertinam, quæ Anno 1746 cum Ducibus
Veissenfelsensibus emortua est. 2 Ernestinam, quam
Duces Vinarienses. Gothani, Meinungenses, Hilpers-
husani et Salfeldenses propagant.
3 Elector Brandeburgicus Fridericus Primus Rex
natus S.R.I. Archicamerarius ex Borussia Rex
Anno 1712 ortus Anno 1740 successit.
4 Marchiones Brandeburgici Ducis Philippinæ
e Albertina stirpis, necnon Culmbacenses et Ans-
bacenses in Francomia Principes.

SECTI

SECTIO XVTA.

DE CIRCVLO AVSTRIACO

§ 1. Circulus Austriacus Der oesterreichische Creiß in plaga Orientali inter Bohemiam Hungariam Italiam Helvetiam et Bavariam situs est.

§ 2. Amnes qui Danubio infunduntur a meridie complures sunt, quod præcipui: Amebus Ens Leitha seu Litaha, Raba seu Mura et Drava in Stiria, Savus seu Sava, Oenus seu Inn in Tyrali.

§ 3. Circulus hic dividitur in Austriam, Stiriam, Carniolian, Carinthiam Ducatus et Comitatum Tyrolis.

§ 4 Archiducatus Austria Das Erzherzogthum Oesterreich Relig. Cath. dividit in Superiorem et Inferiorem Austriam In Austria superiori Ober Oesterreich sunt oppida: Linz Lentia Linitium Academia et gymnasio clara Steyr Steyra cum gymnasio celebri. In Austria Inferiori Nieder Oesterreich sunt: Vien Vienne Vindobona Germanie metropolis Imperatoris, Hungarie et Bohemie Regis nunc Reginæ, Archiepiscopi Universitatis, Equestris Academia Theresiana Sedes, palatia Regia, bibliotheca, et hortis copulatis inclyta, Schönbrunn et Ebersdorf duo palatia Imperatoria prope Viennam, Baden Baden Thermæ Austriæ opp. thermis nobile.

v 5

§ 5. Stiria Ducatus Das Herzogthum Steyrmark R. Catholicus in Superiorem et Inferiorem dividitur. In Stiria Superiori sunt oppida: Celle seu Marienzell Mariacella locus religiosis peregrinationibus sacratus. Fadenburg Fadenburgum cum gymnasio. In Stiria Inferiori sunt oppida: Grätz Gratium totius Stiriæ caput cum Universitate, Racelsburg, Gackarbeirn Gakiorum tumi munitiones validæ.

§ 6. Carniolia Ducatus Das Herzogthum Crein R. Catholicus in 6 partes dividitur: Quarum 1ma Carniolia Superior Ober Crein. Ubi Crainburg Carniburgum in Savinpa, Laubach Laybach Labacum Laubacum urbs prima. Episcopalis cum Academia Idria Hydria oppidum argenti vivi dives.

2da Carniolia Media Mittel Crain. Ubi Mötling, Metlinga et 3tia Carniolia Inferior Nieder Crein. Ubi Gurkfeld Gurkfeldum urbs amœni situs. Rudolphswert seu Neustedel

4ta Carniolia Interior Innern Crain. Ubi Triest Trieste Tergestum urbs maritima cum Episcopatu arce et gymnasio. 5ta Comitatus Goritiensis Die Gefürstete Grafschaft Görtz. Ubi Gradisch Gradisca urbs primaria, Görtz vel Göritz Goritia Comitatus cognominis caput habet gymnasium.

6ta Istria Austriaca Oesterreich. Ubi Triest Trieste Tergestum urbs maritima cum Episcopatu arce et gymnasio. 5ta Comitatus Goritiensis Die Gefürstete Grafschaft Görtz. Ubi Gradisch Gradisca urbs primaria, Görtz vel Göritz Goritia Comitatus cognominis caput habet gymnasium.

6ta Istria Austriaca Oesterreich. Ubi Triest Trieste Tergestum urbs maritima cum Episcopatu arce et gymnasio.

v 7.

§ 7. Carinthia Ducatus Das Herzogth
Kärnthen R. Catholicus inter Stiriam et Tyrolim
in Superiorem et Inferiorem distinguitur. In C
rinthia Superiore St Veitum Gemunda opp. Mi
ckstein Castrum Comitum hujus nominis ge
tilitium. In Inferiore Nieder Kärnthen Clag
sach Friesacum juris Salisburgensis, Clagenfurt
cum Academia.

§ 8 Tirolis Comitatus s. Tirol in Regiones
res dispescitur. 1 Comitatus Tirolis. Ubi Hall Mi
ad Oenum lute fluvio celebris. Inspruck seu Oenipo
Oenipontum Academia sedes, Tirol Tirolis Castrum
2 Brixiensis Episcopatus Brixen seu Subjecti
Praesuli. Ubi Brauneck Brunneck Braunecca opp
stagnum, Brixen Brixia urbs magna cathe
3 Tridentinus Episcopatus Trient seu Tridentum vene
ratur Praesulem. Ubi Tramin Tramineum vinge
nosco commendatum. Trient Tridentum Trente Tri
dentum urbs frequens Concilio Tridentino Anno
1545 illic habito memorandum.

§ 9. Circulus hic Austriacus ad Danubium
ponectus. frumenti et vini proventu ubertimus
lignarium, sal, ferro caeteris metallis oppertu

§ 10. Incolae linguae cognatione proxime
ad Bavaros accedunt. Interque Viennenses et red
gestae gloria, imperiique perennia et artium atq
mercium laude excellerunt.

§ 11 Reditus Austriaci ex metallis, sale
frumento, lignatione, commerciis rerum, tributo
et

et vectigali provenium.

§ 12. Vires Austriae amplius quam a
ginta milium militum recruti possunt.

§ 13. Religio R. Catholica sola ubiq. vig
et in usu, quam Archiepiscopus unus cum Epis
pis et diversis ordinibus Religiosis summa cum
cura conservant. Literae vero in Viennensi, Gra
censi, Laubacensi, Clagenfurtensi, et Oenipontana
Academiis, diversis item Gymnasiis illustribus floreat.

§ 14. Imperat Austriae Maria Theresia
Ducis Francisci Stephani Lotharingi Imperatoris
Germaniae Viduae Archiducis et Hungariae Bohe
miaeque Reginae.

SECTIO VTA.

DE CIRCULO BAVARICO.

§ 1. Circulus Bavaricus Franconiae Bohemiae
Austriae et Sveviae regionibus conclusitur.

§ 2. Amnes Majores per agrum Bavaricum
in Danubium properant 1 Nabus Naab ex Fran
coniae finibus. 2 Lechus Lech. 3 Isera Iser ex
Tyrolensium alpibus 4 Oenus Inn ex Tyrolensium
montibus in Danubium cadunt.

§ 3. Dividitur in Palatinatum Superiorem
Bavariam Propriam et Archiepiscopatum Salisburgensem.

§ 4. Bavaria Transdanubiana Palatinatus Superi
oris nomine appellata supra Danubium versus Septen
trionem detrusa dispescitur in Districtus 2. Quorum

Ama

1ma Ac Palatinatus Superior Die Ober Pfaltz
aliàs Nordgovia dictus, ista Catholicus. Ubi Neustad
t. Neustedel Nordadium Comitatus Bernstein Caput
et Principum a Lobkovia hereditarium. Leuchtenberg
Leichtenberga. Sultzburg Sulzburgum oppidum ar
ce munitum a Comites Volfstein Evangelicus Sprech
tenberg Sultzberga urbs angusta munita.

2da Sulzbacensis Principatus Das Fürstenthum
Sulzbach religionis mixta cum annexis Dynastiis
Electori Palatino debetur. Huc pertinet Weiden Weida
Sulzbach Sulzbachum oppidum cum arce.

§ 5 Bavaria Ex Danubiana quæ et Pro-
pria Retia. Catholica Electoratum Bavaria cum
Episcopatibus et Comitum terris completitur.

1mus Neoburgicus Ducatus Das Hertzogthum
Neoburg in juribus Electoris Palatini Danubis inter
luitur. Ubi Hochstädt Herbistadium, Neuburg Neoburg

2dus Monachiensis Præfectura Die Landes-Regie-
rung zu München a Danubio ad Isaram. Ubi Dona-
uwert Donawerda urbs frequens et Imperialis in ripa
Danubii, Ingolstadt Ingolstadium urbs ripæ Danu-
bii impedita et Academiam celebrima, München
Monachium urbs nitida palatio Electorali ornata
Friedberg Friedberga urbs Augustæ Vindelicorum quam
cultu et artificiis æmulatur, Aystetta.

3tius Freisingensis Episcopatus Das Bisthum
Freisingen sub patre Præsuli. Ubi Freisingen
Freisinga Episcopi Sedes.

4tus Landshutensis Præfectura Die Regierung
Landshut Electoralis. Ubi Mosburg, Landshut
urbs

urbs frequens.

5tus Straubingensis Præfectura Die Landes Re-
gierung zu Straubingen Electoralis. Ubi Kelheim
Regenspurg Ratisbona Civitas Libera et Imperi-
alis & frequentia Germaniæ Comitia, Episcopatum
et pontem super Danubio celebrima, Straubingen
urbs bene munita.

6tus Passaviensis Episcopatus Das Hochstift
Passau Præsulis Catholici subjectus. Ubi Passau
Passavium vel Patavium Urbs Episcopalis et Academia

7mus Ortenburgicus Comitatus Die Grafschaft
Ortenburg Religionis Evangelicæ. Ubi Ortenburg

8tus Burckhausiensis Præfectura Die Landes-
Regierung zu Burckhausen Electoralis. Ubi Schar-
ding urbs ampla et elegans Braunau Brunodunum
Burckhausen Burckhusia urbs frequens.

9nus Bergetsgadensis Præpositura Die Probstey
Bergetsgaden. Cujus Præpositus Princeps et Imperii
Ubi Bergetsgaden oppidum

10mus Hohen Waldeccensis Comitatus R. Catholica
Die Grafschaft Hohen Waldeck Ubi Hohen Waldeck

11mus Werdenfeldensis Dynastia Die Herr-
schaft Werdenfelt Episcopi et Freisingensis.

§ 6. Salisburgensis Archiepiscopatus Das
Ertz-Bisthum Salzburg Relig. Catholica. Ubi
Salzburg Salisburgum urbs magna Sedes Archi-
episcopi.

§ 7. Regio hæc loca commoda subiit, quam

Danu-

Danubius interluit, non minus agricultura quam commerciis ob opportuna.

§ 8. Incolæ ad Bajos referunt originem suam, indole corpore, animique et lingvæ cognatione cum Austriacis sunt conjuncti.

§ 9. Reditus Bavariæ publici ex tributo, vectigali et puteis salis, privati ex agricultura, commerciis et rebus ære factis congerunntur.

§ 10. Vires Bavarorum ad 30 stipendiatorum millia exurgere possunt.

§ 11. Religio hic R. Catholica, in quibusdam locis etiam Evangelica viget.

§ 12. Litteræ meliores in Academiis Salisburgi, Ingolstadii, Landshutii, Passavii in Academiis R. Catholicis et Ratisbonæ in gymnasio Evangelicorum propagantur.

§ 13. Dirigit hunc Circulum hujus Electoratus, qui hodie Dn. Maximilianus Josephus Annos natus Patrem Electorem Carolum Albertum 1727 Cujus Conjux Serenissima jam nominata, Pater ejus fuit Carolus Albertus Sacchiæ Annæ Augusti Regis Poloniæ et Electoris Saxoniæ filia. Mater ejus, quæ et Imperatrix Germaniæ fuit dictus, Maria Amalia Josephi Imperatoris filia.

2 Archiepiscopus Salisburgensis.

SECTIO VITA.

DE CIRCULO SUEVICO.

§ 1. Circulum Svevicum, qui dicitur Der Schwäbische Creiß cingunt ad Aquilonem Rhenanus et Francicus, ad orientem Bavaricus Circuli, ad meridiem Tirolis et Helvetia, ad occidentem Alsatia

§ 2. Amnes habet 4 majores: qui sunt Nicarus Neccar, Kinzinga, Strela Aar, qui Rheno immerguntur. et Ilera Iller, qui Danubio immergitur. Est et Licus Lech in Svevia et Bavaria confinio.

§ 3. Dividitur hic Circulus in Episcopatus, Abbatias et Præposituras, Ducatus, Principatus, Provincias Austriacas Bavaricas, Comitatus, Urbes Imperiales.

§ 4 Medium Circuli tenent, quæ Danubio interfluuntur. 1 Hohenbergicus Comitatus die Grafschaft Hohenberg vel Hoberg. Ubi Rotenburg, Rotweil urbs Libera et Imperialis.

2 Hohenzollericus Comitatus Principatus die Gefürstete Grafschaft Zollern Principibus suis Aliquid Ubi Hechingen sedes Principis, Zollern Hohenzollern ex colli imperitia, Haigerloch oppp.

3. Dynastiæ et Abbatiæ 1 Sigmaringen 2 Scheer Comitibus a Waldburg Austria 3 Zeyfalten Abbatia, 4 Munderkingen 5 Schelklingen et Ehingen Dynastiæ juris Austriaci. 6. Justingen in ditione Baronum de Freyberg.

§ 5 Septemtrionalem Circuli partem occupat Virtembergicus Ducatus Das Herzogthum Würtemberg Evang. et Cath. Religionis. Ubi Stutgard Stutgardia urbs ampla aula Principis, Eßlingen Eßlinga urbs Libera et Imperialis Relig. Evang. Virtemberg Würtemberga, Wimpfen Wimpfena urbs Libera et Imperialis relig. mixtæ, Hailbrunn Hailbruna Urbs Libera et Imperialis, Reutlingen urbs libera et Imperialis

quæ

qua primum inter Civitates omnes Augustanam Co-
fessionem amplexa est, Tübingen Tubinga acade-
mia illustre oppidum, Weil Vila urbs lib. et Imp.

§ 6. Orientalem Circuli partem incident

1 Elwangensis Praepositura Das Fürstliche Stift
Elwangen relig. R. Catholica. Ubi Elwangen
Ala urbs Imperialis, Schwabisch Hall, Hala Sveviae
Evangelica urbs Imperialis salinis nobilis.

2 Rechbergensis Comitatus Die Grafschaft Rechberg
ubi Gmund Gemunda urbs lib. et Imp. Rechberg
arx cum Comitatu, Gingen Gienga urbs Imp. et
Ulm Ulma urbs Imp. et lib. commerciis et Relig.
Evang. florens.

3. Oettingensis Comitatus Principalis Die Gefürstete
Grafschaft Oettingen Relig. mixta cum Comitatu Pap-
penheimiensi Lutherano in Franconia collimitio. ubi
Oettingen Oettinga, Pappenheim, Kreslingen Urb.
Imperialis Libera.

4 Coburgici Ducatus, qui ad Bavariam proxime
pars hujus loci est. Ubi Stillingen Stillinga opp.
Duma ab Academia nomen, Hochstädt Hochstettum

1 Burgavia Marchionatus Burgau juris Austr.
ci. Ubi Burgau, Günzburg Guntzburgum ar
pisca ad Danubium sedes Praefecti Austriaci.

6 Algovia Algoia quasi Albegoia circa urra
Illera amnis ripam. In qua ditiones sequentes:

1 Weissenhornensis Veissenhornensis Comitatus in Aust
acad. juribus. 2 Mindelheim Mindelheimia 3 Kau
berka Libera et Imp. Civitas. 4 Memmingen Civita
Imp

Imperialis Evangelica. 5 Biberach urbs lib. et Imperialis.

7 Hegovia quasi Hevengeia in diversas Nobil.
acos, Abbatiarum, Comitum, et Civitatum Imperialium
ditiones distincta. Ubi Buchau Buchavia urbs
Imp. Stulendorf Comitatus in Comitum a Königseck
pervenere. Wolfegk Waldburg et Zeil Comitatus
nes Comitibus Waldburgensibus subjacent.

8. Campidonensis Abbatia Die Gefürstete Abtey
Kempten Praelati R. Catholico paret. Ubi Kempten
Campidunum urbs magna lib. et Imperialis.

9. Augustanus Episcopatus Das Bisthum Augs-
purg Catholicus. Ubi Augspurg Augusta Vinde-
licor Civitas Imp. relig. mixta amplitudine, ci-
vibus et splendore insignis, Episcopatus, arcibus
Confessione Evangelicor stantes 1530 diva nobilis.

§ 7. Australem Circuli Tractum occupant

1 Sveviae Principatus Die Land Vogtey Schwaben
quem domus Austriaca regit. Ubi Rotenfels Rubra petra
Comitatus cum eponymo cognominis Comitibus a Königseck
subest. Isny Isna urbs lib. et Imp. Wangen Wan-
gena urbs lib. et Imp. Montfort Comitatus extinctis
Comitibus in ditionem Austriacam adscitus.

2 Comitatus 5 Relig. Catholicae ad Tyrolensium
confinium. 1 Bregentz Brigantia urbs Comitatus
Brigantini principes. 2 Ems Amisicum sedes Nobil
Comitibus. 3 Feldkirchen oppidum Comitatus cognominis
caput. 4 Sonneberg et Hludentz Comitatus Schel-
lenberg et Vaduz Comitatus.

3 Constantiensis Episcopatus Das Bisthum Costnitz
Ubi Meerburg Meerburgum domicilium Episcopi.

Costnitz

Costnitz Constanz Constantia Castra olim urbs Imperialis nunc juris Austriaci. 1

4 Fellenburgicus Landgraviatus Principalis Die Gefürstete Landgrafschaft Hewenstaft Fellenburg juris Austriaci. Ubi Fellenburg arx.

5 Furstenbergicus Landgraviatus Principalis Die Gefürstete Landgrafschaft Fürstenberg. Ubi Fürstenberg arx vetus, Moskirchen sede Principum ornata civitas.

6. Civitates Silvaticæ Die Vier Wald Städte 1 Stettgau Stettgau in Comitatu Sabionis positæ 2 Waldshut, 3. Lauffenburg 4 Seckingen Secundum 1 Rheinfelden Rhenofelda urbs munita.

§ 8. Occidentalem Circuli partem occupant 1 Brisgovia Brisgau ad directionem Austriacam pertinent. Ubi Freyburg Friburg Friburgum arce duplici et Academia auctum, Newenburg Nova urbs Imperialis nunc Directionis Austriacæ, Alt Brisach urbs 2 Ortenavia Ortenau Directionis Austriacæ. Ubi Kehla munimentum validum, Offenburg urbs Imperialis 3 Badensis Marchionatus, Baden. Ubi Durlachium urbs, Rastadt Rastadium urbs elegans, Baden Badena urbs præcipua thermis nobilitata.

§ 9. Regio hæc Sveviæ omnibus propemodum Germaniæ bonis abundat, agriculturæ, et cicurum culturæ, lignationi atq; metallis præ cæteris opportuna. § 10. Incolæ secundo Sveve genere navi literæ et industrii ram cupri-fr. numero sunt, ut alendis vix ager sufficiat, emigrant itaq; in regiones vicinas cumprimis in Hungariam celeriter frequentes § 11. Regnat Sveviæ et beneficiis tollatis artificiis, mercatura, tributo et vectigali congeruntur.

§ 12. Vires Svevorum intendi possunt ad amplius 20 armatorum millia.

§ 13. Religio R. Catholica et Evangelica pari auctoritate gaudet.

§ 14 Litera meliores cumprimis Tubingæ apud Evangelicos; Dillingæ atq; Friburgi apud R. Catholicos florent.

§ 15. Principes in Terra Sveviæ dominantes sunt varii: 1 Episcopus Augustanus e Landgraviis Damstadiensibus R. Catholicus. 2 Episcopus Constantiensis è Dynastis de Sickingen R. Catholicus 3 Dux Sveviæ in terris Austriacis Josephus 2dus Archidux Austriæ Imperator Germaniæ 4 Dux Würtembergicus R. Catholicus. 5 Duces Würtembergici reliqui ut Stutgardiensis R. Catholicus, Neustadiensis Evangelicus, Oelsensis Evangelicus, Bernstadiensis Evangelicus. 6 Marchio Badæ-Badensis R. Catholicus. 7. Marchio Badæ Durlacensis Evangelicus 8. Principes Hohenzollerani Hechingiensis et Sigmaringensis R. Catholici. 9 Princeps Fürstenbergicus Catholicus. 10 Princeps Oettinganus R. Catholicus.

SECTIO VIGESIMA.

DE CIRCULO RHENANO SUPERIORE.

§ 1. Circulus hic Der Ober Rheinische Creiß Rhenania Inferiore transjectus Vestphalia et Saxonia Inferiore ad Boream; Francosia atq; Sveviæ ad ortum Helvetia ad meridiem, Gallia et Lotharingia ad occasum terminatur.

§ 2.

§ 2. Flauii hunc Circulum inigunt 1 Rhenus Rhein ex Helvetia oriu. 2 Fulda Fulda in Vestphaliam profabens. 3. Lamus Lahn ex Hassia in Rhenum properans. 4 Moenus Mayn juxta Francofurtum defluens. 5 Sara Saar in Mosellam defluens 6 Illes ad Rheno apud Argentoratum emergens.

§ 3. Circulus hic dispescitur in Trans Rhenanum et Cis-Rhenanum Regionem.

§ 4 Ad Regionem Trans Rhenanam referuntur

Primò Hassia Landgraviatus Die Landgrafschaft Hessen Cassel. et Ref. Religionis in Superi. et Infer. iorem dividitur. Inferior Hassia Fulda anne xum fusa pertinet ad Catholicos Principes. Ubi Cassellae Principum Sedes. Retenburg Oppidum cum arce. Hirschfeld Principatus nomine insigniti Superior Hassia Ober Hessen habet oppida: Vetzlar Vetzlaria urbs Imperialis sedem praebet camerae seu Judicio Imperiali, Giessen Gissa urbs Academia et munitionibus clara. Marpurg Marpurgum Academia exhilaratum Castellanis Principibus

§ 5. Secundò Huc pertinet Wetteravia Wetterau, Wetterwald Regio in limitibus Hassiae Religionis mixta. Huc pertinent

1mò Fuldensis Abbatia Fulden Relig. R. Cath. et Lutheranae. Ubi Fulda Sedes

2dò Hanoviensis Comitatus Die Grafschaft Hanau Evang. et Reformatus exhibetis Comitibus ad Hassiae ref. Ubi Gelnhausen, urbs Imp. Hanau Hanovia opp.

3tiò Isenburgensis, qui et Budingensis Comitatus Die Grafschaft Isenburg Refer. Dynastis subjectus. Ubi Birstein urbs ad ignobilis.

4tò

4tò Fridebergense et Francofurtanum Territorium Ingus Friedberg Frideberga Imperialis, Franckfurtum Mayn Francofurtum ad Moenum urbs Imperialis et libera et dives ab Imperatoris electione et coronatione inclyta.

5tò Homburgicus Landgraviatus Hassiae Die Landgrafschaft Homburg. Cujus Principes Reformati. Ubi Homburg ad der Höhe Homburgum ad Altham Principi originem et domos Darmstadiana decuriat.

6tò Moguntina Ditio Chur Maynz cum Epstein Königstein oppidis.

7mò Nassavienses Principatus Das Fürstenthum Nassau. Cujus Principes Cath. et Refor. Religionis sunt Ubi Nassau Nassovia nomen dedit Gentis Illustrissimae Diez Decia domicilium Principum Reformat. Dillenburg Dillenburgum cum oppido hujus nominis et Principes Dillenburgenses Reformatos spectat.

8vò Solmsenses Comitatus Die Grafschaft Solms Comitibus hujus nominis Evangelicis, Abquitur. Ubi Hohen Solms Comitum Solmensium domicilium.

9nò Wirgensteinienses Comitatus Die Grafschaft Wirgenstein Comitibus hujus nominis paret. Ubi Wirgenstein Virgensteinium

10mò Waldeccensis Principatus Das Fürstenthum Waldeck Dynastes e Comitibus Evangelicis venerator. Ubi Corbach Corbachium opp. Waldeck Comitum

§ 6. Tertiò Huc pertinet Catimeliboccensis Comitatus Die Grafschaft Catzenelnbogen in ditione Landgraviat Hassiae superi Lutheranam et Reformatam

Religionem

§ 2. Hujus hunc Circulum ingrant 1 Rhenus Rhein ex Helvetia oriu. 2 Fulda Fulda in Vestphaliam prolabitur. 3 Lanus Lahn ex Hassia in Rhenum properans 4 Moenus Mayn juxta Francofurtum defluens 5 Sara Saar in Mosellam defluens 6 Illus Ill Rheno apud Argentoratum mergitur.

§ 3. Circulus hic dispescitur in Trans Rhenanam et Cis-Rhenanam Regionem.

§ 4 Ad Regionem Trans Rhenanam refertur Primò Hassiæ Landgraviatus Die Landgrafschaft Hessen Evang. et Ref. Religionis in Superi. et Inferi. eodem dividitur. Inferior Hassia Fulda annexa transfusa pertinet ad Catholicos Principes. Ubi Cathedra Principum Sedes. Retenburg Oppidum cum arce. Hirschfeld Principatus Hassiæ Ober Hessen habet oppida: Superior Vetzlar Vetzlaria urbs Imperialis sedem præbet cameræ seu Judicio Imperiali, Giessen Gissa urbs Academia et munitionibus clara. Marpurg Marpurgum Academia nobilitatum Castellanis Principibus

§ 5. Secundò Huc pertinet Wetteravia Wetterau, Wetterwald Retò in limitibus Hassiæ Religionis mixtæ. Huc pertinent 1mò Fuldensis Abbatia Fulden Relig. R. Cath. et Lutheranæ. Ubi Fulda Fulda

2dò Hanoviensis Comitatus Die Grafschaft Hanau Evang. et Reformatus exhibetis Comitibus ad Hassos redit Ubi Gelnhausen, urbs Imp. Hanau Hanovia oppidum

3tiò Isenburgensis, qui et Budingensis Comitatus Die Grafschaft Isenburg Refor. Dynastis subjectus Ubi Birstein urbs nec ingenibilis.

4tò Fridebergense et Francofurtanum Territorium In quo Friedberg Fridoberga Imperialis, Francofurtum Mayn Francofurtum ad Moenum urbs Imperialis et libera et diues ab Imperatoris electione et coronatione inclyta.

5tò Homburgicus Landgraviatus Hassiæ Die Landgrafschaft Homburg. Cujus Principes Reformati. Ubi Homburg ad der Höhe Homburgum ad Altum Principi originem et domos Darmstadiana ducenti pari.

6tò Moguntina Ditio Chur Maynz cum Ephrein Königstein oppidis.

7mò Nassavienses Principatus Das Fürstenthum Nassau. Cujus Principes Cath. et Refor. Religionis sunt Ubi Nassau Nassovia nomen dedit Gentis Illustrissimæ Dietz Decia domicilium Principum Reformatæ Dillenburg Dillenburgum cum oppido hujus nominis et Principes Dillenburgenses Reformatæ spectat.

8vò Solmensis Comitatus Die Grafschaft Solms Comitibus hujus nominis Evangelicis subjacet. Ubi Hohensolms Comitum Solmensium domicilium.

9nò Wirgensteinicus Comitatus Die Grafschaft Wirgenstein Comitibus hujus nominis paret. Ubi Wirgenstein Virgensteinium

10mò Waldeccensis Principatus Das Fürstenthum Waldeck Dynastes e Comitibus Evangelicis venerator. Ubi Corbach Corbachum opp. Waldeck Comitum Reg-

§ 6. Tertiò Huc pertinet Catimeliboccensis Comitatus Die Grafschaft Catzenelnbogen in ditione Landgraviæ Hassiæ, severæ Lutheranam et Reformatam Religionem

Religionem in duas partes dirimit. Inferior
dicitur etiam Landgraviatus Rheinfelsensis Princi-
pibus ejusdem nomine R. Catholicis subjectus. Ubi
Rheinfels Rhenofelsa. Superior Catzwelibocensis
etiam Landgraviatus Darmstadiensis dictus Princi-
pibus ejusdem nomine Evangelicis datus. Ubi Geraw
Gerauia. Darmstadt Aula Principis illustris.

§ 7. In Regione Cis Rhenana occurrit Pala-
tinatus Inferior Primò Nieder Pfaltz In quo exhi-
betur 1 Wormaciensis Episcopatus Das Bisthum Worm
Landgraviatui Darmstadiensi subdit. Ubi Worms Wor
imperii libera et Imperialis pure majore Evangelica
2. Leiningensis Comitatus Die Grafschaft Leiningen
Evangelicus Ubi Leiningen.
3. Spirensis Episcopatus Das Bisthum Speyer, Speyer
goria. In quo Speyer Spira, Noviomagus Nemetum urb
libera et Imperialis. Evangelica.

§ 8. Secundò occurrit Austrasia Westreich, cu
jus ambitus comprehenduntur 1 Veldentianus Comitat
Principalis Die Grafschaft Weldentz gentis Palatinæ
Evangelicus. Ubi Weldentz Weldentia Castellum
cum oppido ad M. Kellam.
2 Spanheimiensis Comitatus. Die Grafschaft Spanheim
cum dimerenti Ducatu inter Electorem Palatinum ac
Badensem et Birckfeldensem Principes dividitur. Ubi
Trarbach Trarbachum, Spanheim ast
3 Rhenogravensteinensis Comitatus Die Grafschaft
Rheingrafenstein. Ubi Rheingrafenstein Rhenograviens
4 Birckfeldensis Principatus Das Fürstenthum B
kenfeld Principes Evangelicos habet. Ubi Birckenfeld B
ckfeldia Sedes Principis.

5

5 Bipontinus Ducatus Das Herzogthum Zwey-
brück Principi Birckfeldensi Evangelico subjectus.
Ubi Falckenstein Falconis Petra, Zweybrück Bipontum.
6 Sarepontanus Comitatus Die Grafschaft Saarbrück
est juris Nassauiensis. Ubi Saarbrück Sarepontum opp.
7. Sarwerdanus et Rheni Comitatus Die Saarwerden
und Rhein Grafschaft. Ubi Saarwerden Sarwerda, Ober
salm Salmona.

§ 9. Tertiò occurrit Alsatia Landgraviatus
Die Landgrafschaft Elsas cum appendiciis sibi regiuncalis
Quartum pertinent. 1 Lichtembergensis et Ochsen-
steinensis Comitatus Die Grafschaft Lichtemberg und
Ochsenstein in Hanoviensium protectione. Ubi Lützelstein
in potestate Ducis Bipontini, Lichtemberg, ubi Comitum
Hanoviæ Conditorium.
2 Alsatia Inferior Nieder Elsas Rhenus amne a Sve-
via sejuncta. Ubi Landau Landavia munitio inliquis
Weissenburg libertatis Imperialis sub Præfectura Gallica
Strasburg Argentina Argentoratum urbs primaria Aca-
demiâ et mercatu celeberrima
3 Alsatia Superior Ober Elsas Ubi Colmar Col-
maria Austriacæ quondam nunc Gallicæ ditionis.
4 Sundgovia Sundgau in Gallor jurisdictione. Ubi
Mülhausen Mülhusia urbs olim Imperialis nunc in
Helvetico fœdere.
5 Basiliensis Episcopatus Das Bisthum Basel
Ubi Brontrut Brundisia Sedes Episcopi Basiliensis, Ba-
sel Basilea urbs ad Rhenum in fœdere Helvetico.
6. Montis Bellicardensis Comitatus Principalis Die
Grafschaft Mümpelgard Montebiard Ducibus Würtem-

bergen

bergensibus subsit. ubi Mümpelgard mons Beliardus
nominatur etiam Montheliard.

§ 10. Regio haec satis fecunda non solum frumentum profert, verùm vinum etiam fundit largiter cumprimis in Alsatia.

§ 11. Incolæ et linguæ et morum cognationem aliquantum a Sveris differunt, alioquin eorum pitudine bellica et industria paucis Germanis inferiores.

§ 12. Redigus qui partim ex tributo et vectigalibus, partim ex vino et commerciis proveniunt, non solùm Principibus verum Accolis etiam Regionis magna sunt adjumento.

§ 13. Vires Rhenani superioris facile Romanarum aliorum Circulorum æquant, soli namq; Italiæ is armatos millia in aciem producere possunt.

§ 14. Religio R. Catholica in Inferiore; Evangelica Reformata in superiore Circuli ora prævalet, cæterogquin undiq; mixta et amico cognata fœdere.

§ 15. Litteræ in Marburgensi Reformata Giessensi Evangelica, et Argentoratensi et Lutheranæ atq; R. Catholicis mixta Academiis cum laude florent.

§ 16. Principes in dignitibus Circuli imponuntur 1 Wormatiensis Episcopus R. Catholicus qui et Archiepiscopus Trevirensis. 2 Spirensis Episcopus R. Catholicus. 3 Argentoratensis Episcopus R. Catholicus. 4 Palatinus Rheinfelsensem Catholicum, Darmstadiensem Evangelicum Homburgensem Reformatum ramos 4 distincti. 7 Nassavienses Principes in Saarbrückensem Usingensem, Weilburgensem, Dillenburgensem et Dirio-Arausionensem ramos dissecti, quorum quidam sunt Reformati, quidam R. Catholici. Inter quos Auraniæ et Nassoviæ Princeps Reformatus Exercitu Belgii Fœderati maximè floret.

SECTIO VIIIva
DE
CIRCULO RHENANO INFERIORE.

§ 1 Circulus Rhenanus Inferior seu Electoralis Der Nieder Rheinische Creiß a Vestphalico ad Sveticum mediat inter Belgium atq Rhenanum Superiorem per occasum procurrit.

§ 2. Fluvii, quibus interluitur majores sunt Rhenus Rhein, qui Lemâ, Moeno atq Nicero amnibus auctus in Vestphaliam defertur. 2 Mosell Mosella ex Lotharingia in Rhenum labitur.

§ 3. Divisus Rheno flumine et territorio Rhenani Superioris diserens Electoratibus 4, Eifalia regione et Comitatibus nonnullis absolvitur.

§ 4 Colonienſis Archiepiscopatus et Electoratus R. Catholicus Das Ertz und Chur Stifft Cölln in Circulum Vestphalicum atq Bergensem Ducatum excurrit. Ubi Rheinberg Rhenoberga, Cölln Colonia urbs Imperialis Archiepiscopalis, Academia et antiquitatis monumentis clara.

§ 5. Eifalia Eiffel Regio. Huc spectant aliquot Comitatus, ut Reifferscheid cum oppido hujus nominis Comitibus Salm et Rheiferscheid obsequitur. Stremberg Strembergensis Comitatus cum oppido Stremberg Principibus hujus nominis pares, Virnemberg Virnembergensis Comitatus Comitibus Wertheim obsequitur.

§ 6. Comitatus Vestphalici, Steyro Clivenses et Trevirenses concludunt. Wied s. Weed Comitatus Sacri Romani

Comi-

U. 730.

Comites, Lagu seu Lehn Comitatus. Engers seu Angria Comitatus, Wied Neuburg Neuburgius Inferior Comitatus cum oppido Neu Neuburg jurisdictionis Westphalicæ in Comitatum Wied pertinet.

§ 7. Trevirensis Archiepiscopatus et Electoratus R. Catholicus Das Erz und Chur Stift Trier ad Rhenum et Mosellam sua habet pertinentia, ut Prüm Drumia Ahlentz Confluentia munimentum ubi Mosella Rhenum infundit &. Item Mons Royal Mons Regius, Neumagen Noviomagus, Trier Treviri metropolis et Sedes Electoris. &.

§ 8. Moguntinus Archiepiscopatus et Electoratus R. Catholicus Das Erz und Chur Stift Mayntz Diœcesis Parimias habet. In occidentali tractu Bingen Bingium ad Rhenum, Mayntz Moguntia urbs magna metropolitana Ecclesia electorali sede et Academia illustris Rhenus adjacens, Königstein Comitatus hujus nominis Sedes. In orientali ditione Aschaffenburg Aschaburgum &

§ 9. Palatinus Electoratus Die Chur-Pfaltz Relig. mixta. Ubi in septemtrionali ora Caub Cauba generosioris vini provenit dives, Oppenheim quondam urbs Imperialis, nunc in Palatini Electoris potestate. In Orientali et meridionali tractu Manheim Manbenium Oppidum sede Electorali ornatum, Heidelberg Heidelberga sedes item Electoris Academia antiqua domicilium. In occidentali parte Landau Landavium. &

§ 10. Regio Rhenana Inferior situ superior bonis omnibus affluit cum primis frumenti et vini Rhenani atq. Mosellani proventu.

§ 11. Incolæ Veterum Ubiorum, Trevirorum atq. Nemetum sanguinem ejusq. sunt cum Rhenanis superioribus et lingua et indole.

§ 12. Reditus ex tributo Vectigalibus, vino et frumento congerentur.

§ 13. Vires Rhenani Inferioris potentatum superioris adæquare quidem non tamen superare possunt.

§ 14. Religio R. Catholica primas ubiq. tenet, cui in Palatinatu catervatim remixta Reformata et Lutherana intermixta &c.

§ 15. Littera in Academiis duabus assidue traduntur. Quarum Coloniensis a R. Catholicis, Heidelbergensis a Reformatis Doctoribus ornatur.

§ 16. Imperantes in Rhenano Inferiore Principes sunt 1 Moguntinus Archiepiscopus, qui et Elector atq. Cancellarius per Germaniam R. Catholicus. 2 Trevirensis Archiepiscopus, qui et Elector atq. Cancellarius per Galliam R. Catholicus. 3 Coloniensis Archiepiscopus qui et Elector atq. Cancellarius per Italiam 4 Palatinus Elector ad Rhenum qui et Archithesaurarius Imperii R. Catholicus.

SECTIO IXna.

DE CIRCULO VESTPHALICO.

§ 1. Circulus Westphalicus Der Westphalische Creiß inter Belgium et Saxoniam Inferiorem ad occasum positus a Mari Germanico ad Rhenanum Agrum extenditur.

§ 2 Fluvii sunt hic 4. 1 Amisius Ems fluit per Frisiam in mare. 2 Visurgis Veser in mare Germ. profluit. 3 Rhenus Rhein in Belgium tractu 4 Vechta Vechta in regionem Belgicam vergit.

Ms. II 730.

§ 3 Medium Circuli tenent Episcopatus 2, e quibus Monasteriensis Episcopatus R. Catholicus Das stift Münster. Ubi Vechta Vechta, Münster Monasterium urbs Episcopalis pacificatione Westphalica Anno 1648 cessione.

Osnabrugensis Episcopatus Das stift Osnabrück In quo R. Catholicus et Evangelicus Episcopi alternant. Ubi Osnabrügg urbs magna sede Episcopi illustris, Iburg Iburgum sedem quoq; praebet Episcopi.

§ 4 Septemtrionalem Plagam claudunt Provincia 1 Frisia Orientalis Principatus Das Fürstenthum Ost-Friesland Augustae Confluentiae addictus exinde Ducibus a Friderico Tertio Rege Borussiae Anno 1744. occupatus. Ubi Norden Nerda Nordena urbs frequens portu nobilis. Emden Embda Emdena urbs munita portu munitissimo.

2 Oldenburgicus Comitatus Die Grafschaft Oldenburg cum Delmenhorstensi adnexo Regi Daniae jure hereditario debitus per foedus Anno 1746 initum. Ubi Delmenhorst Delmenhorstium oppidum, Oldenburg Oldenburgum oppidum munitum.

§ 5. Orientale latus occupant 1 Verdensis Principatus Evangelicus Das Fürstenthum Verden Electori Hannoverano debetur. Ubi Rotenburg opp. Verden Vercellis.

2 Hoyensis Comitatus Evangelicus Die Grafschaft Hoya partim Brunsvicensis et Luneburgica ditionis, partim Hoyae Catzelano. In quo Hoya ad Visurgim

3 Diepholtanus Comitatus Die Grafschaft Diepholt Electori Hannoverano subest. Ubi Diepholz Diepholtzum

4 Mindensis olim Episcopatus, nunc Principatus Evang

Evangelicus Das Fürstenthum Minden Electori Brandeburgico pace Westphalica concessus. Ubi Minden

5 Schavenburgensis Comitatus Die Grafschaft Schavenburg parte Hassiae Principibus Casselanis, parte Lippiensibus Comitibus paret. Ubi Stadthagen Oppidum juris Lippiensis in quo Sepulchra Comitum. Rinteln Rintelia urbs cum Academia Evangelico Reformata ditionis Cassellanae

6. Spiegelbergensis Comitatus Die Grafschaft Spiegelberg in potestate Nassauiensis Principis ex Dietzsa milia. Ubi Spiegelberg Spiegelberga.

7. Pyrmontanus Comitatus Die Grafschaft Pyrmont Waldeccensibus Comitibus subest. Ubi Pyrmont Pyrmontum

8. Corbeiensis Abbatia Die Abtey Corvey. Cujus Abbati parent Corvey Corbeia nova urbs Visurgi adpositum

9. Paderbornensis Episcopatus Das stift Paderborn ad fines Hassiae. Ubi Warberg Warburgum, Paderborn Paderberna urbs Episcopalis ampla.

10. Lippiensis Comitatus Die Grafschaft Lippe sive Lippstadt Comitibus hujus nominis obsequitur. Ubi Blumberg Hornimontium cum arce, in qua sepulchra sunt Comitum

11. Ravensberga Comitatus Die Grafschaft Ravensberg juris Borussici. Ubi Ravensberg Ravensberga arx antiqua. Bilefeld Bilefelda opp. elegans et fructuarium

12. Ritbergensis qui et Rheda Comitatus Die Grafschaft Rietberg oder Rheda Comitibus a Caunitz debetur Ubi Rietberg Ritberga arx.

§ 6. Meridionalem Circuli oram obtinent 1 Westphalia Ducatus Die Grafschaft Westphalen Colonniensis Electoris cum Comitatu Arensbergensi. Ubi Lippstadt Lippia Electori subjecta Brandeburgico. Arensberg Arensberg

Mscr. 730.

2 Marca Comitatus Die Grafschaft Marck Brandenburgica subjectus Electori. Ubi Hamm Hamma urbs Dortmund Dortmunda Tremoniæ urbs lib. et Imperialis. Limburg Limburgum ad Lenam Comitum Tecklenburgensium. Werden urbs sub Regis Borussiæ tutela.

3 Montium Ducatus Das Herzogthum Bergen juris Palatini. Ubi Solingen oppidum in finibus Cliviæ in Comitum Bentheimiensium juribus. Solingen Solinga opp. in quo primum arma genus procuditur.

4 Juliacensis Ducatus Das Herzogthum Jülich a Palatino Neoburgico possidetur. Ubi Jülich Juliacum Aix Aachen Aquisgranum urbs Imperialis Caroli M aula et sepulchro ac multor Imperator inauguratione nobilis.

5 Leodiensis Episcopatus R. Catholicus Das Bisthum Lüttich qui suum venerand Præsulem cum Leodio cæteris urbibus.

6 Cliviensis Ducatus Das Herzogthum Cleve Rheno flumine dirimus Relig. mixta in Electoris Brandeburgici potestate. Ubi Cleve Clivia, Duysburg Duisburgum Teutoburgum Academia ornatum.

7. Meursensis Principatus Das Fürstenthum Meurs Nassoviæ Arausionensis. Ubi Meurs Mürs Mursium.

8 Recklinghusanus Comitatus Die Grafschaft Recklinghusen Electori Colonensi paret. Ubi Horsten Horstense Recklinghusen Recklinghusa

§ 7. Occidentalem Circuli Cardinem adtingunt Comitatus 4 in Belgii Fœderati finibus 1 Bentheimensis Comitatus Die Grafschaft Bentheim Comitis R. Catholici subjectus. Ubi Bentheim. 2 Lingensis Comitatus Die Grafschaft Lingen ad Regem Borussiæ pertinet. Ubi Lingen Lingena. 3 Tecklenburgicus Comitatus Die Grafschaft Tecklenburg Comitibus Evangelicis subjecta. Ubi Tecklenburg Tecklenburgum oppidum Regi Borussiæ 1707 cessit. 4 Steinfortensis Comitatus Die Grafschaft Steinfort Reformatis Abequinen Comitibus. Ubi Steinfort Sedes Comitum hujus nominis.

§ 8 Regio montosa, sylvis ramen, campis atq; amnibus distincta pecori atq; metallo ferro quam frumento.

§ 9. Incolæ animosi fortes et robusti pulsum cæsariem, accesunt linguæ ac morum cognatione ad Saxonas.

§ 10 Redditus ex re agraria, pecuaria et vectigalibus colliguntur

§ 11. Religio R. Catholica cum Protestantibus conjuncta ab Episcopis 4 et Abbatibus 5 fovetur.

§ 12. Litteræ excolunter in Paderbornensi Catholica Duisburgensi Reformata et Rinteleusi Lutherana Academiis.

§ 13. Principes in Westphalia Imperantes sunt 1 Episcopus Monasteriensis qui et Paderbornensis atq; Osnabrugensis. 2 Cliviæ et Montis Dux idem qui Electer Brandeburgicus. 3 Dux Juliacensis idem qui Electer Palatinus.

SECTIO XMA
DE
GERMANIA Generatim.

§ 1. Archiepiscopatus in Germania numerantur 4, Moguntinus, Trevirensis, Colonensis, Salisburgensis, Magdeburgensis, Bremensis, Viennensis. Quibus subsunt Episcopatus 2

§ 2.

§ 2. Academiæ 30 inter Germanos celebrantur, et
quidem Romano Catholicæ 12. Coloniæ, Dillingæ, Fribur
gi, Græcii, Ingolstadii, Lavingæ, Leodii, Moguntiæ, Ot
nabrugæ, Paderbornæ, Trevirii, Viennæ Austriæ. Evan
gelicorum 13. Altorfii, Erlangæ, Giessæ, Goringæ, Gry
phiswaldiæ, Halle Saxonum, Helmstadii, Jenæ, Kiloni, Li
psiæ, Rostochii, Tubingæ, Vitenbergæ. Reformator
rum Francofurti ad Oderam, Heidelbergæ, Marpurgi, Nim
vetii, Siegeni aurea Herbornæ, Mixta ex R. Catholi
corum et Evangelicorum Lectibus 2 Argentinæ, Straß
burgi.

§ 3 Profert tellus Germanica res præmodum omnes
quas vel natura vel ars sagacissima. Defectum pecoris
atque frumenti, quo nonnulla laborant regiones ex Hunga
ria et Polonia, Vini ex Gallia atque Italia mercatores
supplentur industriâ.

§ 4. Regimen Germaniæ Imperatoria auctam
potestate Statis Germaniæ Principibus jure electionis
conceditur. Quod Imperatoris, Regis Romanorum, Electo
rum, Principum atque Comitum Imperii potestatem
absolvitur, administrationem per Consilium Aulicum Impe
riale, et Cameram Imperialem tribunal Imperatoris nomine
exercet. Electores vocantur. 1 Archiepiscopus Moguntinus
Archicancellarius per Germaniam, hic habet ad se Sigillum
et archivum Imperii, hic coronat Imperatorem, in cujus
electione habet votum ultimum. 2 Elector Archiepi
scopus Trevirensis Archicancellarius per Galliam, hic
habet votum primum in Cæsaris electione. 3 Elector
Archiepiscopus Coloniensis Archicancellarius per Italiam
hic habet votum secundum in Imperatoris electione.
Hi tres sunt Electores Ecclesiastici. 4 Elector Secu
laris Rex Bohemiæ Archipincerna, hic præfert
primum

primum votum Neo Imperatori, et habet votum 8tum
in electione Imperatoris. 5 Elector est Rex Bavariæ
Archidapifer, hic affert primus edulia ad mensam
Cæsaris et habet votum 9num. 6 Elector Saxoniæ
Archimareschallus, hic habet votum 8vum, et præ-
fert Imperatori gladium evaginatum, et est Directo
rium. 7 Elector est Brandeburgicus Archicame-
rarius, hic habet votum 6tum, et præbet aquam
Imperatori ad manus lavandas, mox sequentem. 8 E-
lector Palatinus Archithesaurarius, hic habet votum
7mum, et præbet Imperatori coronam, hic etiam spar-
git in populum pecuniam. 9 Elector Hannoveranus
hic habet votum 8vum, cui adjungit ultimo loco
votum Archiepiscopus Moguntinus, ut supra vidimus.
Præter hos accedunt ad Imperatoris electionem Prin-
cipes, Duces, Archiepiscopi, Episcopi et quos longum
foret enumerare.

§ 5 Vires Germaniæ unitæ 40000 armato
rum millia facile superant. Et quibus belli tempore ad-
sunt Imperii hostes 20 millium millia subsidii nomine
solent Principes Imperatori submittere.

§ 6. Litteræ in Academiis et Gymnasiis necnon
Societatibus Eruditis promoventur. Inter Societates eruditas celeberrimæ sunt: Leopoldina naturæ curiosorum, et Berolinensis Regia. At quæ Societas Hagiographorum, quæ Bruxellis promovetur, addi poterit.

Ms. II 720.

CAPUT XIVTUM
DE
DANIAE et NORVEGIAE
REGNIS.

§ 1. Dania Dännemarck olim Cimbria appellata denominationem a Dano Regum antiquissimo decepit.

§ 2. Termini habet a septemtrione Norvegiam et Sveciam utramq. mari secretam, ab ortu cum mari Balthico Hollandiam et Scaniam, a meridie Holsatiam, ab occasu mare Germanicum.

§ 3. Dispescitur in Jutiã atq. Slesvici continentem et Fioniam atq. Seelandiam Insulas majores, celeras minores.

§ 4. Jutia Jutland olim Chersonesus Cimbrica in septentrionem 4 Dioeceses complectitur. Quarum est 1 Alburgensis Alborg sinui Codano in occidente circumfusa. Ubi Alborg Alburgum urbs Episcopalis. 2 Vibergensis seu Viborgensis Ubi Viborg Vibergum Civitas Episcopalis. 3 Arhusiensis Arhusen. Ubi Arhusen Arhusia Arhusium urbs Episcopalis. 4 Ripensis Dioecesis seu Ripen. Ubi Ripen Ripa Episcopatus et Portus celebris, Tanoe vel Tanoa Insula in mari quondam Jutia Australis parte una Regibus Daniae parere altera Ducibus Holsatiae cum quibus subdit. Ad Ditionem Regiam spectat Regio septemtrionalis, in qua Hadersleben Hadersleb urbs Regia, Alsen vel Alsa, Flensburgum. Ad Ditionem Ducalem pertinet Regio Australis Ubi Slesvig Slesvicum Caput Ducatus, Gottorp Gottorpium Friedrichstadt Fridericopolis ab Arminianis et Mennonitis habitata, Tönning Tönninga ad Eydora amnis ostia.

§ 6. Fionia Fünen Insula Major inter Jutlandiam et Selandiam angusto mari dirempta jacet. Ubi Odensee Ottonia urbs Episcop. Neuburg Nyborg Neoburgum a navibus per Sinum Balthicum excurrentibus vectigal accipit.

§ 7. Selandia Seeland Insularum maxima. Ubi sunt urbs Gymnasio et Academia equestri clara, Rothschild urbs Regiis Sepulchris nobilitata, Coppenhagen seu Kiobenhauen s. Hafnia Caput Regni cum Regia Academia et Portu illustris.

§ 8. Insulae minores dispersae in Sinu Codano et Mari Balthico praecipuae sunt 1 Huen Huena Svecici juris, 2 Monae Mona, 3 Falster Falstria, 4 Lalandia Lalandia Kasceu oppido culta 5 Langeland Langelandia seu Longa Insula. In mari Germ. Helgeland in potestione Ducum Holsatiae.

§ 9. Extra Daniam pertinent ad Regem Daniae in Europa 1 Norvegiae Regnum. 2 Holsatiae pars dimidia 3 Oldenburg et Delmenhorst Comitatus Germaniae 4 Islandiae et Groenlandiae Regiones septemtrionales. In Asia Tranquebar in Coromandel et Tranquebar litoribus Indiae. In quibus Anno 1705 cura convertendor Paganor Danor industria Sacra coepta est. In Africa Fridrichsburgum in litoribus Guineae.

§ 10. Archiepiscopatus Daniae est unus Lundensis. Episcopatus 6. Academiae 2 Hafniae et Soranae Sedes Regiae Hafniae, Friedrichsburg, Friedrichstat, Friedensburg, Segesburg.

§ 11. Regio aëris perspicui, soli terrae fertilis, rei pecuariae et agrariae, piscationi ac venationi opportunitatem concedit. Profert ex Vegetabilibus lignum, granum frumentum, ex animantibus pecus, equos generosos, oves, pecudum varia genera, halices gemmi.

§ 12. Incola originis Germanicae magno venustae

corpore

corpore forma sunt ac robusti, vivaces et longaevi. Ser
mo est antiqua lingua Saxonica dialectus.

§ 13. Reditus Publici ex Portorio, Vectigali
metallifodinis, censu, tributo, et prohibitionibus Principu
proprios haud exiles in fiscum Regium colligunt.

§ 14. Vires Regni terra marique bello comparo
angelicus quam 50000 militum conficiunt. Praeterea
46 naves bellica majores in altum provehi possunt.

§ 15. Religio Evangelica vel Lutherana ab
Episcopis 6 et complurib⁹ Superattendentibus promoven
quamvis Rna Catholica Reformata quoq; commercio
cauta permittitur.

§ 16. Regimen apud Danes est Monarchicum
quod Regibus ex Domo Holsatica jure successionis
concedit⁹. Regnat hodie Christianus Fridericus VI
filius Anno 1768 genitus.

§ 17. Norwegia seu Norwegen Veteris Sca
dinaviae pars a Septemtrione Nord dicta denominatio
nem accipit. Terminos habet a Septemtrione Lappo
am, ab ortu Sveciam, a meridie Sinum Codanum, ab
occasu Oceanum Septemtrionalem.

§ 18. Montes vasti et continui per omnem excu
ram regionem, Lacus verò occurrunt hic innumeri.

§ 19. Dividitur in Dioeceses 7, quae sunt: 1 Var
husia Praefectura. Ubi Vardhus sedes Gubernatoris.
2 Saltensis Dioeceses Salten, Ubi Salten sita Maelstr
s. Meerstrudel Maelstromum Umbilicus maris Charybdis Nor
3. Nidrosiensis s. Drontheimensis Praefectura. Ubi Dron
Aggerhusiana seu Obsidensis Praefectura seu Aggr
4 Oslo. Ubi Oslo, Anglo Austra nunc Christianopolis.
5 Bahusiana Praefectura s. Bahus. Ubi Maelstrom
Maelstrandia Empetrum ibique, Bahus, Bahusa

oppidum perquam nasutis et penne communicum.

6 Stavangriensis Dioecesis s. Stawanger. ubi Sta
wanger s. Stawangria urbs maritima et Episco
palis 7 Bergensis Praefectura s. Bergen. ubi
Bergen s. Berga nobile municipium emporium.

§ 20 Islandia s. Island s. Eisland nomen a
glacie traxit subjecta Circulo Polari, 150 milliaria Do
lum versus a Norvegia recessit. In qua Hecla s. Ho
lar mons ignivomus medio regionis eminet, Schalot
s. Schalonium metropolis Episcopatus et Schola inclu
pui ornata.

§ 21 Insulae cum Islandia conjunctae et ad
Norvegiam spectantes sunt 1 Ferroenses seu Gleska
vid vel Islos de Ferro numero 16 supra Scotiam jacis
Danici. 2 Grondandia s. Grönland versus Polum
arct. Americam promontorium. 3 Spitzbergia supra
Moscoviam jacet. 4 Nova Zembla per fretum
Nassovicum a Moscovia sejungitur.

§ 22 Regio utraq; intolerabili horreus frigore
salutaris quid sterilis tamen, et ad rem agrariam par
sus insecunda. Abundat verò ligno, ferro, feris
pelliberis cunpimis talenis.

§ 23 Incola in regione utraq; sani sunt robusti
ac indefessi venationi et navigationi dediti

§ 24 Reditus in Norvegia fisci ex signatione
ferri et argenti fodinis, in utraq; verò regione ex
pilatione venatione.

§ 25 Religio Lutherana in Norvegia unum, in
Islandia duae Episcopi providentia promoveur.

§ 26 Literae apud Norvegos et Islandos nulla ad di
mittas, quamvis eas duo in Islandia gymnasia promoveant.

§ 27. Regnat idem in utraq; Regione, qui in Dania

CAPUT.

Vs-U. 730.

CAPUT XVTUM
DE
SVECIA

§ 1. Svecia s. Schweden veteribus Scandia seu Scandinavia dicta regio ab septemtrionalibus, quæ nomen a Svemone Rege accepisse putantur.

§ 2. Hæc ab aquilone Finmarchia et Vardhusana Norvegiæ Præfecturis; ab ortu Rutia; ab austro Balticum mari; ab occasu Daniæ et Norvegiæ regnis terminatur.

§ 3. Lacubus et paludibus regio ex omni parte scatet, quæ nobiliores sunt 1 Veterus Lacus der Wetersee 2 Venerus Lacus Wenersee, quæ prior 20 milliaria longus 8 latus, posterior 30 milliaria longus 15 latus. 3 Mälarus Lacus Mälersee in Svecia propria insulis completibus dispersus cum mari conjungitur.

§ 4 Annes e diversis lacubus emissi sunt varii ut puta: Dalecarle, Una, Pitha, Lula, Calix, Terne aspera, Kim, Annes vero Finmarchiæ sunt Ula et Kymen.

§ 5 Regio hæc in Provincias 8 distinguitur, quarum Finmarchia cum insulis ejusdem nomen, Gothia et Svecia occidentalem tenet, Lapplandia et Cajania aquilonem tenent.

§ 6. Gothia dispescitur in Ostrogothiam, Südergothiam et Vestrogothiam &c. Ostrogothia 2 Regionibus distincta est. quar 1 est Ostrogothia Propria s. Gothia orientalis; est Gothland. Ubi Norcöping urbs amplis ædificiis culta et arabus mannariis clara. 2 Smalandia in qua Calmar s. Calmaria urbs elegantis formæ portu et mercatura insignis, Jöncöping s. Jenecopinga urbs medioeris tribunalis Gothici sedes. Insulæ huic pertinent

nentes sunt in mari Balthico: Gothland, Gothlandia et Oeland s. Oelandia.

§ 7. Südergothia seu Gothia Australis, Südergothland sive Scania in Regiones 3 distinguitur, quarum 1 est Bleckingia s. Bleckingen. In qua Carlscrona s. Caroli corona portus cubiculis duobus munitus et recipiendis navigiis bellicis peropportunus. Carlshafen Caroli portus castro firmatus. 2 Scania Propria s. Schonien, Skona. ubi Lund, s. Lunden s. Lundinum Scanor metropolis provinciæ, episcopum et academia insignis, Helsingborg s. Helsinburgum oppidum ad os freti Oresundici. 3 Hallandia s. Halland ubi Halmestadt s. Halmstadium urbs provincia prima.

§ 8. Westrogothia Gothia Occidentalis seu Westgothland in Regiones 4 divisa. Quarum 1ma est Bahusia Præfectura. Ubi Bahus urbs. 2da Dalia Provincia s. Dahland. ubi Dalaburg s. Dalaburgum oppidum ad Lacum Venerum. 3tia Wermia s. Wermeland. ubi Carlstadt s. Carolstadium Gymnasio et superattendentis sede clara. 4ta Westrogothia Propria seu Gothia occidentalis s. Westgothland. Ubi Gothenburg urbs maritima superattendentis et Gymnasio domicilium præbet.

§ 9. Svecia Propria s. Svevonia. Sweden in Regiones 5 divisa. Quarum 1ma est Dalecarlia s. Dalekerlen, Dahlarna capri fodinis ærea. Ubi Fahlunum quæ et Hahula, Kupferberg; magna fodina Caprimontium oppidum medium caprifodinis et officinis nobile. 2 Sothera s. Soethera oppidum ædificiis nummis cupreis celebratum. Hedemora urbs ad salam amnem metallis puteoris pyrii nobilis. 2da

Ms. U. 730.

2da Uplandia s. Upland Ducatus simile insignia
ubi Upsal s. Upsalia Archiepiscopatus et academia
nobilis. Stockholm s. Holmia urbs splendida et Re-
gum Sedes. 3tia Sudermannia s. Sudermanland
ubi Nicöping s. Nicopia. 4ta Nericia s. Nercke
Provincia exilis argenti fodinis et officinis ferri clara
ubi Orebro s. Orebroa ad lacum Helmeram
5ta Westermannia s. Vermannia, Westermanland
ubi Königsoche secessus Regius. Westeras s. Arosia
urbs Episcopalis

§ 10. Nordlandia s. Norrland in Diviones
6 distincta. Quarta Gestricia Gestrick, Gestrick
Gevalia urbs maritima portui, gymnasio et commerciis
opportuna. 2da Helsingia Helsingen Helsingland
cujus Oppida: Hudwigsland Hudwigsvedda emporium
Söderhaven s. Suderhafen urbs nova fabricis commerciis
et navificiis celebrata. 3tia Medelpadia s. Middelpadia
ubi Sundwald urbs nova forma 4ta Jemtia Jem-
tenland. ubi Docre Docra Castrum propugnaculis
munitum 5ta Angermannia s. Angermanland Silvis
et pecoris fecunda. In qua Hernösand s. Hernösandia
Oppidum portu et gymnasio nobile, Arnes s. Arnesia
capti minerii dives. 6ta Bothnia Occidentalis Vester
Bothnien. ubi Oppida: Uma mercatu nobilis, Therne
s. Terna Oppidum primarium et mercatu rerum.

§ 11. Lappenia s. Lappia Svecica, Lapland
incultа et hiemis regio. ubi Uma Lappmark Lappo-
nia Umensis &c.

§ 12. Finnia, Finnlandia, Finland Regio ste
vasta in Provincias 7 divisa, quæ sunt 1 Bothnia
orientalis, quæ et Caiania s. Caianien. ubi Caiane-
burg s. Cajanoburgum urbs prima castro expugnata
difficili munita. Christinenstadt s. Christinæpolis urbs
non ignobilis. 2. Finnia Propria Das eigentliche
Finnland. ubi Nystadt s. Nykerk s. Neostadium urbs
elegans mercatu et pace anno 1721 cum Rubis inita
celebratur. Abo s. Aboa caput est totius regionis
Episcopatus et Academiæ Sedes. Aland s. Alandia
Insula in Sinu Bothnico. 3. Neolandia s. Nova-
landia s. Nyland Provincia Australis. In cujus tractu
Rasseburg s. Rasseburgum urbs perm. emporio et Sessi-
onibus simile insignia. Helsingfors s. Helsingforsia
Portus insignis. 4 Tavastia s. Tawasthland. ubi
Tavasthus s. Tavastia, quæ et Cronsburg oppidum cum
castro intra paludes. 5ta Carelia Svecica s. Carelen
ubi Kexholack s. Coccolaccia oppidum munitum ad lacum
6. Savolaxia s. Sawolax. In qua Kyslot seu Wilmina
Castrum novum propugnaculo munitum inter paludes
Kyrvesii. 7. Kexholmia Svecica s. Kexholm, ubi
Lexa oppidum tenue

§ 13. Archiepiscopatus est unus Upsaliensis
Episcopatus 8: Linceping, Lunden, Scara, Strengnes,
Westeras, Wexio, Abo, Wiborg. Superattendentura
Sedes 6: Calmar, Carlstadt, Gothenburg, Gothland, Her-
nösand, Wisby. Academiæ celebratæ 3 Abo, Lun-
dæ, Upsaliæ. Sedes Regiæ: Stockholm, Carlsbergen
Ulricshthal, Salesta, Drottningholm, Steiningen Königsoche.

§ 14. Regio ste frigida cultibus et locatus
inferta, habet agrum sterilem, venatioui tamen, piscatui,
ui, equitio, et cudendo cupri ferrique metallo idoneum
§ 15.

Ms. II. 780.

§ 15. Res quibus regio hæc abundat, sunt Lignum, equi generosi, alces, dromades, ursi diversæ feræ genera, caprum, ferrum, magnes. Deficiem vero patitur, frugum, vini, salis.

§ 16. Incolæ originis Germanicæ sunt culti, fortes, constantes et industrii. Qui versùs ad Lapponiam divergunt barbari atque inculti

§ 17. Regimen Regni Annæ 1718. post obitum Caroli 12mi ad limitatam reductum potestatem non hæreditaris sicut olim, sed electionis ordine, et libera Optimatum populique auctoritate concediturr. Hodie si mortuus sit ex Gente Hasbiaca Castellana succedit cui natus anno 1676 anno vero 1720 Rex electus regnat Successor ex domo Holsatica Gottorpiensi Adolphus Fridericus anno 1710 natus anno vero 1743 electus.

§ 18. Vires Svecorum ad 80000 vel 90 millia et 60 naves bellicas succrescere possunt.

§ 19. Religio Lutherana ab anno 1527 per Sveciam et Finniam viget. Pagana quæ in quibusdam Lapponiæ tenuis hucusq in usu est.

CAPUT XVI TUM

DE RUSSIA MAGNA et UKRAINA

SECTIO IMA

DE RUSSIA MAGNA seu MOSKOVIA.

§ 1 Rubria Magna a Rubro Auct. Mosc

covia

covia s. Moscau nomen a Moscua menapeti, quam a fluvio cognomine, qui urbem adiit denominata dicitur ab Insigni Aquila Rubra Volga, et ab Alba Lithuania et Rubra Polonia provinciis discriminetur.

§ 2. Regio hæc in Septemtrione Finnia Svecia et Oceano Boreali; in ortu Volga et Tanai fluminibus a Tartaria Asiatica secernitur; in meridie Circassia et Tartaria minori; in occasu verò Polonia, Lithuania et Carpatide regionibus terminatur.

§ 3 Montes et Sylvæ pergemadum immensæ per regionem Borealem usq in Asiam propagantur, quod sunt Riphæi qui et Sarmatici montes in regione Petsora Europæ atq Asiæ collimitium Meridem.

§ 4 Fluvii majores, qui in oceanum æstuantem quinque occurrunt. 1 Duina Polonica s. Dwina et Lithuaniæ finibus in Sinum Livonicum exit. 2 Duina Rubrica s. Dwina, Duna Wolgda et Suchona appellata in mare Album illabitur. 3 Wolga veteribus Rha et Arel dicta devolvitur in Caspium pelagus. 4 Tanais s. Don Europam ab Asia discriminat et paludi Mæotidi immittitur. 5 Danapris s. Dnieper seu Borysthenes ex Meloria per fines Polonia in Pontum Euxinum convertitur.

§ 5. Rubria est triplex: Rubria seu Tartaria Asiatica de qua in Asia. et Rubria seu Moscovia Europæa, quæ Regiones 5 complectitur 1 Lapponiam Moscoviticam. 2 Dioicesin Svecicam. 3 Rubriam Septemtrionalem 4 Rubriam Meridionalem. 5 Ukrainiam Cosacor regionem. De quibus per ordinem.

§ 6. Lapponia Moscovitica s. Lappland, seu Laponskaia Zemla mari Album. Album incolæ et in Diœceses tres divisa, quarum una est Leponia Maritima s. Murmanskoie Leponie. In qua Kola emporium

2da

Mss. U. 730.

2da Lepona Terra s. Terskoie Leporie orientalis. Ubi Warlitza oppidum praestans Mari Albo adfixum. 3tia Leporia Grandricensis s. Bielo Morskoie Leporie ubi Kadalex s. Cadelexia oppidum ad excelsum marit Albi.

§ 7. Dicio Svecica nibus distinguitur Provinciis: Finnia, Ingria, et Livonia.

§ 8. Finnia Rubria s. Rubrich Finnland, Tschuchny-Ruskie Provinciis nibus absolvitur. Quarum 1ma est Rexholmia s. Rexholm. Ubi Rexholm s. Rexholmia Rubris Carelogorod dicta urbs munita et Provincia prima 2da Carelia s. Carelien. Karelya. Ubi Wiburg s. Viburgum urbs munita et Episcopalis cum petmagnifica Corona oppidum urbi Petropolitanae propinquatum Sveriam. 3tia Kimenegordia s. Kimenyhafen. s. Frederici Porus oppidum praestans ad Sinum Finnicum prod. ano 1745 à Russiam accessit. Ubi Friedrichshafen.

§ 9. Ingria s. Ingermanland. Ubi St. Petersburg Petroburgum, Petropolis in Sinu Finnico ora extrema Imperii Rubici Caput ac Imperatricis ac Academia sedes mercatu et munimibus non minus quam splendore inlignis. Nottenburgum seu Schlusselburg vel Orieschek Nottenburg s. Pugnaculum validum

§ 10. Livonia, Liefland in Regiones tres scindi. Quar 1ma est Esthonia s. Esthen, ubi Reval seu Revalia urbs magna et emporium inlignis. Narva urbs permunita cum arce Iwanogrod in confinio Ingr. Pernau s. Pernavia urbs nobilis arce et academia aucta 2da Littlandia Letten per Duinam fluvium a Curlandia dividitur. Ubi Riga urbs primaria, mercatu et gymnasio florens. 3tia Insula inter Sinum Livonicum et Mare Balthicum sita: Dagho s. Dagho Insula parva cum Paden et Dagherort castris, Oesel s. Osilia Sonneburg et Arensburg castris munita

§ 11. Russia Septemtrionalis Rubria Magna Provincias occidentales 5, et Parmia orientales 2 ambitu suo complectitur. Quae sunt. 1ma Carelia Rubrica s. Kargapolska Karelia. Ubi Soma oppidum vetus. 2da Cargapolia Ducatus Kargapolskoie Kniastwo. Ubi Kargapol s. Cargapolia urbs lacui adjecta 3tia Vaga Provincia. 4ta Onega Regio. In qua Onega Promontorium 5ta Divina olim Helmegardia Regni titulo inlignita et Parmia Magna provincia prima infra mare Album. Ubi Archangel s. Archangenopolis emporium portuum commerciis Europaeis celebratissimum 6ta Jugoria s. Jugoria s. Juhorskaja Hungaros sicut existimatur sedes antiqua. Ubi Mezzen s. Mezzena, Mezena oppidum. Juhora, Jugoria oppidum primum. 7ma Petzora Provincia, s. Petzorskaja Condor regionis pars extrema a montibus Riphaeis inhabitata Ubi Petzorskoy s. Petzora 8va Permia Magna Permska Welikaja. Ubi Permska Welicaja Provincia prima urbs ampla Archiepiscopatu dignata. 9na Ziramia Regio Ziranoiskoie parentibus a Ziramis inhabitatur. Ubi Ziramia. 10ma Wiadka Regio Wiadskaja. Ubi Wiadka 11ma Wologda Regio. Ubi Wologda Oppidum primum loco palatii communitum Sedem Archiepiscopo praebet 12ma Ustiuga Regio s. Oustjugh. Ubi Ustjuga urbs prima arce et mercatu excellens

§ 12. Russia Meridionalis Provincias Rubricas Magnae mediterraneas ac orientales 12, Rubricas minores australes 3, Rubricas Albae occidentales totidem comprehendit. Quar 1ma est Moscovia Ducatus Moscau s. Velika

Ms. U. 730.

Velike Kniastwo Moskowrskie medietatem Rubiæ occupat. Ubi Troitza Coenobium frequentia, et Imperatorum pietate amnibersaria illustre Oppidum. Moscau s. Moskwa, Moscovia metropolis Rubiæ urbs amplissima in 4 partes dicta, et nonnullam templis ac veràm palatiis etiam magnificis ornata

2da Moscovia Ducatus s. Pleskow in Livonia finibus. Ubi Pleskow Ducatus prima et frequens urbs

3tia Novogardia Magna Ducatus s. Velike Kniastwo Nowogrodzkie. Ubi Nowogrod Veliki s. Novogardia magna vel Neapolis Major urbs a magnitudine et archiepiscopatu insignis 4ta Twveria Ducatus Kniastwo Twerske ad Volgæ scaturigines. Ubi Twer Dweria, s. Twer Tweria Oppidum primum arce et episcopatu ornatum. 5ta Biela Jezora, Albilacus Ducatus. s. Kniastwo Biela Ozerskoie. Ubi Biela Ozero, Albilacus Oppidum paludibus circumfusum conservandis thesauris Imperii quondam destinatum

6ta Rosthovia Ducatus Kniastwo Rostowskie. Ubi Rosthow s. Rosthovia urbs et episcopatus.

7ma Jereslavia Ducatus, Kniastwo Jaroslawskie. Ubi Jaroslavo Jereslavia urbs primaria et magna

8va Suzdalia Ducatus Kniastwo Suzdalskie. Ubi Suzdal Suzdalia Oppidum populosum et illustre

9na Wolodomeria Ducatus. Kniastwo Wolodimirskie Volgæ Volga amne terminatur. Ubi Wolodimier Wolodomeria olim Ducum Rubiæ sedes inclyta nunc oppidum mediocre. 10 Novogardia Inferior Ducatus Kniastwo Nizi Nowogrodzkie. Ubi Nizi Nowogrod Novogardia Inferior urbs opima et mercatura clara 11 Rezania Ducatus Kniastwo Rezanskie Tartarum Depopulatorum obnoxius. Ubi Rezan, Rezania

12ma Worotinensis Ducatus Kniastwo Worotinskie. Ubi Worotin s. Worotinum Oppidum mediocre et munitum. 13tia Ukraïnia Rubica seu Cosacorum Regio s. Ukraina Rubiæ minoris Provincia prima inter Tanaim et Borysthenem amnes. Ubi Kiow Kiovia Caput et regnantis 14ta Novogardia Severia Ducatus Kniastwo Nowogrod Sewierskie Rubiæ minoris Provincia ubi Nowogrod Sewerskoi s. Neapolis s. Novogardia severia structura laxioris. 15ta Czernichovia Ducatus Czernikow Rubiæ minoris pars ubi Czernikow s. Czernikovia Oppidum parvum propugnaculis communitum 16ta Ducatus Smolenscensis Kniastwo Smolenskie Anno 1686 Polonis ereptus et Rubiæ Alba inserius. Ubi Smolensko Smolenscium munimentum ad Borysthenem amnem nobilissimum. 17ma Ducatus Biela, Alba Rossica Kniastwo Biala Ruskoiskie exilis in Rubia Alba. Ubi Biela Bialskaja Alba Rubica oppidum princeps minus tamen celebre. 18va Rescovia Ducatus Rescow, Kniastwo Resckowskie in Rubia Alba. Ubi Rescow, Rezeua, Rescovia oppidum insigne arce gemina confirmatum

§ 13. Extra Rubiam Rubri Imperatoris parent in Europa Finnia Sveciæ pars cum Ingria et Livonia; in Asia Siberia tota, et præterea Cabardia Arbucan et Circassia Regna Tartariæ meridionalis.

§ 14. Archiepiscopatus Metropolitani in Rubia sunt in Novogardia, Rostow, Casan in Tartaria, et in Cuia Imperatoris. Suffraganei & Academiæ 4 Petropoli, Dorpato, quæ Anno 1699 Derpato translata est, Moscovia Kioviæ. Sedes et Palatia Regia Petropolis, Moscovia cum

ACADEMIA R. DE ROMA
BIBLIOTECA
FILIALA CLOT

Mus. U. 720.

cum Oprizna, Ismailow, Moskow, et Gasiorka palatiis.

§ 15. Regio hac ad septemtrionem sterilis ac rigidi, austrum versus ditior admodum et calidi soli, diversarum ferarum ac piscium genus profert, sylvis campisq; spatiosis distincta. Res, quas profert, sunt frumentum, canabis, linum, lignum, pecus, ferae, pisces, aves sylvestres omnis generis, cumprimis ursi, uri, mares, et mustellae lyncinae, mares dentici, vulpes ani nivei, coloris, mel, cera &c. Vini defectus ex Gallia, et ex Regno Astracan, ubi Petrus I vites conseri jubsit, supplentur.

§ 16. Incolae diversi sunt ingenii: Lappones Samoiedi, Ziremi, Tartari, Cosaci abjectiores et incultiores Russi atq; Livones mansuetiores.

§ 17. Reditus publici ex portorio, vectigalibus ordinario, sale, pecoris coni propinarumq; consuetudine Principis patrimoniis pecuniaq; in aerarium Imperatoris redundant.

§ 18. Vires Rutenorum, praeter Tartaros Cosacos legiones ad 300,000 militum stipendiarios exurgere possunt. De marina dicitur in Mari Baltheo valida haberi.

§ 19. Religio secundum Graecorum ritum instituta ab Archiepiscopis et Episcopis dirigitur; Lutherana et Helvetica confessioni quoq; liberum datur.

§ 20 Regimen apud Russos est Monarchicum Imperatoria auctum dignitate, quae Petri atq; Johannis Imperatorum posteris defertur. Hodie imperat Carolo Petri Ulrici Ducis Holsatiae Gottorpiensis, huic matris Conjugis qui Carolus erat soror Elizabetha Anna Petrowna et Carolo Friderico Duce Holsatiae filiae.

SECTIO IIDA.
DE
VKRAINIA.
COSACORUM REGIONE.

§ 1. Vkrainia id est Regio finitima, et a Cosacis Inhabitatoribus Cosacorum dicta Provincia australem Rutiae Minoris oram in Tartaria minoris limine incedit.

§ 2. Regio haec ab ortu fluminis Tanais a Tartariis Asiaticis est disterta. Ad septemtrionem Russi, ad meridiem Tartari Europaei, ad occasum Poloni, qui Beresthene flumine continentur, objacent.

§ 3. Flumina majora duo regionem permeant, 1 Tanais, Don et Rutia magna delapsus properat in Maotidem paludem. 2. Borysthenes Anieper in Lithuania montibus ortus in Pontum Euxinum properat.

§ 4. Vkrainia in Rutenicam et Polonicam dispertitur. Illa est Rutenica Rutiae minoris pars pro Rutenorum numero in tres Tanaitarum, Bielogorodiensium et Zaporoviensium Diaeceses divisa est.

1 Tanaitae Cosaci s. Donskie Cosaki ad ortum juxta Tanaim flumen vergunt. Inter quos Tsier s. Tricippidum. Donskie Cosaki s. Tanaitae Cosaci Incolae sunt sub clientela Rutenorum.

2. Bielogorodienses Cosaci Regionem medium occupant. Apud quos Bielogorod s. Albicastrum Oppidum locum.

3 Zaporovienses Cosaci usq; ad Borysthenem amnem occasum versus procedunt Rutenorum clientela subditi. In quod

Mus. U. 730.

CAPUT XVIIMUM.

DE POLONIA LITHUANIA et CURLANDIA.

SECTIO Ima

DE POLONIAE REGNO et LITHUANIAE DUCATU.

§ 1. Polonia, Polska, Pohlen Lengyel ország Lechiae patria, nomen a campestribus, quibus regio inter Carpathum ac Oceanum distinguitur, accepit.

§ 2. Ea in Septemtrione mari Balthico, Livonia et parte Rutiae; in ortu Ruthen et Tartarei deserti limitibus; in meridie Monte Carpatho, inter Moldaviam Transylvaniam et Hungariam; in occasu vero Silesia Marchia Brandeburgica Pomerania finibus terminatur.

§ 3. Fluvii majores, quos Polonia nutruit sunt. 1 Warta v. Ware ex Polonia minore in Brandeburgiam exit 2 Vistula, v. Wista, v Weichsel fluvius in Silesia ortus per Poloniam atq Borussiam in Oceanum properat 3 Duna, v. Dwina ex Lithuania in Sinum Livonicum labitur. 4 Borysthenes, Nieper vel Dnieper ex Lithuania per Ukrainiam in Pontum Euxinum cadit. 5 Tyras, Niester, v Dniester in limite Moldaviae in Pontum Euxinum derivatur.

§ 4. Regnum Poloniae generatim in Provincias 4, Specialius in Palatinatus seu Vajevodatus 32 distinguitur

Equitus

quae dicitur sunt Bonarin v. Banerinum ad fines Secoria sedes quondam Cosacor Principis, Circassi v. Circassia urbs propugnaculis validis communita in ripa Borysthenis; Kiow v. Kioria urbs praecipua bene munita Borysthenis adita Archiepiscopi Graeci, Episcopi Romana Catholici et Academiae Rubica domicilium.

§ 5. Ukrainia Polonica a Borysthene flumine usque ad Russiam Propriam extenditur. Cui opinione quorundam Regiones Poloniae 4 adscribuntur; utpote 1 Kiow Kiouiensis Palatinatus 2 Braclaw Braclaviensis Palatinatus. 3 Podolia Podoliae Palatinatus 4 Pocutia v. Pocutiae terra. De quibus in Libris agemus.

§ 6. Archiepiscopatus Graeci ritus et Episcopatus ritus Latini urbis Kiow. Academia Rubra Kioviae Graeci ritus. Sedes Ducis Bataviae.

§ 7. Regio haec Tanai et Borysthene fluminibus intercepta campestris est, et ad rem agrariam et pecuariam cumprimis idonea.

§ 8. Incolae hujus regionis mutuam ex Polonorum Ruthenorum et Tartarorum moribus hauserant, major pars populi venationi, latrociniis et rei militari studet

§ 9. Vires Nacti facile ad quadraginta millia armatorum sese armare et in castra educi possunt.

§ 10. Religio orientalis Graeci ritus propagatur cui Ritus Catholicus quaq; intermixtus est

§ 11. Regimen in Ukrainia mixtum est, Colaci namq; propemodum omnes una cum Duce suo in Ruthen clientela sunt, quibusdam inter Zaporovienses exceptis, qui in occidentem versus habitant Polonis, qui meridiem versus Turcae Imperatori parent.

CAP

Equites 1 Borussia et Curlandia ad septentrionem patent,
de quibus in sequentibus 2 Lithuania ad ortum spectat
3 Rubia Rubra in meridiem recedit. 4 Polonia minor
et Major in occasum convertuntur.

§ 5. Lithuania s. Litwa, Litthauen Ducatus
titulo insignis in Samogitiam, Lithuaniam propriam
et Russiam Albam distinguitur.

§ 6. Samogitia s. Samojedy s. Samogithen
inter Borussiam et Curlandiam perpauca, celer oppida.
Ubi Rosiene s. Rosienia s. Rosienia Districtus
principua, Medniciae quod et Wornicke, Mednicia Episco-
pi Samogitiae sedes.

§ 7. Lithuania propria Litwa, Litthauen in
Palatinatus 3 dividitur. Quor. Imus Wilnensis Pala-
tinatus Wilnenskie Wojewodstwo Die Woywodschafft Vilna
Ubi Braslaw v Braclaw, Braslavia Oppidum cum arce
rupi impositum. Vilna urbs ampla et Ducatus capu
Comitiis provincialibus, academia, episcopatu, mercatu et
Religionis varietate nobilis. 2dus Trocensis Palati-
natus Trockie Wojewodstwo. Ubi Trocky s. Trocum
oppidum cultu munitum, lacuq. apricum. Sedes erat qu
dam Ducum Lithuaniae, Grodno s. Gredna urbs mu
nita et Comitiis provincialibus nota. 3tius Brestiensis
Palatinatus Brzeskie Wojewodstwo Die Woywodschafft
Brescia in Agro Podlachiae. In quo Brzestici s. Brest
Brestia oppidum capitale. Biala gymnasio illustre
cum Kodnia oppido.

§ 8. Russia Alba Biala Russia ad orientem
Palatinatibus 5 et Comitiis 3 absolvitur. Ampla

1 Polocziensis Palatinatus Ploczka Woywodstwo
Die Woywodschafft Polocz boream versus. In quo

Polocz

Polocz s. Polocia munimentorum validum Duina amni
appositum.

2 Witepskiensis Palatinatus Vitebske Wojewodstwo
Die Woywodschafft Witepsk. Ubi Witepsk s. Witepscum
s. Witepscum Propugnaculum Rutiae Albae.

3 Mscislaviensis s. Gislaviensis Palatinatus Mscis-
lawskie Wojewodstwo. Die Woywodschafft Mscislaw
Ubi Mscislaw Mscislavia munitio insignis

4 Rohaczense Territorium Rohaczenskie Paustwo
s. Rohatz meridiem occupat. Ubi Rohaczow s. Roha-
czovia oppidum mediocre Borysteni fluminis adpositum.

5. Slucensis Ducatus, Sluckie Wojewodstwo s. Slucke
Ubi Slucze Slucko, s. Slucia urbium Lithuaniae ma-
xima hereditium Ill. Radziwillianae Dynastarum

6. Novogrodiensis Palatinatus Nowogrodskie Woje-
wodstwo Die Woywodschafft Nowogrodeck. Ubi Novo-
grodeck, Novogardia urbs altemis Ducatus comitiis
clara Wolkowiske Volkovicza urbs ampla et tribu-
nali Lithuaniae celebrata.

7. Minscensis Palatinatus Minskie Wojewodstwo
Die Woywodschafft Minskie. Ubi Minskie, Min-
scium Oppidum magnum muro et aggere circumval-
latum, Radziwilow, Radzivilovia genti Radzivilli-
anae denominationem dedit.

§ 9. Russia Rubra seu Polonica Gervema-
la Russia, Klein vel Roth Reußen qua a Rubris Incolis
et ab insigni Aquilae Rubrae nomen accepit, et dispescitur
in Provincias tres: Volhyniam, Podoliam, atq. Rubiam
Rubram. Quar 1ma Volhynia, s. Volhynien Regno
Wladomeriensis, quod ad Hungariam pertinebat, nomine etiam
insignium, in Palatinatus 2 superiorem et inferiorem scindit.

Imus

Mc.U. 730.

1mus Volhyniensis Palatinatus Welinskie Wojewodstwo
Die Woywodschafft Wolhynien. Ubi Wlodomir vel Wlodimierz, Wlodomiria olim Wlodomiria Regni, quod Hungaria habebat, mercatalis, nunc oppidum munitum, habet Graecum ritus Episcopum. Lucko s. Luccoria v. Lucceria urbs primaria Romano Catholica atq. Graeci Episcopi domicilio ornata.

2das Kioviensis Palatinatus Kijowskie Wojewodstwo
Die Woywodschafft Kijow per inferiorem Volhyniam omnem praecipuam Ukrainiae Cataracti partem constituit. Ubi Biallacerkiew s. Bialocerkia oppidum mediocre. Kijow Bialogrodek, Circassi caeteraq. trans Borysthenem oppida

§ 10. Podolia s. Podolien Moldaviae contermina in Superiorem et Inferiorem seu in Palatinatus 2. subdividitur

1 Bracslaviensis Palatinatus Braclawske Wojewodstwo
Die Woywodschafft Braclaw e nonnullis Ukrainiae Regioni adnumeratur. Ubi oppidum Braclaw v. Braslaw Braclaviae municipium, Winnicza s. Winnica urbs centralis Provincialis sede nobilitatur.

2. Podolia Palatinatus, Podolskie Wojewodstwo, Die Woywodschafft Podolien. Ubi Barr, Barnum urbs vasto munita, Camieniecia Camjenecum validissimum adversus Turcas propugnaculum.

§ 11. Russia Propria s. Rahsien Palatinatus
3 ambitu suo completitur. Quae

1mus Chelmensis Palatinatus Chelmskie Wojewodstwo
Die Woywodschafft Chelm. Ubi Chelm s. Chelmno Chelmia urbs principalis et Episcopum clara, Crasnestaw seu Krasnistaw Crasnestaria urbs specioſa et sede Episcopi Chelmensis nobilis.

2das Belcensis Palatinatus Belzske Wojewodstwo
Die Woywodschafft Belz. Ubi Belz Belcium oppidum amplum et Provincia caput.

3tius Leopoliensis Palatinatus Lemberske Wojedstwo
Die Woywodschafft Lemberg. Ubi Lemberg Lwow s. Leopolis urbs angula, munita, Archiepiscopalis, Academia atq. mercatu clara, Premislaw Przemisl, s. Premislavia urbs episcopalis

§ 12. Polonia Minor aliis Superior; Mala Polska, Klein Pohlen Hungaria atq. Silesia contermina Palatinatibus 3 comprehenditur.

1mus Lublinensis Palatinatus, Lubelskie Wojewodstwo
Die Woywodschafft Lublin. Ubi Lublin Lublinum civitas magna mercatu et tribunali Appellationum ad quod lites ex Polonia minore et Rahsia provocari solent, nobilis.

2das Sendomiriensis Palatinatus Sandomyrskie Wojewodstwo, Die Woywodschafft Sendomir. Ubi Sendomir Sandomira s. Sendomiria urbs specioſa Provinciae primae Racow s. Racovia illustri Gymnasio Unitarior. Anno 1600 per Jacobum Sienniuſki Palatinum Podoliae ac Dominum Racoviae, ut et oppidi eod. a laudato Domino exstructis et erectis, atq. etiam Catechismo Racoviensi nostrorum

3tius Cracoviensis Palatinatus Krakowskie Wojewodstwo
Die Woywodschafft Crakau Salis metallici provenu diversis per Hungariae et Silesiae limites praenobilis. Ubi Severia urbs amoena Episcopo Cracoviensi subdita, Crucau Krakow, Cracovia urbs Regia caeterar. princeps Regni coronatione ac Sepulchris, nec non clenodior. regni conservatione et Salis fodinis celebrata Academiaq. munita

§ 13. Polonia Major Velka Polska, Grosse Polen nobis absolutius regionibus: Mazovia, Cuiavia et Polonia Magna. 1ma Mazovia Mosow Mosovia ad Lithuaniam proxime vergata in Palatinatus 3 dividitur

1

Mon. U. 730.

1 Bielcensis Palatinatus Bielskie Wojewodstwo, Die Woywodschafft Bielsk Podlachia dicitur. Ubi Augustow Augustopolis Civitas ampla a Sigismundo Augusto condita, Tykocziu Tykocinium Oppidum inter praeclara munitum, et thesauri Regii conservatorium. Bielsk Bielsca Oppidum amplum nomen regioni dedit.

2 Czerscensis seu Masoviae Palatinatus Czerskie Wojewodstwo Die Woywodschafft Czersko. Ubi Czersko Czerschia Oppidum frequens, Warschau, Warsovia Caput regni urbs et Sede Regis inclyta. Dubenusk Dubenska Civitas castro et domicilio Episcopi Plocensis clara

3 Plocensis qui et Plocensiensis Palatinatus Plocke Wojewodstwo, Die Woywodschafft Plotzko in Borussia limitr. Ubi Plotzko Plocum, Plocensia urbs Episcopalis sinus amoni castro munita.

§ 14 Da Cujavia Kujawy, s. Cujavien Borussiae subjecta Palatinatus 2 ambitus sus completur.

1 Inowladislaviensis s. Juniwladislaviensis, s. Inowlocziensis Palatinatus, Inowladislawske Wojewodstwo Die Woywodschafft Inowlocz. Ubi Inowlocz s. Inowlocia Civitas prima minus tamen culta.

2 Brestiensis Palatinatus Brzeskie Wojewodstwo Die Woywodschafft Brzest. ubi Wladislaw Wladislavia urbs specta Episcopo Cujaviensi domicilium praebet Brzesky Brestia muro incingitur

§ 15. 3tia Polonia Magna Velka Polska Groß Polen in Palatinatus distinguitur

1 Posnaniensis Palatinatus Posnanske Wojewodstwo Die Woywodschafft Posnan. Ubi Posen Posnania urbs Episcopalis praesidiis firmata. Lesno Lesnum commercijs et Stanislai Leszczinskii natalibus celebre

jus Civitatis Evangelicis concedit

2 Ca

2 Calisiensis Palatinatus Kalisko Wojewodstwo Die Woywodschafft Kalisch. Ubi Gnesen Gnesna Gnesna a Lecho Duce condita regnicis caput habetur Archiepiscopum, qui Primas regni dicitur. Kalisch Calisia Propugnaculum validum

3 Siradiensis Palatinatus, Szyradskie Wojewodstwo Die Woywodschafft Siradien. Ubi Sirad Sirad, Siradia urbs prima ad Vartam amnem Petricow Petricovia urbs praecipua Supremum provocationum tribunal excipit.

4 Lenczinsis Palatinatus, Lenczinskie Wojewodstwo Die Woywodschafft Lencziz. Ubi Lenczin Lencicia princeps provincia urbs.

5 Ravensis Palatinatus, Rawske Wojewodstwo Die Woywodschafft Rawa. Ubi Lowicz Lovicium sedes Archiepiscopi Gnesnensis. Rawa bina habet aedificia, Wolworez s. Wolvorzium urbs frequens et domicilio Praesulis Cujaviensis clara

§ 16. Archiepiscopatus Poloniae sunt 2: Gnesnensis Primatis dignitate ornatus, et Leopoliensis. Episcopatus 17. Academiae florent Cracoviae et Wilnae, sedes et Palatia Regia sunt Cracau, Warschau, Willanow.

§ 17. Regio haec plana, cujus status coeli aëre pigde temperatur, compluribus irrigatur amnibus. Res quae in Polonia succrescunt agro sunt: frumentum, gramen lignum, boves, equi, oves, pecori, urbi, lupi, apes cum melle atq cera; argentum, cuprum, ferrum, plumbum, Sal Vinum a quo laborat Polonia, ex Hungaria et Gallia, res religua Dantico, quaedam frumentum a Polonis devehitur, adsciri solent.

§ 18. Incolae sunt plerig corpore magno, ere atoq animo, gloria non minus sunt studiosi, quam splendo

ris exerci

Ms. U. 736.

vis externi, quem veste demitra mollique cumprimis indicant.

§ 19. Reditus Regni, qui in summa regionis ferebitur ex sabis provenit, tributo, censu, vectigali, officiis publicis, Judicet exactione, et petrebeniibus Principis perquirit deprimuntur, exiles sunt, et ad tuendam Majestatem Regiam minus sufficientes.

§ 20. Vires Polonæ non tam in stipendiaria quam provinciatina militiæ multitudine consistunt, qui expeditionis militaris tempore facile ad 200,000 militum in castra coguntur.

§ 21. Religio Ritu-Catholica ab Archiepiscopis 2. et Episcopis 17 regitur. Sed et Græci inter Ruthenos, Evangelici, Reformati qui Albidenses nominantur, Armeni Judæi quoq; et Mahumetani secundum Leges Regni publicè tolerantur.

Præter hos sub Sigismundo Augusto Rege Anno 1572. Christiani Unitarii ibidem exortti erant, qui tamen reparatos a Reformatis ibidem Evangelicis dictis certus primum non habebant, sed postquam de Deo et Christo sententia ipsos imorunit, quidam ex separatis formare certus floruerunt per totam Poloniam et Lithuaniam sub decurtis 100 circiter annis. Verùm sub Joanne Casimiro Vto ab paucos in tota Sarmatia ligneam Christi effigiem, qua extra oppidum Racoviæ via immineb at, in Comitiis Regni Warsaviensibus Anno 1638 decretum est latum ut Racovia via tam schola diruerentur, tum studia interdicerentur publicis ministris Professoribus et officina Typographica sublata. Hæc non obstante tamen plurimis in locis Poloniæ congregationes et exercitia Religionis ab Unitariis habebantur, donec Sveciæ Rex pulso Casimiro

miro Cracoviam occuparet, hâc enim occasione cum tumultu Regi Sveciæ Victori sese subjicerent, factum ut et Unitarii quidam idem facitarent male Patriæ publicè adducti, quod pacto discessum Sveci pacifacta est penitus expellendi Casimiro Regi antam dedit tunc enim publica regni constitutione Anno 1658 facta solum causa Religionis exteræ abiicant.

§ 22. Administratur Regnum Poloniæ Regis et optimatum auctoritate 1 Per Comitia, ad quæ senatus Regni, Palatini, et Palatinatuum Delegati convocantur. 2 Per Senatum regni, qui constat ex 17 Senatoribus Ecclesiasticis, 32 Palatinis, 85 Castellanis et 4 Summis Regni Administris, universim ex 144 Senatoribus. 3 Per Tribunalia, inter quæ Petricovia et Lublini duo sunt Appellationum Suprema. 4 Per Palatinatus 32. qui iterum in Castellanos et Starostas Præfecturas subdividuntur.

§ 23. Regimen Regium per Principes et populi pacta formam Monarchico Aristocraticam induit. Cæterum de illud per liberam populi electionem ex gente Piasta, nec illa deficiente, ex domo Saxonica, nunc ex Comitibus Palatinis nomine regnantibus

SECTIO 2da
De CURONIAE seu CURLANDIAE DUCATU.

§ 1. Curonia seu Curlandia, Curlandi Cæsarum Regio Ducatus insignium nomine, atq; ad Mare Balthicum in septemtrionem extrema pars fuit olim Livoniæ, nunc in etiamnum est Regni Polonici.

§ 2.

Ms. II. 732.

§ 2. Incingitur in occasu ac Septemtrione Mari Balthico, Sinu Livonico, in ortu Livonia; in meridie Samogitia transmittit. § 3. Regio haec habet amnes tres: quos in mare cadit eo mare. 1 Wera s. Windau in Samogitia ortus Simum Rigensem influit. 2 Musa amnis Samogitiae etiam in Simum Rigensem influit. 3 Duna Curlandiam a Livonia dirimit, exitq' in Simum Rigensem.

§ 4 Dispescitur in Partes duas, quarum 1ma Curlandia sive Curlandia Propria Das Eigentliche Curland ad occasum etc. ubi Windaw, s. Kiek, Windavia urbs maritima prorsus nobilis. Goldingen s. Goldinga urbs in his erit mercatu celeberrima. Libau s. Liba, Libavia urbs mediocris cum portu opportuno.

2da Semigallia s. Semigallica Duriam versus ubi Mietau, s. Mitavia Sedes olim Principis Ducatus caput Bauske s. Bauska urbs munitionibus et propugnaculis validis firmata.

§ 5 Regio haec non minus agraria quam navali rei pascuis ferax opportuna. Ibi videbat:

§ 6. Incola ejusdq' cum Livonibus et origine et lingua non minus animo quam corpore valent.

§ 7. Regimen Principum peculiare sub clientela regni Poloniae administratur.

§ 8. Religio Lutherana ab Anno 1561 Luminis promeretur studia.

§ 9. Litterae a Casubis celebrari solebant, quae casubica in Saxoniam commigrare solent.

CAPUT XVIIIVUM

DE BORUSSIAE REGNO.

§ 1. Borussia seu Prussia, Preussen Anno 1700 ex Ducali in Regiam erecta dignitatem a Prussis seu Borussis

Borussis Rutenis celebris denominatur.

§ 2. Mari Balthico a Septemtrione; Lithuania et Samogitia ab ortu; Polonia Majore a Meridie; Pomerania Germaniae ab occasu cingitur.

§ 3 Amnes tres ex Poloniae finibus in hanc regionem Defluunt et labuntur in mare 1 Nemmus, s. Niemen seu Memel ex Lithuania in Simum Curonensem derivatur 2 Pregela s. Pregel ad Regiomontum in Simum inemittit medium. 3 Vistula, s. Weichsel apud Dantiscum urbem quam subit, mari mergitur.

§ 4 Regio haec distinguitur in Poloniam sive Circensem et Brandeburgicam sive Ulteriorem, quae et Regia nominatur.

§ 5. Brandeburgica seu Ulterior atq' Regia Borussia Regni Borussici caput circulos tres comprehendit.

1mus Sambiensis Circulus Der Samländische Creis interfluit Pregelam amnem et Simum Curonensem longè lateq' excurrit. Cujus dirimi accenseatur Memel s. Memelia urbs Dana in limite Sarmatiae munimentum. Tapiau s. Tapiovia Oppidum Castro communitum in quo Tabularium regni conservatur. Königsberg Regiomontum urbs amplissima in 4 Oppida majora divisa, munitione tamen una cincta Castello et Academia firmata in Sambia propria. Pillau s. Pillavia munimentum egregium

2dus Natangensis Circulus Der Natanger Creis. Ubi Heiligenbeil s. Heiligbeila Oppidum antiquum et mediocre Rastenburg Rastenburgum urbs elegans arce et praesidio aucta Lick Licum Oppidum frequentatum arce et Gymnasio nobile

3tius Hockerlandia Circulus Hockerland pars regni Borussici occidentalior. Ubi Holland Hollandia Borussica Marienwerder Marienverda munimentum, Osterburg oppidum.

§ 6.

Ms. U. 730.

§ 6 Hi Circuli iterum in suas partes dividuntur: Sambiensis comprehendit in se Selaoviam Nadroviam atq Sambiam: Natangensis Sudiniam Barroviam, et Natangiam Propriam: Hockerlandi Circulus Pogesaniam, Pomeraniam et Galindiam.

§ 7. Polonica seu Citerior Borussia. Regni Polonici dicioni subiit in Praefecturas 4 distribuitur:

1ma Pomerellica Praefectura Klein Pomern eis Vistulam elongat. Ubi Dantzig Dantiscum, quod et Gedanum urbs magna et potens in dicioni Polonor imperio, gymnasio, portu, moenibus et praerogativis eximiis clarissima, Bromberg s. Bromberga s. Bidgost munitio in Polonia limite transactione Polonor cum Brandeburgis Anno 1657 nobilitata.

2da Marienburgica Praefectura Das Marienburgische Gebiethe. Ubi Elbing Elbinga urbs bene munita et commeriis nobilis. Marienburg Mariaburgum urbs arce communita, quae olim Sedem Magistro ordinis Teutonici praebebat.

3tia Culmensis Praefectura Das Culmische Gebiethe in Polonia finibus. Ubi Thorn Thorunium urbs munita ad Vistulam elegantis structurae gymnasio Lutherano nobilis. Culm Culma urbs Episcopalis ad Vistulam.

4ta Varmia Wermeland seu Ermeland Episcopatus habet titulum eis Vistulam ad Natangiae Borussiae limitem. Ubi Warmstadt Warmstadium urbs munita et Episcopalis. Heilsberg Heilsberga Sedes Sr Episcopi Warmiensis.

§ 8 Episcopatus sunt hic 4 Sambiensis, Warmiensis, Culmensis, Pomesaniensis. Academia una Sr Regiomontana. Metropolis Borussiae sunt Königsberg Sedes Regia, Dantiscum emporium.

§ 9 Regio pestilentis campestris, coelo equidi gido, agro mitissimus frugum hominumq fertilis. Res quae hic proveniunt sunt frumentum, gramen, lignum pecus, buballi, alces, apes cum melli et cera provenu succinum, quod in ipso littore inter vada legitur.

§ 10. Incola qui ex Veterum Prutis Equitibus Teutonicis, Polonis item atq Germanis in unum coaluer olacitrae ac industria genres amulantur vicinos, loquuntur Germanice ac Polonice Sermone.

§ 11. Reditus Regni ex vectigalibus, tributo populi, tributo rerum ad victum et amictum pertinentium rerum commerciis, succini provenu, et oppidor proventuumq' accessione mirifice auctisunt.

§ 12. Vires regni pro rediuum post occupatam Silesiam amplitudine supra commune stipendiator, toidemq Provincialium, unorumq vero in armis exercitibus mille excrevere.

§ 13 Religio Lutherana primas in Borussia tenet, quamvis in Brandeburgica Reformata, in Polonica Rna Catholica dominatum teneat.

§ 14 Regimen in Borussia Brandeburgica Monarchicum atq hereditarium, quod tenet hodie Fridericus Wilh Rex Anno 1712 in lucem editus Anno 1740 Maiestatem. Successor ejus fratris Augusti Wilhelmi jam denati filius Fridericus Wilhelmus Anno 1740 25 Maii natus. Habet adhuc fratres Consanguineos Fridericum Henricum, et Augustum Ferdinandum.

CAPUT.

Ms II. 730.

CAPUT XIXNUM

DE BOHOEMIAE, SILESIAE, MORAVIAE et LUSATIAE REGNIS.

SECTIO IMA

DE LUSATIA et SILESIA.

§ 1. Bohœmia Regnum Das Königreich Böhmen Tresi Orbes, accepto a Bojohemis cognomine orientalem Germaniæ partem medio inter Saxoniam, Moraviam, Austhiam, Bavariam et Franconiam loco obsedit.

§ 2. Dispescitur illud in Ditiones Provinciarum duas; quarum Saxonico Brandeburgica per Lusatiam et Silesiam in oriente; Austhiaco Bohemica per Bohœmiam et Moraviam in occidente præfertur.

§ 3. Ditio Saxonico Brandeburgica complectitur ambitu sub Provincias duas: Lusatiam et Silesiam.

§ 4. Amnes cuilibet Provinciæ proprii duo sunt

1 Spreha s. Spree amnis Lusatiæ in Bohœmia finibus ortus

2 Odera s. Oder, Viadrus fluvius Silesiæ Nissa Woida

hisq. amnibus auctus.

§ 5. Lusatiæ Marchionatus Das Margrafthum Lausitz Lausenitz, Lusatiæ orbes Brandeburgiana

septemtrione, Silesiam ab ortu, Bohœmiam a meridie, Misniam ab occasu contingit

§ 6. Dividitur in Superiorem et Inferiorem pro regiminis administratione in Circulos 8 atq. Dynastias divers

§ 7. Inferior Lusatia in Circulos 6 et Dynastias

ac nonnullas dittiones sc. ut pote

1 Corbu-

ma Corbulensis Ditio Brandeburgica, Corbus medium regionis tenet. ubi Corbus Corwitz, Corbulium urbs ad Spreham amnem juris Brandeburgiæ. Peitz oppidum inter paludes valde munitum.

2da Lubbenensis Circulus Der Lubenske Creis. Ubi Lubben Lubbena urbs apud Spreham amnem eximia a Comitiis Provincialibus nota, Fürstenberg Dynastiæ cognominis prima.

3tia Gubenensis Circulus Der Gubenische Creis. Ubi Guben urbium maxima. Sorau Soravia Dynastiæ cognominis prima Comitum de Promnitz juribus subest 1558 ad Sera

4ta Sprembergensis Circulus Der Sprembergische Creis ubi Forst s. Forsta ad Nissam sita ad Electoris et Comitum de Promnitz ditionem pertinet. Spremberg Sprembergæ ad Spreham sita.

5ta. Calauensis Circulus Der Calauische Creis, ubi Sommerwald Sommerwalda oppidum cum Dynastia in Solmsiensium Comitum juribus.

6ta Luccauensis Circulus Der Luckawische Creis ubi Luccau Luccavia urbs

§ 8. Superior Lusatia Circulos 2, Dynastias plures complectitur. 1 Dynastiæ 2 per superiorem regionis oram proferuntur; utpote Hoyerswerda seu Hezerswerda Dynastia cum oppido et arce hujus nominis Comitibus de Teschen obnoxia, Mosckau s. Muscka Moscovia oppidum cum arce provectus alumnis nobile Comitibus Callenbergensibus paret.

2 Görlitziensis Circulus Der Görlitze Creis. Ubi Görlitz Görlitzium urbs frequens Gymnasio, famæ, atq. Simulacro Sepulchri Christi illustris. Lauban Laubana urbs speciosa,

Zittau

Tit. U. 730.

Zittam Zittavia urbs gymnasio et commercijs clara

3 Budissenſis Circulus Der Budissenische Creis. Ubi

Löbau Lobavia, Bautzen, Budissa, Budissa Sacerdotum

Canonicor collegio, et gymnasio Lutherano illustri

§ 9. Silesia Ducatus Das Hertzogthum Schle-

sien Silesiæ ortus terminatur a Septemtrione Marchia

Brandeburgica, ab ortu Polonia; ab austro Hungaria

et Moravia, ab occasu Bohoemia et Lusatia

§ 10. Ducatus Silesiæ generatim in Superiorem

et Inferiorem Speciatim in Principatus 17 et Dynastias

6 dividitur.

§ 11 Inferior Silesia Ducatus 10, et Dynastias

4 complectitur. Horum Primus Ac Crosnensis Ducatus Das

Fürstenthum Crosnen. Ubi Schwibus Tribunium oppidum

muro cinctum Anno 1680 cum suo tracta Electori Brande-

burgico datum in Polonia finibus. Crosnen s. Crosna Du-

catus Caput ab Odera et Bobera confluena cingitur.

2 Dus Glogavienſis Ducatus Das Fürstenthum Glogau

Ubi Beuthen Bethania urbs gymnasio clara et Dy-

nastia cognominis primaria. Glogau Grotz Glogau

Glogavia Major munitis valida Ducatus prima

3 Dus Wolavienſis Principatus Das Fürstenthum Wo-

lau. Ubi Wolau Wolavia urbs Principatus prima

et arce ornata.

4 Dus Oelsenſis Ducatus Das Fürstenthum Oels

Ducibus ex domo Würtembergica pares. Ubi Trach-

berg Trachenbergica Dynastia cum oppido cognomi-

Comitibus ab Hatzfeld obsequitur. Militsch Militschen

Dynastia cum oppido cognomine Comitibus a Malt-

et Annexia Wartenberg Wartenbergica Dynas-

cum oppido cognomine Comitibus a Rohna Lubo-

Oels Olsna Sede Ducum ex gente Würtembergica illust-

5 Dus Wratislavienſis Ducatus Das Fürstenthum

Breßlau. Ubi Breßlau Wratislavia totius Silesiæ

Metropolis ad Oderam Episcopum, academia, gymnasio

et multa libertate, amplissq commercijs clara

6 Dus Brigenſis Ducatus Das Fürstenthum Brieg

Ubi Brieg, Briga urbs princeps et bene munita ad Ode-

ram cum gymnasio Lutherano.

7 Dus Svidnicenſis Ducatus Das Fürstenthum Schweid-

nitz. Ubi Schweidnitz Svidnitium urbs elegans et

munita.

8 Dus Javravienſis Ducatus Das Fürstenthum Jauer

Ubi Jauer Jauria, Jauravia urbs Principatus titulo

illustrat. Hirschberg oppidum antiquum.

9 Dus Lignicenſis Ducatus Das Fürstenthum Lig-

nitz. Ubi Lignitz, urbium post Wratislaviam angelis-

ma, equestrem fovet academiam. Goldberg a minerijs auri.

10 Dus Saganenſis Ducatus Das Fürstenthum Sagan

Principibus Lobkowitz subjectus. Ubi Prybus Tribunium

oppidum speciosum. Sagan Saganum Ciceras ducalis

cum arce

§ 12. Superior Silesia Ducatus 7, Comitatum

1, et Dynastias 2 ambitu suo continet

1 Oppolienſis Principatus Das Fürstenthum Oppeln

Ubi Oppeln Oppolia urbs venusta et bene culta, Ober

Beuthen Bethanienſis Dynastia Superior cum oppido bajus

nominis, quæ Comitibus ab Henckel Aequitur

2 Ratiborienſis Principatus Das Fürstenthum Ratibor

ubi Ratibor Ratiboria urbs venustatis eximiæ et Duca-

tus prima

3 Teſchinienſis Principatus Das Fürstenthum Teschen

ubi

Mc. II. 730.

ubi Plesse Plessensis Dynastia cum oppido cognomine Comitum a Promnitz hereditum. Jablunka Maximemurum validum. Teschen, Tessin, Tessena urbs nobilis et copiosa

4 Troppaviensis seu Oppaviensis Principatus Das Fürstenthum Troppau v. Oppau. Ubi Troppau Troppavia Oppavia urbium antiquissima et agriculturâ provectissima diversi.

5 Carnoviensis Principatus Das Fürstenthum Carnow seu Jägerndorff omnium minimus. Ubi Carnow seu Jägerndorff Carnovia oppidum arce munitum et duplici circumvallatum

6. Grotkoviensis sive Neissiensis Principatus Das Fürstenthum Grotkau oder Neisse in juribus Episcopi Vratislaviensis. Ubi Neisse Neissa urbs Episcopalis et munitio valida. Grotkau Grotcavia urbs elegans et copiosa

7 Munsterbergensis Principatus Das Fürstenthum Münsterberg. Ubi Münsterberg urbs præcipua

8 Glacensis Comitatus Die Grafschaft Glatz Anno 1742. pace Vratislaviensi Silesiæ cum oppidis Nova Civitas. Ubi Glatz Glacium Gladcum urbs arce et propugnaculis munita

§ 13. In Silesia et Lusatia Episcopalis urbs est una Vratislavia. Academiæ duæ Vratislaviæ Nro Catholica, Lignitii Equestris. Metropolis in Silesia Vratislavia in Lusatia Budissa

§ 14 Regio Lusatiæ ejusdem fere cœli solique cum Silesia ob agrorum culturam frequentis celsimæ Res quæ proveniunt sunt. frumentum, linum, cannabis, lupulus, oves, pecus diversi generis, equi mercium, et lapides pretiosi. Lanificio atque textrinæ cumprimis regio hæc occupata Se

§ 15

§ 15 Redimus Silesiæ, qui ex vectigalibus metallis, et rerum ad victum et amictum necessariarum, publicis tributo redundant sub regimine Borussico indies augeri. Redimus Lusatiæ tenuiores sunt.

§ 16. Vires omnisq Provinciæ ad 30 armatorum millia extendi putant.

§ 17. Religio Evangelica cum Ro Catholica æquali in regione utraq libertate gaudet

§ 18 Regimen utriusq Provinciæ est Regium Lusatia subest Electori Saxoniæ. Silesia Friderico Wilhelmo Regi Borussiæ ab Anno 1742

SECTIO 2da

DE BOHOEMIA et MORAVIA.

§ 1. Ditio Regni Bohemiæ Austriaco Bohemiæ Regna duo ambitu suo comprehendit: Bohemiam Propriam et Moraviam.

§ 2. Montes qui Bohemiam includunt sunt: Sudeti montes Riesen Gebirg in Lusatia et Silesia finibus
2 Bohemica Sylva, Böhmer-Wald a Bavariæ limite in Franconia et Saxoniæ eam protrahit

§ 3. Amnes qui unamq regionem irrigant sunt
1 Albis Die Elbe e Sudetibus montibus ortus in fines Saxoniæ per Bohemiam fertur.
2 Mudavia Die Mudau in Austria finibus natus Albi accrescit. 3 Egra Die Eger ex ora Franconiæ in Albim profluit. 4 Marus, s. Marchus, Morava amnis Moraviæ in Danubium perpetuo.

§ 4.

Mc. II. 730.

§ 4. Regnum Bohemiæ Böhmen Tieh orth
Saxoniam in septentrione, Silesiam in ortu, Moraviam
et Austriam in meridie. Bavariam cum Franconia in
occasu contingit.

§ 5. Longitudo Bohemiæ ab ortu et occasum est
45, Latitudo a septentrione ad meridiem 35 milliarium
Germ. Tota circumferentia 224 mill. Germ. Alii re-
ferunt long. 60 Latit. 50 circumfer. 170 mill. Germ.

§ 6. Dividitur Bohemia Regnum in Circulos
18, Interiores 6, Exteriores 12.

§ 7. Circuli Interiores 6 medium Regionis tenent
Annus Pragensis Ager Das Pragische Gebiethe. Ubi
Prag Praga urbs splendida, sede Regia Archiepiscopam
et perveteris Academia illustris. Multa fluvio interluit
super quo extructus pons et latitudinis 18 ulnas long.
tudinis 800 immanem ornatus Statuis. Ultra tertiam cir-
cumferentia facit milliaria Germ. tria. §

2dus Slanensis Circulus Der Slanier Creiß. ubi Slany
S. Slan, Slana urbs regia arce aucta §

3tius Caurzimensis Circulus Der Caurzimer Creiß in-
ter Albim et Muldam. Ubi Kaurzim S. Kaurzima urb
Regia libertate et venustate nobilis §

4tus Muldavensis seu Vltavensis Circulus Der Mul
dauer Creiß. Ubi Sedlczany S. Sedlcia oppidum. §

5tus Veronensis seu Podaweredensis, Podraceusis Cir-
culus, Der Podwerder seu Berauner Creiß. Ubi Carl-
stein Reges Carolina, arce munita, et corona cleno-
ri, privilegiorumq; regni conservatorium. Beraun S.
Beraun, Verona urbs libera atq; Regia §

6tus Racovensis Circulus Der Rakowitzer Creiß. Ub
Rakow S. Racovicum urbs libera atq; Regia

§ 8. Circuli Exteriores 12 oram regni limita-
neam obsident. Annus Litomericensis s. Litomericensis
Circulus Der Leutmeritzer Creiß. Ubi Leutmeritz Litome-
ricum urbs Episcopalis ad Albim.

2dus Boleslaviensis Circulus Der Bunzlauer Creiß
Ubi Alt Bunzel, Jung Bunzel Vetus et Novum Ca-
strum Boleslai. Duo memoranda oppida

3tius Hradecensis Regina Circulus Der Königin
Grätzer Creiß. Ubi Königin Grätz, Hradecum Regina
urbs primaria et Episcopalis ad Albim.

4tus Glacensis Comitatus Die Grafschafft Glatz
Anno 1742 pace Vratislaviensi Regi Borussiæ concessus
et Silesiæ innexus cum suis oppidis.

5tus Chrudimensis Circulus Der Chrudimer Creiß. Ubi
Chrudim Chrudima urbs regia libertatis privilegiis or-
nata, Pardubitz Pardubitium urbs libera

6tus Czaslaviensis Circulus Der Czaslauer Creiß me-
talli dives. Ubi Czaslau Czaslavia, Zaslavia urbs
libera, rumi præsidio illustris

7mus Bechinensis Circulus Der Bechiner Creiß. Ubi
Bechin Bechinium oppidum mediocre cum arce. Bud-
weiß Budissa Budiegovicum urbs regia atq; munita

8vus Pracensis Circulus Der Pracher Creiß. Ubi
Pisek Pisecum urbs Regia bene munita. Husinecz Hus-
necum Johannis Hussi patria clarum §

9nus Pilsensis Circulus Der Pilsner Creiß. Ubi
Grünberg seu Kepomuck Kepomucum Johannis Kepomu-
cei Selum natale. Pilsen Pilsena, s. Pelsina urbs regia §

10mus

Ms. I. 720.

10mus Egranus Circulus Der Egraner Creik in lingua Franconico. Ubi Eger s. Egra urbs Regia propugnaculis munitissima, et vicinis aedibus nobilitata.

11mus Elbogiensis seu Cubiranus Circulus Der Elbogner Creik. Ubi Elbogen, Loket, Cubirus oppida amena et elegans. Schlackenwalde, Schonefeld oppida duo fodinis nova, Joachimsthal Vallis Joachimica argenti fodinis, qua Wallensibus seu Thaleris Anno 1519 numerum dedit. Gottesgabe Donum Dei oppidum metallis fodinis nobile.

12. Zatecensis Circulus Der Satzer Creik. ubi Zadan, Zadanum oppidum Regium Comitum et praefectura inter Bohemos ad Saxones Anno 1534 confirmata nobilitatum. Ziatecek, Satz, Ziatecium urbs regia ad libera.

§ 9. Moravia Marchionatus Die Marggrafschaft Mähren, Morva ortus a Morave amne, qui interiorem denominatus. Clauditer ad boream Bohemia ad ortum Silesia; ad meridiem Hungaria; ad occasum Austria Inferior.

§ 10. Dividitur in Circulos 6. Quorum

1mus Olomucensis Circulus Der Olmützer Creik. Ubi Olmütz Olomucium seu Julio-montium cathedra prima episcopum et academia inclyta ad Marchiam amnem. Zwittau Zwittavia oppidum non ignobile.

2dus Prerauensis Circulus Der Prerauer Creik. Ubi Prerau Prerava Circul. huic denominationem dedit. Creutzen Crucinum Sede Episcopi Olomucensis nobilitatum.

3tius

3tius Hradiscensis Circulus Der Hradischer Creik. Ubi Hradisch Hradischium, Hradisca, Arcium oppidum munitum. Ungarisch Brod, Broda Hungarica

4tus Brunensis Circulus Der Brünner Creik. Ubi Brunn Bruna, Brünnum urbs praecipua propugnaculis et arce Spielberg communita Regimini Moraviae sedes.

5tus Znoymensis Circulus Der Znoymer Creik. Ubi Krumau Crumlow oppidum cum arce juris Caesarei. Znaym Znoyma, Znoya Civitas vetusta cum castro olim Sede Marchionum clara

6tus Iglauensis Circulus Der Iglauer Creik. Ubi Iglau Iglavia urbs satis culta et munita

7mus Dotna oppidum spectatum, cujus ara in agro Bohemico jacet.

§ 11. In utraq regione Archiepiscopalis urbs una et Praga, Episcopales tres: Leutomischel, Königin Gratz, Olmütz. Academiae duae: Praga, Olomucium, Mercatales utraq Praga Bohemiae, Brunna Moraviae.

§ 12. Regio utraq cultissima benignioris, mutuus circumspectus, Syderis, amnibus atq piscinis aeque fecunda gaudet. Res, quae proferuntur frumentum, linum, cannabis, lupulus, thus, myrrha, crocum, herbae medicatae, arbores fructiferae, vites, lignum; pecus, equi, oves, cervi, damae, urfi, aliaq fera, aves sylvestres, pisces varii generis; argentum, stannum, orichalcum, ferrum, argentum vivum, adamas, amethystus, topazius, sapphirus, hyacinthus, rubinus, magnes, jaspis, crystallum

vitreum.

Ms. I. 720.

CAPUT XXmum
DE
HUNGARIA et TRANSILVANIA atq
ILLYRICI REGNIS INNEXIS.

SECTIO Ima
DE
HUNGARIA.

§ 1. Regnum Hungariæ inter Carpathum et Mare Adriaticum interceptum, et quondam a Germania atq a Ponnum Euxinum promotum; hodie Carpathi radicibus et Sava amne continetur, dividiturq' in Hungariam, Transylvaniam et tria Illyrici Hungarici regna.

§ 2. Hungaria Ungern, Hungrois Magyar, Gallis regnorum ad Hungaris mutuarit et orientem in Europa incolit.

§ 3. Terminatur in Septentrione Silesia et Polonia Carpathe; in Ortu Transylvania et Valachia; in Meridie Sclavonia; in Occasu Styria, Austria, atq Moravia.

§ 4. Flumina numeramus: 1 Danubium, v. Donau Duna a Austria prolapsus per regionem mediam in Serviam devehitur. 2 Marus, Marchus, Morava; Moraviam Austriam ab Hungaria discernit et labitur in Danubium. 3 Vagus seu Cusus, Vágh ex Carpathicis alpibus in Danubium profabitur. 4 Granua, Granus, Gran ex radicibus Carpathi in Danubium profluit. 5 Tibiscus, Theiss, Tisza ex jugis Carpathi per Tibiscanam denimid regionem.

6.

Ms. 1730.

6 Samochius, Szamos, Crysius Körös et Marisius Maros
annis Transylvaniæ in Tibiscum exeunt. 7 Temesius
Temes agrum cognominem irrorat. 8 Dravus Drau,
Dráva ex Styria profusus Sclavoniæ adluit limitem
9 Arabo Rába ex Styria delapsus Danubio accrescit
Præterea sunt Paludes duæ. 1 Peisonis seu Peiseris
Lacus Neisiedel, fertò in agro Sopronienſi, 2 Batha-
nius Lacus Balaton 12 milliar in mediterraneis Hun-
gariæ Trans Danubianæ procurrit.

§ 5. Dividitur Regnum Hungariæ in Superi-
orem et Inferiorem generatim. Specialim verò
in Circulos 7. et Comitatus 52, qui Hungaris Vár-
megye, Germanis Gespanschafft dicuntur.

§ 6 Inferior **Hungaria** per occidentalem
partem usque ad Tibiscum Moraviam, Austriam Sti-
riam atq Sclavoniam protenditur in Circulos duos
Cis Danubianum et Trans Danubianum præcipuè
fluminibus subdividitur.

§ 7. Circulus Cis Danubianus a Danubio
ad Carpathum in Superiorem regionis occidentalis
tractum reflexus Comitatus 12 complectitur.

Annus Posoniensis Comitatus Poson Vármegye
Preßburger Gespanschafft Danubio et Moraviæ amnibus
in occidentali ad Austriam limite adsidet. Ubi Pres-
burg Poson Posonium urbs libera regia celsam
arcem nactus prima, et castro Regio, inauguratione
Regum, sacri diadematis, clenodiumq; Regni conser-
vatorio insigne. Conditis ac Erario Regio, Archiepi-
scopo Strigoniensi Sacerdotum Canonicor et Societatis
Jesu Collegio, gymnasiisq; sedem præbet. S. Georgen
heute Györgi

sicut Györgi. Tanum S Georgii urbs libera atq regia
vino præstantissimo gaudet, PP piar Scholar collegio
ornata. Bozin, Bösing, Derinech, Daring, Ba-
dinum urbs libera atq regia amœni aspectûs situm
celsit et opificia ad dicionem Palfianam pertinet cum
S. Györgi. Modra urbs libera atq regia monetus
atq nitrariis celsita. Tirnau Nagy Szombat, Tyrnavia
urbs libera et regia compluribus cœnobiis et templis
percelsa, Sacerdotum Canonicor Strigoniensium collegio
Societatis Jesu academia, et Circuli Cis Danubiani Præ-
torio emicat. 4. Incolunt hanc Provinciam Hungari
Germani Sclavi Bohemi, et quidam Croatæ.

2dus Nitriensis Comitatus Nitra Vármegye
Neutra Gespanschaft Moraviam versus adstringitur. Ubi
Neuhaußel, Ujvár, Ujvarinum Validum ad amnem Nini
am propugnaculum Anno 1822 sclo æquatum. Nitra
Nitria urbs Episcopalis sinus amœnitate castro, sa-
cerdotum Canonicor et P.P. piar Scholar collegio, Cano-
bio, item Camaldulensium monasterio insignis, Leo-
pold Stadt Leopoldopolis castrum 6 propugnaculis
communitum Vagi ripam subdet. Nagy Tapolcsan
Tapolczanum Magnum, Bajmocz Bajmocium indi-
cente Palfiana, Vag-Ujhely Ujhelinum, Szakolcza
urbs libera Regia 4 Incolunt Agrum Nitri-
ensem Hungari, Sclavi Bohemi, et pauci Germani.

3tius Trenchiniensis Comitatus Trentsin Vármegye
Die Trentschiner Gespanschafft per Moraviæ limi-
tem usque ad Tibiscum procurrit. Ubi Trentsin, Trenchin
Trenchinium urbs libera atq regia ad dominationem Illye-
hazianam pertinet, collegio Soc. Jesu gymnasioq; cons-
cua Vago flumine irrigatur. Puchow Puchovia
oppidum

Ms. U. 730

oppidum pannificio nobilitatum, Vág-Beszterze Bistricium
Oppidum, cui ars in adversa Vagi ripa rupi praealtae
imperitur, objecta Arx Silein Zilina, Schwa Cell. Sed omnes

9nus Arvensis Comitatus Arwa Varmegye Die
Arvaer Gespanschaft inter Silesiae et Moraviae montium et jugo Carpathi
parti usque ad Poloniam porrecti. Ubi Arwa Civitas
Castrum celle alte eminens.

8vus Liptoviensis Comitatus Lipto Varmegye Die
Liptauer Gespanschaft. Ubi Swary Mikulasch S. Nikolai
Nicopolium oppidum mediocre mercatibus et Schola
Soc. J. frequens. Rosenberg Rozemberg Rosenberga
oppidum incolis et mercatibus frequens.

6tus Thurotziensis Comitatus Thurocz Varmegye
Die Thurocz Gespanschaft montibus undique incinctus
Ubi S. Martin Martinopolis oppidum amplum et fre-
quens mundinis frequentia celebre. Znio amoena
stream Turcae una cum oppido Znio Várallya. Mosor
Moschovia oppidum a mundinis praecipue frequens.

7mus Zoliensis Comitatus Zolyom Varmegye
Die Altsoler Gespanschaft praefluens Grano amne di-
strictus est. Ubi Neusohl Besztercze Banya Neosolium
urbs libera regia montana ad Granum celebrima, cap.
cum aris cupri proventu, mercatu hebdomadario clari-
simum. Ad quod donum aerarii Regii, et Collegium Schwi-
ad cam Gymnasii unbrum decoris addunt. Altsohl Zo-
lyom Veteresolium urbs libera regia Comitatus prima
loco amoene editoque exaedificata, arx hujus nominis ar-
cendis hostium insultibus idonea. Kerpina Carpeno
liberis regiisque urbibus accenda inter colles vitiferos
media, Gymnasii SS. piarum Scholas clara.

5tus Barsiensis Comitatus Bars Varmegye
Die

Die Barscher Gespanschaft praeterlabente Grano inigauq.
Ubi Cremnitz Kermecz Banya Cremnitium urbs libera
regia aurifodinis re monetaria, aerario Regio inclyta
sive Kerneck Tanum S. Crucis oppidum praetoriumha-
bens Archiepiscopi Strigoniensis. Königsberg Uj Banya
Regio montana urbs libera, regia atq montana, auri
venis turgens. Et Incolae Provinciae suae Hungari, Sla-
vi, Bohemi atq Germani.

9nus Honthensis Comitatus. Hont Varmegye Der
Honther Comitat. Zolniensis inserta in Nis et Kogy Hon-
tensem fluvius. Ubi Rima Szombat Gross Steffels Dorff
Rima Szombathinum oppidum elegans et copiosum ru-
dicatione opificiis et mercatibus clarum, Schemnitz
Semnitium urbs libera regia et metallica magnitudi-
nis exiguae aeris et argenti venis benignioribus excellit,
sedem probet Summo Sterarii metallici Praefecto et Soc. J.
collegio. Baka: Banya urbs libera, regia atq mon-
tana ad arcendos a montanis Turcos olim communiq.
Incolum Provinciam Hungari, Slavi Bohemi, et qui-
dam Germani

10mus Neogradiensis Comitatus Nográd Var-
megye Die Neograder Gespanschaft per circuli ca-
libscani collimitium usque ad Danubium protenditur.
Ubi Losonz Losoncinum oppidum amplum annuis
nundinis celebratum, quod ob census et medicos inibes
incolentes Lateria Hungarod dicitur. Filek Filekia-
num oppidum laxum. Keteseny Ketsenyium oppi-
dum, cui ars hujus nominis conjuncta est in diviso
Cenirum Torgats. Gyarmath. Balassa Gyarmath
oppidum castro et munitionibus confirmatum Comi-
tatus Balassa quod hereditarium et comitis dic-
Nográd Nográdium oppidum arci ejusd. nominis
subjectum. Incolae hujus Com. sunt Hungari, Slavi, Bohemi.

Omnes

Ms. d. 730

Almus Pestiensis Comitatus Pest Vármegye

Die Pesther Gespanschaft cum 7 Atheniis et Philippi in unam conjunctus Provinciam. Ubi Vacz Vaczovia Urbs Episcopalis, Sacerdotum Canonicor collegio, Philosophico Gymnasio, mercatu campestri bourio insigne Pesth Pestum Pestinum urbs libera atq regia forma quadrata in conspectu Budæ sitæ Supremo apellationum Tribunali sede Tabulæ Regiæ et Regni Vicariali, et Cæsareis militari, Collegio Piaristarum nobilitata Czegled Czegledinum oppidum laxum Kerekemet Kerekemetum oppidum ingens et inedis frequens, et nundinis copiosis celebre. Incolæ sunt Hungari Slavi, Bohemi, pauci in urbibus Germani et Serbii.

Almus Pilisiensis Comitatus Pilis Vármegye cum Pestiensi sociatus.

Almus Solthiensis Comitatus Solt Vármegye Pestiensi unitus, ubi Solth Solthum, et Calocza Urbs Archiepiscopalis.

Almus Cumania minor Kis Kúnok vastis a Comitatu Solnensibus junibusq disterminata et cum Cumania Majore conjuncta. In qua tria cumprimis oppida frequenti colonorum numero, ut sunt S:ti Miklos, S. Kunsti Miklos, Szalad Szalás Libera mansio oppidum frequens et Filep Szalás Philippi mansio oppidum agri fertilis. Incolæ sunt Hungari.

Almus Baciensis Comitatus Bács Vármegye

Die Batscher Gespanschaft Aerario Regio subjectus. Ubi Palánka Pendaruum vicus Serbici et Satellites præ toriani, qui stationem latronum vestigare solent, ex quibus gentibus Pedites Serbici denominationem bello præsertim acceperi, memorandus. Baja oppidum frequens et S:ti Vajay Absequiatur. Bács Bacchia Civitas Episcopalis a qua Comitatus denominatum sede Præsulis et frequentia Civium celebratur.

Almus Bodrogiensis Comitatus Bodrog Vármegye

Die Bodroger Gespanschaft Anno 1745 à Comitatu Batiensi cui unitus erat, sejunctus ad Danubii et Tibisci confluentes immergitur. Ubi Futtak Futtakum oppidum in campo vere dissito. Istæ castris metandis opportunum. Römer Schanz Romanus seu Stantens Styx situl Titel Titelium oppidum quondam splendidum opum dives ad Danubii et Tibisci confluentes. Incolæ hujus Comitatus Serbii et quidam Hungarii.

§ 8. Circulus Trans-Danubianus ex adverso a Danubio in inferiorem Hungariæ occidentalis tractum reflexus in Comitatus 13 dividitur.

Almus Sopronienſis Comitatus Sopron Vármegye

Die Oedenburger Gespanschaft. Ubi Eisenstadt Kis Mutum Kis Martinum urbs libera atq regia ubi magnificum Principum Esterhazii palatium emicat. Oedenburg Sopron Sopronium urbs libera et cultissima vino generoso celebris. Rabaköz Rabæ Insula. Raab Rabinum urbs exilis cultu Sabrinam vinosico. Incolæ Hung. Ger. R. Boh. Croat.

Almus Moſonienſis Comitatus Mosony Vármegye

Die Wieselburger Gespanschaft. Ubi Kitze Kötzin Kopfinum oppidum laxum in juribus Principis Esterhazii Carlburg Orakovár Carolburgum oppidum in Comitatu Zichi subjectione. Altenburg O. vár Ovarinum urbs elegans arce communita. mercatu hebdomadario et Nundinis capitio celebratum. Viesenburg Mosony Mosonium et Incolæ Hungari, Germani et pauci Croatæ.

Ms. d. 730

3tius Jaurinensis Comitatus Győr Varmegye Die
Raaber Gespanschaft. Ubi Raab Győr Jaurinum Liberis
Urbibus amnis Arrabo influentium et loco amoeno campestribus
simum propugnaculum opere solido et aggeribus inter
Danubii Rabam et Rabnum confluentes communitum, quod
Episcopi Sedes, Sacerdotum Canonicor collegium, et pulcra
nuper Academia fundamenta ornant. Mariaberg
S.ti Mártoni Tumulum S. Martini super colle situato ex-
structum Abbatia Ord. Benedicti principes et Conventus domi-
cilium. Incolunt ab Hungaris, Germanis et Serbis Creatis

4tus Comaromiensis Comitatus Comárom Varmegye
Die Comorner Gespanschaft. Ubi Comorra, Comarom
Comaromium Liberis Urbibus Anno 1685 adscriptum et
inter Vagi amnis atq. Danubii confluentes, Praetorium
habet Comitatus, Collegium PP. Soc. Jesu, et in angulo
Confluentium arcuum Castrum inexpugnabile. Tata
Dotis Oppidum Palatio Regio, hortis tepidariis, Abbatia Be-
nedictinor nobilis. Tényö Komjatum Vicus, Almas Al-
madinum Vicus copiosus. Incolunt ab Hung. Ger. Sl. Boh. Sc.

5tus Strigoniensis Comitatus Esztergom Varmegye
Die Gráner Gespanschaft. Ubi Párkan Parkanum mu-
nitio Turcis cessit Anno 1684 illustrata. Gran Ek-
tergom Strigonium urbs libera regia Archiepiscopi
metropolitani Primatis Hungariae et Sacerdotum Cano
nicor Sedes gymnasio PP. Soc. J. ad Grani et Danubii
confluentes illustris. Incolunt Hung. Ger. Slavi Bohem.

6tus Pilisiensis Comitatus Pilis Varmegye Die
Pilitzer Gespanschaft cum Vetschenli atq. Tetheniko-
palatus sola Danubii parte dextra diffundit. Ubi Pilis
Pilistum Castrum primis Paulinor originibus nobile
Visegrad Vicegrad, Visegradum, Altum Castrum Re-
gum et sacri Stephanis augusta Sedes, nunc vicus
pauper. S. Andreae Insula seu Rex Insula longa

milliaria

milliaria 3, lata nunc quatuor nunc majorem minoremve
milliaris partem in eis bonis, quae ad coronam regni
Hungariae attinent. Buda Ofen urbs libera regia
Regni Hungariae prima cum arce regali, propugnaculis
academia Soc. J. et adolescentum litterator seminario, vitis
item rubeo et thermis salutaribus eminens. Csepel Csepe-
linum Insula a vico, qui flumini inharet denominata
paucis in ditione Principis Eugenii fuit. Tökölyi Tökölium
vicus genus Tökölyor, qui hinc pridem nobilis et
Incolit ab Hung. Germ. et Serbis.

7mus Albensis Comitatus Szekes Fejérvármegye
Stuhl Weissenburger Gespanschaft. Ubi Csik-Vár Cikla-
rinum, arx vetusti operis. Stuhl Weissenburg Szekes-
Fejérvár Alba Regalis urbs libera ac regia olim inau-
guratione ac Sepulturum Regum splendida, et cum pa-
latiis regiis, propugnaculis validis inter paludes instructa
hodie domatis munitionibus multum denique gymnasio Soc.
ornata. Incolunt Hungari et pauci Germani.

8vus Tolnensis Comitatus Tolna Varmegye Die
Tolnaer Gespanschaft. Ubi Tolna oppidum, Szekszárd
Szekszardinum oppidum frequens. Incolae Comitatus Hun-
gari, Serbi, pauci Germani, Slavi Bohemi.

9nus Baranyiensis Comitatus Baranya Varmegye
Die Baranyier Gespanschaft. Ubi Fünf Kirchen Pets
Quinque Ecclesiae urbs Episcopalis a 5 basilicis denomina
Episcopi Sedes Sacerdotum Canonicor collegio et Soc. J. gym-
nasio illustris. In hoc Comitatu multa Latina Ecclesiae
Unitorum exhibentur.

10mus Simeghiensis Comitatus Somogy Varmegye
Die Simeghier Gespanschaft Ubi Balaton lacus pisculen-
et longe lateq. diffusus fovet in ripis circumquaq. vites
frecundas, Szigeth Sigetum munitio valida solidis
inter paludes amnis Almas propugnaculis confirmata.

Ms. I. 730.

Incolunt Comitatum Hungari, Serbii, et quidq; Ger. Sl. Bohemiq;

Annus Szaladiensis Comitatus Szala Varmegye
Die Szalader Gespanschaft. Ubi Lindva Also Lindva
oppidum amplum, juribus Principum Esterhazi ad-
scriptum, Galla-Tornya munitio insignis qua ab illustri
Galliæ gente nomen accepit, medium ibi pernobilem
rimi atq; frumenti fertilissima locum occupavit. Legrad
Legradinum munimentum ad Mura et Dravi confluentes
Canischa Canisa munito propugnaculis validis et aggeri-
ribus Alim communito, Anno 1702 jubente Leopoldo Im-
peratore solo æquata in Oppidum ignobile degeneravit.
Egerszeg Egerszeginum, Szaladiense Oppidum mu-
nedarum præsidio ad Szalam amnem, sedem Provin-
ciali Conventui præbet.

Annus Castriferrei Comitatus Vasvar Varmegye
Die Eisenburger Gespanschaft. Ubi Veres Vár Ar-
rubea Comitum Erdödi, Vasvar Castrum ferreum
Gülsingen Kemeth Ujvár Kemeth Ujvarinum Oppi-
dum copiosum Kemeth Hardinum et Gentis Hungariæ
inter Sylvas, cultor vitiferos et agros frumentarios. Scam-
bat lichy Sabaria Oppidum amplum et frequens pro-
vincialibus Comitatus Comitiis celebratum. Güns Kötsch
Günsium urbs libera atq; regia, quæ colli vitiferi
in planitie amœna Segregetæ lata cum ara subjecta,
Sár vár Sarvarinum Castrum opere solido constructum
Incolæ sunt Hungari, Germani, Slavi, Vindi.

Annus Veszprimiensis Comitatus Veszprimi Varmegye
Papa Oppidum laxum et frequens in ditione Ecclesiastica
Veszprim Veszprimium Civitas Episcopalis Anno 1702 de
ruptis muniminibus præsidio spoliata, Vásony Kay Vasonyien-
sis Oppidum frequens, cui arx vetusta nitis a Paulo Kinisio cum

adjacet. Incolunt Hungari et pauci Germani.

§ 9. Superior Hungaria qua mediterraneum Re-
gni tractum intedit usq; ad Poloniam Transylvaniam atq;
Valachiam protata in Cis Tibiscanum et Trans Tibiscanum
Circulos 2 Tibisco interfluente discriminatur.

§ 10. Circulus Cis Tibiscanus a Carpatho et Polonia
finibus ad Tibisci et Marusii confluentes secundo fluvio pa-
pagines Comitatus 11, in ripa Hungaros, Slavos Bohemos
Germanos atq; Ruthenos complectendit.

Annus Scepusianus Comitatus Scepes Varmegye Die
Zipser Gespanschaft in radicibus Carpathi urbibus ac oppidis
frequent. Ubi Lublo Lublovia Castrum munitum ad fluvium
Oppidum ditionis Poloniæ, quæ Sigismundus Hung. Rex
ac Imperator Anno 1412 Wladislao Jagellonis Polonor
Regi pignori dedit. Quæ sunt Podolin Podolinum
Bela, Käsmark Kesmarchinum parte libera atq; regia
Leibitz Lubitza Oppidum frequens, Tülek Tilicia Opp.
Georgenberg Szombathely Opp. calvum, Deutschendorff
Deprad Oppidum mediocre, Michelsdorff Strata Michaëlis
Villa Oppid. frequens, Menhardsdorff Menhardi Villa
Oppid. tenue, Durandsdorff Durandi Villa Oppidum
Rikdorff Ruskenez Opp. exile, Neudorff Novum Oppi-
dum elegans, Vallendorff Olaszfalu Opp. mediocre Hetzani
Oppida Polonis impignerata. Ad Comitatum hunc per-
tinent adhuc Leutschau Leutschovia urbs libera atq;
regia, omnibus ruribus communita, metropolis Comitatus.
ubi Collegium Soc. J. et Gymnasium cum Convictu Notitiam
Scepes Scepes Vár Scepusiensis arx, Castrum a qua Comi-
tatus nomen accepit, rupi arduæ imminens, juris Galliani.
Gölnitz Gölnitzium Oppidum metallicum, veteris Juris
juris Gallicani

2das

Ms. I. 730.

2das Sarosiensis Comitatus Sáros Vármegye Die
Saroscher Gespanschaft in Polonia finitus. ubi Zeben be-
beny Cibinium urbs parva sed libera et Regia Bart-
urbs libera atq regia in radicibus montis Carpathi. Sáros
Sarosinum Oppidum copiosum castro firmatum. Eperjes
Eperjesinum urbs libera atq regia mœnibus turribus
circumseptum Dicasterio Hungarico Cis Tibiscano et Collegio
gymnasiali Soc. I. sedem præbet.

3tius Zempliniensis Comitatus Zemplin Vármegye
Die Zempliner Gespanschaft. ubi Homonna oppidum
cum arce loco jucundo. Zemplin Zemplinium Castrum
olim validum hunc oppidum, unde nomen Comitatus
Ujhely. Sator ujhely Ujhelinum opp. copiosum. Patak
Sarosi Patak Patakinum oppidum frequens ductus Soc.
Jesu et Reformatæ gymnasiis celebratum. Talya Mad
tarasi Tellya Bereg Szatoralja oppida submon-
tana vini, quod Tokainum adæquat, proventu illustria
Tokaj Tokainum oppidum insigne gymnasio Piarist.
illustre gloriam vini gustu et virtute nobilis omnibus
Hungariæ Montibus vinifera in solo tamen Arenoso
Mezesmat præripuit.

4tus Unghensis Comitatus Ungh Vármegye Die
Ungher Gespanschaft montibus Carpathicis subditus
ubi Krajna Nyki Ukraina Inferior regio mœnia
Ruthe Kabe colonian. Ungh var Unghvarinum
Castrum validum, non solum Comitatui, verum Hunga
riæ etiam nomen concedit videretur.

5tus Abaujvariensis Comit. Abaujvar Vármegye
Die Abaujvarer Gespanschaft Ubi Cassau Kassa
Cassovia Propugnaculum validum circumducto amna
Hernado communitum inter liberas regiasq Civitates ra
latum. Literario regio Soc. Jesu et academia Semina
rio Cleri Canonicique Nobilium hospitium comitiis.

Gönz Gönzinium Oppidum magnum ac frequens. Re
gétz Regetzinium Castrum munitum et loco amœno
extructum.

6tus Tornensis Comitatus Torna Vármegye Die
Torner Gespanschaft. Ubi Torna Castrum olim muni-
tum nunc Oppidum nudum, castello tamen elegantis for-
me ornatum. Szád-Vár Szaduaria arx rupi præalta
superædificata et jussu Leopoldi Imp. solo æquata.

7mus Gömöriensis Comitatus Gömör Vármegye Die
Gömörer Gespanschaft. Ubi Murany Muranyinum Castrum
in præalta abrupta petra mœnibus circumdatum, quon-
dam tantum a diruit pater. Tsetnek Tsetneckinum Oppi-
dum laxum et frequens, cui castellum adsitum et mœni-
lo et officinis ferrariis insigne. Rosenau Rosnyo Banya
Rosnava Civitas montana copiosa inter montes circum-
jedes constructa, non solum auri, æris Cyprii, argenti vi-
vi et Cinnabaris mineris, verum opificiis mercaturaq
crebris quotidie. Dobsin Dobsinium opp. sedes Pro-
vincialis in Comitatu Congressus. Putnok Putnokinum
munitio adversus Turcos ingruentes olim communita
hodie eorum præsidio nudata.

8vus Borsodiensis Comitatus Borsod Vármegye Die
Borsoder Gespanschaft. Ubi Dios Györ Dios Györinum arx
sine amœno. in latere montis inter sylvas. Miskolz Mi-
skolzinum Oppidum magnum frequensq colonis cum
vino præstanti et generoso. Onod Onodinum Oppidum
cum arce.

9nus Heveciensis Comitatus Hevesh Vármegye Die
Heveser Gespanschaft. Ubi Erlau Egri Agria urbs
Episcopalis. Gyöngyös Gyöngyösinum Oppidum frequens.
Hatvan Hatvanum Oppidum

10mus Jazygum seu Cumanorum Regio Jaßság.
Die Jazyger cum Heveciensi conjuncta Comitatum. Ub
Strok Szállas Strok Szallasinum Opp. copiosum. Jasz Be-
reny Jaszberinum Oppidum

11mus

Ms. II. 730.

11mus Cumanus Major Regio Kunság Das Kumanien Land. Ubi Madaras Madarasinum Oppidum cepisse Karnag vj Hallas Karnag vjhallasinum Opp. frequens ℔

12mus Szolnok Exterior Comitatus Külső Szolnok Vármegyje. Ubi Porcsalo Porcsalovia Opp. amplum Szolnok Szolnokinum munimentum insigne ℔

13tius Csongradiensis Comitatus Csongrad Vármegyje ubi Csongrád Csongradinum Castrum ad Tibisci et Chrysi confluentes. Vásárhely Vasarhelyinum Opp. amplum Szeged Szegedinum urbs libera atque regia Emporium boum mercatu, pistrinum maleundine et frumento celeberrimum ℔

§ 11. Circulus Trans-Tibiscanus a Carpathis usq. ad Danubium inter Tibiscum et Montes Transylvaniæ cismali procurrit latus in Comitatus 15 distinctus, atq. ab Hungaris, Ruthenis, Valachis, Serbiis, paucis Germanis et Slavis habitatus.

1mus Bereghiensis Comitatus Bereg Vármegye Carpathi radicibus subjicitur ad Tibiscum fluvium. Oppida habet Helmetz Helmetzinum, Munkats Munkatzinum Castrum inexpugnabile, Bereg Szasz Beregszaszinum ℔

2dus Ugotsiensis Comitatus Ugotsa Vármegye pergit ad Tibiscum habet oppida Nyalab Nyalabum ad Nagy Szöllös Nagy Szöllösinum Opp. Ugotz Ugotzinum ℔

3tius Maramarusiensis Comitatus Maramaros Vármegye satis spatiosa jacet in radicibus Carpathi ad Petenia et Moldaviæ limites. Ubi Hekin meriö Campus, Rhona Szek Salina dives inter montes salis nativi. Szigeth Szigethum Opp. Maramaros Maramarusiense Castrum antiquum, Visk Viskum Hutsulorum Castrum munitum ℔

4tus Kövariensis Districtus Kövar Vidéke in colli-mitio Transylvaniæ, cui adnumeratur anne Samuelis subsequentium. Ubi Kövar Kövarinum Opp. Berek Berekszinum Opp. Kapnik Kapnikum Opp. rerum aurum minerosum.

5tus Szolnok Mediensis Comitatus Közep Szolnok Vármegye Transylvaniæ annumeratus. Ubi Hadad Hadadum Szilagy Szilagyinum Opp. cum arce, Tasnad Tasnadinum Opp. frequens ℔ Cujus Supremus Comes Exc. L. B. Franciscus Vetsenyi de Hadad.

6tus Krasznensis Comitatus Krasznа Vármegye Transylvaniæ adscriptus. Ubi Krakna Castrum Szinna oppidum. Sz. Margitta Fanum S. Margaritha Somlyo Somlyoinum Opp. cum arce, Zilah Zilahinum Varos ℔ Cujus Supremus Comes L. B. Franciscus Bánffi de Losonz.

7mus Szathmariensis Comitatus Szathmar Vármegye in limite Transylvanico. Ubi Feketa Banya Opp. metallicum, Felsö Bánya urbs libera regia atq. montana inter metalla aurifera, Nagy Banya Rivulus Dominarum urbs metallica libera atq. regia, Szathmar-Nemethi Szathmar Nemethinum urbs libera atq. regia Nagy Karoly Karolinum Opp. amplum

8vus Szabolcsiensis Comitatus Szabolcs Vármegye Ubi Kis-Varda Vardinum minus munitum, Kallo Kallosia munimentum insigne, Septem oppida Hajdonicalia: Nanas, Dorog, Hatvan, Vámos Debrö, Böszörmeny, Szobeszlo, Polgar.

9nus Bihariensis Comitatus Bihar Vármegye Quorsum Spectant Debreczen Debrezinum urbs ingentis magnitudinis Anno 1715 in numerum liberarum Regiarumq. Civitatum

Civitatem coopertam, ubi Gymnasia duo Piaristarum et Reformatorum. Várad Varadinum majus urbs Episcopalis
Székely Hid Pons Siculus. Bihar Bihoria Castrum
10mus Zarandiensis Comitatus Zaránd Vármegye
ad limitem Transylvaniæ cui adnumeratur. ubi Zaránd
Zarandia Castrum vetustum, Retyezát ara celsi editio su-
perinsula, Halmágy Halmagyum, Borosjenö munitio
Cujus Supremus Comes D. Paulus Hollaki de Kis Halmágy
11mus Békésiensis Comitatus Békes Vármegye
ubi Békes Békesinum Castrum, Gyula Julia, Csaba
12mus Torontalensis Comitatus Torontál Vármegye
Ubi Thur opp. Becse opp. &
13tius Aradiensis Comitatus Arad Vármegye
Ubi Vet. Varadja arx munita, Uj Arad, O Arad Novum
et Vetus Aradinum
14tus Csanadiensis Comitatus Csanád Vármegye
ubi Csanád Csanadinum urbs Episcopalis, Egres Egre-
sinum &
15tus Banatus Temesvariensis Temesvári Bánát
Ubi Temesvar Temesvarinum, Temesia propugnaculum
inter paludes validissimum, Lippa Lippa munitio par-
va, Lugos Lugosium opp. Caransebes Caransebesium
urbs quondam eximia. Almás Almasinum. Dar-
dova munimentum aggere et propugnaculis fir-
matum, Csakovar Csakovara opp. &

§ 12. Archiepiscopatus in Hungaria sunt duo: Strigoniensis Primatis dignitate insigniens et Colocensis. Episcopatus numerantur 9. Academiæ 4 Gymnasia Buda, Cassovia, Jaurini. Metropoles: Posonium, Buda: Palatia Regia: Stuhl Thuroc. Hatts.

§ 13.

§ 13. Regionis hujus ea pars, quæ ad aquilonem vergit nonnihil diversa austera quidem et sterilior, sed ramen salutaris; quæ verò in meridiem et campos patentes diffunditur calida omnino et fœcunda progignit palmes ramos et loca uliginosa minus salutaris observat.

§ 14 Profert Hungaria res ad usum humanum utiles ex vegetabilibus: gramen, herbas medicatas, herbam nicotianam, crocum, asparagum, pepones, frumentum legumina, milium, panicum, vinum nobile, pomaque et fructuum hortensium diversa genera, mala persica, mala castanea, lignum cedrinum; Ex fossilibus aurum, argentum, cuprum, ferrum, plumbum, argentum vivum, cinnabarina, ammonium, auripigmentum, Sulphur, vitriolum, marcasitam, Sal nativum et factitium, nitrum, magnetem, asbestum, marmor varii coloris, alabastrum lapides etiam pretiosos ab Indicis ramen deteriores; et animantibus equos generosos, boves, taurosque, tubalos, asinos, mules, oves, capras, porcos; varia ferarum et piscium genera: Cervos, damas, rupicapras, ursos, lynces, pardos, struthiones, aquilas, falcones, phasianos, apes, huzones habet bona ad vitam degendam oppetimum, laudatissimum. Extra Hungariam non est vita, et si est, non est ita. Sopiam habet armamentum, stramen, sericum, aliarumque rerum exercitus, quæ negotiator industrius suppeditat. Deficientem ligni in quibusdam partibus stramine, vestimentis animalium et laterculo compensat.

§ 15. Incolæ regionis sunt varii: Hungari, Jazyges Comani; Sclavica origine: Slavi Bohemi, Croatæ, Serbi seu Rasciani, Ruthemi seu Russi, Vindi, Germani, Valachi; Quibus annumerantur Græci, Judæi, Turcæ atque Zingari.

§ 16 Animus Hungari est magnanimus, hilaris, comis, hospitalis, justi tenacis, laudis studiosus, ad facile ad suspicionem et credulitatem habitus.

§ 17.

§ 17. Populus Hungaria loquitur sermone triplici Hungarico solis Hungaris vernaculo ab omnibus Europæis discreto; Slavonico, qui in Bohemicum Croaticum Vindicum, Rasciamum ac Rubricum distinguitur. Valachico linguæ Italicæ cognato; Latino viris doctis et illustribus familiari; Zingarico sola gens Zingarica utitur. Amictus Hungarum sexui unicuique a reliquis Europæis est diversus.

§ 18. Reditus publici ex tributo, vectigalibus metallo, et mineralibus, monopolio salis, dominiis et peculiis regiis, bonis item fisco Regio adscriptis in regium reddunter æranium.

§ 19 Vires Hungariæ facile ad centum millia equitum extendi possunt.

§ 20 Religio Hungarorum est Catholica, Lutherana, et Reformata; Orientalis Græci ritus Religio solis Servis, Rusis atque Valachis propria; Anabaptistæ seu Menonitæ in agro Posoniensi; Judæi in oppidis et villis tolerantur.

§ 21. Administratur Hungaria cum potestate Regis cum Consilio et auctoritate Optimatum per Comitia Regni, quæ Dieta vocantur, quolibet Anno 3tio instruenda, per Cancellariam Hungaricam Aulicam, quæ Sedem Viennæ habet, per Consilium Regium, quod Posonii est cum Præside Comite Palatino et duobus atque triginti Consiliariis, per Cameram Regiam, quæ etiam Posonii est cum Præside et octodecim Consiliariis intrinsecis, et bona fisco Regio adscripta sequestrat, per Comitatus item, et Civitatum regiarum Senatum.

§ 22. Regnat in Hungaria Maria Theresia ab Anno 1740. Cujus hæredes sunt Josephus Benedictus Augustus Archidux Austriæ hæres primus. 2 Petrus Leopoldus Josephus 3 Ferdinandus Carolus Antonius Josephus

§ 23.

§ 23. Regi et Regno simul subjecta sunt: Dalmatia, Croatia, Slavonia. 2 Regi soli Austriæ adquiruntur cum Transylvania. Bohemia, Moravia, Austria Silesia, Carinthia, Carniolia, Tyrolis, Sveviæ atq; Belgii Catholici Provincia; Mantua item Mediolanum Parma atq; Placentia, Ducatus in Italia.

§ 24 Procerum familiæ sunt Pálffi, Esterházi, Kadaldi, Erdödi, Grassalkovich. &

SECTIO IIda
DE
TRANSYLVANIA

§ 1. Transylvania Daciæ Veteris pars in omnem conversa ab Hungaris propter sylvas quibus incingit Erdély, a Germanis ab Septem castra vel arces Siebenbürgen a Latinis quod respectu Hungariæ ultra Sylvaniam in qua Comitatus Zarand, Hatzek medietis et Kraszna sita est, Transylvania vocitata.

§ 2. Claudiur Transylvania a Septentrione Polonia et Moldavia; ab ortu Moldavia; a meridie Valachia cum Turcis Semendrini vel Bassam; ab occasu Transtibiscana Hungariæ regione.

§ 3 Fluvii ex Transylvania effluunt Maros Samos Szamos Körös 1 ex Bihariensi et Maramarosiensi collimitio omnes 1 ex alpibus supra opp. Gyala omnes, qui apud opp. Dees confluentes in Hungariam perlabuntur, ibique in Tibiscum. 2dus Marosius, Maros ex Pede Gyergyo initium Samosch Oompely et Szamos ex una, Kyaird, una Kükülló et Istrig fluviis auctus in Hungaria in Danubium sese exonerat. Tres Aluta Alt et fluviolis

seben

Szeben, Vargyas Vize Komros Langros, Tekere ügy Homoród & auctus Sebe exoneat juxta Tumina Rubram in Valachiam et ibidy in Danubium.

§ 4. Dividitur Transylvania pro Nationum numero tripartiam in Comitatus Hungarod, Sedes Siculor, et Sedes Saxonum.

§ 5. Comitatus Hungarod sunt septem cum Districtu Fogarasiensi. Quor Amus est Albensis seu Alba Julionsis, Gyula fejérvar Vármegye, qui per totam Transylvaniam in longum protractus continet Praetura 15, et totidem, inter Vice Judices. Ubi opida Praetor. Petalnek Palatiensis ubi Vármia, Rákos Heviz, Vales, Mocha & Retenensis, ubi fejéregyház Reten, Kedenjes, Karparak & Bürkösiensis ubi Zalakan Dobjaiensis ubi Dobja, Kakrekerek & Albensis ubi Borband, Sorparak & Alvinciensis ubi Alvinczi Berbesek & Kis Enyedensis ubi Girbo, Kis Enyed & Poka falvensis ubi Kedvilag Sorostely, Alamer, Verestyn haza & Balasfalvensis ubi Brand, Balasfalva, Buzad Botsard & Zalakensis ubi Zalakna, Abrudbanya, Teparfalva & S: Benedekiensis ubi S: Benedek, Magyar Herepe, Sülye, Tova, Harina Enyedensis ubi K: Enyed opp. Tövis opp. Mansi K: Király, Abrány nepa & Igenensis ubi Magyar Igen, Sard, Benedek oppida, Tecsa, Vajard & Ujvarensis ubi Kibral, Nagy Lak, Gele, Telekelak &

2dus Comitatus Kükülló, qui in Superiorem et Inferiorem dividit. In Inferiore sunt Radnot, Erdőalja terem, Erdőcsike, Kükülővár, Hetebuko, Karácsonfalva, Kis Sáros, Petrelike & In Superiore Oláhfalva Haromszek, Hadrifája, Bemyka ad Genium Bethlenianum pertinens, Oberfalva, Kapolnok, Vámos Udvarhely, Balázsfalva, Kemenesiö, Nagy Rend, Kis Rend &

3tius Comitatus Tordensis in Superiorem et Inferiorem dividitur. In Superiore sunt Vets Castellum degens Gentis Kemenyiana, Mons Magyaros, Holtmezes, Vajda fi: Ivány, Deka, Rácz, Nagy et Kis Iklod, Judas, Mons Boget. & In Inferiore Gerend, Gyores, Bedellö, Torotzko fi: György, Torotzko, Lupsa, Nagy Akos, Aro Jára, Herdat, fi: Lehlo, Tur, Kompaltzy, Drekna Trán, Magyar-Telki-Közep-Telek, Szind, Koppan Torda opp. Egerbegy, Petrichen &

4tus Comitatus Kolosiensis Kolos Vármegye in Superiorem et Inferiorem dividitur. In illa sunt Tejed, Kajantzo, Korod, Bats, Méra, Papfalva, Sard, Miske, Berend, Magyar Vádas, Szucsak, Bogartelke, Szana, Somber, Tamasfalva, Malomfalva, Körösfö Magyar Menesbor. Kolosvár Claudiopolis urbs frequens Diriensis Hungarica metropolis, academia Cath. Soc. Jesu et duabus Reformator et Unitarior gymnasiis nobilis Banfi Hunyad, Kis Kapus, Nagy Kapus, Szak Tones, Kolos Menester, Szak Lona &. In hac sunt Monor, Komlod, Kölöskut, Mezö Ki: György, Telki Szovat, Segesd, Also Szuk, Felso Szuk, Körelend, Korpad, Szamos Kot, Daboka Kamaras, Data, Szjren, Kemes Szuk, Also et Felsö Szuk, Kolos opp. Mikes, Apahida, Szamosfalva, Traia &

5tus Comitatus Dobocensis Samosiam minorem Chrysio amne transmittit dividitur in Superiorem et Inferiorem. In illa Klad, Babot, Temes fejérdaboka opp. a quo Comitatus nomen, Kida, Mezöszabad Gyula, Vadakut, Berta, Thidalmás &. In hac Szék opp.id.

Opp. ubi nunc locat Tabula Comit. Bonnida, hyn-
latelke, Trákiai, Mare, Sarvar, Magyarr & supre-
mus Comes Comitatus S.R.J. Comes Paulus Tekeli
de Szék S.C.R. et Ap. Majest. Camerarius.

Octus Comitatus Szalok Inferior Belsö Szalok
Vármegye atq; Samuelis irrigatur dividitur in Superio-
rem et Inferiorem. In illa Telsö Hosva Abo-
Hosva, Sebes, Kapolna & In hac Hagymas, Bu-
zameri, Algyar, Kerecsö, Girold, Tüzes, K. Margita,
Bethlen, Somkerék, Decs Opp. locus Tabulæ Comit.
Akna Opp. Szamosujvar Opp. Sedes Armenor. Supre-
mus Comes et S.R.J. Comes Carolus Tekeli

Octus Comitatus Hunyadiensis Hunyad Vármegye
usq; ad Valachiam et Comitatum Tomes Cavernosum exi-
in Districtus 10 divisus nempe Algyog, Kemend,
Haro, Ilya, Lapugymalk, Deva, Vesles, Gyulay,
Bárt, Hesdat, Batzallar, Lád, Hatzeg, Demsus,
Dersyeny, Klopotiva, Szallaspatak, Livadyia,
Bajes et Mattes. In his occurrunt: Tolt et Rajtor,
Pelsina duo illud Templarior domicilia, ken acidalis
nobile, Deva Decidava Opp. amplum, Hunyad
Opp. seri fodinis nobile, Hatzeg, Kalatz, Pörkeni
Castrum validum, ad tuendas Dacie Terre angustias
supremus Comes Alexius Rendefi de Matmeriz
sus jacet. Ubi Hogaras Opp. episcopum & Supre-
mus Capitaneus D. Michael de Brackenthal.

§ 6. Terra Siculor in Sedes 6 divisa Mi-
dasia propinqua Marahi atq; Aluta fluviis irrigatur.

1ma Udvarhelyiensis Sedes Udvarhely Szék cum
Kerekteur et Bardoz duabus Sedibus filialibus. Ubi Cor-
nobiliora sunt: Homord Almas speciosis subterraneis
in quibus aqua stillat lapidescens, insuper Kerekteur
Oppid.

Opp. unde nomen Sedis, Bardoz Opp. copiosum
quod Sale abundat, unde Sedis nomen. Udvarhely Opp.
Sedis cognominis primum ad annum Kükülli Hyman-
sio Reformatum et domicilio PP.S.J. clarum &.

2da Ex Sede Háromszék, quæ in mes: Orbaien-
sem, Kezdiensem et Sepsiensem divisa Primas ha-
bet Sedes Sepsi Sepsi Szék cum sua filiali Miklos-
var. Ubi S.György, Köröspatak, Uzon, Arkos,
Kalnok, S.Ivan, Bikfalva, Kökös, Miklosvar &

3tia Sedes Kezdi. Ubi Kezdi Vasarhely Opp.
Bereczk Opp. in quo iter ad angustias Ojtoz aperitur.
S.Lelek. Csernáton Alcsektelke, Futásfalva &

4ta Sedes Orbai. Ubi Zabola Opp. arci subjectum
in cujus mœnibus sal nativum crescit. Kovacsna the-
nis nobilis, Zagon, Papolcz &

5ta Sedes Csikiensis Csik Szék cum duabus Se-
dibus filialibus Gyergyo et Kászon. In quibus Csiksze-
redo Opp. præcipuum, Miklovar arx egregie militaris
confirmata, Somlyo, S. Miklos Opp. amplum Sedis
Gyergyiensis, Kászon Opp. mediocre &.

6ta Sedes Marosiensis Marosszék annis mara-
sio interluitur. Ubi K. Vásárhely et S. Gyemeter arces duæ
Maros Vasarhely Agropolis Opp. cum Arce in loco
dicto exstructa, Gymnasio Reformator celebre. ubi
nunc Sedes Str Tabulæ Regiæ &.

7ma Sedes Aranyos Aranyos Szék annis Aranyos
interluitur inter Tordensem et Küküllöiensem Comitatus
& reliquis Sedibus remota. Ubi Bagon, Keresztes
Keresztes, Mezeja propter Stragem Turcis memorandæ
S. Mikaly, Gerend. Tot-Vitez Sedes Tabulæ &.

§ 7. Fundus Regius Saxenicus continet in
5 Sedes Majores 7. Minores 4. et Districtus 2.
1ma Sedes Major Cibiniensis Altland. Ubi Cibinium
Szeben Hermanstadt urbs libera atq regia metropolis
terius Principatus Sedes Gubernii, Camerae Regiae
Tribunalis Appellationum, Comitiorum Provincialium, Guber-
natoris Nobilium, Comitis Regii in genere Sax. Nagy
Disznod Kis Toreny &c. Huc pertinent Bona Sigilum
Judicum, aut: Kis Disznod, Rüss, Bolkács szakke-
rester &c.
2da Sedes Segesvár. Ubi Segesvár Schespurg
Saxoburgum urbs libera atq regia Hetvérhely Nagy
Sölös, Szeke Kezd &c.
3tia Sedes Mediensis ubi Medgyes Media Med-
wisch urbs libera atq regia frequens, Beredhalom.
Nagy Kapus Sarat, Bogats Kis Kapus, Nagy et Kis
Sejk, Almad &c.
4ta Sedes Sabesiensis Szaszsebes Sebes Kek. Ubi Szász
Sebes, Sabesius urbs libera atq regia loco amoenissima.
Dal, Olah et Szász Piken, Kolosk &c.
5ta Sedes Nagy Sink. Ubi Nagy Sink Groß
Sink Oppidum Szász Regen Oppidum. Draßmarkt, Radpatak
6ta Sedes Rupensis Köhalom Kek. Ubi Kökelom
Oppidum. Homorod Sz. Peter, Sember, Tejeregyház, Hahnenbach
7ma Sedes Saxopelitana Szászváros Kek. Ubi
Szászváros Saxopolis, Broos, urbs libera atq regia
Tel-Kenyer Alkenyer, unde campi nomen Kenyer
Mezö planities aquensis instar profusa regionem de
Tunis pictoria nobilis. &c.

Sedes Minores sequuntur Inter quas est

1ma Sedes

1ma Sedes Ujegyház. Ubi Ujegyház Leskirchen
Oppidum Kürped, Holtmarkt &c.
2da Sedes Mercurialis Szeredahely Kek Ubi Szere-
dahely, Raismark Oppidum eximium. Nagy Ludas. Nagy
et Kis Apod, Rétt &c.
3tia Sedes Szekistye. Ubi Sekistye, Seibid. Kalesa &c.
4ta Sedes Telmats. Ubi Szász Telmats, Talsa et Marktsch &c.
Districtus duo sunt — Annus Barcensis. Ubi Cronstadt
Brassó. Corona " urbs lib. et Regia Tohany, Hohenufalu, Apáca, Rotenp
Oppidum Feketehalom Oppidum. Draßmarkt Oppidum. Feketehalom Oppidum &c.
2dus Districtus: Ubi Bekerme Bistricia, Kö-
nigsdorf urbs libera et regia. Kis Bekerme, Mühlbach
Szebenstadt urbs libera et regia. Kis Bekerme, Mühlbach
Sz. Györgyi Fanum S. Georgii Oppidum episcopum Dipsa &c.

§ 8. Civitates et Oppida Taxalia sunt: Civitas
Kolosvar, Civ. Kanizsai, Oppidum Maros Vásárhely, Oppid.
Udvarhely, Oppidum Kezdi Vásárhely, Oppidum Abrudbánya Oppi-
dum Hunyad, Oppidum Vajda Hunyad, Oppidum Vizakna, Oppidum Illye-
falva, Oppidum Sejki Sz. György, Oppidum Bereck, Oppidum Csik-
szereda. In tota Transylvania sunt Civitates 9, Cibinium
Medies, Corona, Sabesius, Bistricia, Saxoburgum
Claudiopolis, Alba Carolina, Segesvár. Oppida sunt Oppida
Nagy 1995. In tota summa 2088 Loca ha-
bitabilia.

§ 9. Quoniam Transylvania montibus et Sylvis
tanquam Valle circumdatur, per has certi quidam transi-
tus Portae vel Passus vocantur. Poloniam versus
ducit Porta ad Radnam. 2 Moldaviam versus
per Portam Gemes, Ojtoz, et Bozza. 3 Valachiam ver-
sus iter per Portam Thermes juxta Cormani, et per Por-
tam Turnis Rubra ad ductum Alutae, atq per Portam
Vulkany ad fines Sz. Syl. 4 In Banatum per Portam Ferream.

§ 10.

1780.

§ 10. Ager Transylvaniæ nunc montibus aq[ue] saltibus, nunc syluis lecisq[ue] campestribus distinctus et fontium scaturiginibus, amnibusq[ue] innumeris irriguus omne id, quod natura hominibus ad victum et amictum concessit, possidere videtur. Affluit videlicet in vegetabilibus pascuis, herbis medicatis, frumento, leguminibus, vinibus, et lignatione; in fossilibus auro, argento, cupro, ferro, mercurio, cinnabari, ammoniaco sulphure, vitriolo, sale gemmæ, nitro, lapide rubeo, cheta; in animalibus, equis, pecore, apibus, variæ ferar[um] auium syluestrium atq[ue] piscium genere. Cultus prouentu possibilium multo fertilior secundiusq[ue] quam in Hungaria. Equibus Rudnenses, Albenses Alsudabanienses Hunyadienses, Torotzkenses aliiq[ue] metallum et mineralia defodientes, Kolosienses Tordenses, Vizakenses, Homorodenses, Karajdienses, et K. Valienses sal nativum proferunt. Præterea varia fontium dimanant scaturigines. 1 Aquæ salubres Hunyadienses calidæ Albenses frigidæ; Csikienses olahsalvenses Sebesienses et Verebcenses sulphureæ; 2 Aquæ Labor[um] rancæ calidæ et salsæ Saltzburgenses. 3 Acidulæ Homorodenses aliæq[ue] plures, 4 Aquæ lapidescentes Almásienses in Pede Udvarhely. Vinum quoq[ue] ubiq[ue] non deficit in hac regione.

§ 11. Populi ex lege publica Principatus Statum ejusq[ue] faciem tres sunt præcipui. Hungari, Siculi vel Seythuli, et Saxones. Hungari et Siculi ex eadem licet origine ut ea[dem] lingua vtuntur sunt progeniti, diversis tamen fuere expeditionis ex quibus Siculi et Seythuli dicti Hungarice Szekely q. d. Szekelyek quia [illegible] erant privilegiis

legiis. Sed quæ jam per longioris temporis cursum sensim abrogata sunt. Natio Saxonum patria ex Gepidarum reliquiis, partim et Hollandis Saxonum qui vel Bela 3tio, vel Stephano Regi et Carolo M. Imperatore regnantibus ex Germania in Transylvaniam demigrauerunt, in vnam coaluit cum Hungaris et Siculis populum. Quæ Natio Transylvaniam cultius cepit inhabitare. Vnde 7 Ciuitates, Cibinium, Claudiopolis, Cronna, Saxeburgum s. Segesvar, Bistricia, Mediæs, et Sabesium s. Keresebes ab illis ædificatæ. Hinc Saxones variis donati sunt priuilegiis. Inquilinos hoc habent: Germani, Valachi, Armenii, Serbii, Bulgari, Græci. Nec desunt Judæi atq[ue] Zingari.

Prædicti populi per diversitatem Nationum diversitate. Hungari non minus ingenio quam moribus cum Hungaris Hungaria conveniunt. Siculi non tam ingenio, quam moribus et sermonis pronunciatione ab Hungaris discrepant. Saxones et indole et more antiquo cui pertinaciter studeat ab utraq[ue] gente discrepant, videntur tamen aliquam ad Hungaros accedere ingenium.

§ 12. Sermone utuntur Transylvani Hungarico Saxonico, Germanico, Valachico, Latino. Præterea Armeni, Zingari suis propriis leguntur linguis. Vestitus fere eod[em] unum patriæ existunt præ nationumque diversitate.

§ 13. Religiones in hac regione diem obtinent regni Constitutionem à temporibus Joannis Sigismundi de Zapolya quatuor numerantur receptæ: Catholica, Reformata, Lutherana et Unitaria. Verum præter has Armenica Græca ipsorum Græcorum alumnorum et Valachorum, Armenii tamen et quidam Valachorum unionem cum Romana Catholica Religione vel secerunt vel factam unionem simulant impensis Catholicis ordinibus

equitum

opinioni ceremoniis firmiter adhærentibus. Hæc unio
urgeri cepit a P. Paulo Báránji S.J. Legato
imperitante circa An. 1701, et ab eo tempore sem-
per magis magisq; urgetur. Hinc facta Valachia
in duas partes Ritûs in Unitos et Schismaticos
privatis jam gaudentes Episcopis

§ 14. Regimen Transylvaniæ ab Hungarico pro-
sus distinctum et communi Principis atq; populi consensu
secundum Corpus Juris Hungarici a Veteribus constitutum, ap-
probata, Compilatum Diplomatq; ad Statum Monarchiæ
Aristocraticum adstrictum Augustæ domui Austriacæ ab
Anno 1722 jure successionis deferri.

Administratur hodie Principatus Transylvaniæ per Locum-
Principis et optimatum consilio per Comitia præsidia-
lia, Cancellariam Viennæ habitam, Gubernium Regi-
um, Cameram Regiam, Comitatus Hungaricos, et Secula-
rum atq; Saxonum Sedes magistratuales.

§ 15. Quod regnantes Transylvaniæ attinet:
Decisio Gyula Duce Anno 1002 S. Stephanus Transyl-
vaniam coronæ adjecit Hungaricæ, eamq; Regni Hun-
gariæ per quinq; Secula per Graphides suos, quæ Vayvo-
das dicere, administrarunt. Postquam autem Solymanus
de Zapolya Turcarum comes Imperatorem opem implo-
raret, Transylvania sub Clientela Turcarum effecta,
sequentibus Transylvaniæ Principibus a Turca confirma-
ti. Johanne Zapolya, Johanne Sigismundo Zapolya
Unitario, Stephano Bathori, Christophoro Bathori, Sigis-
mundo Bathori, Andrea Bathori Cardinale, Stephano
Borskai, Sigismundo Rakoczi, Gabriele Bathori, Gabri-
ele Bethlen, Catharina uxore Bethlenii, Georgio Ra-
kotzi tum, Georgio Rakoczi 2do, Francisco Rakoczi tum

Achatio

Achatio Bartsai, Francisco Rhedei, Johanne Kemény Si-
chaële Apafi, cujus tempore iterum per Legatum
Imperatorem corona Hungarica redita et Transyl-
vania Anno nimirum 1687. Dein per Gubernatores
Regios et Cancellariam in Aula Viennensi hucusq; ad-
ministrata. Hodie per Præsidem Gubernii regimen, qui
constituitur ab Hereditario Principe Maria Theresia
quæ ex sua clementia dignata est Principatum hunc
Magni Principatus nomine Anno præsenti 1768
investire.

SECTIO III TIA

DE ILLYRICO HUNGARIÆ seu SLAVONIÆ CROATIÆ ac DALMATIÆ REGNIS.

§ 1. Illyricum pro Imperii ratione in Hunga-
ricum atq; Turcicum distinguitur

§ 2. Illyricum Hungaricum a Danubio atq;
ad Mare Adriaticum inter Dravum, Savum et Unnam
flavios extenditur tribus absolutis Regnis, utpote
Sclavonia, Croatia et Dalmatia

§ 3. Fluvii majores qui Illyricum Hungaricum
interfluunt sequentes numerantur: Dravus apud Ver-
varadinum in Danubium effunditur. Savus ex Carni-
olia in Danubium itidem decurrit. Colapis Kulpa
ex Croatia in Savum exit, Unna Croatiæ atq;
Bosniæ definiter in Savum mergitur. Cherca Dri-
nus Karasma, Maracca Dalmatiæ rivi in Mare
Adriaticum effunduntur.

§ 4.

1730.

§ 4 Sclavonia Tot Orszag inter Amnem et Savum amnes ab oriente Danubio, ab occidente agro Carniolia definita in Superiorem et Inferiorem, item in Banatum ac Militarem dividitur.

§ 5. Slavonia Inferior a Danubio ad Croatiam per Orientalem regionis plagam perrecta anno 1746 Imperante Maria Theresia Hungaria Regno denuo adunata a Serbis Croatis atq Valachis et paucis Germanor ac Hungaror Agriis inhabitatur pro administrationis ratione in Banatum ac Militarem subdivisa

§ 6. Banatus Slavonia in Comitatus tres distincta est Comitatus Valpovensis seu Valkoviensis agro inter reliquos distributo.

Amnes Verocensis seu Verovitzensis Comitatus Verőcsei Vármegye cum pertinet Valpovensis Comitatus tractu reputatus aquilonare Slavonia latus jaxta Dravum amnem occupat. Ubi Verőcze Verovitza Veruca oppidum, Valpo Castrum munitum, Eszek Eszekinum oppidum amplum.

2dus Sirmiensis Comitatus Sirmia Vármegye inter Danubium et Savum confluentes. Ubi Illok Ujlakum oppidum, Bakmonostra Banorum Sedes olim Episcopi Sirmiensis, Szalankemen Zalankemen oppidum victoria Christianor Anno 1691 bello Turcico illustratum.

3tius Posegianus Posegiensis Comitatus Poszegai Vármegye. Ubi Diako Vár, Posseg Posega, Cremnek

§ 7. Slavonia Militaris quæ a Præcedente excernitur Illyrici administratur. in Prefecturas duas distincta

1 Prefectura Confinior Superior. Ubi Peter Vara Petri Varadinum reperata de Turcis Anno 1716 victoria celebratum, Carlovitz Carlovitzium oppidum, in quo

Archi-

Archiepiscopus Slavonia Græci ritus Sedem habet Mitrovitz In cujus agro destinata defendendo regimini Legio Equitum Sirmiensis subsistit.

2 Prefectura Confinior. Inferior. Ubi Ratscha, Brod, Gradisk urbs munita et capricta

§ 8. Slavonia Superior usq ad Styriæ fines excurrit in Croatarum transitu dirimens jamq Croatiæ coercitum Regionem Cis Savanam. Inhabitatur ea a Croatis, Rascianis, Græcis et Valachis. Proceres Hungarer indolem imitantur.

§ 9. Croatia Horváth Orszag a Drave amne ad Mare Adriaticum inter Slavoniam atq Bosniam in ortu Stiriam item et Carniolam in occasu protracta Dividitur in Croatiam Cis Savanam et Trans Savanam.

§ 10. Croatia Cis Savana, quæ et Slavonia Superior Stiriam versus retracta in Banatum atq Militarem Distincta Comitatibus quibusdam et Prefecturæ Militari una absolvitur.

1 Varadinensis Comitatus Varadyai Vármegye in Styria et Hungaria confinio. Ubi Varadin Varadinum arx libera et regia

2 Crisiensis Comitatus Crisiai Vármegye. Ubi Creütz Körös Varasthely, Crisium Civitas libera regia munita, Kralowa Velika, Regia magna oppidum

3 Zagrabiensis Comitatus Zagrabiai Vármegye Ubi Zagrab Zagrabia urbs Episcopalis

4 Zagoriensis Comitatus Zagoriai Vármegye partim Varadiensi partim Zagrabiensi finitimus. Ubi Krapina arx Zagoria montibus inverditus.

5

5 Praefectura Militaris Varasdiensis per Regiones Cis Savanas dispersa. Ubi Varasdin Varasdinum munitio cum Castro.

§ 11. Croatia Trans Savana seu Croatia Propria a Savo amne ad Dalmatiam, et a Carniolia ad Bosniam excurrit in Regiones duas Hungaricam atq. Turcicam dispescitur.

§ 12. Croatia Hungarica Croatia in Banalem et Militarem distincta cis Unnam amnem sedet.

Militaris Croatia partem Praefecturae Carlostadiensis in se continet procedit in limite Carniolia usq. ad Dalmatiam: Ubi Carlstadt Carolostadium munitio insignis Colapi atq. Corona amnibus conclusa Crisanitae Cetinicium, Tuninum oppidum militare.

Banalis Croatia Praefecturam limitaneam cis Unnam amnem complectitur. ubi Dernina urbs Ottorita Chrasterizium munimentum, Kostanitz Costanicium propugnaculum.

§ 13. Turcica Croatia trans Unnam amnem ubi Novigrad Novigradum oppidum, Vihitz Vihitza oppidum praesidio Turcor defenditur.

§ 14. Dalmatia Dalmatiae Ortsag in Hungaricam, Venetam, Turcicam et Ragusaeam Regionem secatur.

§ 15 Hungarica Dalmatia in Regionem ubi Zengh urbs, Ototschatzensem ubi Ottochatz Zwonigradiensem, ubi Zwonigrad oppidum, Dirichiat, et Lycanam ubi Lycani, Corbaviensem Corbaviae distinguitur.

§ 16. Veneta Dalmatia per Continentem et Insulas protenditur. In Continente occurrunt Zara Brevitanis atq. Archiepiscopi Sed. Sebenico urbs Episcopalis, Spalatro Spalatrum urbs maritima Archiepiscopalis. Xarenza Xarona, Xarenta urbs

Insulae ad Venetam ditionem pertinent. Vegia vel Veglia cum oppido, Arbe Arba vino excellens Pago Pagum Insula salem certatim suppeditat, Grande seu Isole greche, Lissa vel Issa, Curzola vel Corcyra Nigra

§ 17. Ragusaea Dalmatia in extremum retrusa meridiem in Continenti et Insulis continetur:

In Continenti Ragusani juris sunt Ragusa urbs ampla munita forma elegantis sedes Archiepiscopi Gravosa locus amenus Ragusanis hortis voluptuariis refertus.

Inter Insulas Ragusanis subjacentes Sabioncello peninsula ubi S. Croix Portus S. Crucis et Stagno Tittenium urbs Episcopalis. Melada Melita Insula Dalmaticae in mari Adriatico extensa.

§ 18. Turcica Dalmatia a Bosnia ad Montenegrum pertingit. ubi Scardona Sicodar urbs Episcopalis cum castro. Clinowo Clinovia oppidum elegans Herzegovina Herzegovina urbs ampla hospitium Dracoli praebet

§ 19. Archiepiscopatus Catholici numerantur 3, Jadrensis, Spalatensis, Ragusanus, quibus annexi sunt Carlovitzensis Graecorum. Episcopatus sunt octo. Metropoles sunt Croatiae Zagrabia; Dalmatiae Hungaricae Zengi; Dalmatiae Venetae Zara; Dalmatiae Ragusanae Ragusa; Dalmatiae Turcicae Herzegovina; Slavoniae Essek.

§ 20. Ager Illyrici Hungarici a nimbis, nemoribus celtiberis diversus frumentum, vinum, oleum, pecus item ad victum et amictum necessaria affatim profert.

§ 21. Incolae sunt Slavini qui cum Serbis seu Rasciensis in unum coaluere populum permixti cum quibus Hungaris et Germanis. 2 Croatae 3 Dalmatae

730.

Dalmata, et Morlachi h.e. Mauro Valachi. Sermone utuntur Slavonico, qui in variis Dialectis proprium Dalmatica, Croatica, Rasciana seu Serbica. Praeterea loquuntur Hungarico, Germanico, Italico, Turcico et Valachico idiomate. Vestem habent Hungaricam, Venetam atq. Turcicam. Occupant rusticatione, negotiatione, militia, et navigatione.

§ 22. Slavonia, Croatia et Dalmatia in quantum sub Ae Augusta Domui Austriaca habent Prorege seu Banum, qui Regis Hungariae nomine administrat. Croatiam vero Militarem cum Civili Praefecto seu Gubernatore iidem Regis Hungariae nomine administrat. Dalmatiam vero Venetam Provisore reipubl. nomine, Turcicam Praefecto seu Bassa Turcae Imperatoris nomine, Ragusaeam Dalmaticam Magistratu cum Rectore, si qui quibibet mense eligitur, et sub Regis Hungariae, Imperatoris Turcae, et Venetae Resp. clientela Civil. administrant.

§ 23. Causae partim ad Magistratum Tavernicalem partim ad Tabulam Banalem proveniunt, Forum Banale interdum causas quasdam accuratioris revisionis gratia destinatas ad Regiam et inde ad Septemviralem transmittit Tabulam.

§ 24. Reditus regnicolis ex tributo, vectigali commerciis ferme et rei agrariae atq. pecuariae procuratione emanant.

§ 25 Vires quod attinet. Ex Croatia amplius quinquagena, ex Slavonia viginti praesidialium militum lege Regni ad arma cogunntur.

§ 26. Religio hic viget Romano-Catholica et Orientalis Graeci Ritus.

§ 27 Literae quidem Zagrabiensi Gymnasium Academicum exemeris, non magnae sunt in gente hac imperitia cura.

§ 28. Regnat in Illyrico Hungarico Maria Theresia

177

CAPUT XXImum
DE
TURCIA EUROPAEA
SECTIO IMA
DE
TURCIA in genere

§ 1. Turcicum Imperium per Europae atq. Asiae eram latissime protractum in Europaeam atq. Asiaticam Turciam scinditur.

§ 2. Turcia Europaea dividitur in Provincias 9. Septemtrionem occupant: Valachia Transalpina, Moldavia, Bessarabia, Tartaria Minor. Orientem prospectant Bulgaria, Romania, Meridiem Athos Graecia, Morea cum Insulis, Occasum versus: Dalmatia, Servia Illyrici Turcici Provinciae duae. Ves et occasa incipiemus. Provinciae Imperii Ottomanici extra Europam sunt in Asia Natolia Georgia, Turcomannia, Diarbeck, Arabia atq. Syria Ae Africa Aegyptus et Barcan, quibus Tripolitana Tunetana et Algeriana res Respubl. clientelares adiiciunt.

§ 3. Regimen Imperii Turcici est monarchicum idq. cum tyrannide conjunctum. Competit illud jure hereditario antiquae genti Ottomanicae, ex qua unus ratione primogeniturae Princeps imperio praeficitur, reliquis ne pretendentes excitent in ergastulum conjectis, ut inde post obitum imperantis Principis ad thronum succedere Optimatum electione. Administratur vero Turcia per Collegiana Summum, quod Divan dicitur, in Provinciis

cir per Praesides atq. Praesides Provinciarum quas Begler-
begos, Bassas, et Sangiaccos appellant. In Summo
Divani collegio consultatur cum Imperatore qualibet
hebdomade 4 Ministri Summi quatuor Summos exerci-
tus Duces Magnus Vezier, Summus Thalassiarcha
Capitain Bassa, Gubernator urbis Constantinopolitanae
Caimacan, Praetor militum Praetorianorum Janitzarorum
Aga. 2 Ministri Subalterni totidem: Praefectus
Castrensis Seraskier, Thesaurarius Tefterdar, Cancella-
rius Reis Effendi, Aulae Praefectus Capi Aga. 3 Di-
versi Duces belli Vezier, Praetores Begleibey, Prae-
sides Bassa, Praefecti Sangiack &c.

§ 4 Vires Imperii, quales ad normam militarem rediguntur esse fere insuperabiles. Praeterea
nam terrestri terrenda armata militia, navali etiam
terrente naves actuarias hosti objiciunt.

§ 5. Religio per Turciam Europaeam viget Graeco-
rum Ritus, et Mahometana ad ductum Alcorani
et secundum Omar Doctoris instituta. Quae haec a Mufti
Successorum Principe, illa a Patriarcha Constantinopoli-
tano una atq. Archiepiscopis ac Episcopis gubernatur.

§ 6. Litterae meliores propter institutam gentis
barbarae negligentiam adhuc jacent. Hinc Turcae
atq. Christiani apud eos ea tt. tradunt studia, quae ad
ritus Doctrinamq. Religionis pertinent.

SECTIO IIDA.

DE ILLYRICO TURCIAE. id est BOSNIA SERVIAque.

§ 1 Illyricum Turcicum a Slavonia ad Roma-
niam Bulgariamq. inter Croatiam Dalmatiam et am-
Danu-

Danubium longe late q. protenditur.

§ 2. Amnes Illyrici Turcici sunt: Sava Savus in Danubium influit. Verbasus Bosna et Drinus amnes tres, qui agrum Bosniae rigant Savo flumini mergunntur, Morava et Albaniae montibus in Danubium profluit, Ciabrus Succova qui et Thar Serviae atq. Bulgariae disterminator in Moravam fertur.

§ 3. Illyricum Turcicum in duo Bosniae et Serviae Regna dividitur.

§ 4 Bosnia quae et Rama dicitur, a gente Bosnensi vel Bosna amne cognominata in Praefecturas tres, quas Sangiacatus vocant distinguitur.

1 Bamialucensis Praefectura seu Sangiacatus Ubi Bamialuka munitio valida Sedes Praetoris inclyti

2. Orbacensis Praefectura seu Sangiacatus. Ubi Srebernick Argentina Oppidum ab argenti minere cognominatum. Orbach Orbacum &c.

3 Saralievensis Praefectura seu Sangiacatus. Ubi Sarajo Emporium celebre &c.

§ 5 Servia Serblia Serbia, quae a Rascia a Serbier gente denominata olim in Serbiam Propriam atq. Rasciam, hodie in Praefecturas seu Sangiacatus 4 distingeritur.

1 Belgradiensis Praefectura seu Sangiacatus. Urbs Sau et Danubio fluviis conclusum Banatum Macsoviae in Servia Propria occupavit. Ubi habus Sabatium munitio parva. Belgrad Xander Tjeniar Alba Graeca ad Sau et Drau confluentes extremis munitionibus munitum traditum Turcis. &c.

2 Semendriensis Praefectura seu Sangiacatus. Ubi

Semender-

ACADEMIA R. S. ROMANA
BIBLIOTECA
FILIALA CLUJ

1720.

Semender Vey Serevi Semendria munitio operis antiqui
Passarovitz Passarowitzense. §

3 Cratoviensis Praefectura seu Sangiacatus. Ubi
Nissa Naissus munitio muro atq; aggere circumvallata
Kratovo Cratovia Praefectura cognominis prima.
Dristin Dristina urbs ampla et culta Episcopatus ar-
natur dignitate.

4 Scupiensis Praefectura seu Sangiacatus. Ubi
Kovibazar Jamibazar, Kerebardum Novus Mercatus
Oppidum Praefectura primum. Foctia opp. capitosum

§ 6. Metropolis Bosnia. Bania luca, Serevia
Belgrad. Episcopatus in Bosnia 3 Bosnensis Dul-
mensis et Petrovensis; in Serevia 4. Belgradiensis,
Semendriensis, Dristrensis, Serviensis.

§ 7. Regio Illyrici Turcis est satis fecunda
et propterea parum agricultura partim rei pecuariae
commoda est. Profert in vegetabilibus frumentum, si-
num; in animantibus pecus, pecora; in mineralibus
argentum cuprumi in montibus Bosniae

§ 8. Incolae in Serbia Bosnia et Rascianae
Distinguuntur, statura ii sunt et alacres. Equos gerunt
robur pedestratus Turcis cumprimis Militum Praetorianor
Delectum est. Serme omnibus est Slavonicus.

§ 9. Religio Cristiana Graecitus unica Re-
gna propria est. Quam tamen invecta in Illyricum
Decima Mahometana vale attenuavit.

§ 10. Utrumq; Bosniae atq; Serviae regnum
Pedia in Provincias Turcarum Sangenii nomine.

§ 11. Literae mediocres nullum in utroq; regno
habent domicilium.

SEC 190

181

SECTIO IIITIA.

DE VALACHIA MAGNA. id est VALACHIA TRANSALPINA et MOLDAVIA.

§ 1. Valachia Magna dividitur in Valachiam Transalpinam et Moldaviam.

§ 2. Amnes unius regionis sunt Alutha ex Transylvania Derivatus immergitur Danubio. Jalomitza Jalomitza fontes in Transylvaniae limite habens Danubio miscetur. Sereth Sireth e Transylvania penibus ortus in Istrum exit. Pruth Porua ex Transylvaniae et Poloniae saturginibus collectus per Moldaviam delabitur in Istrum.

§ 3. Valachia Transalpina seu Mongana Ra-
mulia quae dicta, ab Hungaris Havaselfide appella-
tur, ab Istro amne, vid patere duas Leucas.

§ 4 Valachia Cis Alutam Zeurinicensem Ba-
natum seu Comitatum occupat. Quod ad annum 1719
ad annum 1739 Regibus Hungariae subiectum, et transi-
actione Belgradiensi iterum Turcis redditum. Occur-
runt hic Meadia seu Mihalz munitio aggere firmata
Orsowa Orsova vetus et nova. Illa Oppidum est medioc-
hoc munitio in Danubii insula natura arteq; firmata
Severia Severinum Sinus magnum perquam celebratum nunc
vicus in ripa Danubii.

Valachia trans Alutam. Ubi Tergovista Tergo-
gorishtum Valachiae metropolis Principis domicilio, et
Mercatus frequentia celebris. Bucharest Bucoresta a
Dembrovizam amnem opere militari communita Prin-
cipis et Archiepiscopi Sede illustris.

§ 5 Moldavia quae et Valachia Cis Alpi-
na

na seu Bogdania. Moldo in Regiones duas divisa

1 Moldavia Superior. Ubi Chotzin Cetinum validum munimentum, Satzova Secava urbs incolar numer frequens palatio Vajvodæ Moldaviæ et Archiepiscopi domicilio excellit. Jassi vel Jazi Seepanovetria urbs magna atq munita sede Vajvodæ inclyta ... vini proventu diver.

2 Moldavia Inferior Bessarabia alias dicitur jamq hodie Tartaria adscribit Europæ

§ 6. Metropoles sunt Valachiæ Transalpinæ Tergovistæ Bucherest, Moldaviæ Jassy Sacava.

§ 7. Regio supra Danubium ad aquilonem temperata et fertilis, alibi rarum et alpinum interventum desertæ loca sui dissimilis. Præter cetlus hæc frumentum, vinum, pepones, pecora cum primis equos generat.

§ 8. Incolæ unius regionis Gratio contigere propter injectum rivulos suis frenum animum habent ferocissimum.

§ 9. Regimen Turcæ dicunt et Subjectum a Ducibus Valachiæ Transalpinæ et Moldaviæ Vajvodis id est Ducibus administratur.

§ 10. Religio Christiana Græci Ritus in ampl coalescerunt genere, Mahomedana in municipiis et inter negotiatores tenuem habet. Literar rem nequam hic curæ est.

SECTIO IVTA.

De TARTARIA EUROPÆA seu BESSARABIA et TARTARIA MINORE

§ 1. Tartaria Europæa, quæ Cumania dicta a Moldavia usq ad Tanaim fluvium inter Pontum et Ukrainiam per milliaria centum versus Orientem excurrit.

§ 2. Flumina sunt hic 1 Danubius seu Ister septem ostiis inter Bessarabiam et Bulgariam in Pontum se exonerat, manet inter undas pelagi atroq proprio usq in Archipelagum semper imperterrit.

2. Nierter et Boristhenes flumina duo in Pontum mergunntur. 3. Bog Bogus ex Ukrainia medios per Bessarabiam in Pontum properat. 4 Tanais. Don in paludem Mæotidem et inde in Pontum Euxinum influit.

§ 3. Dividitur Tartaria Europæa in Regiones 2, quarum ea, quæ occasum respicit Bessarabia, quæ ortum Tartaria Minor dicitur.

§ 4. Bessarabia olim Istria pars Moldaviæ Inferior a Tartaris Budziakia cognominata in Præfecturas seu Sangiacatus 4 distinguitur.

1 Benderensis Præfectura ad Tyram fluvium ubi Bender seu Tekin Regina propugnaculum ad Istrum Dnieper insigne.

2 Oczakoviensis Præfectura seu Sangiacatus. Ubi Oczakow Oczakovia, quæ et Axiaca Castrum firmissimum

3 Bialogrodiensis Præfectura seu Sangiacatus. Ubi Bialogrod Bialogrodium oppidum munitum

4 Silistriensis Præfectura pars est Bulgariæ quam Dubrocienses Tartari incolunt

§ 5. Tartaria Minor extremum Europæ tractum per Isthmum Perecopi cum prælatum occupat, dispositq in partes duas. Una est Tartaria Noga-

(ensis

jensis in Comineus oppida pauca habet. Quod de Kazikermen f. Kinburn munitio, Aleff seu Arack Tanais munimentum insigne olim Tanai objectum

2do Tartaria Precopensis in peninsula Crimea quam Veteres Chersonesum Tauricam dixerunt. Ubi Precop Precopia, Or, Taphra Oppidum munitum in faucibus peninsulæ. Crim Tremes, Cimmerium locus exilii. Caffa Cavum Emporium magnum propugnaculis et præsidio Turcico munitum. Bacicharay Bacasara metropolis et Tartarorum Principis Sedes.

§ 6 Metropoles sunt Bessarabiæ Bender Tartariæ minoris Bacicharay.

§ 7. Regio hæc Tartariæ Europæ cælo gaudet aspero ac nubilo; Proferre nihil nisi frumentum, milium, panicum, pecus, equos, camelos, piscesq.

§ 8 Incolæ hujus regionis Laci sunt ac feroces ab armis coelum maximus alieni. Quod illi qui Chersonesum accolunt oppida inhabitant villasq; reliqui in Hordas ideste aquilonia versus sub tentoriis degunt, et pro pastionis commoditate sedem mutant.

§ 9. Serum Tartarum est Scythicum cum Slavonico in multis vocabulis commixtum. Occupantur rem pecuariam pacato equitatione, jaculatione, re frumentaria, sartoriis; bello durissima militia, plagio, et mancipiorum mercatu. Vescuntur ut plurimum butyro atq equina carne, lacteq.

§ 10 Regimen Tartariæ Europæ clientelare nomine Tartarum Imperatori subest, et a Principe Chan cognominato Optimatum Myrsin dicto cum Filio administratur. Obnoxium illud est jure hereditario Principibus de gente Kyrai, quibus extincta domo Ottomanica spes in imperio Turcico succedendi facta est.

§ 11 Religio e Mahometana quibus Christiani reperti

185

SECTIO VTA
de
BULGARIA et ROMANIA.

§ 1. Sequuntur Orientales Turcici Imperii ad Danubium Provinciæ 2. Bulgaria atq Romania.

§ 2. Montes sunt hic duo: Haemus Bulgariam a Romania distinguens, Rhodope per mediam Romaniam Occumit hic etiam Pontus Euxinus seu Mare Nigrum et Propontis Mare di Marmora cum Freto duplici Freto Constantinopolitano seu Bosphoro Thracico, seu Stretto di Constantinopoli, et Freto Dardanellad seu Hellespontico Stretto di Gallipoli.

§ 3. Annes sunt Iter 1 Danubius. Ister nomen apud Axiopolitas in Bulgaria recipit. 2 Ischa Ischar amnis Bulgariæ in Hæmi collibus natus. 3 Hebrus f. Mariza per mediam Thraciæ regionem in Archipelagum properat.

§ 4. Bulgaria pars Moesiæ Inferior a Septemtrione Istri flumine, ab ortu Ponto Euxino, a meridie Hæmo Monte, ab occasu Serviæ terminatur confiniorio.

§ 5 Dividitur in Præfecturas seu Sangiacatus 4.

1 Bydensis Præfectura. Ubi Vidin Bidynum Bidinum seu Boden Vodenum validum ad Danubium propugnaculum. Chipsovatz Oppidum frequens et strenue propugnatum. Semicilio nobile.

2 Sardicensis Præfectura. Ubi Sophia Triaditza Imperium, idq Ede Prætenis atq Strchiopolitanum metropolitanum indicyrum. Porta Trajani atq Istias maximi Hæmi, per quas transitur in Romaniam, aperit.

3 Nicopolitensis Præfectura. Ubi Nicopolis vetus magnum commercium ad Danubium

4

730.

4 Silistriensis Praefectura. Ubi Nonestra Silistria urbs magna munita et Archiepiscopalis non longe a Danubio Aliopoli, Varna Oppidum clade Vladislai I Regis Hungariae, quam Amurates Turcor Sultanus Anno 1444 ei intulerat, memorandum. §

§ 6. Romania nomen vel a Romanis vel a Romani Imperii Sede accepit; ab Illyrico et Bulgaria Hemo monte, ab Asia et Natolia Mari Nigro, a Graecia et Macedonia amne Strymone sejungitur. Sedes hae et Ottomanici Turcor Imperii, quae in Praefecturas seu Sangiacatus 3 dividitur.

1 Kirkeliensis Praefectura. Ubi Philippopolis urbs ampla et Archiepiscopalis. §

2 Byzientis Praefectura, seu Byzantinus Sangiacatus. Ubi Adrianopolis urbs magna mercatu, populo, Imperatoria et Archiepiscopali excellit. Constantinopolis seu Stamboul, Byzantium urbs ampla atq splendida Villis Suburbanis longe lateq amoena. Caput Imperii Turcici, praeterea Sultanae Regiae atq Patriarchae Sedes, portu spacioso, et mirifica Orientem Strictae Statione inclyta ad Fretum Constantinopolitanum.

3 Gallipolensis Praefectura a monte Rhodopa ad Archipelagum. Ubi Gallipolis urbs frequens cum portu capaci. Trajanopolis urbs Archiepiscopalis nobilitata. Demotica urbs laxa Carolum XII Regem Sueciae Anno 1713 hospitio excepit.

§ 7. Metropoles sunt Constantinopolis Regia Adrianopolis Palatium Imperatoris. Patriarchatus 2, Constantinopolitanus et Terdovicensis in Bulgaria. Archiepiscopatus Bulgariae 3 Chrisopolitanus metropolitanus Sardicensis, Silistriensis, Romaniae et Philippopolitanus, Adrianopolitanus, Selybriae, Trajanopolitanus.

§ 8.

§ 8. Regio Bulgaria 80 milliaria secundo Danubio protata fertilis est et rei pecuariae commeatui et negotiationi opportuna.

§ 9. Incola Bulgariae quondam robusti gentis inclyti hodie Turcor tyrannide oppressi miseriis et pecuariae studeut. Sequuntur sermone Illyrico; Incola vero Romaniae sunt Graeci antiqui Thracum atq Graecor generis orti, quibus Scythae regionis quippe Colonii intermixti sunt.

§ 10 Administratur Bulgaria per 4; Romania per tres Praefectos Turcicos, quos Sangiacos vocant. Ubi Constantinopolitano peculiaris datur et Praetor, qui Summa intra Urbem gaudet auctoritate.

§ 11. Religio Mahometana in urbibus atq Oppidis floret, Christiana Graeci ritus in Thracia quae a Patriarcha Constantinopolitano et 4 Archiepiscopis; in Bulgaria vero a Patriarcha Ternovicensi et 3 Archiepiscopis conservatur.

SECTIO VITA
DE
GRAECIA, EJUSq INSULIS.

§ 1 Graecia servato antiquo nomine in exercitum recepit meridiem peninsulae adiacentem.

§ 2. Ea inter Romaniam usq ad Danubium pertinentem, Mare Aegeum, Pelagus Mediterraneum, Ionium et Adriaticum Aequor sita est.

§ 3. Montes hic celeberrimi sunt: Scardus cum Rhodope junctus ex Macedonia et Albania finibus in Romaniae extimitatem excurrens. Olympus S. Dionysii, Ossa Pelion et Pindus Montes Thessaliae Poetis cognitii; Parnassus atq Helicon ex Pindi radicibus exit.

§ 4

1730

§ 4 Sinus hic sunt varii, Fluvii majores sunt Strymon s. Star, et Macedonia in sinum Strymonicum exiens, Primus perpetuus Albania et Illyrici determinator.

§ 5. Graecia dividitur in Graeciam Propriam Moream atq. Insulas Majores Minores.

§ 6. Graecia Propria continet Regiones 5. Macedoniam, Thessaliam, Livadiam, Albaniam Epirum.

§ 7. In Macedonia Urbes praecipuae Sunt Heraclia, Haemo mons in Macedonia et Romania finibus subjecta, Philippi urbs Pauli Apostoli epistola celebris, Mons Sancto Veteribus Athos cognominatus, Salonichi s. Thessalonica urbium Graecarum facile prima et celebra emporium, Ocrida Locrida urbs Albaniae eximia

§ 8. Thessalia. Ubi Olympus hodie Lacha et Pierius mons duo, quondam Dei Musarum. Larissa seu Larissa urbs Archiepiscopalis et prima, Ossa et Pelion montes duo quondam celebratissimi, Zeitun Zeitonia urbs archiepiscopalis, Pindus mons

§ 9. Livadia antiquitus Hellas, Achaia, Attica atq. Graecia Propria cognominata. Ubi Urbes et Loca praecipua: Parnassus mons Apollini atq. Musis Deabus domicilia illustris. Livadia urbs magna et Provinciae prima, Strives s. Thebae caput quondam Reipubl. Athenae Setines s. Athenae urbs quondam totius Graeciae celebratissima, Megara, vel Negra, Delphis Oppidum quondam oraculo celebre.

§ 10 Epirus. Ubi Dodonaeum urbium praestantissima, Larta urbs magna et frequens, Butrinto Oppidum Mediocre, Chimara s. Limara, Hieracunia

§ 11. Albania s. Arnaut pars Macedoniae Occidentalis. Ubi Aulonari munitio maritima, Durlcipus s. Olchinium Oppidum castro et porta conspicuum Albanopolis Regionis caput, Ocrida s. Locrida urbs magna mercatoria.

§ 12. Morea Veterum Peloponnesus insula peninsulae fermae cincta in Ducatus 2 dividit. Quor unus est Ducatus Clarentiae. Ubi Chiarenza Clarentia urbs mediocris, Patras Patrae urbs Archiepiscopalis. Alter Saccania sive Romania minor. Ubi Corinthus Corinthus urbs praecipua Pauli Apostoli Epistola cognita veterum non retinet dignitatem, Napoli di Romania Nauplia munimentum cum porta capax et Archiepiscopatus. Zitel Tzacomia Ubi Napoli di Malvasia s. Epidaurus, Limera urbs munita Archiepiscopalis praesertim vini atq. porci nobilis, Cabo Matapan Promontorium Tenari. Alter Belvedera, Ubi Coron Corone munitio insignis et Archiepiscopalis. Arcadia Oppidum bene cultum, Belvedera Oppidum mediocre.

§ 13. Insulae duplicis sunt ordinis Majores atq. Minores. Priores sunt 4. 1 Eubaea seu Negropont. In qua Negropont Aedificium Chalcis urbs primaria bene munita, Artemisio Promontorium.

2 Creta Candia. Ubi Canea Cydonia Veterum urbs perquam munita et porta pomaria, Candia Veterum Creta urbs primaria ampla, muniti-nibus et porta firmata, Spinalonga munitio maritima porta firmata 3 Cephalonia Juris Veneti in Mari Ionio. Ubi Cephalonia urbs prima.

4 Corcyra Corfu in potestate Veneta Ubi Corcyra Corfu urbs primaria Archiepiscopalis.

§ 16 Incolæ molles et effeminati a priscis moribus per servitutem Turcicam degenerarunt, vultu fœdo, barbâ, et integumentis Orientalium. Communis est lingua Græca.

§ 17 Regio hæc subest Imperatori Turcarum et per Rectores administratur.

§ 18 Religio Orientalis Græci ritus a Patriarcha Constantinopolitano, et Archiepiscopis Episcopisque vigilantia conservatur.

§ 19 Litteræ antiquum splendorem perdiderunt.

CAPUT XXIIDUM

DE

ASIA.

De Asia agemus primùm generatim et tandem de Partibus ejus.

Minores Insulæ per annum Pelagi latus dispertita jacent. Orientales Insulæ cum Sporadibus Equitur præcipuæ sunt. Stalimene s. Lemnus Vinum et Terram sigillatam profert. Imbrus cum Archiepiscopatu Græco ritus orientalis. Metelino seu Mitylene, Lesbus cum Episcopo et pervetusto nomine, Scio Chius Insulas præstantissimus vino Malvatico, marmore, aliisque rebus affluit. Samos Samus Episcopo Græco vallium sibilarum insignis celebrant. Patmos Patmus Insula exilio Joannis ejusque Apocalypsi memoranda. Longo ab Hippocrate patria. Occidentales Insulæ cum Cycladibus in occidentali Archipelagi parte. Scio Scius deserta Eubœam fere vincit et Hippolycellis Ithaca cum Episcopo ejusque nominis. Xenos Paxi Paxus parva et marmore clara Insulæ quæ in Jonio Mari occurrunt Dulichium Venet. S. Maura Leucas, et Zante Zacynthus.

§ 24 Archiepiscopatus Græci sunt 6: Athenarenses, Dirrhachinus, Ochridenses, Candicenses, Naxienses. Metropoles: Salonichi Macedoniæ, Larissa Thessaliæ, Livadia Livadiæ, Arsino Epiri, Albanopoli Albaniæ, Pamphi Maris Candia Candiæ, Negropont Euboeæ

§ 15 Regio Græciæ et sub et cœli meliori et fecundæ soli ubertate et salubritate. Proveniunt hic inter vegetabilia, frumentum, Ficus, vites Smyrnenses, vimina pendentia, uvæ passæ, amygdalæ, malacia granata, aurantia, gossypium, aloe, mastix, inter animalia pecus Scythi generis, equi Thessalici, inter fossilia, sal, marmor, terra sigillata

§ 16

1730.

SECTIO Ima
DE
ASIA Generatim

§ 1 Asia Orbis Veteris pars maxima in Oriente conversa denominationem ab Asia Oceani ac Thetidis Filia Japheti uxore acceptile dicitur.

§ 2. Asia suâ magnitudine non solum Europam, sed et Africam, imò secundum quos utramq; simul adequat. Longitudo ejus est ab Hellesponto usq; ad Coream 1500 mill. Germ. Latitudo vero ab ipsa Malacca Indiæ usq; promontorium Tabin quod est ad freum Anian 1 Veygatz mill. Germ. 1000.

§ 3. Regio hæc diversam induit cæli faciem naturam. Ea pars, quæ in Septemtrionem vergit aspera et, perfrigida, et minus fœcunda; quæ vero meridiem prospectat cum cœlo tum solo benigna et proprera rerum, quas tellus profert mirifice fertilis.

§ 4 Asia primum sacra, mores, rationemq; vivendi aliis docuit, hic enim homo creatus, divinisq; legibus decoratus, hodie tamen inertiæ habet ut plurimum barbaros, rerum non sit quam veneri meliciq; dediti, hinc superbo et delicato utuntur dicendi genere, unde Mos dicendi Asiaticus in Proverbium abiit.

§ 5 Tota Asia per Imperia 7. Persicum Tartaricum, Moscoviticum, Chinense, Japonicum, Turcicum atq; Russicum. per Regna 64 et Principatus 34 ut infra videbimus administratam.

§ 6 Religio Asiatica 4plicis est generis. Christiana partim Orientalis Græci Ritus, Armeniaca, Nestoriana, et S. Thomæ in India, partim Occidentalis R. Catholica, Evangelica, Reformata. 2 Mahometana in Omar et Aly Sectas divisa. 3 Judaica, et quidem cum conjuncta est Samaritana. 4 Pagana in qua Chinenses et Brachmanum in India nationes sunt.

§ 7. Dispescitur tota nostra Asia in Regiones majores xi hoc ordine. Septemtrionem obtinent 1 Tartaria Russica 2 Tartaria Chinensis. 3 Tartaria Deserta. Orientem occupant 4 Japponia Insulæ 5 China. Meridiem respiciunt 6 India cum Insulis. 7 Indostania, 8. Persia. Occidentem claudunt 9 Turcia Asiatica. 10 Cyprus atq; 11 Rhodus Insulæ.

SECTIO IIda.
DE
TURCIA ASIATICA.

§ 1. Turcia Asiatica Die Asiatische Türkey Türök ország olim Græcor atq; Romanor Imperii pars nomen a Turcis mutuatit, descriptaq; occidentalem Asiæ partem.

§ 2. Clauditur in Septemtrione Ponto Euxino, et Caucaso monte, in Ortu Regno Persidi; in meridie Oceano et Sinu Arabico; in Occasu verò Mari Mediterraneo, Archipelago et Propontide.

§ 3. Montium altissimi eminent 1 Caucasus, qui Ponto Euxino et Caspio Mari imminet 2 Taurus mons, qui ex Ta-

ex Natolia per Turcomanniam usq in Persiam
procurrit.

§ 4 Maria quibus incingitur sunt: Pontus Euxinus seu mare Nigrum. 2 Propontis Mare di Marmora cum Bosphoro Thracico seu freto Constantinopolitano, atq Hellespontico seu freto Gallipolitano. 3 Archipelagus Graecia seu Mare Aegaeum 4 Mare Syriacum. 5 Sinus Arabicus seu Mare Rubrum 6 Mare Arabicum. 7 Sinus Persicus Golfo di Balsora

§ 5. Flumina Majora 4 numerantur. 1 Sagaris Sagar amnis Natoliae in Pontum Euxinum cadit. 2 Araxes Arax fluvius Turcomaniae in Mare Caspium properat. 3 Euphrates Affrat, Morattis regionis Tigris Bagdad agrum interluit. 4 Bagilatte Regis Turcomaniae ac Diarbecirae flumina in Tigrim Persicum una Euphrate exit.

§ 6 Dividitur in 4 Provincias. Quarum Amasia est Georgia 2 Turcomania, Diarbeck et Bagdat 3 Arabia. 4 Soria et Natolia.

§ 7. Natolia olim Asia Minor Ponto et Mari Mediterraneo conclusa in regiones 4 dispertitur. Amasia est Natolia. Ubi Caesarea Cayaum oppidum magnum, in quo Praetor Turcicus sedet. Libra Libyssa in qua Hannibal sepultus est, Chalcedon Chalcedonia opp. a Concilio Oecumenico IV memorandum, Nicaea Nicaea urbs patria Concilio Oecumenico Anno Anno 325 habito et Sede Graecor Imperator clara. Eskihalbar Laodicea

dicea una ex 7 Asiae Ecclesiis, Magnesia Magnesia opp. frequens Scipionis victoria et Antiochi clade memorandum, Efeso Ephesus opp. exile Episcopum Joannis Evangelistae atq Dianae templo illustre. Smirna Smirna, Bergamo Pergamus propter corium pergamenum nobilis. Troja cum Ilio arce in ruderibus jacet. f

2da Amasia Amasia, ubi Tocat Tocatum, quod et Neocaesarea urbs angulo peculium imperantis Hominis in quo flavum corium Cordubense paratur.

3tia Aladulia Aladuli quondam Armeniae minoris et Cappadociae pars. Ubi Maraschi Marasia opp. frequens hospitium Beglerbego praebet.

4ta Caramania Caraman per Ciliciam Lycaoniam Isauriam Pisidiam Pamphiliam atq Lyciam protenta est. Ubi Tarsaro Tarso Tarsus urbs Archiepiscopalis Pauli Apostoli Patria. Cogni Iconium urbs magna regionis Caput, Praefectiq Sedes.

5ta Cyprus qua et Macaria Insula Lucaniae Veneris. Ubi Nicosia urbs magna Archiepiscopum atq Praefectum regionis hospitio excipit, Paphos Paphia urbs loca quondam Veneris cultu nunc mercatu nobilitata

6ta Rhodus Insula omnibus bonis affluens et opulentis celebris, atq Equitum ordinis equestris hospitio celebris. Ubi Rhodis Rhodus munitio valida, triplici muro aggere et castro munita circumsepta Turcis atq Judaeis inma maxima, Christianis in ea subur-

suburbano

Subarbano domicilium p̃mittit.

§ 8. Georgia Turcis Gurgistan Principatibus 6 in Colchide Iberia et Albania agro distinguitur. Quor

1mus Mingrelia Principatus ad radices Caucasi ubi quondam Colchis scrabat Christiano parent principi. 2dus Imeritia Imereck Principatus Christianus. Ubi Imereck ♱ 3tius Guria Principatus Christianus, qui et Guriel Gurgistan cum suis oppidis. 4tus Carduelia Carduel Principatus Mahometanus. Ubi Teflis ♱ 5tus Gagueria Principatus Mahometanus Cachori seu Gangheti vocatus tenuis et incultus in Albania agro et pestare Derbar. 6tus Dagestania Dagestan Principatus in littore maris Caspii in potestate Turcor.

§ 9. Turcomannia Veteribus Armenia Major dicta in duas dictas Regiones 1 Turcomannia Orientalis cum Persia conjuncta a Persis Irvania Irvan appellata. Ubi Erivan Irvan ♱ 2 Turcomannia Occidentalis Xabetiana contingit Ubi Erzerum Arzinis Simyra metropolis totius regionis magna potentiq; sedem Praefecto et Janissaror Praetori praebet. Ararat Mons Gordyaeus altus, et in longum porrectus, in quo area Noe conquieverat, Eremitar et habitaculum. ♱

§ 10 Diarbecira Diarbeck per Assyriam Babyloniam et Mesopotamiae regionem promota Diocesibus nitus absolvitur. Ubi

Curdi

Curdistania Cirgistan Veter Assyria a monte Curdes denominationem traxit inter Turcos et Persas dirimitur. Suis divisa cum suis oppidis.

2 Diarbecira Propria Diarbeck quondam Mesopotamia dicta Tigri atq Euphrate fluminibus coarctata. Ubi Diarbeck veteribus Amida dicta urbs porampla sede Praefecti et purpureo corio Cordubensi memoranda. ♱

3 Iraccia Irack Ierack antiquis Babylonia atq Chaldea cognominata ad Euphratis atq Tigris confluentes condidit. Ubi Bagd Bagdadum urbs eximia magnitudinis ad Tigrim fluvium a frequentia populi, commerciis rerum, Ezechielis Vatis et Aly Mahometani sepulchris atq Praefecti Statione celebratur.

§ 11. Arabia in tres Regiones divisa nempe

1 Arabia Petrea Ammonitar, Moabitar, Midianitar Amalechitar Edomitar, Ismaelitar et Nabathaor Sedes. Isthmum atq Montes Rubri excedunt inhabit. Ubi Mons Horeb, et infra Mons Sinai in quo lex a Deo tradita fuerat. ♱

2 Arabia Deserta Ubi Anna ad Euphratem oppidum mercatu nobile sui Principatus primum tributum Praefecto Turcico praebet. ♱

3 Arabia Foelix. Ubi Mecca urbs frequens cunabulis Mahometis et peregrinationibus sacris celebrata. Medina Medin Alnabi Methimma urbs magna sepulchro Mahometis et peregrinationibus sacris clara

§ 12. Soria Syristan veteribus Syria

dicta

dicta in Provincias 3 distinguitur. Quar

ma Alexandrea Alexandria, Turcis Scandena, Alexandrina urbs erima Praefecti sede atq; Archiepiscopi domicilio clara. Antiochia opp. prima Christianor denominationis memorandum.

2da Tripolitana Provincia Tripolis. Ubi Tripoli di Soria Tripolis Syriæ urbs sede praefectidum

3tia Damascena Provincia, Damas. Ubi Sayd Sidon urbs quondam clarissima, Damas Damascum urbs prima Begslerbegi domicilio et ferri Damascenâ clara. Sur Tyrus opp. maritimum ex vetustis Tyri ruderibus natum. Jaffa Joppe opp. ruue, Jerusalem Hierosolyma Orientis quon dam metropolis, nunc opp. renue solo sepulcro Christi memorandum. Libana Libanus mons inter Syriam et Palestinam interjacens.

§ 13. Patriarchæ tres numerantur: Constantinopolitanus cui subsunt Archiepiscopatus 37. Antiochenus cui subsunt Archiepiscopatus 34. Hierosolymitanus cui subsunt Archiepiscopatus 29. singulis vero Archiepiscopatibus sui subsunt diversi Episcopatus vide Geograph. Jean-Sable pl. 59 &.

§ 14. Rerum omnium, quæ ad vitæ commodi tatem pertinent, copia est in Turcia equidem, quam tamen et celeres ligularia, et pestilentia et bella valde imminuere faciunt. Natolia frumento, vino atq; pecore abundat, pro lignis caduis utitur arbore Libie! Georgia frumentum, vinum, pecus, metallum profert. Turcomannia equibus bombycibus et equis

generosis affluit. Diarbecria rerum omnium, quæ vitæ profert provectum habet ubertimum. Arabia thurit, aromatum, balsami odorum, auri, uni cuique equorumq; dives est.

§ 15. Turcæ magno ferro prædiri animo gloriæ denominationisq; sunt cupidi. Græci inculta torpescunt atq; socordia. Georgiani quibus Persa tartarisq; intestinis incubi sunt et crudeles. Armenii per negotiationem ex Turcomannia in omnes Turciæ provincias emigrant. Arabes Ismaelitæ seu Saraceni ex genere suscitantes gracilem ingenio callidi ac superstitiosi, quæ ii qui oppida incolunt Mauri, qui sub tabernaculis degunt Arabes cognominantur. Judæi ex Palæstina per Syriam vicinasq; provincias passim ad caba pisco in turpem detriverunt barbariem.

§ 16. Sunt hodie Turcicus, Arabicus, Græcus Chaldæus, Armenus, Georgianus. Turcæ quamvis nubiles, negotiatione et artificiis, quibus ars elaboraverunt, aulæa Babylonica, peristromata, linum byssinum, xilinum, et bombycinum, corium cordubense et Carmesinum, ferrum item Damascenum Arabes occupavere sapientia studiis, Armenii Judæi et Græci rei commerciis. Secta reliqui ruditatione et re precaria.

§ 17. Regimen in Turcia Asiatica est despoticum quod per Pratores atq; Præfectos Provinciarum administratur. Inter quos Natolia et Babylonia Pratores maxime sunt illustres.

§ 18

§ 18. Redituum publicorum valde auget et custodia Sepulchri Christi in urbe Hierosolymitana provenientes. Qui cum quia talis est, ut in Turcia Emp

§ 19. Religio in Turcia Asiatica est Mahometana Rectum Omari doctrinam, Judaica Judaica, Christiana Orientalis trium Patriarchat Constantinopolitani, Antiocheni, et Hierosolymitani providentia administratur. R. Catholica parum in imperiis parum, in urbe Hierosolymitana vali

§ 20 Litera et Sapientia Studiis Scholasticis ber Philosophia Athenaeum et Medicina doctrina Reliqui nonnisi doctrinam rei sacrae tradentem et ritus sacros curant.

§ 21. Imperat Mahomet Unus natus 1696 anno 1730 ad imperium promotus.

SECTIO IIITIA.

DE PERSIA.

§ 1 Persia Imum inclitis cognominata in Septentrione Mari Caspio et Oxo amne; in ortu Indostania; in meridie mari Persico; in occasu Euphrate et Tigri fluminibus claudiur.

§ 2. Flumina in hac regione sunt: Araxis Arar mari Caspio mergitur. 2 Oxus Ruthanen Kurkan eid. mari infundiur. 3 Indus in mar cadit Indicum. 4 Euphrates Tigri fluvio acti in Sinum cadit Persicum.

§ 3.

§ 3. Longitudo Persiae est 950 Caniud. 300 mill. Germanicor.

§ 4 Provinciae hic sunt variae 1 Iraca Provincia. Ubi Casbin urbs quondam Sedes inclyta. Hispahan Aspahanum olim Metropolis urbs Sedes Imperatoria et imperii celebr. Olim haec Provincia dicta Parthia.

2. Servania Provincia, Schirwan Sirvan olim Albania. Ubi Derbent olim Alexandria Albaniae

3 Adirbeisania Provincia Adyrbeizan. Ubi Tauris Tebris urbs in Ecbatana ruderibus posita

4 Kilania Provincia Kilan v. Gilan olim Hyrcania dicta.

5 Carasania Provincia Chorasan in Bactriana et Margiana regione, cum Siustania et Balcha regnis. Ubi Siustan, Herat Herstum urbs ampla et frequens Meled Mescher Thus urbs non exilis Sanctor virorum sepulchris celebrata.

6 Sablestania Provincia Sablestan metropolis eiusmodi septa. 7 Candaharia Provincia Candahar extrema in finibus Indiae ubi Candahar urbs munita.

8 Segestania Provincia Seistan Sizistan et Zeregos quondam Drangiana Ubi Sagestan v. Zerenges urbs primaria. 9 Macrania Provincia Mekran olim Gedrosia dicta. Ubi Macran. 10. Caramania Provincia Kerman Kyrmam. Ubi Kyrman Cerman metropolis et imperium.

11.

11 Insulæ in sinu Persico jacentes duæ sunt. Ormus Ormuzium, Armuza cum oppido hujus nominis, in qua emporium visitamus. Bahr Bahrein Baharena Insula sale et unionibus dives.

12 Farsistania Provincia Farsistan Persis propria ubi Schiras Schirazium urbs magna et elegans ex Persepolcos ruderibus excitata atq; collegio sapientia illustris. 13 Sufistania Provincia Sufistan Chusistan Susiana. ubi Sus Susa metropolis Athasveri Regis quondam regia. 14 Laurestania Provincia Laurestan. 15 Chubdistania Provincia Churdistan pars Diarbecira inter Persas et Turcos dividitur. Ubi Bitlis Bitlisia urbs sub clientela Persica.

§ 5 Patriarchatus Christianor unus est in urbe Hispahan. Metropoles in Imperio Persico Casbin, Hispahan. Academia in urbe Schiras

§ 6. Regio salubris, in qua mira cum æstate hyemis clementia, omnium rerum est fertilitas. Profert a vegetabilibus frumentum, oryzam, milium leguminа, fabas, cimum, pruna citrea, aurantia persica pruna alia, dates, pistacium, myrrham nardum, herbam nicotianam. Et animantium pecus, equos feros, leones, panthéras, tigrides, camelos, apes, bombyces, ex iisq; mel, ceram sericum Et fossilibus metalla, mineralia, uniones, adamantes, jaspidem, lapidem bezoardicum. Aut essentias, vestes textiles, tapetes, peristromata, aulæa Babylonica

§ 7.

§ 7. Incolæ ex Persis Armeniis, Arabibus atq; Tartaris in unam sociamur gentem, facili et prolubdo sed ad simulandum dissimulandumq; prono ingenio ad scientiam, artium, belliq; studia magis, quam ad negotiationem propendent, et poligamia utuntur.

§ 8. Sermone utuntur Arabico inter Graiores Turcico inter Aulicos, Persico, qui cum Schytico et Germanico cognationem habet, inter Cives et plebeios.

§ 9. Regimen Persas regium est ad legem prudentiæ et humanitatis exactum, et hæreditarium summa in Subditos clementia temperatum. Reges eos Sachi apellati.

§ 10. Reditus publici ex vectigalibus, decimis frumenti, metallis, tabernis et donis Subditor in erarium Regis influunt quotannis permagni. Quos magnitudine inducta Tamas Sophi peregrinationum tributum abrogavit.

§ 11 Vires Persas adeo succrevere, ut jam Turcor perpetuæ obsistere queant.

§ 12. Religio Mahometana, quam Persa secundum Aly sententiam amplexi sunt, ab omni, quam Turca observant secta in quibus, pertinentibus disrepat. Summus Sacrer Antistes Persis dicit, qui primo pulpito Regem loco excipit. Sunt quæ de Judæi, Melchitæ Nestoriani, Armeniq; Christiani, atq; Pagani

§ 13. Literæ summa cum industria colunter in Philosophia, Medicina, Mathesi, Astrologia Academia Civili, Eloquentia atq; Poesi.

730.

SECTIO IVTA
DE
INDIA SEPTEMTRIONALI
seu
INDOSTANIA.

§ 1. India, quam hodie Orientalem vocamus contingit ab Aquilone Tartariam, ab ortu Chinam; ab austro Oceanum Indicum, ab occasu Persida imperium.

§ 2. Regio haec dispescitur in Indiam Aquilonarem seu Indostaniam, et Indiam Meridionalem.

§ 3 India Aquilonaris seu Indostania Imperium Magni Mogolis cognominata septemtrionalem India eram dicitur.

§ 4 Extant hic tres montes, quos nonnulli Caucasi partes esse existimant. 1 Imaus seu Belangver effundit Indum et Gangem flumina 2 Emodus. 3 Paropamisus, a meridie hisce regio ingens ad occasum in planitiem immensam extenditur.

§ 5 Amnes vastissimi duo. Indus seu Hyndus vel Sind in mare Persicum gemino ostio provolvitur. Ganges seu Ganga properat in Sinum Bengalensem.

§ 6 Dividitur tota Regio in Provincias 36.

Cujus

Cujus Latitudo est 30o et Longitudo 60o milliaria Ger.

§ 7. Metropoles habet. Agra Jehanabat Dehli urbes Regiae, et Attock, Ger, Jekenack Palatia Regia. Portus Bengala, Saratan, Camboya, Diu &.

§ 8. Res quae praeter haec Regio sunt in Vegetabilibus: frumentum, legumina, oryza, cannabis, anisum, sinapi, arundo, uvis, crocus, cinnamomum, nardus, opium, piper, aroma, melissa, pix, resina, rosmarinus flores diversi, &
in animalibus pecus, equi, elephantes, rhinocerotes, tigrides, simii, sciuri, crocodili, perdices, psittaci, galli indici, cervi, vespertiliones, serpentes, cicadae, glires, struthiones, apes; in fossilibus aurum, argentum, adamas, smaragdus, saphirus, hyacinthus, chrysolithus, amethystus, sardonyx, topazius, carbunculus, jaspis, agathes, haematites, ophites, marmor, sal petrae. Aer quoque fingit lini
lineum xilinum bombycinum, vestes lineas, coloratas et variand en metallo et lapidibus pretiosis lapsolechitum.

§ 9. Incolae qui partim ex antiquo Indorum genere partim ex Mogulis Tartaris oriuntur, faciem lata et subfusca, ingenia tamen gaudent, ad artes et humaniorem cultum primis proni.

§ 10. Regimen Indostania, quod Tartari Mogulis Seculo 17 Duce Tamerlane occuparunt, est despoticum. Tenet illud Imperatoris titulo Magnus Mogol

ex

a genere Tamerlanis, quem Indi Padschach id est Magnum Dominum apellant. Administratur Regnum hoc per Administros Italicos, scis in Provinciis per Oratores atq 20 Regules dicunt latos.

§ 11. Reditus Indostanis ex rebus naturalibus et artificiosis productis, vectigalibus hereditariis, tributis Incolarum scriptis ad 300 milliones quotannis computantur. Hinc immensus ille thesaurus, in quo 1500 milliones auri et argenti signati, 2000 milliones auri et argenti crudi, unionum item lapidum pretiosorum numerabantur, quem tamen Anno 1739 Tamas Kouli-Kan Imperator Persarum diripuit.

§ 12. Vires Indostanis forent insuperabiles, si animos iisdem non defecisset. Potest belli tempore 300 equitum et 90 peditum millia cum 90 elephantum millibus habilibus agere. Quae tamen 30 equitum et 90 peditum millia et Hungarico et Germanico exercitu bene facili negotio profligare possunt negotio.

§ 13. Religio officiis et nominis. A Mahometano addictus est Imperator cum Administris et Provinciis 2dum Hembeli dochiman. 2 Pagana in 4 Brasmani, Rabbuni, Bajani et Soudranum Secta divisa est. 3 Christiana in Thomitas in regno Cabul et R. Catholicos dochiman ritusq distinguitur.

§ 14 Litterae Indiis soli Brasmini Brachmanum Successores editi sunt. Reliqui artes bellicas amant cum agricultura.

SECT

SECTIO VIA.

DE INDIA MERIDIONALI CIS et TRANS GANGEM.

§ 1. India Meridionalis jungitur in aquilone Indostanis, in ortu China imperio et Oceano, quam in meridie et occasu mare Indicum alluit.

§ 2. Fluvius Y ex lacu Canarer effundit, transmittitq per regionem orientalem in Oceanum a Siam Siamea in Sinum segnemiem cadit. 2 Pegu Pegusa in Sinum Gangeticum properat 3 Cochinchina Cochinchinensis in Sinum Gangeticum provolvitur. 4 Caor Caora eidem Sinui immergitur.

§ 3. Intervenit Sinus Gangetici in Indiam Cis Gangem et Indiam transgangeticam, utraq in Regna 28 distinguitur.

§ 4. India Trans Gangem in Regiones duas Supremam atq Imam divisa est

§ 5. Regio Supera Regna 11 ambitu suo comprehendit: Arracanid, Cabubid, Ava, Brama, Tunquinid, Laos, Cochinchina, Cambodia, Siamensis, Martabanid, et Peguanum Regna. In Loca praecipua sunt: Arracan Regum quondam Sedes perampla et frequens, Cabubi Cabubia opibus et commeatis eximia, Ava Sedes Regis, Tunquin cum

Se

sede Regia, Camboja metropolis Portugallor. celebratissimum commerciis celebrata, Siam urbs magna Martaban urbs ampla et frequens. Pegu urbs mirificè magna Gubernatoris domicilio insignis.

§ 6. Regio Ima a Veteribus Chersonesus aurea dicta Regum excellit. Prius et Tanasseria Regnum Regum Siamensium claruere ubi Tenasserim Tanasseria urbs cum porta Posterius Malacca Regnum. Ubi Malacca urbs ampla et frequens primum a Portugallis deinde ab Hollandis occupata mercium depositorio celebratur.

§ 7. India Cis Gangem in Peninsulam Occidentalem Sinu Gangetico et Mari Persico inclusa in Regna 13 et 1 Littora distincta. Regna Golcondanum Littus Golconda cum Regnis 2. 1 Orixa Regnum in Regis Golcondæ jurisdictione ubi Orixa urbs ampla. 2 Golcondæ Regnum Regi suo obsequitur sub clientela Imperatoris Indostani. Ubi Golconda quadrangulare magnæ Regum sedes. Masulipatan urbs Europæis commerciis nota.

Coromandelicum Littus cum Regnis 3. Quorum 1 Narsingarum Regnum suum habet Regem ubi Narsinga urbs structura elegantis. 2 Bisnagariense Regnum Bisnagar Regem habet potentem. In quo Bisnagar metropolis regia, Maliapur et Thomæ metropolis jurisdictionis Portugallicæ. Trangebar

bar Danorum mercatura præditum à multis multis Evangelicæ cumprimis horum. Negapatan emporium in Hollandor potestate. 3 Gingiense Regnum Gingi Regi Bisnagarico subjectum. Ubi Gingi

Madura Littus Madura diversis Regulis obnoxium. Ubi Mamagaar opp. Juris Hollandici Madura metropolis.

Malabaricum Littus Malabar Regna 4 numerat Travanckorium, Cothinum Calecutium et Cananorium Regna. In his Coulang, Cochin, Cananor Hollandis subjacent. Calecutium Regnum Portugallis clientelare

Cuncanum Littus Cuncan Regna 3 complectitur. 1 Canara Regnum Portugallis subjectum, 2 Concanum Regnum. Ubi Goa in primaria Portugallor Archiepiscopo, Proregi, academia, emporio, et tribunali Inquisitionis hospitium, Francisco Xaverio Indor Apostolo sepulchrum concedit. 3 Decanum Regnum Magni Mogolis stipendiarium. Ubi oppidum Decan caput regni ac emporium celebre, in quo adamantes pretiosi reperiuntur. Bidanager sedes regia adamantum fodinis dives.

§ 8. Archiepiscopatus in India sunt 2. Goanus cui Episcopatus 6 subjecti, et Crangorensis qui nullum Episcopum suffraganeum habet. Academia una Goana, cui schola Europæor Trangebarana adnexa potest.

§ 9. Regio ingens alicubi pinguis et fœcunda

sed sterilis

soli est, alicubi ob estus intolerabiles inhabitabilis est. Profert in vegetabilibus aromata, zingiber, piper, mu-
ces, melobarat, cariophilia, cinnamomum, crocum, am-
bram, oryzam, ficus, cardamomum, coccos, gummi
lacca, sacharum, opium, herbam nicocianam, fa-
bas casse, mel, ceram; in mineralibus aurum, ar-
gentum, adamantes, smaragdos, rubinos, topazios, tur-
cosios, alios q lapides pretiosos, margaritas, lapidem
bezoar; in animantibus leones, tigrides, panthe-
ras, elephantes, leopardos, camelos, bubalos, crocodilos, vi-
peras, serpentes immanes, pavones, gallos Indicos, phi-
sices, et vespertiliones magnitudinis inusitatæ. Signa
tionis atq frumenti, qua Indi laborant penuria, ex
Europa per negotiationem suppletur.

§ 10. Incolæ sunt facie atri, habitu et moribus
dissimiles, quidam lino et lana vestiuntur, quidam
nudi incedunt, obscena tamen velati, frigidi sunt in
tardig nonnullis tamen exceptis, qui lino xilino in-
cumbunt, habentq cum Anglis Portugallis Hollandis
atq Danis commercia.

§ 11 Sermo Malabaricus et Indo Brachma-
nicus cum Bengalico et Tunquino in usu sunt.

§ 12. Regimen in 28 Indiæ Regnis passim
despoticum est, pauca civilia. Reges 8 quibus
ris sunt: Visapour, Canarer, Bisnagar, Golcond &c. Ar
racanæ, Avæ, Siam, et Tunquinis. Reliqui vel
ita M. Mogolis vel in perenni Indiæ Regum, vel in
Portugallor, Anglor atq Hollandor fide vel clientela

§ 13. Vires immensæ esse videntur. Nullus enim
est ex potentioribus Regibus, qui non centum, ducenta
aut trecenta Militum millia cum 200 aut 80 ar-
matis elephantibus pacis tempore alat.

§ 14 Religio est 1 Pagana. 2 Maho-
metana. 3 Christiana R. Catholica, Reformata
atq Evangelica, cujus sedes est Tanquebaria in
Malabaria.

§ 15 Sapientia Systex est. 1 Indicam tradunt Bra-
mini veteri Brachmanum posteri, 2 Chinensem in regno
Tunquinio asserta Confucii. 3 Europæam tradunt
Occidentales Christiani.

SECTIO VITA
AE
TARTARIA MAGNA
Speciatim
RUSSICA

§ 1. Borealem Asiæ oram Tartaria Magna
pulsat et Asiatica occupat, quæ nomen vel a flumine
ut quidam autumant, vel a Scytharum cohortibus
subnatum esse creditur; Tatar namq cohortem lin-
gua Scythica denotat.

§ 2. Dividitur pro Imperii ratione in Provincias
Majores 3 Rutticam, Chinensem et Cantaitscha-
nam vel Independentem Tartariam. Quæ cui-
libet Regna vasta et patentissima includunt Regiones.

§ 3.

§ 3. Rubrica Tartaria a Rubria magna usq; ad Mare Orientale inter Oceanum Septentrionalem et Tartariam Chinensem atq; Cantaiskhanam protracta in Caspianam Tartariam atq; Siberiam distinguitur.

§ 4 Caspiana qua et Occidentalis Tartaria nomen a Mari Caspii latus obtinet, et in Casan atq; Astracan Regna duo, Circassiam item Regionem subdividitur.

§ 5 Casan seu Cassia Regnum in superiora Provincia ora confedit. Continentur ejus ambitu Czeremissia Regio, qua Volga fluminis interluitur. 2 Casan Cassia Regnum cum urbe cognomine Casan imperio Tartariae magnae. 3 Bulgaria Bulgar cum urbe cognomine Bulgar.

§ 6 Astracan Regnum secundo Volgae amne usq; ad mare Caspium jacet. Ubi Astrachan, Hadschitercan, Astracanum urbs ampla et frequens, emporium diversae Asiae gentium commerciis et Archiepiscopi celebratum. Incolae sunt Kalmuki, Cozaci Jaikesi, Cozacci Grebinski et Nogajski.

§ 7. Circassia Rubrica Regio quitur Rubria Asiatica vel Asia Rubrica cognominata a Volga fluminis ad Caidakum montem inter pelagus Caspium Taganrog amnem procurrit. Ubi Terky Terki urbs Oppidum munitum regulari Anno 1714 a Petro Imperatore in littore maris Caspii constructum, caput est Circassiae.

§ 8. Siberia Regio sine fine vasta in Tobolskiensem, Jenisensem, Irkutensem et Ochotiensem Praefecturas distincta.

§ 9. Praefectura Tobolskiensis Gubernia Tobolska in Provincias 4 dividitur. Quae 1 Obdora Regio 2 Condora Regio, Condinia Incolae Vogulizi et Ostiaki. 3 Siberia Propria, Sibir. Incolae Wagulli qui et Wogulizi, Ungritski in Ugoria Hungarorum reliquiae, Jemschikki. 4 Ostiacia seu Condia, cujus Incolae Ostiaki Chontaschi, Tatari Tschulimzi, Gaulinzi, Tzatzki, Abinzi, Tatalzi, Barabinzi.

§ 10. Praefectura Jenisensis Regiones 10 complectitur. Quae 1 est Nova Zembla. 2 Samogiria Orientalis 3 Tungusia. Incolae hae Provinciae sunt Tungusi olenni, Tatari Arinzi, Konskei, Tulabzi, Sayanzi, Kamazinzi.

§ 11 Praefectura Irkutensis 3 absolvit Regionibus. Quae 1 Jakutzia, cujus Incolae Jakuti Tungusi Sabatzi. 2 Dauria, cujus Incolae Tungusi Komni. 3 Irkutzia, cujus Incolae Buratzi Tungusi Nivchii omnes Pagani.

§ 12. Praefectura Ochotiensis 3 populorum Regiones continet. 1 Jukahirorum Regio, Incolae hujus Jukagii, Tunkati utriq; Pagani. 2 Tschuktschiorum Regio. cujus Incolae Schelati, Kalabi, Tzaltzki in Septentrione, Tschutschi, Suegri, Luxi in medio, Olutorski Lutzski meridionales Tunguri in ora, Koreiki, Koleiki Koriaki in mediterranea. 3 Kamtzadalia Peninsula. Ubi meris equitemq; Incolae sunt Kamtschadali, Kurili.

§ 13.

§ 13 Tartaria hæc habet flumina magna 5. nempe Tanais Don Tartariæ Asiaticæ ab Europæa discriminator. in paludem Meotidem influit. 2 Wolga Rha Atel in mare Caspium manat 3 Obides Oby. By Umar, Caramby vel Carambucis. limes inter Europam atq. Asiam in oceanum septentrionalem effunditur. 4 Jenisea Jenisei Kemmo ex Siberia in oceanum Septentr. fluit. 5 Lena in eund. oceanum exit.

§ 14 Arctice piscepanus Orientales Græci Russi 2 Astrachan, et Tobolskey. Metropoles Caban Astrachan, Terky, Tobolskey 4

§ 15. Regio Tartaria, quæ in Scythia Asiatica locum sedebit vastitatis infinitæ in septentrionali plaga sterilis et propter ingentes perpetuas et continuas montes, in regione tamen australi non rebus fertilis etc. rerum diversis rebus abundat. Abundat in vegetabilibus gramine, tigus radice, fructu, pipere, hermelinis, martyris Scythicis, in fossilibus metallis, mineralibus, rameris auri, qua flumina secum volvunt.

§ 16 Incolæ generatim sunt: Russi, Tatari, et Scythæ, Speciatim Ceremissi, Cosacci, Circassi, Astracani, Volgari, Calmuci, Ostiaki, Ugeri, Samojedi, Baratinzi, Tanguti, Tschuktschii. Occupandi Russi negotiatione, Tatari alijq. rapacaria et venatione

§ 17. Tartaria Rubrica Rutheni Imperatoris nomine per Præfectos et Principes dicentibus regitur

§ 18 Redditus Imperatoris ex decimis rei pecuniæq. in æarium Imperatoris influunt.

§ 19 Vires Tartariæ Rubricæ pro magnitudine regionis et multitudine populi minime potent imperii, nisi Servitus et barbaries priscam Scythicam virtutem sufflaminarent.

§ 20. Religio Ipsius est 1 Christiana orientalis Græci Ritus. 2 Mahometana. 3. Pagana

§ 21 Nummus in regione hac vastæ propter permutationem rerum nullus est usus. Russi tamen inter se nummis Rubricis numerant.

SECTIO VII^MA.

DE TARTARIA INDEPENDENTE SUI JURIS.

§ 1 Tartaria Independens Sui juris terminatur in septentrione Rubricâ; in ortu Sinensi Tartaria imperioq. Sinarum; in meridie India Indostania Persia atq. Georgia; in occasu Tartaria Europæa et Regnis Astracan.

§ 2 Montium Juga notabilia sunt præter alia Mons Caucasus incolis Cocas vel Albus Albors appellatus a mari Caspio ad Pontum Euxinum protensus et Mons Imaus vel Maus, Mustagi, quiet Riphæus.

§ 3 Flumina innumera, inter ea præcipua sunt 1 Tanais Don Tartariæ Asiaticæ ab Europæa discriminator in paludem Mæotidem mergitur.

2 Gihon vel Amudaria, Oxus in mare Charasmiæ flectitur. 3 Sir, Sirhun, Sindaria, Sirdegiah Jaxartes Veterum.

§ 4. Dividitur Maris Caspii interceptum in Tartariam Asiaticam Minorem et Mare Caspium et 2 in Tartariam Asiaticam Majorem mare Caspium. Ad Tartariam Asiaticam Minorem seu Ci Caspianam pertinent 1 Crimea Tartarie Provincia. Ubi Kaffa Azow validum munimentum 2 Tartaria Libera 3 Dagestania

Ad Tartariam Asiaticam Majorem pertinent Turkestania et Usbekia. Ad Turkestaniam pertinent 1 Karakalpakia, 2 Kasatschia Horda 3 Bruti et Tartari Regio. Usbekia qua et Zagataya distinguitur in Chorasmiam Mawaralnahram et Bachiamum regionem. 1 Chorasma Regio Chatam Chowaresem habet in se Turcomaniam, Chiwam seu Corcanj Regnum 2 Mawaralnahra Trans Oxiana, Sogdiana nunc Bucaria Major continet Bukariam Proprie Samarcand Regnum, et Corolaxam Provinciam. 3 Bachiana Ci Oxiana Provincias habet tres: Balch regnum, Tocarestan Provinciam, Badakschan Regnum.

Ad Tartariam Asiaticam Majorem Independentem pertinet etiam Tartaria Cantaischiana seu Kalmakia Orientalis, dividiturque in Borealem atq;

atq; Australem Cantaischa Imperii Regionem. Borealis Cantaischa Regio comprehendit partim Regnum Cantaischa seu Kalmakiam Ereuthor Propriam, partim Provincias ut Coby seu Gobi Deserta arenosa, Bukariam Minorem &

Australis Regio Tarrais Tibet Tabat Tubat dicta in duo Regna dividitur in Tibet Minus Regnum et Tibet Majus Regnum.

§ 5. Metropoles Tartariæ Cantaischanæ: Karacal Urga, Pourala Mons Sedes Dalai-Lama Summi Sacrorum Antistitis. Tartaria Caspiana: Alkarinjah Caput Turquestana, Taschkant Sedes Cani Cohacer Chiwa Major et Chiwa Minor Statiæ sunt Daschtai.

§ 6. Regio Solitudinis vasta profert in vegetabilibus gramen, lignum coeduum, carnabum, oricanum in animalibus pecus, equos, camelos, feras, aves Sylvestres, bombyces, ex iisq; pelles, lanam, Sericum in fossilibus ferrum, mineralia, crystallum, beryllum, alabastrum, asbestum, lapidem lazuli

§ 7 Incolæ sunt Tartari Mugali seu Ereuthi qui et Kalmuli, Turcomani, Kabakki, Usbeki Eorquidam oppida et villas inhabitant, quidam vel in sola vel sub tabernaculis apricorum reipecuaria venationi, rapinis, et interdum negotiationi dediti

§ 8 In Regione Mugalica Imperator Cantaischa in Coscheutes et Tibetenses civilem; Dalai-Lama Summus Sacrorum Antistes Sacram in eccl. potestatem habet. Cæteri in utroq; cis et trans mare Caspium

Caspium Tartaria Reges atq Principes Cani vocari
vel Mugales atq Rukod imperio subsint, vel liberi
ac independentes in Hordas suas vivunt.

§ 9. Vires Tartariæ Independentis nisi in Imperatore Cantaischana; Padschah Reges magnas
alioqui Canes h.e Reguli minores divisæ etenim
facile universæ Asiæ exitiales forent.

§ 10 Religio ejus est 1 Mahometana. 2.
Pagana in Tartaria Cantaischana, cui Dalai-Lama
præst; et idolum Foe-Fei cultu divino veneratur.

SECTIO VIII.

DE TARTARIA SINENSI seu MAGOLISTANA PROPRIA.

§ 1. Tartaria Sinensis, quæ et Magolistana Propria exacta ab Altai monte ad usq mare adjacet in septentrione Siberiam Rossicam, in ortu Oceanum Orientalem et Terram Yesso, quæ in austro ab imperio Chinensium muro, in occasu a Tartaria Independente Coby deserto arenoso ac monte Altai discriminatur.

§ 2. Fluvii sunt. 1 Argun Argunius Rossicis atq Sinensis Tartariæ discriminator. 2 Amur qui et Onon, Schilka, Sagalien Ula, aut Helongkiang in Mare Americum cadit. 3 Hoang. Croceus, aliis Caro-Moren, Niger Fluvius juxta muram in Mare Flavum manat.

§ 3. Dividitur pro Regionis positu in partes 4: Magolistanam Orientalem, Magolistanam Occidentalem, et Eleuthor Kalmakor Terram adquisitam. Eleuthor Kalmakorum Terra est pars Tartariæ Independentis. Quorsum pertinent Haldano Regio Superior Altai montis subjecta, et Kokonor Regio Inferior ad Sinensium fines. Magolistana Occidentalis, quæ et Propria Tataris Monkoux Mugalia, Sinensibus Situque et Tatorsk cognominata in Mugaliam Occidentalem et Orientalem dividitur. Magolistana Orientalis Tatarisq Mantscheux Mugalia Sinensibus Tatsc adpellata in Præfecturas 3 dividitur: 1 Tschitschigar xixicar, 2 Kirin, 3 Chinyang seu Quantonica Leaton. et 4 Coream Peninsulam.

§ 4 Metropoles sunt: Hami seu Cami Eleuthodi; Urga Centoucton Magolistanæ Occidentalis; Chymiang Magolistanæ Orientalis, Hoang Cored. Pedes Antistitis Lamæ Urga Centoucton

§ 5 Regio Tartaria Sinensis ejusq cum Tartaria Independente finis muro ingentis magnitudinis a China secluditur et in vastas distinguitur Solitudines. Res naturales cum Tartaria Independente communes habet.

§ 6. Regio hæc Summa Imperatoris potestate regitur per Proreges atq Prætores.

§ 7.

1730.

§ 7. Vires Tatarod conjuncte cum Sinensibus admodum magne sunt.

§ 8. Regio ab Hagana, quæ in duas sectas dividitur. Quidam Lamæ Mugalorum non, quidam vero eid cum Liberensibus et Kalmuckis obsequuntur. Subterque ut Rupi Tatari qui nullam religionem habere dicuntur.

§ 9. Literæ Studia non minus Imperatoris quam Chinensium inducti exemplo colunt.

SECTIO IX

DE CHINA seu SINA.

§ 1. China alias Sina extremam in oriente Asiæ oram insedit, attingit finibus suis a septentrione Tartariam a qua separata longitudinis muro sejungitur, ab ortu et austro Oceanum, ab occasu Indiam extra Gangem, ejusq; Regnæ

§ 2. Flumina duo regionem mediam interluunt cadunq; junctim in eundq; Oceani Sinum. 1 Fluvius Hoang, 2 Amnis Kiang regionem mediam interluit

§ 3. China in Regna seu Provincias 15 dividitur. Provincie 3 in medio sitæ sunt: Honan, Huquang et Kiangsi Provincie. Provincie 3 regionem australem occupant. Xansi, Pecking, Xantung Provincie. Provincie 3 per orientalem plagam patent: Xanching, Chekiang, Fokien Provincie. Provincie 3 ad laustrum inclinant: Quantung, Quangsi

Quangsi, Junnan Provincie. Provincie 3 latus occidentale claudunt: Queicheu, Suchuen, Xensi Provincie. Insulæ Chinenses 3 latus Regionis orientale ambiunt. 1 Formosa Insula Sinensium primum Portugallor et Belgarum, postea anno 1662 per Coxinium Piratam jussibus Chinensium adscita. 2 Macao Insula a Portugallis possid. 3 Haynan Insula Indiæ trans Gangem adjacens auro, argento, et marmore abundat.

§ 4. Episcopatus Christianæ Ecclesiæ occidentalis unus est Macaoensis in Chinensium Insulis. Academia Chinensium una est in urbe Pecking in Provincia ejusd. nominis. in qua honores Baccalaurei Licentiati atq. Doctoris viris Literatis conferuntur. Metropolis Pecking, Xanchin regia nova, Xaspung Queilin regia antiqua

§ 5. Regio Chinensis salubris est et fœcunda. In cujus limite boreali muros 45 pedes altos, 20 latos et intervallo 100 passuum turribus ingentibus confirmatos per 250 milliaria Germ. protendirunt Anno 215 ante Christi nativitatem a Chinensibus exstructos

§ 6. Ager ejus scatet inter Vegetabilia frumento, leguminibus, oryza, lino, vitibus, floribus, herbis salutaribus, herba Dei seu thee, rhaburbaro, arundine aromatibus, gossypio, ligno nobili Alerbalin dicto, et diversis arborum fructibus; Inter animalia pecore elephantibus, rhinocerotibus, tigridibus, satyris, simiis, Zibethis ex quor testiculis odores zibethi excinduntur, bombycibus atq. serico; Inter fossilia auro, argento,

cupro,

730.

cupre, stanno, ferro, chalybe, plumbo, mercurio, antimonio, cinnabari, vitrido, terra porcellana, rubinis, saphiris, topaziis, achate, hematite, jaspide christallo, ocalis felineis, gemmis, unicornibus, magnete rubro et albo marmore, lapide lydio, sale, fossilq carbone. Ars preparat linum et linum, ac bombycinum, sacharum, et vasa porcellana.

§ 7. Incolæ Chinenses, quibus Tatari intermixti sunt antiquitate, multitudine, cultu, humanitate, industria, atq artibus scientiis reliquas Asiæ populos superant. Atq in ea spectatum polygamiam propriis suar. Numerant inter eos septuaginta hominum milliones, quos pars una litteris et militia, altera artibus et negotiationi, tertia rei rusticæ studet.

§ 8. Regimen habet Monarchicum, quod Imperatori, quem Thienu i.e. filium cœli salutat appellant jure hereditario deberur. Succedunt ineo Imperatores genere Tatari, qui Anno 1645 Chinam virtute Xunchii occuparunt.

§ 9. Reditus Imperatoris annuus ex vectigalibus tributo, rerumq commerciis ad tercentes ergo signati millionis exeuditur.

§ 10 Vires Chinenses licet ingentes sint, pacis tamen ad frangendum, nisi fortitudine Tatarica resistere queunt. Pacis tempore pro muro excubant centum milliona milites, retidemq in regno cum mille minoribus in mari navigiis.

§ 11 Religionem habent Pagauam, qua Unum cumq Invisibilem Deum toe nominatum colunt, ad normam legis naturalis.

præcipuus est Doctor Confucius. Quidam ex doctoribus hominem post mortem interire, quidam animæ immortalitatem conjunctam cum transmigratione statuunt. Quidam Vacuum pro summo bono habent, et animæ post mortem interitum affirmant.

§ 12. Religio Christiana R. Catholica Anno 1618 erat in vecta ardore Societatis Jesu, quæ ubi Anno 1692 Imperatoris edicto erat confirmata, secuto hodierno propter subortas inter Christianos lites concertu iterum privata et libertate.

§ 13. Student Chinenses Philosophiæ secundum principia Confucii, Medicinæ atq Mathesi, quam eruditi S. Jesu missi Verbiest et Peregrini præeuntibus auxerunt.

SECTIO XMA
DE
IAPONIA.

§ 1 Japonia Japan, Indigenis Nipphon vocata omnium Insulas est maxima, quæ cum Xikoko atq Ximo Insulis conjuncta formam Imperii accepit. Isthmo angusto cum Terra Yesso in septentrione cohærens Mari Japonico ex omni latere circumfunditur.

§ 2. Dividitur in 3 Insulas Majores, et Minores Insulas 24. Maxima Insularum est Nipphon seu Japan. Ubi metropolis est Yeddo miræ magnitudinis. Saranga urbs secunda, Osacka urbs

730

urbs Templo et Imperatoris Regia splendida, Meaco urbs Dairo Japonum sacerdotii summo sedem concedit. Insulæ Mediocres 2 Ixicoco Insula ubi Ava urbs primaria. 2 Ximo Insula. Minores Insulæ sunt 24. ut Morouxima, Tanaxima, ochi &c.

§ 3 Episcopatus Christianæ Ecclesiæ ordinarii unus erat, jam tamen persecutione Japonum sublatus; Academia in urbe Facunum Sangin. Metropoles Xedo, Osacka et Sarunga regiæ Imperatoris; Meaco sedes Summi sacerdotis.

§ 4. Regio Japonum salubri, quid calidum, quid frigidum, aeris gratia est, frigoris tamen et nivium et pruinarum non æquè ac Chinæ fugitivum et perpetuum.

§ 5 Res quas Tellus fert in Vegetabilibus sunt: frumentum, oriza, milium, cedrus, abores fructiferæ; In animantibus pecus, equi, apri, cervi, feræ, phasiani, pisces diversi generis. In mineralibus aurum, argentum, stannum, ferrum veterius. Aliæ nobilissimæ, plumbum, marcasitæ, sulphur, cinnabaris, carbo fossilis, et marmor variis coloris purpurei.

§ 6 Merx Japoniæ ingenia et mercatura excellunt. Apud quos adulteria et scorta fœminis sub pœna capitis prohibentur. In viris vero pulchritudo veretur.

§ 7. Student Japonenses litteris, militiæ et ritui agriculturæ et negotiationi. quam cum felix Hollandis ac Europæ præmerent.

§ 8. Regimen Japoniæ est Sacrum et Civile. Sacrum post annum 1550 summus Sacerdos Miritis quem Dairo appellant, concessum est. Quem Imperatores propter acceptum Imperii beneficium annuum non solum denis ernere, verum quolibet anno bonoris causa solet convenire. Civile Regimen Imperatori relictum, qui illud summa cum prudentia in rebus civilibus bellicis tenet. et in Regulos amplius viginti absoluta exercet auctoritate.

§ 9. Reditus Publici ex tributo, vectigalibus denis metallis, aliisque præmissis fere ad 283 millones conjungitur quorum, quæ ad Imperatoris Ærarium Imperatoris recondunatur. Proventus vero Sacri in ærarium Summi Sacerdotis Miritis ex denariis Imperatoris, tributo Sacerdotum et Templorum ac dignitatum venditione colligunt.

§ 10 Vires Imperii in 265000 peditibus 38000 Equitibus et 2000 navigiis bellicis consistunt.

§ 11 Religio Japonensium Pagana. Est præcipua Numina sunt Amida, Xaca in quem honorem immanes celebrantur festa. Summus Sacerdos Miritis Dairo, Sacerdotes Bonzii vocantur, cælibes sunt. Religio Christiana Anno 1549 ardore Francisci Xaverii S. Jesu cum Lusitanis negotiationem in Japoniam invecta et per 13 Regna propagata Ann. 1596 jam 600000 Christianos sinu suo fovebat. Qui tamen ab Anno 1614 ad 1640 Bonzis instinctu partim immanibus cruciatibus exanimati, partim regno cum Portugallis pulsi sunt. Soli Hollandi commercii causa admissi sunt.

730.

§ 12. Literae Civis Japoniae Sinenses exemplo mirifico amant cumprimis Aequentiam, Poeticam, Historiam, Arithmeticam et Astronomiam. Quae permultae cautae in Regia diversae Scholae instituendae sunt.

SECTIO XIMA.
DE INSULIS INDIAE.

§ 1. In Oceano Orientali cis et trans Aequatorem usq ad Occidentalem Indiam cis Gangem sunt Insulae 2plicis generis 1 Conglomeratae 6: Marianae quae et Latronum, Philippinae Novae, Sinenses Philippinae Veteres, Moluccenses, atq Maldivae. 2 Disjunctae item 6: Celebes Borneo, Java, Sumatra atq Ceylon. Aequinoctiales per medium.

§ 2. Marianae Insulae 50 pregrandes sunt ad Latronum Insulae Latronum dictae sunt pertinentes Hispaniae subditae. Inter illas Sapana ad Larpane omnium fertilissima etc.

Philippinae Insulae Novae 80 Marianis Latronum jacent, sunq juris Hispanici. Chinenses Insulae sunt tres: 3 ad Chinam pertinentes.

Philippinae Insulae Veteres 1200 in memoriam Philippi 2di Regis Hispaniae, iste nomine vocatae illi pertinent sunt Hispanae.

Moluccenses Insulae sub Aequatore a Ferdinando

Magellano Anno 1529 detectae; ab Hispanis ad Portugallos, ab istis Anno 1600 ad Hollandos translatae sunt.

Celebes Insula sub Linea Aequinoctiali inflexa omnibus bonis referta Hollandorum ditione Provinciis. Borneo Insula reliquarum quae sub Aequatore sunt maxima, fertilisq Regnis suis dicta, Hollandorum pirata communis.

Java Insula extrema in meridie Hollandorum, et quorundam Regulorum imperio Aequinoctiali.

Sumatra Insula quam Aequator circulus dividit freto a Malacca diremitur, celeberq ab Anglis atq Hollandis mercatus cauta. Ceylon Insula Veteres Taprobanae in Hollandorum ditione Indiae cis Gangem sub Aequinoctiali inter decem dicta Regulos.

Maldivae Insulae amplius 12000 ante Malabariam peninsulam in 12 duodecim distributae unius Regis imperio obnoxiae sunt.

§ 3. Insulae quaedam aërem habent quammodo temperatum et salubrem; quaedam minus salubrem. Ferunt alterum res diversas in vegetabilibus frumentum, milium, orizam, vitis cassiam, malabathrum, arborem, piperitis gibber, caryophylla nuces moschatas, thus fabam, cassiae, sacharum, mel et in animantibus pecudes, elephantes, rhinocerotes, serpentes, testudines in aquis nigrantibus, pisces, bombyces et in fossilibus, aurum argentum, aes cyprium

ferrum

730.

forum, Stannum, Plumbum, argentum vivum, antimonium, Sulphur, auripigmentum, cinnabarin, camphoram, virum, Adamantes, rubinos, Saphiros, Smaragdos, carbunculos, chrysolithos, amethystos, topazios, turcolis, unionos, coralliolapidem bezoar, magnetem &c. Defectus aquae fluviatilis et fontanae, ligni caedui, atq; frumenti in quibusd Insulis observatur.

§ 4 Accola Philippinae, Moluccenses, Celebes et Borneo Insulae cultissimi et humani; alias Insulae incultae, latrociniis et incestibus contaminatae.

§ 5. Insulae Reges 36 numerantur in his Insulis. Inter quos nonnulli Europaeo vestigiis sunt. Hispanis parent Mariana Philippinae; Hollandis Moluccenses, Celebes, Java, Ceylon; habent in Borneo atq; Sumatra Insulis commercia; Angli etiam in Sumatra et Celebes Insulis sua commercia promovere.

§ 6 Vires Insulanae quamvis praedita corporis valetudine pigrae sapientes, facile cum prudentia militari, atq; armis et scientia rei navalis ab illis reformantur.

§ 7. Religio in omnibus Insulis vel Pagana est, vel Mahometana. In quibusd invenitur Christiana R. Catholica et Reformata.

§ 8. Literis in his Insulis leges exiles. Medicinae vestes rarum Athleticae Medicinae atq; Artium peritos

229

CAPUT XXIIIIUM.

DE

— AFRICA in genere.

§ 1 Africa tertia pars Orbis terrarum denominationem accepit vel ab Afro Herculis filio vel a vocabulo Afrik Arabico, quod venit à Verbo Farak divisit, quòd ea terra pars mari ab omni fere parte ab aliis terrae partibus separatur; vel ab Hebraeo אפר Aphar id est Pulvis, quia Regio Africa calidissima pulvera et arenosa vel à fertilitate h.e פרי Spica, quae et Bocharti opinio.

§ 2 Longitudo Regionis vastae ab Freto Herculis usq; ad Promontorium Bonae Spei 1600 mill. Germ. Latitudo à Promontorio Viridi vel Hesperio usq; ad Guardafui vel Aromata ad fauces sinus Arabici 1400 mill. Germ. numeratur.

§ 3 Incingitur regio vasta à Septentrione mari mediterraneo, ab ortu Isthmo et sinu Arabico v. mari Rubro. à Meridie Oceano Aethiopico, ab occasum Oceano Atlantico.

§ 4 Dividitur Africa in Regiones Borealem 2 ut sunt Barbaria Ulterior et Citerior, et Sara

Desertum

1730.

Desertum. In Regiones Orientales 3, veluti Aegyptum et Aethiopiam Interiorem Orientalem in Nubiam et Abessiniam dividam. In Regiones Meridionales 5 quales sunt in Aethiopia Ulteriore Aethiopia Interior, Agan, ac Zanche Litora, et Caffraria atq Guinea Inferior regiones. In Regiones Occidentales 2. quæ sunt in Aethiopia Interiore Occidentali scilicet Guineam superiorem, et Nigritiam. et Insulas occidentales in Oceano Atlantico, et Orientales in mari Indico.

§ 5 Regio vasta magis quàm frequens in Zenaga ab aestu solis torridam remotam, ut arbores habet perferendas, ita agrum quasi tulo et arena Bulbos et sterilem, qua Aequitei subjecta fertilem.

§ 6 Gentes diversa ex Chami et semi posterit orta in Mauros et Aegyptios generatim divisa animum cum corpore ab eo ducentum habent. Quod quidam membra vestis abrogantia, quidam nudi agunt pauca attinentia tantum relati. Ad eos Hispani, Portugalli Angli, Itali atq Hollandi negotiationis causa accedunt.

§ 7. Religio apud eos est Christiana R. Catholica, Reformata et Lutherana 2 Mahometana 3 ~~Judaica 4~~ Pagana

SEC

SECTIO IMA.

DE

BARBARIA

§ 1 Barbaria Barbarey Septentrionalis Africa Regio a Mari Atlantico usq ad Aegyptum inter Mare Mediterraneum et Sarā Desertum extenditur.

§ 2. Barbaria vocata Regio haec vel quia difficulter et asperè legumentur a Barbaris vere abena, vel quia sunt illiterati et malis moribus, vel quod probabilius est ab Arabico Barqued Desertum Significat, cùm Regio haec Europæ nostræ respectu Sit Deserta.

§ 3. Regio haec dividitur in Barbariam Ulteriorem, quæ alias Occidentalis Extrema, et Barbariam Citeriorem quæ et Occidentalis Citerior vocatur. Illa continet Regna 3. Fessanum, Marocense, et Tafiletum Imperii nomine comprehensa. Haec complectitur Regna 4. Algerianum Tunetanum, Tripolitanum, Barcanum.

§ 4. Fessanum et Marocense Imperium dividit Mons Atlans in duas Partes et Regna.

Regnum Annum Fessanum in Regione Cis Atlantica continet Provincias 8. ut Mauritaniam Tingitanam 1 et ampla continet Oppida ut sunt:

1730.

ut hanc Fez Tebla Regia cap magna et capi-
sa urbs Mequinez urbs ampla et arca
regia ornata, in qua Imperator commorabatur
Salee Salea urbs sedes Piratarum Leuca septa
urbs Hispanae munita Colli Abila ad columnas
fretumq Herculis imposita, et Gibraltarid objecta
à Mauris sepe infestatum:

Reg. 2dum Trans Atlanticum Regio Barbaria
Regna seu Provincias 4 complectitur: Segelmeche
in Ditione Imperatoris Marocchi, Fighig ejus
dem ditionis, Tafilet Tebelbelt in regione Bil-
dulgerid ad Imperium Marocchi pertinet. Dara
cum urbe ejusd nominis.

R. 3tium Sus Regnum Sus in ead regi
one cum oppido. Sus Castellum, Cap Non
non ultra Bremenariam Herculis navigatione
memorandum. S. Cruz opp. Elegans a Portu
gallis constructum.

Reg. 4tum Regnum Marocchi, Marocco
Mauritaniae Tingitanae pars, Ubi Maroc urbs
magnitudinis eximiae et regia, Magazan urbs
munita et capiosa in ditione Portugallor.

§ 5. Algerianum Regnum Algier Num
Diana et Mauritaniae partem complectens ab
Imperio Marocchi ad Regnum Tunetanum
inter Mare Mediterraneum et Sara Deserta
praecurrit in Regiones duas: Cis Atlanticum Lit-
torale

ralem et Trans Atlanticum Mediterraneam distinguend.

Regio Algeria Cis Atlanticum Littoralis in
duas scinditur Ditiones: Ditionem Hispanicam
et Ditionem Algerianam. In illa sunt Tre-
melen Telensin urbs ampla Arx Regia mu-
ro cathq munita, Oran Oranum oppid
rupi in mari eminenti impositum. In hac
sunt: Tenez Tenes regni cognominis primo
Alger Algier Algeria, Gezaira dicta Reip. caput
urbs est in maritimis magna, muro ruinoso q in-
cincta, Bone Bona Hyppo. Urbs.

Regio Algeria Cis et Trans Atlanticum Me-
diterranea Dispescitur in Ditionem Cis Atlanticum
et Trans Atlanticum. In illa sunt Labes Regnum
sui juris, Conque Regnum juris dapsui.
In hac sunt Zab. Thuat q.

§ 6. Tunetanum Regnum Tunis Africae
Propriam continet in Regiones duas divisum:
in Regionem Boream Cis Atlanticum, et Regi-
onem Meridionalem Trans Atlanticum. In illa
sunt Biserta Utica urbs ampla arq munita. Tu-
nis Tunetum urbs princeps ac frequentes reipubl.
sedes ex Carthaginis ruinis nata q. In hac sunt
Biledulgerid cum Cassa et scuba oppida, Hueregla
Guargula Principatus Reipubl. Algeriend tributarii.

§ 7. Regna Tripolis atq Barca unde
Regnum accipiunt in Regiones 3 dirib.
tunum Regnum Tripolitanum Tripoli Africa

Vetus

730

Veter. Ubi Tripoli Tripolis Nova et Veter in
mutela Turcarum, Leptis Lepida, Zoara f

2dum Regnum Barcaeum Barca Mar-
moricae inter et Cyrenaicam inter Tripolim et
Aegyptum. Ubi Bragae Barca metropolis
regni, Cayrun Cyrene Veter oppidum amen
3tium Regio Mediterranea antehac in Sand
finibus. Ubi Tessa Phaliana provincia f

§ 8. Episcopatus 2 sepulchris sub Archi-
episcopo Oliffipponensi, Tingitanus sub Ebornen
Academiae Arabum 2 Fessana et Maroccana.
Metropoles: Fez, Marocco, Oran, Alger, Tunis
Tripoli, Barca. f.

§ 9. Regio ingens proximae ad Tropicum
Cancri parem habet cum Europa coeli indolem
quamobrem eger quae mera Atlante per-
dium distinctus satis pro qualitate coeli fecun-
dus ab. rerumq Dives ad ferax.

§ 10. Abundat in rebus vegetabilibus frumen
to, viribus, olivis, pomis citreis, aurantiis, mali
persicis, armeniacis, cydoniis, ficubus, dactylis, pepo
nibus aliisq arbor fructibus; In animantibus equi
pecore, oribus, camelis, bubalis, leonibus, leopar-
dis, hyaenidibus, elephantibus, simiis, psittacis, Dracc
nibus; In fossilibus auro, argento, cupro, ferro
antimonio, sabulo auro, sapphiro, carbunculo,
amethysto flammeo, marmore, et rerum tripoli-
tana.

§ 11. Genus Barbarum in Arabes, Mauros et
Bre

Breberes divisa Arabes sunt et alacres, quorum pi-
ores in urbibus habitant, pedestres frequentant
montes hybridi Sermo est et Arabicus autem
Africanus mixtus. Victum quaerunt ex re-
dditu et pecuaria, quidam vero ex negotiatione
latrociniis et piratica, voluptati et polygamiae dedi.

§ 12. Regnum Fessano-Marocchanum pro-
stat despotica et autocratica Imperatoris regimi-
Rerumpubl. quae ex militibus constat pedestri
collegio Janarum, quod Divan nominant jura exer-
cent aristocratico. Praeest eidem apud Algerios
Dragut seu Aga militum, apud Tunetanos et Tripo-
litanos Dux Bey vocatus, Proceres Imperatoris
Turcici Bascha dicti, in qualibet republ. nonnihil jus
clientelare obtinent, et Stratum a populo exigunt
tributum. Reditus publici ex tributo vectigalibus
decima, primitiisq rerum, et ex piratica comparantur.

§ 13. Vires Barbarae quae si conjungerentur
terra marique formidabiles sunt. Imperator Ma-
roccanus centum peditum et sexaginta equitum
millia potest armare. Algerianus 92000 mili-
tum et 20 naves bellicas, Tunetanus 20000 pe-
ditum cum 12 navigiis, Tripolitanus totidem mi-
lites navesq pacis tempore alunt. Praeterea
60 manipuli millia sub potestate Barbarum numerant.

§ 14 Religio Barbarica in Arabes et Mauros
Mahometana, inter Europaeos Christiana Catholica viget

§ 15 In Fessana Maroccanaq scholis Grammatica
Poesis Rhetorica Jurisprudentia Arabico eadem sermone.

SECTIO IIda.
DE
SARA DESERTO.

§ 1 Sara Zara Desertum Barbaria Regio Caneri subjectum, in septentrione Barbaria; in orta Aegypto; in meridie Nigritia; in occasu maris Atlantico terminatur.

§ 2. Desertum Varium à quibusq; in Deserta Minora V. ab aliis Regna X distinguitur.
1 Zanzaga Desertum 2 Zuenziga Desertum
3 Targa Desertum 4 Lemita Desertum 5 Berdoa Desertum.

§ 3. Regio ingens partim arenosa, partim paludosa, partim arenosa, partim saxosa, partim paludosa, partim arenosa, partim saxosa, partim paludosa, partim arenosa, partim sax

730.

in Turciam, et bithine in Europam atq; Hungariam Translyuaniamq; traducitur. Affert inuegetabilibus frumentum, vitim, mala cirrea, aurantia, nuces, fabas Coffe, melones, cucumeres, gossipium, linum, cannabim, xilobalsamum, opobalsamum, gummi Arabicum, sacharum, fenicalum leeues; In animantibus pecus, oues, equos, camelos dromedarios, bubalos, leones, tigrides, leopardos, pantheras elephantes, simias caudatos, hippopotamos, crocodilos, chamaleontes, ichneumonem, struthiones, aues lyuestres, gallinas Aegyptiacas; In fossilibus smaragdum, sardonichen, amethystum, sardam jaspidem, epistum chalcedonium, alabastrum, onychen Memphiticum, marmor, et cypriumq;

§ 5. Inhabitant regionem Aegypti, quorum Copti corpore subfusci obesi ad Venerem libidinem et voluptatem deueniunt. Arabes reliqua Africa Libii et Beduini feroc et rapaces Cetigenis Europaeis similes. Mauri ex Hispania exteri manciped loc habiti, Turcae cum Armenijs atq; Graecis negotiationem promouent. Judaei incolarum multitudo. Istis equidis et auribus continetur. Sermo eor Ar Arabicus et Coptitus.

§ 6. Sub Regibus, jam inde ab initio Aegypti caperc, quis haburt Aegyptus, sub quibus Judaea natio gemuit perenni Dei mana liberanda. Regibus deinde Persis Imperium Aegypti captiuarunt, post quos ad Ptolemaeos Regnum descendit, tandem Provincia Romana facta. Hi

hos Graecor Rhe cepit atq; Am-Christi 709, qui Aegyptii Reges sibi creauerunt e genere Mamelucorum, quem Caliphum Aegypti creauerunt, cujus Successores hoc nomine atq; Am. 1517 regnarunt, quo-Selimus Turcarum Imperator sultano occiso Aegyptum Turcis in Provinciam redegit, qui atq; hodiernum diem prohident.

§ 7. Reditus publici ex tributo, vectigalibus animantibus mactatis, contractibus Negotiatorum in erarium Imperatoris magno provenium numero.

§ 8. Ad continendam in obsequio Provinciam 12000 Praesidiarios in urbe Cahiro, 3000 in Suquan munitum adversus hostes excubant

§ 9. Religio est in regione hac Mahometana cum Judaica et Christiana. Christiani in Copti Indigenae et Armenij atq; Graeci inquilini distinguuntur. Copti accepta a Copto Doctore Dereliniatione circumsidionem vitae seminarium cum baptismo conjungunt, et Patriarcham Alexandrinum summum in sacris Antistitem venerantur. Prisca Aegyptiorum sapientia nihil superest religuum

SECTIO IVTA.

DE

AETHIOPIA ANTERIORE ORIENTALI speciatim NUBIA.

§ 1

720.

§ 1 Inferior Africa pars usq; ad Oceanum Aethyopicum nomen Aethyopia usurpat.

§ 2. Aethiopia pro ratione sinus in Anteriorem et Ulteriorem, et illa in Orientalem et Occidentalem Aethiopiam distinguitur.

Ad Anteriorem Aethiopiam Orientalem pertinent Nubia et Abessinia, ad Occidentalem Nigritia et Guinea Superior. In Ulteriore Aethiopia occurunt Guinea Inferior, Aethiopia Mediterranea Ayan atq; Zanghe ora Litteralis, et Cafreria.

§ 3. Nubia Naubia transmittit fluvios duos Nilum Abari 2 Tacaze Takezel, qui et Athara Astaborat in Nilum influit.

§ 4 Dispertitur in Sennar et Dequin Regna 2 Mediterranea et Partem Litteris Abex borealem.

Sennar Regnum Portugallis Fundi vel Fungi dictum habet urbem Dongola mercatu claram, et Sennar quibusdam Nubiae metropolim.

Dequin Regnum habet urbem Dequin vel Derquin et Bugiana.

Abex Abessinii Litteris pars borealis. Ubi Habeus

§ 5. Regio haec in qua dies calidissimi nocte temperat, flumina Nilo rigantur, et fert in vegetabilibus frumentum, lineum, Cannabina, Sacharum in animantibus leones rigides, pantheras, elephantes, camelos, dromedarios, crocodilos, equos, Zibethum in fabilibus Sesbena aucam, lentuncq; terrenum.

§ 6. Incola natura pacis cupiae faciem adusti non minus ad militiam quam ad operas rusticas apti sunt.

§ 7.

§ 7. Regimen Nubiae Monarchicum ab uno Principe titulo Administratore regio.

§ 8. Vires belli tempore ad centum millium augentur, quae ramen foedere Abessinici adversus Turcas, quae perennia formidabilis est, confirmari debent.

§ 9. Religio Christiana primum a Nubis celebatur, post per incuriam Christianos in Mahumetanismum ex Christianismo, Judaismo, Mahumetanismo et Paganismo nova Religionis chaos degenerarit.

SECTIO VTA.

DE ABESSINIA.

§ 1 Abessinia, Abissinia, Habessinia, Abahia vel Aber a Nubia in austrum vadit, et habet fluvios duos Nilum et Mabey Abium fluvium

§ 2. Distinguitur pro jurisdictionis ratione in Abissiniam et Gallamam regiones, et

§ 3. Abessinia Regio in Regnos XI Regnz Regi in ora Superiore subjecta Regna XI, et praeterea Aber Litteris Barbara Australem complectitur.

1 Regna 3 cum Provincia una ad Septentrionem jacent. Sekankala vel Ximenche Regnum Damba vel Dembega Regnum ubi Gondar Abbatum Sedes Patriarchae Abessinici. Bageinder vel Bageindi Regnum, Samen Regnum vel Provincia

730.

2 Regna 2. cum Provincia una adeunt
atque Midrabah Provincia Maritima, Tigre Le-
gre Regnum nunc Resp. hujus, Dagna Regn
3 Regna 4 in mediterranea. atque Amha-
ra Regnum, Valacha Regnum, Schoa Regnum
4 Regnum Unum cum Provincia una, ut-
pote Gongo Gengarum Regnum, Talegian vel
Fazulo Provincia quam Judaei fugitivi incolunt.

§ 4 Gallana Regio Provinciis duabus defi-
nita a Abex Abessini Litoris pars meridionali
usq ad littus Ayan excurrit. Ubi Habalas Provin-
ciae Christiana Religioni addicta. 2 Gallana
Provincia a Gallis seu Gallanis occupata in diver-
sas scindituer Provincias. Ubi Hangot, Cambat, Biza

§ 5 Patriarchatus Abessinici unus in Debban
Schola Academica cum crebris Bibliothecis 2.
Axum atq Emfras urbes. Monasteria Gortar
Denear, Amba, Marjan, Axum, Vekna mons
Geretus Babul-Sun Baylar.

§ 6. Regio adeo fecunda, ut plenisq inclusis
duas tresve messes singulis annis fiant. Progig-
nunt in vegetabilibus frumentum triticum, mala
citrea, aurantia, punica, persica, ficus, uvas
palmas, zingiber, thus, myrrham, cannam gal-
lyptium, limona, felicia semina; In animantibus
elephantes, leones, panthéras, leopardos, tigridas
rhinocerotes, cervos, capreas, zibetas, simias
lupos, vulpes, felis sylvestres, lepores, porcos, cros
dilos hippopotamos; In fodinis aurum, argen-
tum

tum, ammochrysum aliaq metalla, et inter lapides
hyacinthum, sapphirum, topazium, chrysolithum, he-
liotropium, thytem, jaspidem, sardam, crystallum
magnetem, garamantitem.

§ 7 Populi Indigenae corpore quidem fusco
animo tamen candido hilarique praedit, honestate
comitateq ornati, quamvis Gudam cod Schidia ac
polygamiae crimine pollui esse perhibeantur.

§ 8. Regimen Abessinia ab Imperatore Chri-
stiano, quem Magnum Negus nominant, dispensa ad-
ministratur auctoritate. Ejus imperio Reges atq Res-
publicae vasalagii, incerta religni servitutis subiunt
jure. Gallani juravi Abessinos hactenus excepto illo
jugo jure sus vivunt.

§ 9 Belli tempore facile armatorum 600000 ad-
versus Turcas atq Gallanos in castra cogi poterunt.

§ 10 Religio Abessinos Christiana, cui Patriar-
cha Summus Sacrorum Antistes praeest, cum Aegyptiis
Coptica quoad doctrinam circumcisionem ritusq
convenire videtur. Nec deum hic Judaei Maho-
metani atq Pagani, quos hi Solem adorant.

§ 11 Litterae ab Abessinis studiose colantur
quod excelendae causa duae in Axum atq Emfras
urbibus Schola Academica patria florent.

§ 12 Rei nummariae nullus in Abessinia usus
est. Aurum aliaq metallum rude in emptione et
venditione usurpatur. Praeter nihilominus nummos
Abessinicos cruce signatos.

SECTIO VITA.

DE

AETHIOPIA VLTERIORE

Speciatim

AYAN ET ZANGVEBAR

ORA LITTORALI.

§ 1 Aethiopia Ulterior, qua medium Africa occupavit, in Oram Littoralem, Aethiopiam Mediterraneam, Cafreriam et Guineam Inferiorem distinguit.

§ 2. Ora Littoralis ab Abessinia usq ad Cafreriam cum Ayan et Zangvebar Littoribus orientali procedit latere.

§ 3. Ayan Littus infra Abessiniam Regnis duabus desinitur 1 Adel seu Zeila Regno sub Abessinia vel Turcar clientela. Ubi Babel Mandel Insula, Zeila Emporium Insigne Barbora urbs mercatu nobilis. 2 Adea Hadia Regno Ubi Adea metropolis.

§ 4 Zanghe Zinghe, Zangebahr Zangvebar Littus accepto a Zingi natione cognomine usq ad Cafreria fines orientali procedit latere in Regna 7 et Rempubl. unam distinctum.

1 Magadoxo Regnum cum urbe cognomine 2 Brawa Respublica cum urbe cognomine 3 Melinde Regnum Portugallis tributarium ut et Brawa 4 Mombaza Regnum a Portugallis 1728 Ano recuperatum Ubi

Ubi Mombaza Civitas Regia et Portugallor Gubernatoris Sedes. 5 Quiloa Regnum Portugallor vectigale. 6 Mongale Regnum Ubi Mongalae metropolis. 7. Moruca quae et Mosambique Regnum Portugallis subjectum Ubi Mosambique metropolis 8 Angoche Angot Regnum, Ubi Angot metropolis 9 Quilimane Regio extrema Ubi Quilimane urbs primaria.

§ 5 Regio Littoralis Linea Aequinoctiali in duas partes divisa satis fertilis, in ora vero Zangvebar minus salubris esse observatur. Praestat in Vegetabilibus frumentum, milium, poma citrea aurantia, piper, ambram, thus, aliosq odoros fert animantes pecus cumprimis oves ingentis magnitudinis, feras, capras, perdices, apes, in mineralibus aurum Abyzum, auri ramenta, argentum et cyprium.

§ 6 Incolae Regionis Arabes et Mauri, atq Zingi Macuae aliiq indigenae atro corpore, crispa coma projectis labiis nudi incedunt, quidam vero ad antropophagiae more vivunt. Accedunt odores ab Anno 1497 Portugalli quoq.

§ 7 Regimen Orae Littoralis inter Reges et Portugallos atq Turcas dividitur. Rex Magadoxo sui juris est. Rex Adel ad clientelam Turcar transiit. Reliqui in Zangvebaria Reges cum Republ. Brawa Portugallor sunt tributarii.

§ 8.

730.

§ 8 Vires Afros in ora Littorali adeo Portugallos dominata attenuatæ sunt, ut Reges et natio nes quamvis potentes nihil adversus Europæos possint molir.

§ 9. Religio apud Incolas Mahometana, apud Portugallos, cæt. qui ad notitiam Amisti pervenere Christiana Catholica observatur.

SECTIO VIIma.

DE AETHIOPIA MEDITERRANEA seu INTERIORE.

§ 1 Aethiopia Mediterranea seu Interior inter Guineam ultra, et Ajan atq; Zanguebar Littora a Nigritia Abessinia usq; ad Capsperiam extenditur.

§ 2. Regio siticulosa aquis fere nullis rigatur, nisi Lacus quosdam habet, atq; ita dis Lacus Maravi. Maravus longissime in ora australi dis fusus. 2 Zaire et Zambre Lacus occidentalis, e quibus fontes Nili derivantur, et ibi fabulosi Lunæ.

§ 3 Linea Æquinoctiali per medium scissa percommode in Septemtrionalem et Meridionalem Regiones, in utq; in Regna et Nationes diversas distribuitur.

§ 4 Regio Septemtrionalis supra Æquatorem Regna 3 cum variis Regionibus Nationibus q; continet 1 Macoco seu Antico Regnum Anthropophagorum

phagorum Æquatori subjacet in Guinea finitus, ubi Monsol metropolis. Mujac Regnum continua cum Macoco bella exercet. Gingir Regnum, cujus Regem cum Macoco fœderatum esse ajunt. Gallami Galli populi sub Rege Luba Abessinis infesti.

§ 5 Regio Meridionalis infra Æquatorem Regna duo cum diversis Regionibus gentibusq; complectitur. 1 Monoemugi Regnum cum Zembre seu Gazabela Regia. 2 Borores Bororeuke Regnum, cujus Maravi provincia et urbs primaria infra lacum ejusdem nominis. 3 Dongii populi itq; anthropophagi per tractum occidentalem.

§ 6 Regio Aethiopia Interioris Mediterranea æstuosissima et propter særas gentes bellicosissima cultu et ingenio. Exuberat inter vegetabilia palmis ex quibus vinum atq; oleum expriminur; Intra animantia leonibus, tigridibus, elephantibus, in aquatilibus, inter mineralia auro argento aliisq; metallis.

§ 7. Populi Indigenæ diversis in diis. Interpres Gallam et Machuba. Abessinis Giagas Monoemugi inhabitatores continuis infestant depopulationibus, Zimba, Mundii, Dongii atq; Macoco Regni incolæ in anthropophagos habentur numero.

§ 8. Princeps Monoemugi Imperatoriam, ceteri in Macoco, Mujac, Gingir et Bororeo regionibus inq; Gallamis populis Regiam ambiunt authoritatem.

§ 9. Religio hic et Magna ex idolatria. Quidam vero inter Anthropophagos alibiq; omni Religione vivere ferunt.

730.

SECTIO VIIma.

DE

CAFRERIA PROPRIA.

§ 1 Cafreria Aethiopiæ Ulterioris pars accepto a Capliar Arabum, quod Barbarum denotat, nomine in meridiem inter Aethiopicum atq. Indicum Oceanum excurrit.

§ 2. Fluvios majores duos habet 1 Cuama seu Zambere, Empindo in Oceanum effluit Indicum. 2 S. Laurentii, Marquez, Maquitii in pelagus cadit et circa ostium nomen Manica vel S. Spiritus adsumit.

§ 3. Montibus Lupata seu Spina mundi vocatis in Orientalem et Occidentalem distinguitur.

§ 4 Orientalis Regio inter Montes et Oceanum Indicum Imperium Unum Regna 5 cum Ditione Portugallorum terras incognitas continet.

1 Manamotapa seu Benemotapa Regnum aliis Imperium Regna minora diversa ambitu suo complectitur. Ubi Chicova Provincia aurifera, Zimbaoe Mohata urbs munita, Munhai et Munga Regna duo.

2 Portugallica Ditio Regio Manamotapæ inferra habet oppida Tete seu S. Jago, Sena, Mahaya prope ad fluvium montem auriferum.

3 Regna minora 5. Manica Regnum, Sofala Regnum cum Zimbaoe Sede Regia, Sabia Regnum, Inhambane Regnum, Biri Regnum.

4 Terra Cafreria Orientalis incognita Arabo terra generali nomine dicta eaq. deserta.

§ 5 Occidentalis Regio inter montes et Oceanum

num Aethiopicum usq. ad Guineam adjacet in diversas divisa Dynastias.

1 Hottentotarum Ditio in extrema provincia ora ubi occurrunt Longa et Sabiqua, Hottentota. Capo di Bouna Speranca Promontorium seu Caput Bonæ Spei olim Cap Tormentoso munimentum insigne ab Hollandis in extremo Africæ angulo Anno 1653 ut navigantibus in Indiam hospitium esset, constructum.

2 Cafres Nemadum Tribus. Ubi Cochequa Gingequa Odiqua et ubique nationes.

3. Regio Deserta ultra Tropicum Capricorni Ubi Cuveo, Conemiqua, Bala Deserta.

4 Regiones 7. Ubi Cimbeba populi. Palama Chila Regio, Butua Torga Regnum, Chicova Regnum

§ 6. Metropolis Zimbaoe in Manamotapa Zimbaoe altera in Sofala, Inhagua Portugallor Capra di Bouna Speranca Hollandor.

§ 7. Regio Africæ maxime australis ulteriori Capricorni aerem habet a Sole percalefactum et agrum feracissimum. Ter terra uberrima frumentum, gramen, oriza, milium, carnam, Sacharum in vegetabilibus; pecus, feras, leones, tigrides, leopardes, elephantes, rhinocerotes, simias, Serruthiones, pisces, cercopitheces, ebur in animantibus; aurum argentum, cuprum, ferrum, aliaq. mineralia nondum detecta in mineralibus.

§ 8 Incolæ subfusci et atrati varii sunt indolis. Manamotapæ Inhabitatores sani et agiles observantur. Capi barbari atq. feri, Crudelissimi sunt Hottentotæ anthropophagi, qui carne cruda vescuntur ubiq. ubi legibus domibusq. agricolantur in Sofala.

§ 9.

730.

§ 9. Regimen Caffrorum. Species et genera. Monarchico-Regnorum in Imperio Manamotapæ, erim Mauris Sefalæ atq; Sabiæ regni; Aristocratico Democraticum in Caffrorum tribubus; Provinciale in Portugallor et Batauor finitimis.

§ 10 Vires Imperatoris Manamotapæ reliquum regionis robur superant. Alit ille constanter viros qui equos pernices cursu vincere poterunt 20000, fœminas Amazonum 12000, et præterea 200 imperatorias magnitudinis molossos.

§ 11 Religio et Pagana in omnibus Caffrorum regionibus, etiam apud Hottentottos. Mahometana in Manamotapæ imperio. Christiana in Portugallor et Hollandor Mauris, quam Anno 1560 Gonsalvo de Silva S. J. in regnum Manamotapæ ingressus sacrificulos in Germania strangulatus.

SECTIO IXA.
DE
GUINEA INFERIORE.

§ 1 Guinea Inferior in Regione Occidentali adoceanum sita, et a fluvio Ghinna denominata Guinea Superior, Aethiopia Interiore, Caffraria q. concluditur.

§ 2. Regio hæc habet fluvium Zaire seu Barbela amne Congo auctum, qui in Oceanum Aethiopicum cadit.

§ 3. Distinguitur pro locorum situ in Maritimam et Mediterraneam Regiones duas.

§ 4 Regio Maritima in occidentali latere Regnum cum Provinciis minoribus complectitur.

1 Loango Regnum in Guinea Superioris finibus Ubi

Ubi Loango metropolis, Brama Populi antropophagi

2 Cacongo Regnum. Ubi Back seu Minicongo Regio incolas pumiliones pygmeis Veterum similes habet.

3 Angoy Regnum. Ubi Angoy Caffres Regio.

4 Congo Regnum idq; Christianum. Ubi Congo Occasum Regium, in eoq; S. Salvador metropolis.

5 Angola vel Dongo Regnum Christianum juris Portugallici. Ubi Beng. Provincia, Loanda S. Paul metropolis Macpeng. Pars Regia.

6 Provinciæ minores cis et trans Coanzam amnem ut. Quisama, Cabeh, Jumbi, Lubolo et ditionis Portugallicæ Cis Coanzam amnem Mokecha, Lembo vel Hamba Subpectatæ Singulæ.

7 Benguela Benguela Regnum Portugallor

§ 5. Regio Mediterranea per orientalem regionis oram procedit in Regnum unum et Provincias minores plures sectas, utpote: Waimba, Dembo, Annalaba Dembi, Bondo. Matamba Regnum.

§ 6 Episcopatus Ecclesiæ Occidentalis 2. S. Salvador in Regno Congo, Loanda S. Paul in Regno Angola sub inspectione Archiepiscopi Olysiponensis. Metropolis: Loango, Malemba, S. Salvador, Loanda S. Paul Benguela. Portus Loanda S. Paul. S. Philippe.

§ 7. Regio Æquatori subjecta quamvis perpetuæ æstivæ intolerabilem sæbulum tenacissimum habeat in ora tamen littorali uberr. est, soliq; feracis. Profert in vegetabilibus frumentum, milium, fabas, poma citrea, aurantia, vitim, palmas, cocos, fructus

varii

730.

varii generis, carnam. Sacharum; In animantibus pecus, oves, bubalos, leones, tigridas, leopardos, simias, serpentes ingentis magnitudinis, hyppopotamos, crocodilos balenas, syrenas, conchilia, pavones, psittacos, bombyces cum serico eboreq; In febilibus argentum, cuprum, ferrum, stannum, plumbum, adamantes, chrystallum montanam.

§ 8. Incolæ pernigri quamvis robusti, ac luctati tamen et furta cumprimis dediti ebe dicuntur. Ceterum conficiunt ex foliis et corticibus arborum panno Heloserico similes arte singulari.

§ 9. Regiminis forma in Guinea Inferiore Monarchica in Regno Matamba, et in Regno Congo quod in Loango, Cacongo et Angola Regna jus regium exerit. Provinciale jus Portugallis in Angolam, Benguelam aliasq; Ditiones minores, Anglis in regionem St Conradi annuum competit.

§ 10. Religio Pagana per universam regionem prolata, in regno Matemba naturalis, in aliis idolatrica &c. Christiana societatis Jesu cumprimis Portugallica &c. regna §. 9. industria per Congo Angolam atq; Benguelam regna propagata floret. Mahometana amnes utraq; permixta &c.

§ 11. Litteras Emanuel Rex Portugalliæ, qui Collegium Sacerdotum in urbe S. Salvatoris fundarat misit ad regnum Congo libros ac viris eruditis preparare curabatur, quas rudes barbari remotis in Portugalliam viris doctis combustis codicibus corrumpere. Sacerdotes namq; ad Physiognomiam et Astrologiam, quam superbe colunt Europæi accedere Sapientiæ

§ 12. Nummos in Guinea Inferiore nullos ac inter Indigenas valet. Ferrum illi auro et argento anteponunt, et pro nummis testas conchilior. vel metallum rude in commercio rerum permutant.

SECTIO XMA
DE
AETHIOPIA ANTERIORE
OCCIDENTALI Specialim
DE
GUINEA SUPERIORE.

§ 1. Aethiopia Anterior Occidentalis, qua ab Oceano ad Nubiam inter Sara Deserta atq; Aethiopiam Interiorem extenditur, in Nigritiam atq; Guineam Superiorem distinguitur.

§ 2. Guinea Superior Terra Nigritæ in Regiones; Aethiopia Mediterranea in ortu; Guinea Inferiore in meridie; Oceano Aethiopico et Atlantico in occasu definita in Oram Occidentalem et Orientalem dividitur.

§ 3. Occidentalis Ora per Malaguettam atq; Guineam propriè dictam propagata in Regiones minores 6 scinditur. 1 Litus Montium Leonis, Serra Liona in Regione Malagetta Regnis duobus obtinet. Mirembo Regno Ubi Alago Portugallor et Quaja Regno.

2. Litus Graner Malagetta propriè dicta, vel Manigvette a pipere vel cardomomo denominatum Regna duo cum Ditionibus quibusdam continet. Urbes

730.

Manoa Regnum, Belgia Regnum et Sangrin Regnum majus; in cujus litteribus Galli scribunt aliquot oppida: Grand Sesthe, Petit Sesthe.

3 Litus Ebenum vel Eboris. In quo Cap de Palmas Promontorium Palmarum.

4 Litus Aureum Côte d'or, Goud Kust complectens numero Regna, urbes maritimas, quas ibi Europæi possident Hollandi, Anglo Danes et Danes.

5 Regna Mediterranea 4. Akiamo, Dinkira Akim Aquambou Regna.

§ 4. Orientalis Guineæ Ora usq. ad Aethiopiam Mediterraneam in Regna 6 divisa proferta

1 Dahome Regnum. 2 Ardra Regnum 3 Benin Regnum cum circumjacentibus Regnis sui juris.

4 Litus Austrate. In quo Majomba Gabon seu Portugalorum Regna circa quæ Nigritæ Regnum usq. ad Nigritia ac Aethiopiæ fines.

§ 5 Mercipolis Regnum præsipuum Aquambou; Dahome, Xavier, Benin. Provinciales Europæorum cum portubus Dieppet, Friedrichsburg Batavorum S. Georgio de las Minas Portugallorum, Castel Anglorum, Christiansburg Danorum.

§ 6. Regio ferrida, in qua tamen torrendi Solis calor parcius sentis pluviis in Majo Junio atq. Augusto, passim vento crebriore temperatur, celebrat regiones fertilitate et salubritate adaquat. Exuberat in vegetabilibus frumento, milio, oriza, mammeis papaveribus, dactylis, lino, cannabi, Assyrio, pipere aromaticis, ambra, ebeno, aliisq. donibus, quam item

item palmis; in animalibus pecore, equis, camelis ovibus, caprisq, leonibus, tigridibus, elephantibus, simiis, cercopithecis, crocodilis, struthionibus, apibus melle cera ebore; in fossilibus auro, argento cupro, aliisq. metallis mineralibus et lapidibus.

§ 7. Incolæ Regionis præfatæ, et qui eam literatam occupant Voluptuosi humani tamen et ad præstanda officia non inepti observantur. Qui in mediterranea recesserunt sacri et antropophagi perhibentur esse.

§ 8 Commercia rerum per Guineam Superiorem Galli, Portugalli, Anglo Dani in provinciis suis diviti promovent.

§ 9. Regimen Guineæ Superioris in 52 Indigenarum Regnis despoticum; In quatuor Europæorum Ditionibus provinciale &c. Regna nomen pretentiosa sunt 1 Aquambau cui Regnum Accara subjacet. 2 Dahomia quod in Ardra, Juda et Xepo Regna pretentatum extendit 3 Benin, quod 100 armatorum millia in aciem producere sistet. Provinciæ Europæorum gubernatorum ordinis 1 Gallorum in Regno Senegua 2 Portugallorum Anglorum atq. Danorum in Regnis et Accara Regnis.

§ 10 Religio Indigenarum qui filios filiasq. circumcidunt, et bonum atq. malum adorant Deum Pagana &c; Europæi non Christiano patrino Catholico patrino Reformato et Evangelico Deum colunt.

SECT

730.

SECTIO XIMA
DE
NIGRITIA seu TERRA NIGRITARUM.

§ 1 Nigritia seu Terra Nigrit ad accepto a Nigro fluvio cognomine inde ab Oceano Atlantico usq ad Nubiam inter Sara Asbeta Guineam Superiorem qe Aethiopiam Interiorem procedit longissime.

§ 2. Fluvius complures per mediam transmittit regionem, quod praecipui sunt 1 Senega Senegal ab aliis Niger Nigar dictus ex lacu Maberid in Mare Atlanticum exit. 2 Niger Nigir, qui et Nilus Nigrorum in mediterraneis Nigritiae ortus in lacum Bournou cadit.

§ 3 Distinguitur pro situ loci in Regiones 2 Exteriorem atq Interiorem

§ 4 Exterior Regio ab Oceano in mediterranea extenditur in 3plicem subjectam oram

1 Mediterranea Ora versus Aquilonem Regnis aliquot absolvitur. Gualata Genera Regnum, Tullorum Regnum Foules. Galam Regnum, Casson Cabion Regnum Regnum Foules. Galam Regnum, Casson Cabion Regnum

2. Meridionalis Ora Regna 3 continet 1 Manding Manidugo Regnum cum Songo seu Mandinga urbe primaria, 2 Macama Regnum, 3 Melli Regnum atq urbs magna ejus nominis.

3 Occidentalis seu Litoralis Ora per Senegam seu Zanh

Zanhagam Provinciam propagatur. Pertinent huc Mallous Kalous Regnum, Capo Verga Promontorium Virgae, Bisseaux Bissagos insula cum Regno a Gallis occupata, S. James S. Jague S. Jacobi insula et castellum juris Anglicani, Capo Verde Promontorium Viride, Fort Louis Castellum Ludovici.

§ 5. Interior Nigritiae Regio a Nigri fluminis fontibus usq ad fines Nubiae protenditur in Magis Equestrem et Minus Equestrem Oram divisa.

1 Magis Equestris Ora compluribus Regnis et Tenis distinguitur. ut sunt Tombut Tombuctou seu Toerer Regnum cum Tombut et Cabra urbibus. Cano Canem Regnum atq regia in quo Christiana Religionis vestigia. Bournou Borno Regnum cum urbe et lacu cognomine. Ghana Ghana Regnum cum urbe hujus nominis auri ferax.

2 Minus Equestris Ora usq ad Guineam Superiorem latissime patet. Ubi Bambara Populus et praeter ea plurima Regna minora. Desertum Nigeri.

§ 6 Metropoles Regnum praecipuae. Madinga, Melli, Tombut, Guber, Agades, Cano, Zenega, Cassena, Zanfara, Guangara, Ghana, Gago. Provinciales Europaei cum portubus Portandic Gallor, Cacheo Portugallor, S. Jacobi Anglor, S. Philippi Hollandor.

§ 7. Regio propter solis intemperiem admodum calida fecundaq, in locis montuosis temperata et aere frigido temperatur, in australibus per sabuli arenaq arderem sterilitate adficitur. Red quae terra proferat, eadem quae in in Guinea, capitae

730.

§ 8. Indigenae omnes pro Africae indole quoad corpus faciem habent nigricantem, narem simam, labia purpurea, dentes candidos, comam crispam, quoad mentem pigrum et addidinem proclivem animum. Sequuntur oeconomiae Angelino. Vivunt re rustica pecuaria aucupationibus. Literales negotiationem cum piscatione tractant. Mediterranei bella perpetua inter se gerunt, captaque in praelio mancipia Europaeis vendunt. Angli coempta a Nigritis mancipia secundum pactiones, quae Anno 1713. cum Hispanis confirmata, Asiento dicitur, leges in Americam deportantur ad metalla aliasque operas rusticas commendanda.

§ 9. Regiminis modus partim despoticus partim provincialis. Rex Tombut, Rex Fallo Rex Melli Rex Cono Rex Ghana sunt potentiores. qui alii minores Reges subjecti. Provinciale Europaeae regimen in Gallia atque Anglia cohaeris inter subditos, Portugallia atque Hollandia inter Rusticos reputatur. Ecclesiae habet.

§ 10 Religionem Mahometanam Nigritae Christianam Europaei observant; Hemulti indigenae nationem pro sublimi animi sequuntur.

§ 11 Res Nummaria parva ratio. Indigenae ferrum et vestes conditiones pro nummis quos Europaei in summo habent pretio, appendunt

SECTIO

SECTIO XIIMA.
De
INSULIS AFRICAE.

§ 1. Insulae circa Africam in Orientales et Occidentales distinguuntur.

§ 2. Occidentales Insulae circa Tropicum Cancri et Aequatorem in Atlantico atque Aethiopico oceano in Classes tres distinguuntur.

1 Canaria olim Fortunatae Insulae Asiri Elhord dictae e regione Atlantis montis in Oceano Atlantico juris Hispanici et Portugallici numerantur. 12. Pertoro sacro in potestate Portugalliae, Madera propter grum fertilem regina Insularum dicta Portugalliae Insula cum monte eponymo Hispaniae, Teneriffa Hispaniae, ferro terri, per quam Primus Meridianus cum initio Longitudinis juxta Ludovici 13 dictum ducitur. Canaria cum urbe ejusdem nominis.

2 Capitis Viridis Insulae olim Hesperides sive Gorgones appellatae juris Hispaniae numero 10. S. Antoni, S. Vincent. S. Lucia

3 Dispersae in Atlantico ac Aethiopico oceano Insulae. Supra et infra Aequatorem jacent: Fernando, Ferdinando Poo, S. Thomae, S. Matthaei, S. Helenae Insula Nova Anno 1608 a Portugallis inventa nunc Angliae tenetur praesidio.

§ 3

730.

§ 3. Orientales Insulæ in Aethiopico aut Indico Oceano dextrius comprehendunt Mascarenæ Insulæ Madagascar insula numero 50. ut Mascarenhas, Bourbon, S. Apollonia Insula secunda Salutis, a Gallis postridem S. Mauricii Gallos, Rodenici Insula. 2 Madagascar S. Laurentii, Dauphine Delphini quæ Insula dicta ubi tot Dauphin Castrum Delphini nuncupatum cum Porto a Gallis conducta postea ab Anglis occupata. 3 Comoræ Insulæ etiam in Mascarenas numerum relatæ in freto Mosambique Oceano Indico circumfunduntur. 4 Diuersæ in Oceano Indico Insulæ Mascarenæ complexæ sunt. Præsigna Americanis jam Portugallis, Scorsera.

§ 4. Regio Insulæ ex Zona temperata aquilonari ultra Tropicum Capricorni in meridiem protenta varium tulit cœli ingenium, Solum tamen ubique bene cultum et uberrimum. Præstant in Insulis Canariis frumentum, vinum, mala citrea, aurantia, pepones diversæ arbores fructus, cannam sacchari, mastychem, laurum, lignum Santalum, gummi, pecus ferax, capras, cuniculos, aves canarias. In Viridibus aliisque ad Guineam, oryzam camamam, sacchari, gossypium, capras, cerogriphes, aves aquaticas, testudines. In Madagascar præter res enumeratas ebenum, sandalum, fabas, pisa, crocum, zinziber, herbam nicotianam, elephantes, crocodilos, cicadas, colubras, salamandras, psittacos, aves, ajutia, lombyces, mel, ceram, sericum, pisces volantes, aurum argentum, ferrum &c. In Mascarenis vero cum ebeno coccos etiam.

§ 5 Incolunt Insulas partim Indigenæ, partim Europæi, Canarias inhabitant cum Indigenis subactis Hispani; Maderam Virides, et quæ Guineæ objacent Portugalli; Insulam S. Helenæ Angli. Madagascar cum Indigenis vindicte cupidis et poligamis in cupidis Arabes et Europæi, in maritimis sylvicolæ.

§ 6. Regimen Insularum in Provincias et Præfecturas, et illud in Hispanicam, Portugallicam, Anglicanam atque Gallicam Præfecturas distinguitur. Regnant despotice in Insula Madagascar Reges 54. in Mascarenis aliisque dispersis residuæ Insulæ suæ.

§ 7. Religionis idem in Insulis quod in Hispania Portugallis atque Gallis inducta, Anglorum Reformata in S. Helenæ Insula propagata. 2 Mahometana in Madagascar et Mascarenas Insulas ab Arabibus reducta. 3 Pagana a pleriq; Insularum Indigenis conservatur.

§ 8 Nummi apud Europæos in usu sunt. Apud Indigenas permutatio rerum usum nummi antiquo habet.

730.

CAPUT XXIVTUM.
DE
AMERICA

§ 1. America pars orbis terrar. quarta Orbis novus seu India Occidentalis appellata Oceano Glaciali cum Terra incognita in septentrione; Oceano Atlantico cum Mari del Nort Freto Magellanico in meridie; Mari Pacifico, in occaso concluditur.

§ 2. Extenditur a Circulo Polari Arctico usq. ad Antarcticum et ultra, unde Longitudo ejus 2250 Latitudo 1350 mill. Germ. a quibus nemo adhuc Alia Longitudinem America 1800 Latitudinem 1000 milliar. alta fuerunt.

§ 3. Universus ex Plinio et Diodoro Siculo Hanc Terram Europæi inde ab antiquissimis temporibus cognitam fuisse contendit. Auct. Introd. Geogr. Lib. 6 Cap. 11. §2. Verum licet hæc Veteri cognitæ tamen inde à Romanor. imperio usq. ad Ann. a nato Christo 1492 ita navigationes ad eas partes ab Europæis intermissæ, ut nihil de eis certi ab eo tempore auditum vel traditum sit. Cum autem Christophorus Columbus Genuensis Geographiæ et Astronomiæ peritissimus cernus esset. Antipodes dari ex Hispania navigationes a Ferdinando et Isabella Aragonia et Castella Regibus Anno 1492. cum quibus Portugalliæ Duce Solvens Insulas Hispaniolam, Cubam et Jamaicam detexit, atq. multa Martio Antiquorum cum immensis opibus in Hispaniam rediit, Hoc eo Anno detecta quæq. India occidentalis cum esset, hæc quæq. India seu occidentalis cepit dici. Post hæc anno 1497 Americus Vesputius Florentinus Emmanuelis Portugalliæ Regis auspiciis terras alias quæq. exemplo Columbi motus in his Indiis adiit, et primus, quantum memoria prodidimus, eas perlustravit peninsulas, unde ab eo Terra hæc America dici cepit, quod nomen adhuc retinet. Post Columbum et Americum frequentes in hanc terram navigarunt et navigant hodie Hispani Galli Angli Hollandi, qui à se detectis et subjugatis Regionibus et in servitutem redactis quæ jure? inclito, varia imposuere et nomina et præsidia. Mediterranea tamen Regiones adhuc duæ maximæ septentrionem versus patuere cognitæ jacent.

§ 4. Dividitur Isthmo Panamico in duas Peninsulas seu Septemtrionalem et Australem Americam.

Septemtrionalis America in Peninsula Superiore. Regiones 6 cum tenui Incognitis conjunctæ.

1 Terra Incognita in extrema Septemtrione. 2 Canada Regio Aquilonaris, in qua Quebec Gallor. Boston Philadelphia Lamer Terræ Anglor. metropoles.

3 Florida usq. Sinum Mexicanum, ubi S. Augustino Hispanor. S. Carol Gallor. Carolina Anglor. urbes.

730

4 Mexicum Novum versus Boream & Californiam. 6. Hispania Nova.

Meridionalis America in Peninsula Inferiora Regiones & Insulas continet hoc ordine. 1 Terra firma Sinui Mexicano subjecta cum Carthagena metropoli. 2 Peruvia cum Lima urbe primaria. 3 Amazonum Regio absq metropoli. 4 Brasilia ad Oceanum Aethiopicum, cujus S. Salvator caput. 5 Paraquaria in qua Assumptio urbs prima. 6. Tucumania cum S. Jago del Estero urbe prima. 7. Terra Magellanica ad austrum ubi Civitas del Rey Philippe præcipua. 8 Chili juxta mare Pacificum cujus S. Jago urbs primaria.

Insulæ pro sua plaga ad bifariam distinguuntur. 1 Orientales in Oceano Atlantico sunt Azores, Canadenses, Bermudes, Lucayæ, Antillæ majores Caribes. 2 Occidentales in mari Pacifico partim solemnis partim dispersæ vocantur.

§ 5 Regio longitudinis amplissimæ directam habet coli seriem habitum, fertilitas quæ est diversa.

§ 6. Populi ipsius sunt generis 1 America ni indigenæ incerti originis, ingenii ac barbari sylvas ac loca deserta incolunt. 2 Europæi ex Hispania Portugallia, Gallia Anglia atq Hollandia dirti, a quo etiam nostra Salisburgenses accepere Germani urbes et villas inhabitant. 3 Hybridæ quos Mestizos seu Cholos vocant ex Americanis atq Europæis edidi. 4 Nigri Negros ex Africa atq Asia in manicipiorum numero in America degebantur.

§ 7. Regimen America apud Indigenas despicitur, apud Europæos Provincialem recumbebat. Regna America nulla persistunt hodie, quamvis Americani Indigenæ in diversos civili populos a Regulis suis regantur. Provinciæ Europæorum sunt. 1 Anglis obsequuntur Canada et Florida pars nonnullæq Insulæ. 2 Gallis subsunt adaque Canada et Floridæ pars cum quibusq Insulis. 3 Ad Hispanos pertinent: Floridæ portio, Mexicum Novum, Hispania Nova seu Mexico, Terra Firma Peruvia, Chili, Paraquaria, Tucumania et a Portugallis acquisita sunt: Brasilia, Amazonum regio, Paraquariæ pars cum Insulis Azoribus & sui juris Terra Magellanica cum Regionibus mediterraneis nonnullisq Insulis.

§ 8. Religio in Colonias Europæorum Christianas pro diversitate nationum in Rom. Catholicam et Reformatam distinguitur. Ad quam etiam nostra Evangelica quæ cum Salisburgensibus advenit. Secularem superiorem Secta Tremulantium seu Quakerorum et Mennonitarum sedem in Pensylvania posuit.

§ 9 Literæ studia, quas Europæi in Americana traduxere, in Hispanos Portugallos, Anglos atq Gallos colonias traduntur.

SECTIO IMA.
DE
AMERICA SEPTENTRIONALI
Speciatim de
CANADA.

730.

§ 1 America Septentrionalis in Canadam, Floridam, Novam Mexico, Californiam et Hispaniam Novam dividitur.

§ 2. Canada Regio Septentrionalis accepta a flumine Canada denominatione in Septentrionem oceano Glaciali; in ortu mari Atlantico; in meridie Floridae et Nova Mexico, in occasu Terra Incognita longe remota tracta stringitur.

§ 3. Flumina habet majora: S. Laurentii seu Canadae flumen. 2 Mississippi fluvium qui in Sinum Mexicanum decurrit.

§ 4 Distinguitur Regio in Francicana, Anglicam atq; Barbaram Canadam.

§ 5 Canada Francica tractum occupat superiorem et in 2 Provincias dividitur, scil. 1 Novam Franciam seu Canadam Propriam ubi Brest Brescia urbs primaria, Quebec Quebecum propugnaculis et castro munita urbs Prorsi Episcopo Reginum Gabriel 2 Lutetiana Lutetianam ubi Mississippi fluvium per 40 milliaria diffunditur. Fort Louis Castrum S. Ludovici

§ 6. Canada Barbara Wild Canada Francorum incognita Provincias ab Indigenis inhabitatas

§ 7 Canada Anglica in maris inferioris Provincias dividitur. 1 Acadia quondam Nova Scotia. ubi Port Royal seu Annapolis urbs munita a nomine Annae Reginae accepit. 2 Nova Anglia. Ubi Nov London Boston Metropolis florentissima universitate et typographiis ornata §

3

3 Nova Hollandia seu Nieu Yorck ab Hollandis ad Anglos An. 1647 translata. Ubi Nieu Yorck ab Hollandis Nieu Amsterdam, a barbaris Manhatta appellata Munimentum insigne. 4 Pensylvania Nova Suecia pars mediterranea a Tremulantibus seu Quackeris colitur. Pertinent huc Philadelphia urbs eximia, Germantown, Nieu Frankfurt. 5 Nieu Jersey Nova Suecia pars inferior litoralis. Ubi Christina urbs primaria. § 6 Maryland Maryland, ubi Mattapan amoena Gubernatoris Sedes. 7. Virginia ab Elisabetha virgine Anglae Regina denominata ubi James Town Jacobipolis seu Williamsburg Wilhelmipolis urbs prima muro et propugnaculis circumdata in Insula Poyhatan, in qua Wilhelmus Tertius Rex Academiam cum Bibliotheca et Typographia posuit, quae tamen Anno 1705 incendio delecta est.

§ 8. Metropoles in Canada Francica Quebec in Anglica Boston, Philadelphia, James Town Academiae 2 in Canada Anglica. Boston, Jamestown et praeterea Cantabrigia gymnasium.

§ 9. Regio Canada satis fertilis. Res quibus adfluit, sunt in vegetabilibus frumentum, cannabis, linum, vitis, cana, Saccharum, herba nicotiana, legumina, Quercus, gummi, pix, diversi arbores fructus; in animantibus pecus, equi, capri, porci, cervi, damae, rangiferi, capreoli, ursi, lupi, vulpes, martes, bombyces cum serico, apes cum melle ac cera, aves sylvestres, balaenae, salpae, anguillae, salmones, castores, canes marini aliaque piscium genera,

in mi-

730.

in mineralibus cuprum, ferrum et plumbum.

§ 10. Incola triplicis generis. Indigenæ ejusdem cum Europæis adspectûs ac incerta originis, quorundam opinione ex Scythis atq. Hunnis orundi existimantur. Advenæ ex Gallis Anglis, Scotis, Suecis atq. Germanis exulti. Occupantur venatione piscatione et re pecuaria.

§ 11. Regimen apud plerosq. Indigenas quibusdam legibus nititur, nullum Nomen, nonnulli ramen in Tribus et Nationes divisi Reges et Duces eligunt. In Provinciis Europæor Gallicis Pro-Rex, Anglicis Gubernator regia auctoritate imperat.

§ 12. Religionis apud Indigenas cura nulla. Europæi Galli Rom. Catholicam, Anglia Reformatam et Evangelicam Relig. indulgent. Hi tremulantes, quæq. et Menonitæ dicuntur.

§ 13. Literar studia Anglis in 2 Academiis et Gymnasio coluntur.

SECTIO IIDA.
DE
FLORIDA.

§ 1. Florida quondam Jaquaza cognominata a Dominica Palmar, quam Hispani Pascua de Flores vocant, eo quod die hac detecta fuerat, nomine dicitur.

§ 2. Regio hæc pro maxima numero in Provincias 4 distinguitur. Anna de Angliana

Floride

Florida, quæ et Carolina a Gallis Anno 1562 inventa et a Carolo IXo Rege denominata, Anno autem 1661 ab Anglis occupata. Ubi Carolina oppidum primarium. 2da Gallica Florida quæ fluvii Mississipi rigatur. Anno 1680 a Gallis in Provinciam redacta. Ubi Fort Louis ab aliis Fort de la Valle munitio mediterranea, Fort orleans, Nova Asturia 3tia Hispanica Florida Anno 1688 in Regio peninsula ab Hispanis excolta. Ubi S. Augustino urbs eximia. 4ta Barbara Florida inter diversas Nationum Tribus divisa.

§ 3 Metropoles: Carolina Anglorum, Fort Louis Gallor, S. Augustinus Hispanor.

§ 4 Regio hæc et æstivum frigidum et æthereum habet salubrem, qua de causa plerique Indigenæ annum quinquagesimum supra centesimum absq. ullo morbi genere attingunt. Exuberat regio hæc in qua duæ pariunt fieri messes in vegetabilibus frumento, oryza, viribus, pomis citreis, ananassis, fructibus, arboribus, cedris, aliisq. lignis cedris, nucibus, manibus pecore, leonibus ursis, certis, uris, felibus sylvestribus, feris diversis, in mineralibus ramenti auri, et æris copiæ fodinis.

§ 5 Incolæ gracilis et sani et robusti, ad fugam tamen ac voluptatem magis, quàm ad occupationes honestas propensi.

§ 6. Regimen despoticum apud Indigenas inter complures Reges, Provinciale in colonis Europæis inter Hispanos Gallos atq. Anglos diversum.

§ 7 Indigenæ Paganismo addicti cum Selenæ cæterisq. Sydereibus malum genium adorant Europæi plurima R. Catholicam partim Reformatam Relig. sequuntur. Literar inter barbaros nullum genus

1730.

SECTIO IIITIA.

DE

NOVA-MEXICO et CALIFORNIA

§ 1. Nova Mexico vastum terrar tractum a Florida atq Canada sine fine coquito extentum ambitu sas comprehendit.

§ 2. Distinguitur in Novam Mexico, et Californiam, viriusq regiones.

§ 3. Nova Mexico Anno 1528 a Marco de Nisa Minacho detecta Provincia ac Hispanis ea in Regiones 2 divisa. Anna Nova Mexico Regio ab Hispanis colitur, Inqua S.te Fe, S.te de Granada urbs prima opere solid. exstructa Gubernatorem ac Episcopum hospitio excipit. 2da Cibola Regio alias Nova Granada dicta. ubi Cibola seu Granada Nouvelle urbs praecipua mercatu clara. ¶

§ 4. Californ.a cum Quivira atq Anian ac reliis connexa sine fine certo per orsum occidentalem protenit. California ab Anglis Nova Albion vocata peninsula ac mari Vermeio seu Cristino aut Purpureo a Continente Nova Mexico sejuncta. Quivira Regio inter Novam Mexico et Terras incognitas latissime patet, a gentibus feris inhabitata. Anian Regio usq ad orientalem Asiae oram excurrit.

§ 5. Regio fertilis satis et salubris, propter incultum tamen agrum Negotiatoribus Europaeis minus utilis esse videtur. Res quas profert, sunt pramorum pecus diversi generis, et uncinus omnium pretiosissimi.

§ 6

§ 6. Incolae sicuti plerisq autumant, ex Asia traducti per continentem colonis patrem cum scythis Hunnis hodiernisq Tataris et indolem et morem servant. Vivunt Nomadum more sine oppidis vitiis ac magistratibus ex re pecuaria quod plerisq ferae sylvaricisq sha perhibent.

§ 7. Regimen inter barbaros sine magistratibus viventes nullum est. Hispani regionem quam tenent jure provinciali per Gubernatorem administrant.

§ 8. Religionis apud indigenas cura nulla est. Christiana atq R. Catholica industria Societatis J. in colonis Hispanicis propagatur.

SECTIO IVTA.

DE

MEXICO seu NOVA HISPANIA.

§ 1. Nova Hispania seu Mexicum in medium Americae inter Sinum Mexicanum et Mare Pacificum immergitur.

§ 2. Dividitur in Praefecturas 3, quas Hispani Studientias nominant. Anna Quadalaxara Praefectura seu Studientia in regione superiore Tropico Cancri subjecta Provincias 2, in iisq urbes percultas habet. Quae praecipuae sunt: Guadalaxara provinciae provinciis urbs prima, tribunali inclyta. Compostella in provincia xalisco. ¶

2da Mexicum Praefectura seu Studientia in medio 9 provincias 2 et urbes complures completitur. Quae praecipuae sunt Mechoacan seu Valladolid urbs,

Epis-

1730.

Episcopalis, Guaxaca urbium prima ecc. magna
La Vera Cruz emporium cum porta, Mexico Mexi-
cum, Tenoxitla Regum Mexici regia, hodie Ame-
rica Hispanica metropolis omnium splendidissi-
ma et ditissima, in qua Prorex et Archiepiscopus
cum academia et tribunali Inquisitionis sedem habent.
3tia Guatimala Praefectura seu Audientia in Pro-
vincias 7 dicta multis episcopis ornata. v.g.
ubi Vera Paz urbs praecipua in provincia eponime
Leon Legio urbs Episcopalis in provincia Nicaragua
Granada urbs mercator. domicilijs nobilitata, Gua-
timala urbs in Provincia eponime.

§ 3 Archiepiscopatus unus et Mexicanus in
urbe Mexico. cui subsunt Episcopatus 10,
Academiae 2 Mexici et Guatimalae. Metropoles
Praefecturae sex sunt: Mexicum, Quadalaxara, Qua-
timala.

§ 4. Regio sub zona calidissima patens pro-
pter pelagus et rerum maturitatem partim propter
zephirum omnia habet contemperata, tenax
segetis virtus foecunda admodum experitur. Pro-
fert in vegetabilibus frumentum, gramen, lignum
cedrum et diversas arbores fructus, balsamum, am-
pham, abor, cassiam, camfaram, sacharum, scha-
pastillum, zingiber, marmor, [illegible] herba
hanc nicotianam, in animantibus varia pecorum
armenta, campestres, ex iisq. mexicum, apes cum
capreolis, zibethes, ex iisq. mexicum, apes cum
pale et cera, bombyces et lericum, pisciumet
testaceum ovia genera, compluria jubilacei
in mi[illegible]

in mineralibus aurum, argentum, cuprum, rubi-
num, smaragdum, carbunculum, turcesium, carbun-
culum chalcedonicum, agathum, chrystallum, ar-
gyritim, lapidem bezoardicum, alumen, viridem,
sal, cerussa, indicum.

§ 5 Incola explicis nominis regionem inha-
bitant, Hispani in Europaeos, Americanos, qui et Cre-
oles, item Hybridas seu Mestizos distinguuntur. 2 In-
ter Indigenas Mexicani et Tlaxcalani iis subsidi
fecundi et ad virtutem artes atq. musicam pron
reliquos. 3 Mauritissimi olim celebrantur sermone
utuntur Hispanico et Mexicano.

§ 6. Provincia juris Hispanici a Prorege Ame-
rica septemtrionali administratur. Quae auctori-
tate et quibus supra modum crescat, gentibus amo
quibus dignitate haec excipiat; interdum vero in
aliud quinquennium favore Regis confirmatur.
Iudices amissa cum Montezuma dignitate regia
in tribus conjecti sunt severitatem armis et liber-
tate omni phoebus Gaditanis.

§ 7. Religio Christiana R. Catholica ab Archi-
episcopo uno Episcopis 10. et uno Inquisitionis tri-
bunali, quod sedem Mexici perstat, regitur. Pagana
quae olim duo circiter millia passus Vitzilopuchtli id
est Martem et Tetzaliquira id est Numen procu-
rationis superstitiose celebat, Sedes Hispanum eli-
minata, nonnisi occulte a quibusdam Mexicanis fovet.

§ 8. Literae studia propagant per Hispani-
am Patres Societatis I. complures in Mexicana et
Quatimalensi Academia.

730.

SECTIO VIA
DE
AMERICA MERIDIONALI
Speciatim de
TERRA FIRMA.

§ 1 America Meridionalis ab Isthmo Darianico ad Fretum Magellanicum in Terram firmam Peruvianam, Amazonum Regionem, Brasiliam, Paraguariam, Tucumanniam, Regionem Chili, et Terram Magellanicam Regiones 8 distinguitur.

§ 2. Terra firma primum Castella Aurea Castilia d'oro a Castillianis cognominata ab Isthmo Darianico usq. ad Peruviæ et Amazonum regiones inter duo Maria protenditur.

§ 3. Dividitur Terra firma Provincia pro magnitudine regionis in Præfecturas x. ut sunt: Panama Ubi Panama metropolis, in quam aurum et argentum ex Peruvia advehitur § 2 Carthagena Anno 1532 ab Hispanis occupata Ubi Carthagena urbs primaria munita sedem præbet Gubernatori et Episcopo. 3 S. Martha Ubi S. Martha urbs prima cum porta et Episcopatu § 4 Venezuela Anno 1528 Welsero Augustano cessa et Anno 1575 ab Hispanis recuperata, Ubi Venezuela Venetia parva seu Caro urbs primaria et Episcopalis § 5 Nova Andalusia Anno

1508

1508 a Martino de Villagarcias primum Regio occupata. Ubi Cocjo Hispanis S. Margaretha dicta metropolis Ar. S. Thomas Sedes Gubernatoris 6. Caribana Provincia. Ubi Retaza Flumen celeris fraguæ cum oppidis Middelburg, Solar Semmelsdyck, Arabice § Anglica Flumen Maroni celerian habet. Francica Flumen complures Colonias habet. § 7. Guiana Aequatori et proximi subjecta Regi nondum ex omni parte cognita Europæis § Paria 9 Nova Granada montibus circumcincta Anno 1536 in potestatem venit Hispanicam 10 Popayan in Peruvia finitima. Ubi Popayan urbs prima Episcopalis.

§ 4 Archiepiscopatus Unus S. Fe de Bogota Episcopatus 6. Metropoles sunt S. Fe de Bogota Panama, Carthagena, Martha Venezuela S. Iago de Leon, S. Thomas, Popayan.

§ 5 Regio montuosa ad Lineam Æquinoctialem provecta ingentis ardoris, sed quæ aquilonibus et fratis imbribus temperatur. Provenium hic inter vegetabilia frumentum radicum, lignum Guaiacum Brasilienſe et odoriferum, mercurius, pix gummi, amber, piper, arcca, balsamum, gossypium, radix manioca. Inter animantia pecus diversi generis, equi, asini, leones, leopardi crocodili, serpentes et vespertiliones ingentis magnitudinis, simii, cercopithici, galli indici, psittaci,

bom-

1730.

bombyces cum serico; Inter fossilia aurum, argentum, cuprum, Smaragdus, Jaspis, porphyrites marmor, colores varii.

§ 6 Incolæ Europæi Hispani, Galli, Angli atque Batavi, Indigenæ facie fusca ex colore agricultura et re pecuaria vivunt Inter quos Caribes seu Caribanes, Canibales antropophagi ferarum et sylvestre hominum genus vindicare tibiques emulantur.

§ 7 Provincia tota firmæ jussu Hispaniæ a Gubernatoribus Præfecturæ dictionis Proregis in America Meridionali administratur. Caribanis Anglis et Batavis jure provinciali regitur. § 8 Religio Christiana R. Catholica in provinciis Hispanicis et Gallicis, Reformata in Caribanis celebris. Pagana apud Caribes antro pophagos. Litteræ humaniores in Collegiis et Gymnasiis a Societate J. traduntur.

SECTIO VIA.

DE

PERUVIA.

§ 1 Peruvia Peru regio amplissima a Linea Æquinoctiali ad Tropicum Capricorni ext. Sandwich in Septentrione Terra firma; in ortu Amazonum Brasilia et Paraguaria; in meridie Tucumania et Chili Provincia; in occasu Mari Pacifico.

§ 2. Distinguitur in Præfecturas 3. quas Audientias vocant. Una Quito Præfectura seu Audientia in Superiori tractu. Ubi Quito Quitoa urbs prima Episcopalis, academia et collegia Societatis J. omnia. Valladolid Valladolenum urbs elegans et frequens. De los Reyes Præfectura seu Audientia in medio regionis urbium frequentia ceteras antecellit. Ubi Cuzco Cuscoa quondam Regum Peruvii regia urbs Episcopalis cui magna celebritas Collegii de Lima tota mundi concubia, et quæ Orbis 7000 incolis nobilis Lima metropolis regni dignissima Proregum Archiepiscopum Ulissiponensium decimam exigit subjectos. Una de los Præfectura seu Audientia metallis pretiosis Potosi Argyropolis civitas argenti fodinis famosissima.

§ 3. Archiepiscopales sedes Lima, Cuzco, Quito, Episcopales

§ 4 Regio ardens experitur plaustra et agros nebula, rerum omnium præfert. Sunt ex regionibus charum, gummi, balsamum malitæ, equi, oves, genera; ex fossilibus plumbum, argentum lapis lazuli, colores

§ 5 Incolæ argentifodinis Mestices dicti qui Americanæ

Aequatorem et Tropicum
inter reliquas naturæ opes
lignum Brasilia, balsa-
, gummi, herbam nicot-
species.
astiguidem sed crudeles
ivili ritus et amicantur
m more. Quod uxores
Amazones dicta, et à so-
nemili quater intra decur

Amazones fere nullum,
in Tribubus Sinegelis
Portugalli, quibus Ga-
Gallisq Amazones con-
nent maxima jure unum

Dagana Deum colunt
Religione vivunt, Por-
n precegant.

O VIIVA

IA.

ajus nemini adgellare
Tropicum Capricorni la-
Oceano Atchiopico, ma-
et Paraguaria terminatur.

§ 2.

730.

§ 2. Adeat provinciam in ea aquilonari flumen Amazonum Indigenis Orellana dictum, deq. in pelagus exoluens aquas Oceani per 10 milliaria secat cursu haud rapidissimo.

§ 3 Dividitur in Praefecturas seu Capitanias 17. In quibus praecipuae urbes sunt. S. Salvador metropolis totius Brasiliae maxima ac pulcherrima et porta atq. tribus castellis communita Gubernatoris atq. Archiepiscopi sedes. et Episcopales Urbes tres: Olinda loco jucundo sito in Fernambucae Praefectura, Maragnuan Episcopalis urbs in Praefectura eponymia, S. Sebastian Janeiro S. Sebastiani urbs Episcopalis et castellis munita in Praefectura Janeiri. Seregippe urbs ponte et munitionibus firmata. in Praefectura eponymia Porto Seguro urbs frequens et munita in Praefectura eponymia.

§ 4 Regio, in qua ferme sole omnia adolescant, plantarum atq. fructuum, res naturales in vegetabilibus frumentum, gramen, lignum Brasiliae, camara, sacharum, herbam nicotianam, balsamum, ambram, cocum, radicem Mendioca, opium; in animalibus pecus et feras diversi generis simias, pecoraces, balenas; in fossilibus aurum, argentum splendens cristallum.

§ 5 Incolunt oram Littoralem Portugalli imperio subditi Amazonum Indigenae ipsi eorum sacerdotes animo pii et antropophagi.

§ 6 Provincia de jure Portugallis, auctoritate Gubernatoris regitur. Imperium Brasiliae qua

qua Indigenae libertatis studio occuparunt inertiis vel nullis gubernantur magistratibus.

§ 7. Religio Christiana R. Catholica in colonis Portugallor ab Archiepiscopo unoq. et vicibus Episcopis propagatur. Pugna apud Indigenas fovent. Litteris humanioribus dedit Patres Societ. J. in Collegiis et gymnasiis

SECTIO IXA.

DE PARAQUARIA seu DE LA PLATA

§ 1 Paraquaria Paraguay Regio de la Plata, Regio Argentea Amazonia ac Brasiliae regione, Oceano Archiepiscopo atq. Tucumania claudit.

§ 2. Fluvio Argenteo, quem Hispani Rio de la Plata appellant per medium distincta in Praefecturas 6, quibus alii Terram Missionis addunt, dividit. Paraguaria Propria 1 Guayra seu Camperos 2 Parana 3 Uraguay 5 Rio de la Plata 6 Chaco 7 Terra Missionis. Urbes praecipuae L'Assumpcion metropolis Gubernatoris Archiepiscopi et Consilii Regii sedes, Guayra urbs Episcopalis in Praefectura eponymia, Buenos Aires Venustior urbs Episcopalis et magna. S. Fe S. Fides urbs Episcopalis.

§ 3 Regio cis et trans Tropicum Capricorni longe lateq. propagata uberem habet Flumi-

Pro-

[illegible] mineralibus [illegible] capruni, ferruna et [illegible]

§ 10. Incole [illegible] zplicis generis. [illegible]
[illegible] Europæis [illegible] aspectus at incessu [illegible]
[illegible] Asiaticis et Scythis atq; Hunnis [illegible]
[illegible] videntur. Advenæ ex Gallis Anglis atq; Germanis coaliti. Occupantur venatione et re pecuaria.

§ 11. Regimen apud plerosq; lege nullum est, nonnulli tamen Nationes divisi Reges et Duces eligunt. Europæis Gallicis Pro-Rex. Anglicis regia autoritas imperat.

§ 12. Religionis apud Indigenas Europæi Gallici Rite catholicæ Reformatæ et Evangelicæ Ritus tremulantes quosdam et menonitas quosdam.

§ 13. Literar Indiæ Angli[illegible] et Germanis colunt.

SECTIO II
DE
FLORIDA

§ 1. Florida quondam Jaguana a Dominica Palmarum, quam Hispani vocant, eo quod die hac illic dicinerit.

§ 2. Regio hæc pro variis Provinciis et distinguitur. Nam

§ 6. Incole [illegible] ppterq; [illegible] [illegible] ppter [illegible] [illegible] [illegible]

in mineralibus caprum, ferrum et plumbum

§ 10. Incola 2plicis generis. Indigenæ ejusd cum Europæis collatis ac incerta originis, quorum tam opinione ex scriptis atq. rumis eorum maxime videntur. Advenæ ex Gallis Anglis, Scotis, Suecis atq. Germanis coaliti. Occupantur venatione pisca tione et re pecuaria.

§ 11. Regimen apud plerasq. Indigenas qui sin lege vivunt, nullum est, nonnulli tamen in Tribus et Nationes divisi Reges et Duces eligunt. In Provinciis Europæor Gallicis Pro-Rex, Anglicis Gubernator regia autoritate imperat.

§ 12. Religionis apud Indigenas cura nul la est. Europæi Galli Rom Catholicam, Angli Reformatam et Evangelicam Relig. colunt. Ibi tremulantes quæ et Menonitæ dicuntur. Scholæ Anglis in 2 Academ

§ 13. Literar studia Anglis in 2 Academ is et Gymnasio colunt.

SECTIO IIDA.
DE
FLORIDA.

§ 1. Florida quondam Jaquaza cognominat a Dominica Palmar, quam Hispani Pascua de Fl ores vocant, eo quod die hac detecta fuerat, ma xime dicitur.

§ 2. Regio hæc pro natione numero in Provincias 4 distinguitur. Anna de Angliana Flori

Florida, quæ et Carolina a Gallis Anno 1562 vocata et a Carolo IXto Rege denominata, Anno 1661 ab Anglis occupata ubi Carolina oppidum condunt. 2da Gallica Florida quæ sibi rigatur. Anno 1680 a Gallis in Provincia redacta. Ubi fort Louis ab aliis fort de la mumitio mediterranea, New orleans Nova Hispanica Florida Anno 1688 in pensula ab Hispanis excolta. Ubi S. Augustini urbs eximia. 4ta Barbara Florida inter rudes Nationum Tribus divisa.

§ 3 Metropoles: Carolina Anglorum Gallorum, S. Augustinus Hispanorum.

§ 4 Regio hæc et agrum fertilem habet salubrem, quæ de causa plerique annum quinquagesimum supra centesimum ullo morbi genere attingunt. Exuberat in qua duæ præsunt fieri messes in vegetabili frumento, oryza, viridibus, pomis citreis, ficubus, abietibus, cedris, aliisq. ligneis cadis, manubus, pecore, leporibus variis, cervis, ursis, lupis sylvestribus, ferisq. diversis, in mineralibus mentis auri, et aeris optimi fodinis.

§ 5 Incolæ quamvis et sani et robusti, diam tamen ac valetudinem magis, quam ad ornatum, honestas prætendunt.

§ 6. Regimen despoticum apud Indigenas inter complures Reguli, Provinciales in colonis Europæi inter Hispanos, Gallos atq. Anglos

§ 7 Indigenæ Paganismo addicti, cum Luna cæterisq. syderibus malum genium adorant Europæi plurima R. Catholicam, parvam Reformatam, Relig. sequuntur. Literarum inter barbaros nullum

Gallis Anno 1562 in-
denominata, Stirps autem
i Carolina equidem
rido qua fluvii Hibe-
Gallis in Provinciam
abis Fort de la Selle
leans Nova Sturelia
no 1538 in Regesta
Ubi S. Augustino
a Florida inter di-

ua Shyloh. Fort Ca-
ypeneck.

rum seminem et arem
da plerisq. Indigenae
a conchinum alij
Exuberat regio haec
is in vegetabilibus
nis civis, arvanis
bignis cedris, mari-
bis, cervis, uis, felli
in mineralibus ia-
dinis.

lani et rubusti, ad Ni-
gris, quam ad Occa-

um apud Indigenas
vinciale in colonis
las atq. Shyloh dictum.
mo addicti cum Sole
genium adorant
parima Reforma-
Inter barbaros nullum mai

SECTIO IIITIA.

DE

NOVA MEXICO et CALIFORNIA

§ 1. Nova Mexico varium terrar tractum a Florida ad Canada sine fine coquito extendum ambitu suo complectitur.

§ 2. Distinguitur in Novam Mexico, et Californiam, vicinasq regiones.

§ 3. Nova Mexico Anno 1528 a Marco de Nisa Minacho detecta Provincia 8 Hispani ea in Regiones 2 divisa. 1ma Nova Mexico Regio ab Hispanis colitur, In qua S.te, S.te da Granada urbs prima opere solid. exstructa Gubernatorem ac Episcopum hospitio excipit. 2da Cibola Regio alijs Nova Granada dicta. ubi Cibola seu Granada Novella urbs praecipua mercatura clara 7

§ 4. California cum Quivira ad Asiam versus connexa sine fine certo per oram occidentalem prolata. California ab Anglis Nova Albion vocata peninsula de Mari Vermeio seu Eritreo aut Purpureo a Continente Nova Mexico sejuncta. Quivira Regio inter Novam Mexico et Terras incognitas latissime patet, a gentibus feris inhabitata. Asiana Regio usq ad orientalem Asiae oram excurrit.

§ 5. Regio sterilis satis et salubris, propter incultum tamen agrum negotiatoribus Europaeis minus utilis esse videtur. Res quas profert, sunt grana, pecus diversi generis, et uniones omnium pretiosissimi

§

§ 6. Incolae sicuti plerique autumant, ex Asia traducti per continentem colonis parem cum Scythis Hunnis hodiernisq Tataris et indolem et morem servant. Vivunt Nomadum more sine oppidis villis ac magistratibus ex re pecuaria quod plerisq ferae sylvaticaeq res perhibent.

§ 7. Regimen inter barbaros sine magistratibus viventes nullum est. Hispani regionem quam tenent jure provinciali per Gubernatorem administrant.

§ 8. Religionis apud indigenas cura nulla est. Christiana ea R. Catholica industria Societatis J. in colonijs Hispanicis propagatur.

SECTIO IVTA.

DE

MEXICO seu NOVA HISPANIA.

§ 1. Nova Hispania seu Mexicum in medium America inter Sinum Mexicanum et Mare Pacificum immergitur.

§ 2. Dividitur in Praefecturas 3, quas Hispani Audientias nominant. 1ma Guadalaxara Praefectura seu Audientia in regione superiore Tropico Cancri subjecta Provincias 7, in iisq urbes percultas habet. Quae praecipuae sunt: Guadalaxara provinciae cognominis urbs prima. tribunali insigne. Compostella in provincia xalisco. 7

2da Mexicum Praefectura seu Audientia in novem Provincias 7 et urbes complures completitur. Quae praecipuae sunt Mechoacan seu Valladolid urbs.

Episco-

Episcopalis, Guaxaca urbium prima eaque magna
La Vera Cruz emporium cum portu, Mexico Mexi
cum, Tenoxitla Regum Mexici regia, hodie Ame
rica Hispanica metropolis omnium splendidissi
ma et frequentissima, in qua Proprex et Archiepiscopus
cum academia et tribunali Inquisitionis sedem habent.
3tia Guatimala Praefectura seu Audientia in Pro
vincias 7 dicta malis equidem omen &c.
Ubi Vera Paz urbs praecipua in provincia eponymi
Leon Legio urbs Episcopalis in provincia Nicarag
Granada urbs mercator. domicilior nobilitata, Gua
timala urbs in Provincia eponyma &c.

§ 3 Archiepiscopatus unus Mexicanus in
urbe Mexico, cui subsunt Episcopatus 10,
Academia 2 Mexici et Quatimala, Metropoles
Praefecturarum sex sunt: Mexicum, Quadalaxara, Qua
timala &c.

§ 4. Regio sub Zona calida temperata partim pro
per pelagus et terram maritimam partim praeru
pestrium omnia habet contemptibilia, terram
segetis vitisq. feracem admodum experitur. Pro
fert in vegetabilibus frumentum, gramina, lignum
cedrinum et diversas arbores fructus, balsamum, a
bram, aloe, cabana, camana, sacharum, salsa
parillam, zingiber, mamam, gelsyphium, beni
bane nicotianam, in animantibus varia pecorum
armenta, camporum boves, capras, oves, mules
caprecolas, zibethes, ex iisq. meschum, apes cum
melle et cera, bombyces et sericum, piscium et
animalium varia genera, camporum jubilacul

in M

in mineralibus aurum, argentum, cuprum, rubi
num, smaragdum, carbunculum, turcosium, carbun
culum chalcedonicum, agathen, chrystallum, ar
gyrium, lapidem bezoardicum, alumen, vitriolum,
sal, coralia, indicum.

§ 5 Incola explicis nominis originem inha
bitant, Hispani in Europaeos, Americanos, qui et Crio
les, item Hybridas seu Mesticos distinguuntur. 2 In
ter Indigenas Mexicani et Tlaxcalani iis subsuti
frecendi et ad virtutem artes atq. mulicam primi
colunt. Gravissimi ubi celebrantur sermone
utuntur Hispanico et Mexicano.

§ 6. Provincia juris Hispanici a Prorege Mexi
cio septemvirenalis administratur. Quinci auctori
tate et legibus supra modum crescat, quibus anno
quoque dignitates hae exeunt; interdum vero in
alium quinquennium favore Regis confirmantur.
Judices audita cum Montezuma dignitate regia
in vistam conjecti sunt severitatem armis et liber
tate omni pharsas Gracianis.

§ 7. Religio Christiana R. Catholica ab Archi
episcopo uno Episcopis 10. et uno Inquisitionis tri
bunali, quod sedem Mexici habet, regitur. Pagana
quae olim duo idola millia praeter Vitzilopuchtli il
le Martem et tetralinpara id est Numen procu
rationis superstitiose colebat, Studio Hispanorum eli
minata, nonnisi occulte a quibusdam Mexicanis fovent.

§ 8. Literae studia peregrinant per Hispani
am. Patres Societatis J. complurimi in Mexicana et
Quatimalensi Academia.

SECTIO VIA
DE
AMERICA MERIDIONALI
Speciatim de
TERRA FIRMA.

§ 1 America Meridionalis ab Isthmo Darianico ad Fretum Magellanicum in Terram firmam Peruvianam, Amazonum Regionem, Brasiliam, Paraguarian, Tucumanniam, Regionem Chili, et Terram Magellanicam Regiones distinguitur.

§ 2. Terra firma primum Castella Aurea Castilia d'oro a Castillianis cognominata ab Isthmo Darianico usq. ad Peruviæ et Amazonum regiones inter duo Maria protenditur.

§ 3. Dividitur Terra firma Provincia prout ipsarum regionis in Præfecturas x. ut sunt: Panama Ubi Panama metropolis, in quam aurum et argentum ex Peruvia advehitur § 2 Cartagena Anno 1532 ab Hispanis occupata Ubi Gubernatori et Episcopo. 3 S. Martha Ubi S. Martha urbs prima cum porro et Episcopatu 4 Venezuela Anno 1528 Welsero Augustano cedit et Anno 1545 ab Hispanis recuperata, Ubi Venezuela Venecia parva seu Caro urbs prima et Episcopalis § 5 Nova Andalusia Anno

1508 a Martino de Villagarcias primum Regio occupata. Ubi Cocjo Hispanis S. Margaretha dicta metropolis Ab. S. Thomas Sedes Gubernatoris 6. Caribania Provincia. Ubi Batavi Anno coloniis frequens cum oppidis Middelburg, Solar Sommelsdyck, Arabica § Anglica Anno Marini coloniam habet. Francica Anno complures Colonias habet. § 7. Guiana Aequatori et proximi subjecta Regi nondum ex omni parte cognita Europæis § Patria 9 Nova Granada montibus circumcincta Anno 1536 in potestatem venit Hispanor 10 Popayan in Peruviæ finibus. Ubi Popayan urbs prima Episcopalis.

§ 4 Archiepiscopatus Unus S. Fe de Bogota Episcopatus 6. Metropolis sunt S. Fe de Bogota Panama, Carthagena, Martha Venezuela S. Iago de Leon, S. Thomas, Popayan.

§ 5 Regio montuosa ad Lineam Aequinoctialem perpetuo ingentis ardoris, sed pluviosis et frigidis imbribus temperatur. Provenium hic inter vegetabilia frumentum indicum, legumen Indicum Brasilicum et odoriferum, mores, pix gummi, ambra, piper, arena, balsamum, gossypium, radix manioca. Inter animantia pecus diversi generis, aves, asini, leones, leopardi crocodili, serpentes et vespertiliones ingentis magnitudinis, simii, cervi pilosi, galli indici, psittaci,

bom-

bombyces cum serico; Inter fossilia aurum, argentum, cuprum, smaragdus, jaspis, porphyrites marmor, colores varii.

§ 6 Incolæ Europæi Hispani, Galli, Angli atq. Batavi, Indigenæ facie fusca et olivacea exveteres Caribes seu Caribanes, Canibales antropophagi ferum et sylvestre hominum genus vivacitate reliquos antecellunt.

§ 7 Provincia tota firmæ jam Hispaniæ a Gubernatoribus Præfecturæ dictionis Provinciæ regis in America Meridionali administratur. Caribæa Anglo et Batavo jure primæli regimine.

§ 8 Religio Christiana R. Catholica in peregrinis Hispanis et Gallicis, Reformata in Caribanis celebris. Pagana apud Caribes antropophagos. Literæ humaniores in Collegiis et Gymnasiis a Societate J. traduntur.

SECTIO VITA.

DE

PERUVIA.

§ 1 Peruvia Peru regio amplissima a Linea Æquinoctiali ad Tropicum Capricorni extenditur, clauditurq. in septentrione terra firma; in ortu Amazonum regione et Paraguaria; in meridie Tucumania et Chili Provincia; in occasu Mari Pacifico.

§ 2. Distinguitur in Præfecturas 3. quas Audientias vocant. Una Quito Præfectura seu Audientia in superiori tractu. Ubi Quito Quitoa urbs prima Episcopalis, academia et collegio Societatis J. ornata. Valladolid Valladolenum urbs elegans et frequens. 2da De los Reyes Præfectura seu Audientia in medio regionis urbium frequentia cæteras antecellit. Ubi Cusco Cuscoa quondam Regum Peruvia regia, hodie urbs Episcopalis cæ magna celebritate. Callao de Lima tota mota concutsa, et a quis Oceani cum 7000 incolis mersa. Lima Metropolis regni reliquæ divitiis Prorogum Archiepiscopum Tribunal et aurea denarium exigit hospitio. 3tia De las charcas Præfectura seu Audientia metallor fœcundissima. Ubi Potosi Argyropolis civitas ampla copiosa, et ante argentifodinis famosissima.

§ 3. Archiepiscopatus unus Limensis. Metropoles: Lima, Cusco, Quito, Potosi.

§ 4 Regio ardenti Zonæ subjecta cœlum experitur placidum et agreum, quem crebrimæ humectant nebulæ, rerum omnium satis fœcundum. Res, quas profert, sunt ex vegetabilibus, gramen, vitis, canna, charum, gummi, Sarsaparilla, China china; ex animalibus, equi, oves, asini, muli, feras item varia genera; ex fossilibus aurum argentum, æs cyprium plumbum, argentum vivum, Salpetur, Sal, magnes lapis lazuli, color ultramarinus.

§ 5 Incolæ sunt Hispani in Europæos Cœlos atq. Mestices diversi, Indigenæ Peruviani omnium qui Americam inhabitant calidissimi.

§ 6.

§ 6. Peruvia in provinciam Hispanor. Anno
1533 a Francisco Pizaro redacta Dioregis Amexis
Meridionalis, qui quolibet anno Imo de provincia de-
cedere solet autoritate administrabatur. Indigena post
sublatam cum Huascar et Atahapaliba Regibus pote-
statem regiam in tristem conjecti servitutem Hispa-
nor. subjacent majestatibus. Vires Hispa-
nor. hab. in regione maxime sunt, constant illa
ex Lima et Callao praesidiis, militia provinciali
et ex classe in mari Pacifico pro America exercitum

§ 7. Religio R. Catholica ab Archiepiscopo
ura et 7 Episcopis, et a tribunali Inquisitionis inter
Indigenas barbaros propagatur. Literae vero a
Societate Jesu in Limensi et Quitoensi Academiis traduntur.

SECTIO VII^MA.

DE

AMAZONIA.

§ 1 Amazonia vel Amazonum Regio seu
a flumine cognomine seu a feminis Amazonibus de-
nominata inter Terram firmam, Paraguaniam Bra-
siliam ac Peruviam sita Ao.

§ 2 Flumen Amazonum per mediam Regionem
compluribus accepti amnibus in Oceanum cadit.

§ 3 Distinguuntur Regio vasta in Litoralem
et Mediterraneam Regiones. Litoralem Orae
Portugalli tenent, Ubi Capo Nov. S. Capo de Rale
Mediterraneam Regionem diversae Indigenae nationes
nes tenent: Conures, Tecunes, Jaunes, Urubingues

§ 4

§ 4 Regio inter Aequatorem et Tropicum
Capricorni sita profert inter reliquas naturae opes
cedrum, ebenum, cocos, lignum Brasilia, bala-
mum, caniam, sacharum, gummi, herbam nicer-
anam, et varias color species.

§ 5 Indigenae robusti quidem sed crudeles
antropophagi in varias divisi tribus et appellantur
et sedes mutant Nomadum more. Quod uxores
propter usum rei militaris Amazones dicte, et a so-
ciebate nuptiali sejuncte nonnisi quater intra decur-
sum Anni cum viris coeunt.

§ 6. Regimen inter Amazones fere nullum,
Primores vitae senes tamen in Tribubus singulis
summa autoritate pollent. Portugalli, quibus Pro-
vincia haec ab Hispanis Gallisq. Anno 1713 con-
cessa do in ora quam tenent maritima jure armo-
rum provinciali.

§ 7. Quidam Religione Pagana Deum colunt
plerique tamen sine Deo sine Religione vivunt. Por-
tugalli Relig. R. Catholicam propagant.

SECTIO VIII^VA

DE

BRASILIA.

§ 1. Brasilia a ligno hujus nominis appellata
et a Linea Aequinoctiali ad Tropicum Capricorni la-
titudine extenditur in orta Oceano Aethiopico, in oc-
casu Amazonum regione et Paraguaria terminatur.

§ 2

§ 2. Alluit provinciam in ora aquilonari fluvius Amazonum Indigenis Orellana dictum, idq. in pelagus evolvens aquas Oceani per 10 milliaria secat cursu hic rapidissimo.

§ 3. Dividitur in Praefecturas seu Capitanias 12. In quibus praecipuae urbes sunt. S. Salvador metropolis totius Brasiliae maxima ac pulcherrima et pene arx tribus castellis communita Gubernatoris atq. Archiepiscopi sedes. et Episcopales Urbes tres. Olinda loco jucundo sita in Fernambucco Praefectura, Maragnan Episcopalis urbs in Praefectura eognomine, S. Sebastian Janam S. Sebastiani urbs Episcopalis 4 castellis munita in Praefectura Janmarii. Seregippe urbs prima et munitionibus firmata. in Praefectura eognomine Porto Seguro urbs frequens et munita in Praefectura eognomine.

§ 4 Regio, in qua fertilissime omnia arde-scant, pretamen ch atq. fecunda, res nutrit varias in vegetabilibus frumentum, gramen, lignum Brasilia, cannam, sacharum, herbam nicotianam, balsamum, ambram, croeum, radicem Mendioca, gossypium; in animalibus pecus et feras diversi generis, pecoreas, balenas; in fossilibus aurum, argentum, lapidem cristallum.

§ 5 Inhabitant oram Littoralem Portugalli intendera versus Amazoniam Indigenae liberi cognomine subjecti, animo fei et anthropophagi.

§ 6 Provincia Societatis Portugallicae, auctoritate Gubernatoris regitur. Imperium Brasiliae qua

qua Indigenae liberalis studio occupatum inertis aut nullis gubernantur magistratibus.

§ 7. Religio Christiana R. Catholica in colonijs Portugallor ab Archiepiscopis unis et tribus Episcopis propagatur. Paguna apud Indigenas foved. Litteris humanioribus Patres Societ. S. in Collegijs et Gymnasijs

SECTIO IX^A.

DE PARAQUARIA seu DE LA PLATA

§ 1 Paraquaria Paraguay Regio de la Plata, Regio Argentea Amazonia ac Brasilia regione, Oceano Archiepisco atq. Tucumania claudit.

§ 2. Fluvio Argentco, quem Hispani Rio de la Plata appellant per medium dividitur in Praefecturas 6, quibus alii Terram Missionis addunt, dividit. Paraquaria Regia 1 Guayra seu omnium 2 Parana 3 Uraguay 4 Rio de la Plata 5 Chaco 6 Terra Missionis. Urbes praecipuae 1 Assumption metropolis Gubernatoris Archiepiscopi et Consilii Regii sedes, Guayra urbs Episcopalis in Praefectura eognomine. Buenos Aires Bonus Aer urbs Episcopalis et magna. S. Fe S. Fides urbs Episcopalis.

§ 3 Regio cis et trans Tropicum Capricorni longe lateq. patet ubertate habet Flumina

Pro-

Profert in vegetabilibus frumentum, vitem, cannam
sacharum, Ochyphium copaibas habam pecula-
rem, e qua balsamas virtus mirifica solet expri
mi; in animalibus varia pecoris armenta, boves
equos, asinos, mulos, leones, tigrides, cervos, rubos
aves Sylvestres; in mineralibus aurum, argentum
cuprum &

§ 4 Incolarum Oram Litoralem usque ad
regionem Hispani, Interiora Indigenæ Pa-
quasii per vastam solitudinem absq; ullis ci-
vilis. vinculis.

§ 5 Provinciam juris Hispanici Gubernator
auditores Præsidis Asiæ Meridionalis admini-
strat. Indigenæ qui servitutem Hispanæ subterfugi-
unt, sine virtute sua.

§ 6. Religionem R. Catholicam Archiepisco-
pus unus cum Episcopis nibus et Societate Je
cujus missiones sedem habent Paraquariæ propa-
gant. Pagani malum Genium adorabat.
Literar curam habet Patres Societ. Jesu.

SECTIO XIMA.

DE TUCUMANNIA.

§ 1. Tucumannia a Paraquaria ad regionem
Chili inter regnum Peru et Fretum Magellanicum
extenditur.

§ 2 Redacta in Provinciam Hispanicam habet
præsidium: S. Jago de Estero S. Jacobus Esterensis
negotiis et Gubernatoris atq; Episcopi Sedes. Civi-
tas de la Trinidad Civitas Tribunalis Episcopum auda

§ 3

§ 3 Regio Campestris a Tropico Capricorni
in austrum reducta propter fertilitatem et te-
nuam aëris clementiam commendatur. Profert
in vegetabilibus frumentum, vinum, gramina, Ochy-
phium, cochenillam; in animalibus pecus, oves
mel, cerum; in fossilibus sal aliaq.

§ 4 Incolæ barbari sedem mutant, absq; ulla
re pecuaria studioli laboriosiq.

§ 5 Provincia juris Hispanici, cum Guberna-
tor præsidio regionis Horegis dominium subjectos.

§ 6 Religionis absq; fructu nulla inter
barbaros vestigia. Hispani vitia Christiano Ca-
tholico Deum colunt, quem vitam duo in Provin-
cia Episcopi moderantur.

SECTIO XIMA.

DE REGIONE CHILI.

§ 1 Chili Regio a Peruvia usq; ad Terram
Magellanicam inter Tucumanniam et mare Paci-
ficum in occidentali excurrit latere.

§ 2. Montium dorsum Andes dicti ex Tucu-
nia in regione Chili propagati usq; ad oceanum
excurrit.

§ 3. Dividuntur Regio in Præfecturas 3.

1 Chili Præfectura litoralis. Ubi S. Jago S. La-
cubus mercatis in angulus archiepiscopus in
Islandiæ sinus jucundi constructa Gubernatorem
Episcopum atq; Tribunal Inquisitionis excipit.

2

2 Imperial Praefectura Ubi La Concepcion Ceu
cepit urbs Episcopalis in ora fluviatili. Ba
Divisa val Valdivia munimentum validum per
na et magna incolis communium Clavis ma
ris Pacifici Dicitur. 3. Chicaito Praefectura
ubi Mendoza 77 et Volcan Volcanes
mens ignivomus. Insula quinq in mari
Pacifico ord Livondi objacent: Ambrosii
et S. Felicis insulae dud. infra Tropicum Capri
corni, de Juan Fernandez Insula piratarum
receptaculum. S. Maria, et La Mocha navi
gantibus in Mari oppertunae. Chiloe com
Castro oppido.

§ 4. Regio, in qua amena cali temperie
uber quidem, at inculturum habet Solum. Reg
quas natura dat in vegetabilibus Lini frumen
rum, cannabis, herba nicotiana, rapum rend
fraga; in animantibus pecus, capra, oves nu
liaria nunquitudini, alvei, in mineralibus ra
menta auri, adamantes, turcchii, lapis Lazu
magnes, talcum.

§ 5. Incolunt eram Litteratum Hispan
America Indigena ingr fere ac incolae vici a
grandi tamen stadio.

§ 6. Provincia huic Hispanici Gubern
ceris praeditorum regitur. Barbari vero in
variis sibi rationes ac plurimum in Statu
vivunt libero ab omni Regulo pendente cu

§ 7 Religionem R. Catholicam frequ
Hispani; Indigenae Rag eram, Literas curat
Scientia Schol in gymnasiis.

SECTIO XIIMA.

DE TERRA MAGELLANICA.

§ 1 Terra Magellanica a Ferdinando Magellano Anno qui cum decurrent 1519 denominata et a Tucomania Regno Chili in australi parte fretum ejus nomine distingit. Subtenditur ex multis latere 1 Oceano Aethiopico in ora 2 freti Magellanici centum milliaria longo duo nunc late, per quod Ferdinandus Magellanus Anno 1519 primum navigavit, in medio. 3 Mari Pacifico in occasu.

§ 2 Pertinent ad hanc Regionem oppida praesidia Port de Lions, Nombre de Jesus, Ciudad del Rey Philippe Castra Regis Philippi oppidum primum Anno 1582 constructum.

§ 3 Regio propter Subulum altum ipsum arborum ac terra paucitate permixtum infecunda; suppeditat tamen ex vegetabilibus radices humanas paucas, ex animantibus feras, tigrides, vulpes, cuniculos, struthiones, pisces.

§ 4 Incolae Patagones cognominati staturae mirificae ingr fere et barbi prae caeteris vivunt.

§ 5 Provincia Hispanica ab Hispanis Anno 1519 occupata, ab iis tamen propter agri sterilitatem desera Indis sui juris est.

§ 6 Indigenae in tenues distincti Tribus absq magistratu ac religione vivere dicuntur nihilominus Malum Genium cultu impio colunt.

SECTIO XIIITIA.

DE INSULIS AMERICAE

§ 1 Insulae circum America littora, quae partim in Atlantico sive Orientali, partim Pacifico seu Occidentali Oceano dispertae sunt, aliae Orientales, aliae Occidentales nuncupantur.

§ 2 Orientales Insulae Oceano Atlantico inter septentrionem ac Aequatorem circumdatae in Caraibes, Antillas minores atque Majores distribuuntur.

§ 3 Canadenses in Oceano Atlantico Superiori climatibus imbus comprehendantur. 1 Azores, Antipatrum seu Flandricae Insulae 9 medio inter Africam et Americam mari conclusum. et sunt: Flores, S. Jorge, Graciosa, duae Terceira insulae maxima ubi Regia metropolis Episcopi et Gubernatoris Praesides. S. Michael, S. Maria, Pico, Corvo, Fayal.

2 Canadae seu Novae Franciae Insulae 6. Le Grande Branche Gallis Anglis et Hollandis piscatorii percommodae. Terre Neuf Terra Nova ad Anglos spectans Ditionem. Anticosti juxta dictionis Francicae, S. Jean Charmis Insulae Francae Cap de Breton Anglis, Isle de Sable Anglis

3 Bermudes seu Summers Insulae pergrae eminentes in mari Pacifico Insulae Diabolorum dictae Anglis captivum numerantur, quarum praecipuae S. George et S. Davids Insulae duae fortissimae, Warwick, Sommerset, Irland

Insulae

Insulae nec, in quibus nulla animantia vivunt reperiuntur.

§ 4. Antillae minores dispertiuntur a Lucaya ampliori centum, ex iis nemini 20 incolumium ab Hispanis praecipuae Bahama, per quas navis Hispaniae aurum et argentum in Europam devehunt S. Salvator a Christophoro Columbo detecta, Bimini mira fecunditatis 2 Caribes Barlo Vento, communes sub praetura Gallor. Danor. Anglor. et Batavor. 3 Caribes Sotto Vento inter Hispanos Anglos Hollandos, Gallos atque Danos divisae

§ 5. Antillae Majores in Sinu Mexicano 4 recensentur. 1 Cuba ab Hispanis Anno 1492 occupata cum suis appendicibus. 2 Jamaica seu Sangajo Hispanis a Christophoro Columbo quidem Anno 1655 Anglis adscita. 3 Hispaniola seu S. Domingo Anno 1492 a C. Columbo detecta Hispanis Anno 1666 inter Hispanos et Gallos ex aequo divisa. 4 Porto Rico Anno 1493 in potestatem Hispanam redacta

§ 6. Occidentales Insulae in mari Pacifico dispertae quoniam nondum detecta tocum inter terras Hispanicas occupant. Duplices et Insulae nuncupantur. Insulae Salomonis complectuntur 7. e Insulae dispertae minores nec et ignotae.

§ 7. Archiepiscopus unus in S. Domingo Episcopatus 6 patrum in Insulis. Metropolis Terceira in Azoribus Portugallor. Havana in Cuba Hispanor. S. Jago de la Vega in Jamaica in

ica Anglor; S. Domingo in Hispaniola Hispanor; Guadeloupe in Insula cognomina Gallorum. Academia una in urbe S. Dominici.

§ 8. Regio Insulae Americae variarum diversitate climatum cum cali tum soli habet peculiarem. Abundat itaq; Insulae agris in vegetabilibus frumento canna Sachari, ligneo campechae fructibus radice mandioca cimanii cassia mastiche gummi, Psyllio herba nicotiana; in animantibus pecore, oribus, feris, pluribus, avibus, aquatilibus in fluviis auro argento, cupro, cimabari, omnibus tube indico, edentibus.

§ 9. Primi Insulae incolis partem majorem Insulae Hispaniae deferis Hispani Portugalli, Angli, Gallo Belgae atq; Dani ex Europaei; Negri aliaq; nationes ex Africae sinu Quibus Caribanes indigenae infesti ac inimici patriam permiscentur.

§ 10. Administrantur ea a Gubernatoribus Regum atq; praesidi, quibus subsunt, auctoritate.

§ 11. Religio Christiana hyemis mitis passim in Insulis floret R. Catholica in Portugallia et Hispaniis atq; Gallicis; Reformata in Anglicis atq; Batavis, Evangelica in Danicis alienumq; proximiis Pagana quae partim Caribanum partim Africolae sectantur pertinaci furore.

§ 12. Litteris melioribus quas Academia S. Dominici profitetur, qua Dens quamvis adhuc tenebratum est in Insulis proficiunt.

CAPUT

289

CAPUT
DE
TERRIS INCOGNITIS.

§ 1. Terra Incognita illa appellamus regiones quae versus unumq; polum provectae vel nondum, vel longinquae sunt conspectae, vel in extrema tantum ora quidem modo lustratae.

§ 2. Ab hac vel Boreales vel vero Australes.

Boreales Terra Incognita quae supra Asiam Europam atq; Americam conspectae sunt, 9 numerantur.

1 Nova Zembla Anno 1596 a Jacobo Heemskerken Batavo detecta freto Waigatio seu Vaigatz Kaikan Batavo detecto separata.

Rubria sejungitur.

2 Spitzberga Montes Acuti ex adverso Lapponiae ad 80 Latitudinis gradum remota Anno 1596 ab eod Jacobo Heemskerken Batavo inventa

3 Grönlandia Viridis Terra Anno 982 à Torvaldo atq Ericho Norvegis occupata, postea vero Anno 1389 perdita, iterumq; Anno 1588 detecta vicina Americae, à Davis et Batavis frequentata.

4 James Isles Sacchi Insulae Davis et Hudsonis freto recens sinu Baffinis continentis; Middleland Insula

5. Estotiland seu Terra Labradori, Corterealis, Pays des Esquimaux Nova Britannia inter fretum Hudsonis et Canadam sinus Britannici.

6 Neu Walles Nova Vallia trans sinum Hudsonis

Hudsonis in Ditione Britannica.

7 Neu Dannemarck. Nova Dania maximè borealis ultra Circulum Polarem in Ditione Britannica.

8 Terra Jesso Vetus Estonis Terra occidentalis ultra Freum Anian proxima ad Americam

9 Terra Jesso Vetus Estonis Terra Orientalis proxima ad Asiam et Japoniam, quam nullo continuum Japonia habitatur

§ 3. Regio Terrae Incognitae Septemtrionalis, in qua perpetua hyemes sedent et inolerabilis riget, frenitis et atq horrida; Inqua ultra Circulum Polarem retrò dies Solares per menses crescunt, sub ipso vero Polo sol nunquàm occidit at orbis, sed primum vernum aequinoctio exortus autumnali demum occidit, et ideo 6 mensibus dies, et totidem alios nox continua sit.

§ 4 Alit Regio Terra sub ea vegetabilibus gramen, mustum, lignum edulum, ex animantibus urso rangifero, alce, vulpe, pisce, cete, canes et unicornes marinos, ex mineralibus argentum, cuprum, ferrum

§ 5 Incola Statura parva at grandi capite vultuq dejecto, et simia nare praditi pygmaei et Capitenam similes, habitant Sylvas, in iis q anna et domicilia subterranea. Vivunt ii ex venatione et piscatione aliquin pro natura tardi mitisq. strimanium amicti pellibus vivunt ad praesumptam naturae absq magistratibus et morum cultura Coelum nihilominus tamen aliquod, et quicq qui

terram

terram incolunt Estonis sub Solis Lunae atq Sydera quae supra se conspexerant, magnitudo.

§ 6. Jus Provinciale sibi vendicant in Novam Zemblam et Spitzbergam Ruki; in Grönlandiam Dani et Angli; in James Isles Estotiland, Neu Vallis, Neu Dannemarck Terram Estonis occidentalem Angli; Jus Terram Estonis Orientalem Japones.

§ 7. Terra Incognita Australes inferiam Africam et Americam latentes atq in Mare Pacificum sequens eximus ordine

1 Nova Guinea seu Terra des Papoi infra Aequatorem Insulis Moluccensibus adsita juxta Sul.

2 Nova Britannia Anno 1700 per Wilhelmum Dampierum detecta, magis in ortum recedit.

3 Carpentaria in austrum removetur

4 Nova Hollandia ab Hollandis Anno 1646 inventa Circulo Polari Antarctico subjacet.

5 Diemen Diemenslant maximè australis Anno 1642 ab Abrami Diemen reperta

6 Terra Circumcisionis Anno 1738 detecta cum Terra Vid australi Africae ora Sabbe.

7. La Maire, Freum Maireum ibi observatum.

8 Terra del Fuego Terra Ignis Anno 1520 a Ferdinando Magellano conspecta.

9 Nova Zelandia Anno 1642 ab Hollandis primum cognita.

10 Insulae Salomonis prope ad Aequatorem in Mari Pacifico adjacent.

M Insulæ in Mari Pacifico dispersæ a Tropico Cancri ad Tropicum Capricorni perpetuantur. De los Monges, Solitaria S. Pierre, De Sta Cruz, Belle Vatica, Cours Eyland &c.

§ 8. Terra Incognita Australis agrum habent infœcundum Europæis nationibus minus utilem. Res quietis Retuis non gaudet, suum gramen, pigmæum cedrum, ferè, aves sylvestres pilcat.

§ 9. Incolæ sylvestres ipsi nudi ac miselli in regione verò perumbrosa obscuri vel fusci victum ex venatione et piscatione quærunt.

§ 10 Regiones propter Tellurem infœcunditatem a nullis Europæis nationibus occupantur. Vivunt in iis Indigenæ jure suo absque magistratibus. Religionis sicuti Lauda Morvant, nulla est Solum terribile aquis hominis fons carnifex &c.

ADDITAMENTUM
DE
PALAESTINA
SEU
TERRA SANCTA

§ 1 Palestina accepta a Palestinis seu Philistæis denominatione antiquo quidem tempore Terra Canaan, Terra Israel, ac Judæa

Judæa, erat vero media Terra Sancta cognominabatur.

§ 2 Ad occidentali Africæ ora ibeinque in Septentrione Syria; in ortu Mesopotamia atque Assyria; in meridie Arabia Petræa, ibeque Maabirad Amalekitad, Gabalenitad et Ammanitad regionibus; in occasu partim agro Palæstinæ partim mari mediterraneo.

§ 3. Regio maxima extus in latere occidentali pelago seu Mari mediterraneo, intus partim lacubus, partim fluviis subluitur. Lacus sunt

1 Lacus Phiala ex quo Jordanes fluvius emanat

2 Lacus Gennesar seu Mare Gennereth, Gennezareth Mare Galilææ Mare Tiberiados Jordanis transmeatus

3 Lacus Asphaltites, qui et Mare Salsum Mare Mortuum in agro Sodomæ atque Gomorrhæ Jordanem alveus hic excipit.

Fluvii majores tres sunt 1 Jordanes Jordanus ex Lacu Phiala ortus per reliquos Lacus Palæstinæ transit et in Asphaltitem mergitur. 2 Arnon fluvius Palæstinam a Arabatis et Maabiticis terminat. 3 Cedron Kedron agrum Hierosolymitanum adluit.

Montes conspicuos in Palæstina memoremus: Libanus in limite Syriæ ad aquilonem, Mons Antilibanus Hermon celsus umbrosus, Galead seu Galaad cum Basan et Arnon juxta conjunctus; ad austrum Mons Seir et Seir Arabiæ Determinatores; occasum versus Carmelus in ora maritima. Inter Thabor et Hermon in Zeba-

in Zebulonis; Gilboa in Manasse; Ephraim et Samaria in Ephraimi; Montes Juda et Ephron in Juda, Kebo et Deer in Rubenis agro.

§ 4. Dividebatur Palestina quadrifariam 1mo In Canaaeos primos et ante Hebraeos advenientes 1 Chivaei in Hermonis ac Libani montibus 2 Perizaei inter Bethel et Sichem. 3 Canaanaei Canaanis filii ad Lacum Asphaltiten 4 Jebusaei Jebusi posteri in Judaea montanis, ubi postea Hierosolyma. 5 Girgaschaei Girgaschi filii cis Jordanem 6 Emoraei Emori negotiis inter Jordanem et Arnonem 7. Chittaei Chetaei posteri apud Hebronem in Arabia finibus.

2do In Judaeos Tribus XII sub Ebraeis. Earum cis Jordanem 9½ isto jacebant ordine: Aschar, Nephtali, Zebulon, Issachar, Manasse dimidia, Ephraim, Dan, Benjamin, Juda, Simeon. Trans Jordanem 2½ Manasse dimidia, Gad Ruben.

3tio In Regna duo post Salomonis 1 Regnum Juda duas Juda ac Benjamin Tribus complectebatur. 2 Regnum Israël, quod Ephraim atque Samaria reliquis 10 Tribubus absolvebatur.

4to In Regiones 4 sub Tempore Secundo. 1 Galilaea a finibus Syriae. 2 Samaria Samaritis in medio regionis. 3 Judaea in tractu australi ad Arabiam 4 Persea cum Batanea trans Jordanem, cujus pars superior Gaulonitis, inferior

ad Tiberiadem Gamalatica dicebatur.

§ 5 Galilaea a Syriae confinibus usque ad Idumaeam inter Mare Mediterraneum et Samariam prorogata Tribus 2 Tribubus suis complectebatur: Ascher, Nephtali, Zebulon et Issachar.

Ascher Asser Tribus in Galilaea Superiore, quae et Galilaea Gentium dicitur, in finibus Syriae usque ad Tribum Zebulon exit. In cujus ditione sunt: Cana major Cana ab altera Cana Galilaea parva distinguenda, Helkath seu Hukok Civitas Levitica, Akkaron Ptolemais urbs cum parva Turris Area dicta, Chabul urbs, Caiphas, Kepha, seu Hyaminum vel Porphyreum emporium insigne.

Nephthali Nephthali Tribus in Galilaea Superiore a Libano monte usque ad Lacum Genezareth progressa. Ubi Dan posita Danjean dicta munitio nomen Libano subjecta colunt Vituli a Jeroboamo dicata fuerat. Caesarea Philippi, quae et Paneas Veronia nomen a Philippo Herodis accepit. Chorazin Chorazim inter Capernaum et Bethsaida Hamath Hammon ab aquis calidis ad Lacum positum. Reder vel Ceder Nephthalim urbs Levitica, Thisbe Elia variis patria.

Zebulon Tribus in Galilaea Inferiore. ubi Zebulon Oppidum, Cana Galilaea Cana minor Simonis Apostoli patria permutatione aquae in vinum a Christo nobilitata, Bethsaida, Capernaum, Genezareth Tiberias ab Herode Tetrarcha in Tiberii honorem erecta Academia posthumum Judaicae domicilium, Emmaus

Bethsa-

Bethelehem seu Bethlia &

Nachar Tribus in Galilæa Inferiore. Ubi Carmelus ordine Carmelitar urbs nota. Kison Kedes, Oppidum Leviticum, Nain in qua Christus adolescentem resuscitavit. Nazareth Christi educatione illustrata prope ad montem Thabor, Sunem in qua Elisæus vates filium viduæ Sunamitidis in vitam revocavit. Jesreel urbs prætaxata ad amnem Kison in qua Jezabel regina a canibus dilaniata &c.

§ 6. Samaria Samaritis Regio in medio Palæstinæ pelagi atq; Jordane inter Galilæam et Judæam condita tribui Ephraim et dimidiæ Manasse habitaculum præbuit.

1 Manasse Tribus dimidia cis Jordanem sitis ornata urbibus. Ubi Cæsarea Palæstinæ Turris Stratonis dicta ab Herode in Augusti honorem exculta, portu eximio aucta caput postmodum Judææ et Sedes Præsidis. Thanach et Ahier urbes hujus, quæ illo Levitis hisce sacerdotibus fuere adscripta. Besec quondam Regum Canaan Sedes ornata, Thirza Regum Israelis Sedes regia, Bethulia Judithæ victoria nobilitata. Saphet appellata hodie, Mageddo urbs Antipatris arnica, Caphar Salama, et Caphar Zaba Judæ Machabæi victoria illustrata.

2 Ephraim Tribus inferiorem Samariæ oram occupavit cum urbibus, quæ nomina sunt: Beth-Horon Bethoron urbs munita, Bethel Patriarchæ sede inclyta, Sichem Sychar mercatis et perfugium facta postea Neapolis vocata, Garizim Gerisim, mons, in quo Templum exstructum præsidium urbi Samaritanæ Schambroie nimis impotens

Regum

Regum Israelis Sedes, Thabelus, Zardan Zereda Zeredatha in ripa Jordanis ubi aqua dum Israelita transibant stare experunt. Silch prope Bethel sita, in qua arca fœderis usq; ad montem Silonis Eli conquievera. Lidda qua et Diospolis.

§ 7. Judæa Tribus 4 continet.

1 Beniamin Tribus montibus Ephraim Sabira fluvio Jordane terminatur. Pertinent ad hanc divisionem Mizpa munitio occidentalis, Gibeon Gibea urbs Levitarum domiciliis clara, Gibea Gibeath Saulis Sedes Regia, Hai Ai Ajath a Josua devicto Rege subversa, Gilgal Galgala apud quam in regressu in Palæstinæ Israelitæ castra posuerunt, Jericho Hierichus urbs præclara, Anathot urbs Sacerdotum habitationi destinata, Jerusalem Hierosolyma urbium Orientis clarissima templo et arce Sionis splendida postea a Chaldæis et Romanis eversa sed ab Ælio Adriano sub Ælia Capitolina nomine instaurata, Emmaus vicus tenuis hand procul ab urbe Hierosolyma, ubi Christus a discipulis post resurrectionem apparuit.

2 Dan Tribus a mari ad agrum Simeonitarum in ora Ephraim Beniamin atq; Judæ tribubus, in occasu regione Philistæa concluditur. Ubi Joppe Japho urbs maritima portu et Andromedæ fabula insignis, Gibethon Gabath Civitas Levitarum Modin Madon urbs quondam regia postea sepulchris Maccabæorum nobilitata. Ajalon Levitarum posthabita. Esthaol sepulturæ Simsonis memorandæ, Timnatha in

cujus

cujus moribus Simson leonem discerpsit, Jamnia
Jabne Jafne patet eversam urbem Synedrii et Scho-
la Ebrae sedes illustris.

3 Simeon Tribus Dan Juda Philistaea agro
circumclusa pergaea habet quaedam, ut Rim-
seu Alan Sacerdotum domiciliis inmolata, Rimon
Bersabe Bersabe Baliorthia ex cujus ruderibus
Christiani aevo medio Gybelin seu Gallin ma-
nitionem construxerant.

4 Juda Tribus a Lacu Asphaltide usq.
Mare Magnum praerupta clarissimis erecta ur-
bibus. atque Hebron quondam Kiriath Arba
vocata urbium prima ac munita primum qui-
dem 99 annum postea Sacerdotum habitatione
et homicidae perfugio indyta sedes erat Da-
vidis Regis temporalia. Manure in agro He-
bronis habitatum arg. Sepulchro Abrahami equum
Debir quondam Kiriath Sanna Kiriath Sepher ea-
nominata bibliotheca et tabulario Cananeitarum il-
lustris. Eglon quondam Regum Canaan sedes regia
Socho ab Hebron constructa, Odollam Adullam
urbs a Rehabeamo communita, Lebna urbs regia
jamibus Sacerdotum adscripta, Maleda urbs regia
in cujus agro e Cananaeo reguli capti sunt a
Josua, Kiriath Searim urbs quondam Gibeonitarum
Bethlehem Ephrata vocata urbs parva Da-
vidis atq. Messiae nativitate illustrata, Lachis e-
jusdem regia et Rama Sauli inaugurationi clara,
Sodoma, Adama Gomorrha, Sebeim et Zoar in
regione Pentapolitana lacu amaeno bituminoso na-

mem sibi mari salso absorpta, Zoar sola, quae
limes erat maris mortui superstitis. Carmel Na-
balis domicilio cognita, Gilo et Hebron civitates mu-
ratae et illa quidem, Achitophelis patria, Kerioth-
Hezron oppidum, a quo Judas Ischariotes cogno-
men accepit &c.

§ 8. Perea transjordana Israelis regio
primum quidem in Manasse, Gad atque Ruben
Tribus, postea sub Romanis in Peraeam Provinciam
Batanaeam seu Trachonitidem, Ituraeam seu Aura-
nitidem divisa fuit.

Manasse Tribus dimidia in Batanea seu Ba-
san regione secunda, quae et Trachonitis sedem elegit.
Ubi Gessur, Astharoth Karnaim Og Regis sedes
fuit, Beestra Barala Balan juxta Levitici magni
Auranen seu Auraniride urbs primaria, Gaulon Go-
lan Civitas Levitar et perfugii. Pella Monti Gilead
subjecta opp. perfugium erat Christianor. sub obsidio-
ne Hierosolymitana, Jabes Gilead, Gergesa, Mag-
dala Mariae Magdalenae gentilitium, Julias in
Bethsaida fundamentis in honorem Juliae uxoris Ti-
berii a Philippo Tetrarcha condita, Seleucia
a Seleuco Rege Syriae in Lacum Samachonitidem
condita. Decapolis decem Civitatum.

Gad Tribus in Peraea quae et Auranitis
inter montem Arnon Jordanemq. fluvium jacebat.
Ubi Pnuel Pniel lucta Jacobi memorandum opp.
Mahanaim urbs et Levitar in cujus agro ca-
stra Dei visa sunt a Jacobo, Ramath Gilead Ra-

math-

math Mizpa Civitas Levitar perfugio homicidae destinata, Jaëzer Jaser Civitas Levitar, Bethharam Bethharampta in honorem matris Tiberii Livias ab Herode cognominata.

Ruben tribus Perdam Aregnam in regione australi occupavit. Hue pertinebant: Libma Sebam Civitas vini provenu nobilis, Ribon Elimon Civitas magna atq munita, Hesbon Heshbon Calbon primum quid, Amenthad regia, petra Rubenitar prima civitas cag Levitis adsignata Bezer Beser perfugium Rubenitar, Rademoth alias Rethsen oppidis Levitar adscriptum, Kiriath quondam Sedes 919 antiqua memoranda, Machärerus Castrum in qud Joannes Baptista decollatus est, Bethabara ad trajectum Jordanis, quem Israëlita sicco pede superaverant, et in qua Joannes baptizabat, posita fuit.

§ 9. Regiones finitimae quae commercium cum Palestina habebant sequentes sunt.

1 Regiones Aquilonares et quid Regio Phoenices, Syro Phoenicia. Phe Anak, ubi Sidon, Sarepta, Tyrus, Meara, Berythus, Biblus, Tripolis, Simyra, Aradus, Orthosia, Ptolemais. Regio quid trans Libanum. Ubi Damascus, Hazar Enon Hetlon, Zedad, Berotha Gebur Jurbes illustres.

2 Regiones Orientales Ultrare Regio Mesopotamiae Aram Naharajim dicta. Ubi Edessa Haran, Came, Carchemis, Pethor, Rezeph, Thel Assar Septuaginta, Sinjara, Ur Casdim, Hera, Iwa. Regio

Regio Assyriae, in qua Ninive, Calah, Rehon, Rechoboth Ir, Carthara, Acad. Regio Babyloniae seu Chaldaea vel Sinear cum urbibus: Babylon Erech, Chalne, Orchoe, Seleucia. Regio Persidis seu Elam et India cum Hevila, Ophir atq Saba regionibus.

Regiones Meridionales in Arabia, Scilicet Regio Ammonitar cum Balanis agro. Ubi Rabbath Aroer, Minnith urbes. Regio Moabitar, ubi Ar, Kir, Madmen, Mizpe, Zoar 4 urbes. Regio Midianitar in qua Midian metropolis. Regio Nabathaea cujus Sela, Gur-Baal urbes. Regio Idumaea Edom, cujus Bozra, Theman, Daqu, Kades 4 urbes. Regio Amalekitar ubi Hevila, Hazereth Rithma, Rades-Barnea urbes. Deserta Arabiae Etham, Sur, Sin, Sinai, Paran, Zin cum Horeb et Sinai montibus.

Regiones Occidentales et quidem Regio Aegypti Mizraim, in qua Memphis Moph, Tanais Zoan, On Sin, Sur urbes et Gosen seu Ramses tractus. Regio Philistaeae, cujus urbes insignes: Gath, Beth Car, Acaron, Eckron, Gadara, Azoth, Ascalon, Geraza cum Majuma portu.

§ 10. Metropoles at Regiae Hierosolyma et olim Sichem atq Gibea in regno Judae Samaria et Thirza in regno Israël, Caesarea Philippi sub Romanis. Cultui Numinis destinatae urbes: Hierosolyma, et olim Silch apud Judaeos, Dan et Bethel apud Israëlitas, Garizim mons apud Samaritanos. Sacerdotum urbes 13: et quidem

quidem in Tribu Juda atq Simeon: Hebron, Libna, Jathir, Esthmoah, Holon, Debir, Ain, Juta Bethsemes. In Tribu Benjamin Gibeon Geba, Anathoth, Almon; Levitarum urbes 35. et quidem
In Tribu Aseher Misal, Abdon, Helkath, Rehob
Nephtali Kedes, Hamoth Dor, Karthan.
Zebulon Jakneam, Kartha, Dimna, Nahalal.
Isaschar Kision, Dabrath, Jarmuth, Engannim.
Manasse cis Jordanem Thanach Gath-Rimon
trans Jordanem Golan, Beesthra.
Ephraim Sechem, Geser, Kibzaim, Bethoron.
Dan Eltheke, Gibethon, Ajalon, Gath Rimon.
Ruben Bezer, Jahza, Kedemoth, Mephahath.
Gad Ramoth-Gilead, Mahanaim, Hesbon, Jaser.
Perfugii urbes 6. Kedes in Tribu Nephthali; Golan Basthanis in Tribu Manasse; Sechem in Tribu Ephraim; Hebron in Tribu Juda; Bezer in Tribu Ruben; Ramoth Gilhadis in Tribu Gad.
Decapolis. Decem Civitatum cis Jordanem. Casarea Philippi, Hazor, Kedes, Corazin, Capernaum Bethsaida, Jotapata, Tiberias, Bethsan seu Scythopolis, Gadara. Decapolis trans Jordanem Hippos, Abela Vineal, Edrei, Mizpe, Jabes, Ramoth in Gilead, Chorazin, Gamala, Gadara, Jabis Decapolis Plinii Damascus, Opseton, Philadelphia Kapitana, Scythopolis, Gadara, Hippos, Pella, Galasa, Canatha.
Portus: Acco seu Ptolemais, Cesarea Palestinæ Joppe, Jamnia, Ascalon, Majuma a Gazam.

V M

303

§ 11. Regio Palæstina, in qua quidem Salubre cæli temperamentum quidem, omnium rerum copia abundans fuerat, nunc non solum inopes rerum similis etiam atq inculta Mr. Preferebat quondam ex vegetabilibus frumentum, vinum, oleum, cedrum cupressum, palmas, ligneum cedreum, mala punica ficus, amygdalas, cannam, nuces, balsamum, cannabim, linum, Ægyptium; ex animantibus pecus, cumprimis boves, capras, oves, feras diversi generis, aves sylvestres, pisces, apes, mel, cerum, lanam, ex fossilibus metallum, sal, vitrum &c.

§ 12 Incolebant regionem primum quidem Chivæi, Perizæi, Cananæi, Jebusæi, Gizgæsæi, Emorrhæi, Chittæi, iisq intermixti Cenæi Cenezæi, Cadmonæi, Rephaim seu Rephaeutæ; postea Judæi, Samaritani et in finitimis Phœnices, Syri, Ammonitæ Moabitæ, Madiani, Nabatæi, Damæi, Amalekitæ Philistæi.

§ 13 Sermo erat triplex erat: Ebraus primum purus, postea Chaldæo et Syriaco idiomate permixtus. Samaritanus ex Ebræa et Chaldæa dictione constabat.

§ 14 Populus Ebræus tempora antiquas praesertim sapientiæ artium et rei militaris studiis, praesertim negotiatione ac agraria peccuaria q̃ rei procuratione non minus gloriam, quam opes regionis augebat.

§ 15 Reginimis forma varia habuit vicissitudinem. Ramq sub Judicibus regimen erat Theocratica

craticum; sub Regibus Monarchicum, idque ad stemma Davidis jure hæreditario adstrictum; sub Principibus et Sacerdotibus post captivitatem Babylonicam Aristocraticum; postea sub Romanis in Provinciale Regium transmutatum. Administrabatur illud in Stata Aristocratico per Synedrion. Primum omnium erat Synedrium Maximum, quod ex 70 viris et Davide Principe Hierosolymis constabat. Minora Synedria duo, quod ex 23 viris coaluerant, et quod sedes adaque Hierosolymis fuerat, minoris eram auctoritatis. Minima Synedria tium virorum in omnibus urbibus, quidquid de rebus levioribus judicium forebatur.

§ 16. Terram hanc Canaanem dictam primum Chananæi, his ex Dei mandato pulsis Israelitæ possederunt varia fortuna, donec Romani verum in Judæa pervenerunt. Seculis 7mo et 8vo sub Saracenis Judæa gemuit; sed expeditione Sacra in Conciliis Clarimontano decreta Godofredus Bullionæus Dux Expeditionis illam occupavit anno cum urbe Hierosolymæ Anno 1099 quod regnum Christianum per annos 88 duravit. Titulo Solum regni apud Reges Hierosolymæ relicto Judæa sub Califis Ægyptiacis cepit Anno Christi 1507 quando Selimus Turcarum Imperator illa potitus est.

§ 17. Vera Religio, cui Moyses Judæa olim divinos præscripserat ritus partim per Sacrificia in tabernaculo et Templo Hierosolymitano, partim per preces et verbi divini lectionem in Synagogis a Sacerdotibus atq Levitis, quibus Successerunt

nus præerat, quotidie cumprimis Sabbatho, festis atq Solemnioribus observabatur, et ubi a præscripto digredebatur norma, a Vatibus divinis impetu emendabatur divino. Errorea Religioni, quam Indigena defixerant, primum quidem apud Israelitas exemplo Phœnicum Dalmatica, postea vero apud Chaldæos sub templo secundo, conflata ex Paganismo et Judaismo Samaritana in ulu fuere. A Religionem monoam pertinuere Hæreses Hebraeæ magnæ Pharisæi, Sadducæi Essenes, minores Herodiani Gaulonitæ, Samaritæ.

§ 18. Litteris et Sapientiæ Veteres Hebræi summa cum cura incumbebant. Præter Sapientiam Sacra complectebantur codices excelsbant cum diversis artibus naturalem atq moralem Philosophiam, Mathesin Historiam, Poeticam et Grammaticam, in atq Ebraeum Chaldaeum et Syriacum sermonem. Tradebantur hæc Sapientiæ studia sub Templo quidem primo in Propheteo scholis et Sacerdotum ac Levitarum exquisitis; sub Templo secundo Rabbinis industria in Synagogis, quæ ut a Synagogis Precationum Bethtephilah Beth Midrasch Beth Hakkeneseth distinguerentur, Beth Hammidrasch id est Domus Doctrinæ appellabantur.

ACADEMIA R.S.R.
FILIALA CLUJ-NAPOCA
BIBLIOTECA
Nr. Ms. U. 730 1975.

SFIRȘIT

ACADEMIA ROMANA
FILIALA CLUJ
BIBLIOTECA
1998

FILM: